

Handlings- og økonomiplan 2015-2018

Sola kommune

Rådmannens forslag

Forside: Rådhuset i Sola, bygg B
Fotograf: Cathrine Ekeberg Gaaseby

Innhold

Vilje til omstilling og nytenkning	1
1. Innstilling til vedtak	3
2. Økonomiske rammebetingelser og prioriteringer	5
2.1. Frie inntekter	6
2.1.1. Nasjonale forutsetninger	6
2.1.2. Lokale forutsetninger	7
2.2. Andre inntekter	9
2.2.1. Overføringer fra Lyse	9
2.2.2. Avgifter, gebyrer og egenbetalinger	10
2.3. Utgiftsforutsetninger	10
2.3.1. Lønnsvekst	10
2.3.2. Prisvekst	11
2.3.3. Renteforutsetninger	11
2.3.4. Pensjonskostnader	12
2.4. Netto driftsresultat	13
2.5. Tall fra Kostra	14
2.5.1. Grunnskole	14
2.5.2. Barnehage	15
2.5.3. Helsestasjon	17
2.5.4. Barnevern	18
2.5.5. Kultur	19
2.5.6. Levekår	19
2.6. Rådmannens forslag til investeringer 2015-2018	22
2.6.1. Hovedprioriteringer investeringer	22
2.6.2. Investeringsstabell	24
2.6.3. Investeringer – beskrivelse	29
2.6.4. Finansiering av investeringer	44
2.6.5. Utvikling i lånegjeld	45
2.6.6. Gjeldsgrad	46
2.7. Rådmannens forslag til endringer i drift 2015-2018	48
2.7.1. Hovedprioriteringer drift	48
2.7.2. Driftstabell	51

2.7.3. Nye tiltak i drift - beskrivelse	58
3. Kommunens utvikling	78
3.1. Kommuneplan	79
3.2. Samfunnsutvikling – bærekraftig utvikling	79
3.3. Befolkningsutvikling	79
3.3.1. Befolkningsvekst	79
3.3.2. Befolkningsfremskriving	80
3.4. Boligbygging	81
3.4.1. Utbygging – boliger	81
3.4.2. Boligbygging	81
3.5. Transport	82
3.6. Næringsutvikling	82
3.7. Folkehelse og livskvalitet	83
3.8. Trygge og gode oppvekstvilkår	84
3.9. Senterstruktur i kommunen	85
3.10. Samfunnssikkerhet	85
4. Tjenesteområdene	87
4.1. Politisk nivå	88
4.2. Rådmannsnivå med staber	88
4.2.1. Rådmannsgruppen	88
4.2.2. Avdeling IKT	89
4.2.3. Personal og organisasjon	90
4.2.4. Økonomi	91
4.3. Tjenesteområde Oppvekst og kultur	93
4.3.1. Fagstab Oppvekst og kultur	93
4.3.2. Skolene, SFO og Voksenopplæring	94
4.3.3. Barnehagene	96
4.3.4. Barnevern	99
4.3.5. Helsestasjon	100
4.3.6. PPT – Pedagogisk psykologisk tjeneste	101
4.3.7. Kultur	103
4.4. Tjenesteområde Levekår	108
4.4.1. Fagstab levekår	108

4.4.2. Virksomhetene	109
4.5. Tjenestoområde Samfunnsutvikling	114
4.5.1. Eiendom	114
4.5.2. Arealbruk	119
4.5.3. Kommunalteknikk	122
5. Kommunale foretak og Sola kirkelige fellesråd	125
5.1. Kvithei utbyggingsselskap Sola KF	127
5.2. Sola Storkjøkken KF	131
5.3. Sola kirkelige fellesråd:	134
6. Rådmannens forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger	143
6.1. Oppvekst og kultur	144
6.1.1. Barnehage	144
6.1.2. Skolefritidsordning – SFO	144
6.1.3. Kulturskole	145
6.1.4. Idrettsanlegg og gymsaler	145
6.2. Levekår	146
6.2.1. Betaling for langtidsopphold	147
6.2.2. Betaling for korttidsopphold	147
6.2.3. Betaling for dagsenteropphold	147
6.2.4. Betaling for trygghetsalarm	148
6.2.5. Betaling for praktisk bistand i hjemmet	149
6.2.6. Betaling Frisklivssentralen	149
6.3. Samfunnsutvikling	149
6.3.1. Kommunalteknikk	149
6.3.2. Areal	154
6.4. Årsgebyr for feiing og tilsyn per pipeløp	171
7. Vedlegg	172

Vilje til omstilling og nytenkning

Kommunesektoren er i stadig forandring. Befolkningsvekst, økte forventninger til velferdstjenester og knapphet på ressurser vil være utfordringer i årene fremover. Sola kommune må ha evne til omstilling og nytenkning for å kunne opprettholde og videreutvikle gode og trygge tjenester til innbyggere.

Sola kommune er en vekstkommune både når det gjelder næringsutvikling og befolkningsvekst. Kommunen erkjenner at på stadig flere områder vil det ikke være mulig å opprettholde tjenestetilbudet for den økte befolkningen dersom vi fortsetter å løse vårt oppdrag på samme måte som i dag. Kommunesektoren generelt ser et forventningsgap mellom innbyggernes forventninger til tjenester og det sektoren har økonomi til å levere. For å kunne opprettholde god kvalitet i tjenestene må vi ha evne til å tenke nytt og jobbe systematisk med omstilling og endring. Gjennom innovasjon og fornying ønsker vi å møte utfordringene med tjenesteutvikling og nye robuste velferdstilbud.

Regionen har et næringsliv i utvikling, og Sola kommune bidrar aktivt å løse de utfordringene veksten gir. Kommunen legger til rette for

boligbygging, og bidrar til at de store regionale næringsområdene i Risavika, Forus og Stavanger lufthavn utvikles videre. Kommunen styrker transportinfrastrukturen i samarbeid med regionale og statlige myndigheter.

Handlings- og økonomiplanen inneholder tiltak for å nå Sola kommunes langsiktige mål. Disse fremgår av kommuneplanen og er konkretisert gjennom handlingsplaner som skolebruksplanen, boligsosial handlingsplan, barnehagebruksplanen og energi- og klimaplanen.

Vi startet i 2013 arbeidet med innovasjon, forenkling og forbedring. Kommunens ledelse lanserte ved inngangen av året "Forbedringsåret 2014" der hensikten er å stimulere alle virksomheter til å legge til rette

for medarbeiderdrevne forbedringsprosjekter. Forbedring, forenkling og fornying vil i kommende planperioden fortsatt være vår viktigste strategi for omstilling.. Formålet er å sikre velferdstjenester til Solas voksende befolkning, og berede grunn for robuste brukerrettede tjenester også i fremtiden.

Regjeringen har lagt frem en stortingsproposisjon om ny kommunereform. En mulig kommunereform og ny kommunestruktur vil utfordre oss, åpne for nye muligheter og påvirke måten vi bør tenke og handle på i tiden fremover. I løpet av planperioden vil spørsmålet om endringer i kommunestrukturen i vårt område bli avklart.

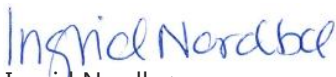
Investeringsnivået i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2015-2018 er høyt, men noe lavere enn det som ble vedtatt ved forrige handlings- og økonomiplan. Samlet investeringsbudsjett i planperioden er i underkant av kr 1,2 mrd. Selvfinansierte byggeprosjekter kommer i tillegg og investeringer for dette formålet er på kr 170 mill i planperioden.

En stor del av investeringsbudsjettet går til videreføring og ferdigstilling av prosjekter som er vedtatt tidligere. De største investeringer er nytt sykehjem i Sola sentrum samt nytt kommunehus. Gjeldsgrad ekskl. start lån og lån for selvfinansierte byggeprosjekter blir på 76 % i 2015 med en forsiktig nedgang mot 65 % i 2018.

Forslaget i driftsbudsjettet innebærer et netto driftsresultat på 3 % i tråd med kommunestyrets vedtatt målsetting. Rådmannens forslag til driftsbudsjett innholder få nye tiltak og er resultat av strenge prioriteringer i budsjettprosessen. Rådmannens vurdering er at Sola kommune leverer tjenester av høy kvalitet til innbyggere i alle livsfaser. Sammenlignet med situasjonen i kommunesektoren for øvrig er vi i en sterk posisjon med gode og robuste tjenester.

Forslag til handlings- og økonomiplan er et resultat av innsatsen fra hele organisasjonen. Forslaget viser en kommune som vil være i forkant for å møte fremtidas utfordringer.

Sola, 29. oktober 2014

Ingrid Nordbø
Rådmann

Sabina Leto
Økonomisjef

1. Innstilling til vedtak

Politisk behandling av Handlings- og økonomiplan 2015-2018 vil bli som følger:

- Formannskapet behandler rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2015-2018 den 18. og 19. november 2014.
- Kommunestyret vedtar Handlings- og økonomiplan 2015-2018 den 11. desember 2014.

Rådmannen legger med dette fram forslag til Handlings- og økonomiplan 2015-2018 og tilrår følgende vedtak:

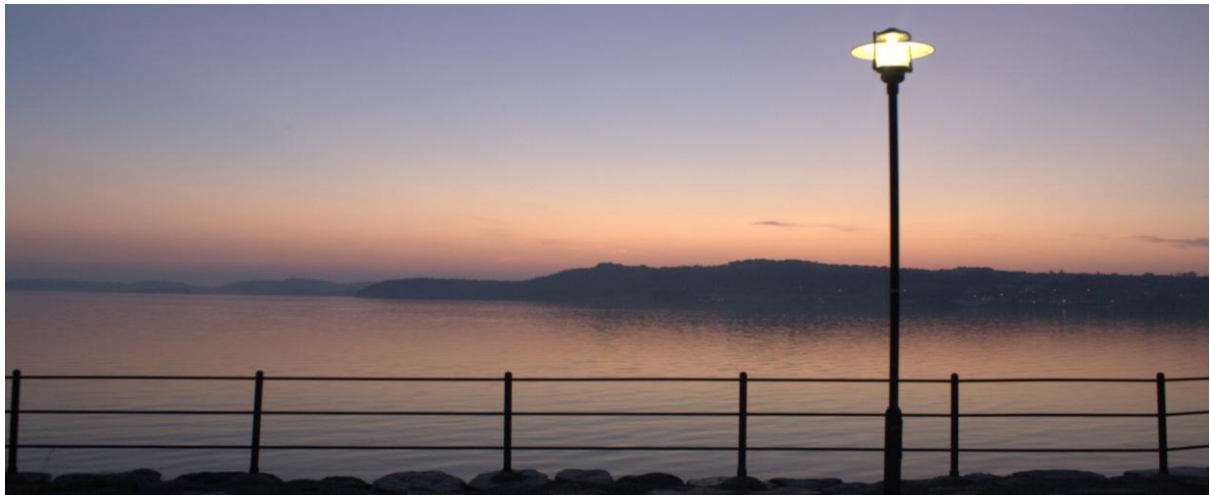
1. Kommunestyret godkjenner rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2015-2018 for Sola kommune. Netto budsjetttramme for 2015 fastsettes i henhold til:
 - Budsjettskjema 1B – Driftsbudsjett per virksomhet (kap. 7, pkt. 7.1.3).
 - Budsjettskjema 2A – Investeringsbudsjettet (kap. 7, pkt. 7.1.6).
 - Budsjettskjema 2B – Investeringer per prosjekt (kap. 7, pkt. 7.1.7).
2. Kommunestyret godkjenner forslag til budsjetter for skatter, rammetilskudd, renter, avdrag og anvendelse av netto driftsresultat m.v. i henhold til Budsjettskjema 1A – Driftsbudsjettet (kap. 7, pkt. 7.1.2).
3. Skatt på inntekt og formue fastsettes i henhold til høyeste skatteøre som Stortinget vedtar.
4. Kommunestyret oppretter årsverk som følge av rådmannens tilrådning av nye tiltak i drift og investering. Jf. kapittel 2, driftstabell med beskrivelse av nye tiltak i drift, avsnitt 2.7.2 og 2.7.3, samt investeringstabell med beskrivelse av prosjekt 19600, avsnitt 2.6.2 og 2.6.3.
5. Det tas opp følgende lån til finansiering av investeringer i 2015:
 - Lån til finansiering av egne investeringer utenom VAR sektor kr 34,0 mill.
 - Lån til VAR sektor kr 57,3mill.
 - Lån til mellomfinansiering av selvfinansierte prosjekter kr 158,8 mill.
 - Startlån til videre utlån fra Husbanken kr 40 mill.
6. Det betales ordinære avdrag på lån i 2015 i tråd med minimumsbestemmelsene i kommuneloven.
7. Rådmannen får fullmakt til å:
 - Fordele lønns- og pensjonsreserve på de enkelte ansvarsområder i driftsbudsjettet.
 - Omfordele vedtatte budsjettmidler mellom rådmannsnivå med staber.
 - Fordele vedtatte budsjettmidler mellom fagstabene og tilhørende virksomheter. Eksempler på dette er budsjettmidler til demografi, kompetansemidler og spesialpedagogisk tilbud i skole og barnehage.
 - Se budsjetttrammene til henholdsvis virksomhetsområdet skole og virksomhetsområde barnehage under ett.
8. Kommunestyret godkjenner endringer i avgifter, gebyrer og egenbetalinger slik det framgår i kapittel 6 i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2015-2018.

9. Handlings- og økonomiplaner innrettes med sikte på reell styring etter følgende økonomiske måltall:
 - For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi skal balansen mellom inntekter og utgifter i driftsbudsjettet tilpasses et netto driftsresultat på minimum 3 prosent av kommunens brutto driftsinntekter.
 - For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi skal framtidige låneopptak tilpasses en gjeldsgrad – lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter – som på sikt ikke bør ligge over 60 prosent.
10. Kommunestyret godkjenner Handlings- og økonomiplan 2015-2018 og budsjett 2015 for Kvithei utbyggingsselskap Sola KF i samsvar med rådmannens tilrådning og i tråd med styrets vedtak. Det betales avdrag på lån på kr 2,8 mill. til Sola kommune som videre benyttes til nedbetaling av langsiktig gjeld.
11. Kommunestyret godkjenner budsjett 2015 for Sola Storkjøkken KF i samsvar med rådmannens tilrådning og i tråd med styrets vedtak.

2. Økonomiske rammebetingelser og prioriteringer

I dette kapittelet presenteres de økonomiske prioriteringer som rådmannen foreslår for kommende planperioden. For å opprettholde tilstrekkelig handlefrihet og møte behovene fra den voksende befolkningen med de økonomiske rammene som kommunen har til rådighet er det viktig med fokus på bærekraftig økonomi.

Forslaget i driftsbudsjettet innebærer et netto driftsresultat på 3 % i tråd med kommunestyrets vedtatt målsetting. Gjeldsgrad eksklusive startlån og lån for mellomfinansiering av byggeprosjekter blir på 76 % i 2015 med en forsiktig nedgang mot 65 % i 2018.

Kapittel 2 Økonomiske rammebetingelser og prioriteringer er inndelt som følger:

- 2.1. Frie inntekter
- 2.2. Andre inntekter
- 2.3. Utgiftsforutsetninger
- 2.4. Netto driftsresultat
- 2.5. Tall fra Kostra
- 2.6. Rådmannens forslag til investeringer 2015-2018
- 2.7. Rådmannens forslag til endring i drift 2015-2018

2.1. Frie inntekter

Frie inntekter er avgjørende for økonomisk handlefrihet og utvikling av tjenestetilbudet i kommunen. Kommunens frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter, og utgjør om lag 78 % av Sola kommunes samlede inntekter. Inntektene disponeres fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover. Gjennom inntektssystemet fordeles de frie inntektene til kommunene. Inntektssystemet for kommunene inneholder en mekanisme for utjevning av skatteinntekter. Det betyr at endringer i skatteinntekter, både lokalt og nasjonalt, vil påvirke rammetilskuddet. De forutsetninger som legges til grunn ved beregning av frie inntekter for 2015, og videre i planperioden, er basert på forslag til Statsbudsjettet 2015 og forventninger om den videre økonomiske utviklingen i Sola kommune.

2.1.1. Nasjonale forutsetninger

I Statsbudsjettet for 2015 legger regjeringen opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på kr 4,4 mrd. Dette tilsvarer en realvekst på 1,4 %. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå for kommunesektoren i revidert nasjonalbudsjett 2014. Veksten i frie inntekter foreslås fordelt med kr 3,9 mrd. til kommunene og kr 0,5 mrd. til fylkeskommunene. Av veksten i frie inntekter til kommunene er kr 200 mill. begrunnet i behovet for en særskilt styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenester. Videre er kr 200 mill. av veksten begrunnet i en styrking av kommunale tjenester til rusavhengige og personer med psykiske lidelser. Kr 100 mill. av veksten er begrunnet ut fra satsing på mer fleksibelt barnehageopptak. I tillegg kompenseres kommunesektoren med til sammen kr 300 mill. i 2015 som følge av lovfestet rettigheter til brukerstyrt personlig assistanse.

Veksten i frie inntekter må sees i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter knyttet til befolkningsutviklingen. Beregninger utført av Teknisk beregningsutvalg (TBU) basert på de nye befolkningsframskrivingene indikerer at kommunesektoren vil kunne få merutgifter i 2015 på om lag kr 3,1 mrd. på grunn av den demografiske utviklingen. Disse anslagene er nå nedjustert til kr 2,5 mrd som følge av nye befolkningsframskrivninger fra SSB utarbeidet i juni 2014.

Anslag for kommunesektorens skatteinntekter for 2014 er i Statsbudsjettet 2015 nedjustert med kr 0,9 mrd. Nedjusteringen fordeler seg med kr 750 mill. på kommunene og kr 150 mill. på fylkeskommunene. Dette kommer i tillegg til nedjustering foretatt i RNB 2014 hvor anslaget for skattevekst var endret fra 3,7 % til 3 %. På bakgrunn av denne nedjusteringen i statsbudsjettet forventes en samlet vekst for skatteinntekter på landbasis på 2,4 % i 2014.

Den nominelle veksten i kommunens frie inntekter anslås til 4,7 % i 2015 regnet fra det nye oppdaterte anslaget på regnskap 2014. Med anslått lønns- og prisvekst (kommunal deflator) på 3 % i 2015 tilsvarer dette en realvekst på 1,7 %. Dette utgjør om lag kr 5,3 mrd. Det er da tatt hensyn til at skatteinntektene for 2014 er nedjustert med kr 0,9 mrd.

I Statsbudsjettet 2015 legges fram et skatteanslag for 2015 for kommunene på landsbasis på kr 145.345 mill., herav skatt på inntekt og formue på kr 135.530 mill. Isolert sett øker skatt på inntekt og formue til kommunene med 4,7 % fra 2014 til 2015. Anslåtte skatteinntekter for 2015 er blant annet basert på regjeringens forslag til skattøre. Regjeringen foreslår at det kommunale skattøre for personlige skatteyttere reduseres fra 11,4 % i 2014 til 11,25 % i 2015.

Forslaget til skattøre er tilpasset forutsetningen om skatteandel på 40 % i 2014.

2.1.2. Lokale forutsetninger

Skatteinntekter

Det er budsjettert med en skatteinngang fra formues- og inntektsskatten til Sola i 2015 på kr 928 mill. I dette anslaget er det tatt utgangspunkt i at skatteveksten i 2014 blir på 3,5 % og at skatteinngangen i 2014 blir på kr 879,6 mill. Dette utgjør en forventet skatteinngang i 2014 på 138,4 % av landsgjennomsnittet. Dette anslaget er utarbeidet på bakgrunn av skatteinngangen per september 2014 og prognosen om videre utvikling i 2014. Det reviderte anslaget er kr 5 mill. lavere enn i vedtatt budsjett 2014. Videre forutsetter rådmannen en vekst på 138 % av landsgjennomsnittet i 2015 og videre i planperioden. Dette er litt lavere enn gjennomsnitt for 2013 og 2014 som er på 138,2 %. Til sammenligning har Sola kommune en skattevekst på 140,1 % i september 2014.

Som følge av dette anslås en skattevekst i 2015 på 5,5 %. Skattevekst i Sola kommune avtar også og våre nabokommuner, særlig Stavanger har opplevd en betydelig svikt i skatteinntekter så langt i 2014. Rådmannen vil presisere at det knyttets fortsatt stor usikkerhet rundt utvikling i skatteinntekter. Det er mange faktorer som påvirker skatteinntekter gjennom året og mange av disse faktorene kan gi store utslag i skatteinngangen. Det er flere bedrifter i regionen vår som varsler om store nedbemanninger. Hvordan dette vil påvirke skatteinntekter i Sola-samfunnet er vanskelig å anslå. I perioden fra 2016 til 2018 er det for hvert år forutsatt en reell skattevekst på 2,2 % i Sola og 1,1 % for landet.

I september måned var arbeidsledigheten i Rogaland på 2,2 % mens tilsvarende tall for

landet var 2,9 %. Dette er en liten økning i forhold til samme tidspunkt i fjor.

Rammetilskuddet

Ved beregningen av rammetilskuddet har rådmannen benyttet KS' beregningsmodell, hvor endringene i inntektssystemet og Statsbudsjettet er innarbeidet. Det ordinære rammetilskuddet tar utgangspunkt i et innbyggertilskudd som fordeles med et likt beløp per innbygger. Innbyggertilskuddet korrigeres videre for utgiftsutjevning, beregnet etter objektive kriterier som kalles kostnadsnøkkel.

Innbyggertilskudd for Sola kommune utgjør kr 570,7 mill. Det er et likt beløp per innbygger som fordeles mellom alle landets kommuner. I tillegg får kommunen kr 2,1 mill. i særskilt fordeling som følge av regjeringens satsing på helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Sola betraktes som en lettdreven kommune og har en beregnet kostnadsindeks på 0,9498 i 2015. Dette innebærer en utgiftsutjevning i 2015 på kr 54,6 mill., noe som betyr reduksjon i innbyggertilskuddet med tilsvarende beløp.

Med innføring av samhandlingsreform i 2012 ble det lagt en egen delkostnadsnøkkel for kommunal medfinansiering og utskrivingsklare pasienter. Delkostnadsnøkkelen var basert på befolkningstall fordelt i aldersgrupper. Når kommunal medfinansiering avvikles fra og med 1. januar 2015 avvikles også denne kostnadsnøkkelen. Midlene til utskrivingsklare pasienter blir fra og med 2015 fordelt etter delkostnadsnøkkel for pleie- og omsorg. I tillegg til at kostnadsnøkkelen i 2015 korrigeres for avvikling av kommunal medfinansiering, korrigeres også sektorvektene til barnehage, grunnskole, barnevern, pleie- og omsorg og sosialhjelp. Endringen i vektning kombinert med avvikling av delkostnadsnøkkelen for kommunal

medfinansiering medfører at beregnet utgiftsutjevning er høyere i 2015 enn i 2014. Høyere utgiftsutjevning betyr lavere rammetilskudd.

Isolert sett medfører avvikling av kommunal medfinansiering at Sola kommune trekkes kr 24,6 mill. i rammetilskuddet mens kommunes utgifter for dette beregnes til ca kr 19,1 mill. dvs. trekk i rammetilskuddet er høyere enn utgiftsbudsjettet som nulles ut til dette formålet.

Tapskompensasjon som følge av tap ved endringer i inntektssystemet utgjør kr 5,5 mill. i 2015 (innført i 2011) og vil stå fast i planperioden.

Inntektsgarantitilskuddet (INGAR) vil for 2015 ha en isolert effekt på minus kr 1,6 mill. for Sola. Dette er Sola sin andel knyttet til finansiering av ordningen som utgjør kr 63 per innbygger i 2015. Sola har ingen kompensasjon i 2015, siden kommunen har en vekst i rammetilskuddet som er over vekstgrensen. Det er videreført samme nivå for INGAR i planperioden.

Vekstkommunetilskuddet for Sola øker fra 2,3 mill. i 2014 til kr 11,2 mill. i 2015 som følge av endringer i utforming av tilskuddet. Grensen

settes til 1,6 % i gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst de tre siste årene. Veksttilskuddet fordeles som en sats per innbygger utover vekstgrensen. Satsen øker fra kr 46.675 i 2014 til kr 55.000 i 2015. Den totale rammen øker og det er flere kommuner som kommer under ordningen. Dagens skattegrense på 140 % av landsgjennomsnittet opprettholdes. Kommunene selv bidrar også for finansiering av tilskuddet ved trekk i innbyggertilskuddet. Netto effekt for Sola kommune er kr 7,2 mill. i 2015.

Til sammen reduseres rammetilskuddet med et totalbeløp på kr 50,7 mill., som består av sum utgiftsutjevning, INGAR, samt tapskompensasjon skjønn og veksttilskudd.

Videre korrigeres innbyggertilskuddet for inntektsutjevningen som har direkte sammenheng med prognoser om skatteanslaget både nasjonalt og lokalt samt prognoser om befolkningsvekst. Forventet inntektsutjevning for Sola blir i 2015 i størrelsesorden kr 162,6 mill.

Tabell under viser en oversikt over prognosen for samlede frie inntekter i 2015 og videre i planperioden. Det budsjetteres med en vekst på frie inntekter på 3,5 % i forhold til revidert anslag 2014.

TABELL: PROGNOSE FOR SAMLEDE FRIE INNTEKTER

Skatt og rammetilskudd	2014	2014	2015	2016	2017	2018
Tall i 1000 kr	Opprinnelig vedtatt	Revidert anslag	Nominelle tall	2015 priser	2015 priser	2015 priser
Formue- og inntektskatt	884 600	879 600	928 000	948 100	969 000	990 400
Innbyggertilskudd	564 100	564 600	572 900	585 900	599 800	614 000
Utgiftsutjevning, INGAR og skjønn	-37 200	-37 200	-50 700	-47 600	-42 300	-43 100
Veksttilskudd	2 300	2 300	11 200	11 200	7 900	8 800
Endring i RNB 2014		1 100				
Inntektsutjevning	-151 400	-155 200	-162 600	-166 000	-169 800	-173 500
Sum frie inntekter	1 262 400	1 255 200	1 298 800	1 331 600	1 364 600	1 396 600
			3,5 %	2,5 %	2,5 %	2,3 %

Korrigert for avviking av kommunal medfinansiering er vekst på 5,5 % fra 2014 til 2015.

2.2. Andre inntekter

2.2.1. Overføringer fra Lyse

Inntektene fra Lyse består av renter og avdrag på det ansvarlige lånet på kr 3 mrd. Sola kommunes eierandel er 8,741 %. Avdragstid på lånet er 30 år fra 2009. I henhold til avtale om ansvarlige lån mellom Lyse og aksjonærene skal renten fastsettes hvert kvartal, med basis i 3 måneders NIBOR-rente + 2 %. I skrivende stund er 3 måneders NIBOR-rente på ca. 1,7 %, og Norges Banks styringsrente på 1,5 %. Rådmannen legger til grunn at 3 måneders NIBOR-rente vil være på ca. 1,7 % i 2015, 1,8 % i 2016, 2,1 % i 2017 og 2,5 % i 2018. Se avsnitt om renteforutsetninger for mer detaljer. På bakgrunn av ovennevnte forutsetninger er det lagt til grunn en rente på 3,7 % inkl. marginpåslag på det ansvarlige lånet i 2015,

med videre opptrapping i planperioden iht. prognose om utvikling i pengemarkedsrenten.

I 2014 ble utbyttet fra Lyse på totalt kr 382 mill., hvor Sola sin andel var på kr 33,4 mill. Det forutsettes at et samlet årlig utbytte til eierne er på kr 410 mill. i 2015. Dette tilsier kr 35,8 mill. for Sola kommune. Videre budsjetterer rådmannen med et samlet utbytte på kr 435 mill. i 2016, kr 460 mill. i 2017 og kr 485 mill. i 2018.

Budsjettert utbytte er basert på forventninger om styrket resultat i Lyse-konsernet i planperioden samt regnskapsresultat til Lyse-konsernet for 1. halvår i 2014.

TABELL: PROGNOSE – OVERFØRINGER FRA LYSE

Prognose - overføringer fra Lyse, tall i 1000 kr	Solas andel 8,74 %	2014	2015	2016	2017	2018
Opprinnelig lån på kr 3 mrd.	262 230					
Avdrag til føring i investering		8 741	8 741	8 741	8 741	8 741
Rente til føring i drift		8 100	7 800	7 600	7 900	8 300
Utbytte til føring i drift		33 400	35 800	38 000	40 200	42 400

2.2.2. Avgifter, gebyrer og egenbetalinger

Rådmannen foreslår å øke de generelle egenbetalingene i tråd med forslaget i statsbudsjettet 2015 samt gjeldende regler og forskrifter. Det er i hovedsak egenbetalinger innen pleie- og omsorg som er forskriftsregulert.

Som følge av økte utgifter til trygghetsalarm innføres det gradert abonnementsavgift for brukere med inntekt over 2G. I tillegg foreslår rådmannen å innføre en egenandel for reseptperiode på 3 måned ved Frisklivssentralen. De øvrige egenbetalinger innen levekår foreslås økt med 3 % i tråd med lønns- og prisvekst i kommunal deflator.

I tråd med forslag til statsbudsjett 2015 økes makspris foreldrebetaling barnehage fra kr 2.405 til kr 2.580 per måned for en helplass. Maksimalsats per år vil med dette utgjøre kr 28.380. For familier med inntekt lavere enn kr 405.000 foreslås det i statsbudsjettet i tillegg en redusert maksimalsats for foreldrebetaling med virkning fra 1.8.2015.

Rådmannen foreslår å øke kontingent til kulturskole med 3 % i tråd med lønns- og prisvekst i kommunal deflator avrundet til hele 10-krone. I tillegg foreslår rådmannen å øke pris til foreldrebetaling SFO til kr med kr 150 for 100 % plass og kr 100 for en 60 % plass.

Det innføres nye priser for utleie av idrettsanlegg og gymsaler i tråd med vedtak i Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø sak 26/14.

Vann, avløp - og renovasjonsgebyrer foreslås økt med 2 % på vann, 4 % på avløp og 3 % på renovasjon.

Rådmannen foreslår at gebyrer for arealplan økes med 10 % som følge av fremført underskudd i 2013 og forventet underskudd i 2014. Gebyrene for oppmåling foreslås økt med 3 % og byggesak med 7,5 %.

En fullstendig oversikt over endringene i avgifter, gebyrer og egenbetalinger framkommer i kapittel 6.

2.3. Utgiftsforutsetninger

2.3.1. Lønnsvekst

Kommunal virksomhet er en arbeidsintensiv virksomhet. Av kommunens årlige driftsutgifter, før overføringer og finansieringsutgifter, utgjør lønn om lag 67 %. Lønnsvekst er derfor en viktig utgiftsforutsetning.

Rådmannen har innarbeidet full kompensasjon for helårseffekt av lønnsoppgjør 2014 samt effekt av lønnsoppgjør 2015. Ved beregning av lønnsoppgjør 2015 er det lagt til grunn en lønnsvekst på 3,3 %, som tilsvarer forventet

lønnsvekst lagt fram i forslag til statsbudsjett for 2015. Rådmannen tilrår at lønnsreserven på bakgrunn av ovennevnte settes til 46,9 mill.

Det er grunn til å understreke at lønnsreserven er mer en teknisk forordning enn et uttrykk for lønnsvekst. I perioden 2015-2018 er lønnsbudsjettet videreført i faste 2015-priser.

2.3.2. Prisvekst

Rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2015-2018 er utarbeidet i faste 2015 priser. Rådmannen foreslår å ikke innarbeide priskompensasjon til den enkelte virksomhet i planperioden. Priskomponenten i kommunal deflator i 2015 utgjør 2,2 % ihht. forslag til statsbudsjett 2015. Forslag om å ikke gi priskompensasjon vil medføre et underliggende effektiviseringskrav for alle virksomheter på kr 5,1 mill., dersom en legger til grunn prisvekst på 2,2 %.

2.3.3. Renteforutsetninger

I skrivende stund ligger styringsrente i Norges bank på 1,5 % mens pengemarkedsrente er på 1,7 %. Styringsrente ble sist endret i mars 2012 og siden den gangen har den ligget på 1,5 %.

Analyse utarbeidet av Norges bank i pengepolitisk rapport 3/14 tilsier at styringsrenten vil holde seg på dagens nivå fram til høst 2015 men at den deretter økes gradvis mot 2 % i 2017. Pengemarkedsrenten anslås å følge utviklingen i styringsrenten.

På bakgrunn av signaler fra rentemarkedet, Norges Bank, Statsbudsjettet og SSB legger rådmannen til grunn at flytende rente på kommunens innlån vil være på 2,1 % i 2015, 2,3 % i 2016, 2,8 % i 2017 og 3,2 % i 2018. Ca 21 % av kommunens innlån i 2015 er på fastrente som per i dag utgjør 3,9 %. Som følge av dette budsjetterer rådmannen med en

gjennomsnittsrente på kommunens innlån på 2,9 % i 2015; 3 % i 2016; 3,3 % i 2017 og 3,6 % i 2018.

Renteinntekter for ansvarlig lån i Lyse samt rente på bankinnskudd beregnes ihht. tremåneders pengemarkedsrente, såkalt NIBOR-rente. Rådmannen har lagt til grunn en gjennomsnitts pengemarkedsrente på 1,7 % i 2015, 1,8 % i 2016, 2,1 % i 2017 og 2,5 % i 2018.

Avdragstiden på alle lån beregnes i tråd med minimumsbestemmelsene i kommuneloven. Bokførte avskrivninger, såkalt kapitalslit, fastsettes med utgangspunktet i veid restlevetid på kommunens anleggsmidler etter vurderingsreglene i forskrift om årsregnskap og årsberetning § 8. I det finansielt orienterte kommuneregnskapet er det avdragene som dekkes inn, ikke avskrivningene.

Staten gir tilskudd til å dekke renter og avdrag i forbindelse med eldreomsorg, opptrappingsplan for psykisk helse samt videre tilskudd til å dekke renter i forbindelse med rehabilitering av skole- og kirkebygg. Disse kompensasjonsordningene forvaltes av Husbanken og tilskuddene beregnes ut fra flytende rente i Husbanken. Det er lagt til grunn et rentenivå på 2,1 % i 2015 med videre opptrapping i planperioden.

I VAR-sektoren benyttes 5-årig swaprente tillagt 0,5 prosentpoeng i henhold til nye retningslinje for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.

Rådmannen vil presisere at det er alltid usikkerhet knyttet til renteutviklingen i tiden framover.

2.3.4. Pensjonskostnader

Fra 1.1.2014 har Sola kommune KLP som pensjonsleverandør både på fellesordning og folkevalgtdordning.

Kommunen er i henhold til tariffavtale pliktig til å ha tjenstepensjonsordning til pedagogisk personell i grunnskole og sykepleiere hos henholdsvis Statens pensjonskasse (SPK) og KLP.

Kommunal og regionaldepartementet fastsetter forutsetninger for beregning av regnskapsmessige pensjonskostnader. Disse forutsetningene benytter leverandørene i sine anslag. Hver høst utarbeider KRD et rundskriv som angir forholdstall mellom diskonteringsrente og lønnsvekst som forsikringsselskapene skal legge til grunn for sine beregninger. Dette forholdstall avgjør nivået på pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser.

Pensjonspremiene som kommunene og fylkeskommunene betaler inn til pensjonsordningene har de siste årene vært høyere enn de regnskapsmessige pensjonskostnadene. Dette har bidratt til oppbygging av akkumulert premieavvik i regnskapene i perioden fra 2002-2013. De siste årene har Kommunal- og moderniseringsdepartementet strammet inn på de økonomiske forutsetningene for beregning av regnskapsmessige pensjonskostnader. Dette har vært nødvendig på lang sikt for å kunne oppnå bedre samsvar mellom premiene og kostnadene.

Det legges opp til at de kjente elementene i pensjonsreformen implementeres i beregningene av de regnskapsmessige pensjonskostnadene for 2015. Dette gjelder levealdersjusteringen og lavere

pensjonsregulering, samt reglene for ny uførepensjonsordning.

Lavere pensjonsregulering innebærer at pensjoner under utbetaling skal reguleres med lønnsveksten og deretter fratrekkes 0,75 prosent. Dette innebærer isolert sett en lavere pensjonsforpliktelse, og en reduksjon i det årlige kostnadsnivået.

Offentlig uførepensjon gjøres om til en nettoordning. Det vil si at uførepensjon fra henholdsvis folketrygd og tjenstepensjonsordningen beregnes hver for seg uten samordning. Utgiften til uførepensjon i folketrygden vil gå klart opp, mens uførepensjon fra tjenstepensjonsordningen vil gå klart ned. Staten betaler altså en større del av uførepensjonen, og de kommunale pensjonskostnadene til uførepensjon vil reduseres. Dette innebærer isolert sett også en lavere pensjonsforpliktelse, og en reduksjon i det årlige kostnadsnivået når dette tas inn i kostnadsberegningene.

Samtidig implementeres nye levealdersforutsetninger i kostnadsberegningene. Den isolerte effekten av økt levealder er at pensjonene skal utbetales over flere år. Dette øker den framtidige pensjonsforpliktelsen, som innebærer at nivået på de årlige pensjonskostnadene øker.

Implementering av elementene i pensjonsreformen og ny ordning for uføretrygd i kostnadsberegningene medfører isolert sett en vesentlig reduksjon i kommunesektorens pensjonskostnader i 2015. På den andre siden innebærer implementering av nye levealdersforutsetninger en betydelig økning i pensjonskostnaden for 2015.

Det er ventet at betalte pensjonspremier klart vil overstige regnskapsførte pensjonskostnader. Premieavviket som dette medfører i 2014 bidrar til en vekst i amortiseringskostnadene i 2015.

Stoltenberg II-regjeringen sendte i september 2013 på høring et forslag om å redusere amortiseringstiden for premieavvik oppstått i 2014 og senere. Formålet med forslaget er å bygge ned nye premieavvik raskere, og redusere økningen i det akkumulerte premieavviket. Departementet har besluttet at amortiseringstid reduseres til 7 år og med en regnskapsmessig virkning f.o.m. 2015. Isolert sett bidrar denne endring til høyere pensjonskostnader f.o.m. 2015.

Ved utgangen av 2013 hadde Sola akkumulert premieavvik på til sammen kr 103,1 mill. inkl. arbeidsgiveravgift. Dette er utgifter som vil bli belastet driftsbudsjettet i de neste 15/10/7 år.

Ved utarbeidelse av anslag på pensjonskostnader har rådmannen brukt prognoser fra KLP og SPK. Prognosen for 2015 tilsier en sats på ca 17 % inkl. arbeidstakers sin andel på 2 %.

Dette er det beste estimatet på nåværende tidspunkt. Rådmannen vil presisere at det er alltid usikkerhet knyttet til anslagene på pensjonskostnader siden de avhenger av mange faktorer, bl.a. lønnsvekst og utvikling i folketrygdens grunnbeløp.

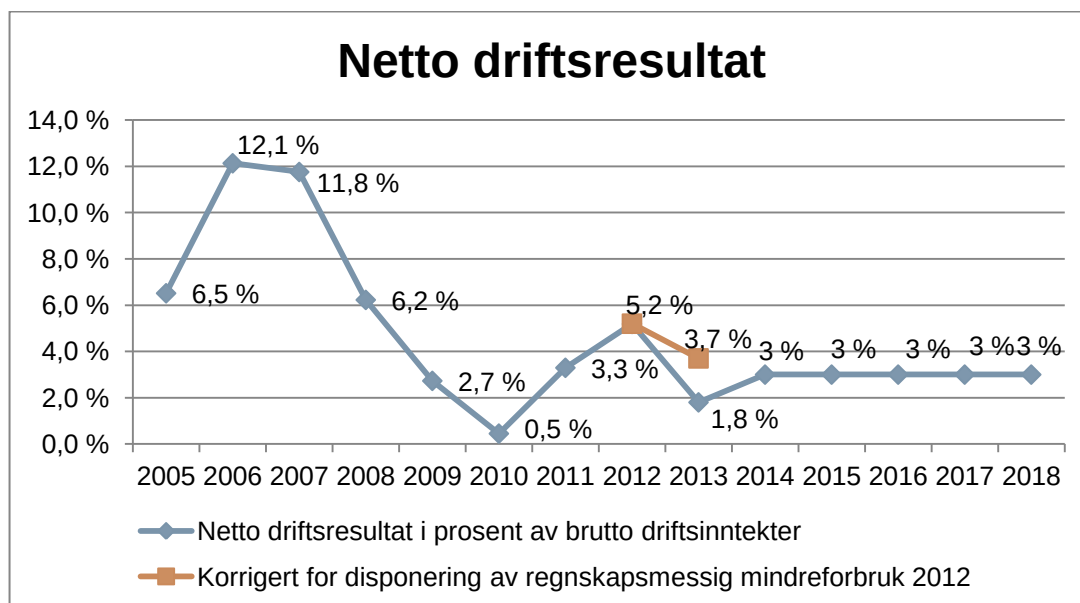
2.4. Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommunen sitter igjen med til avsetninger og egenfinansiering av investeringer. Netto driftsresultat er den primære indikatoren for økonomisk handlefrihet, og bør ligge over 3 % av kommunens driftsinntekter. Dette for å kunne opprettholde en bærekraftig økonomi på lang sikt, ivareta handlefrihet samt unngå at en over tid avsetter et for lavt beløp til formuesbevaring.

Isolert sett i 2013 ble netto driftsresultat på kr 27,7 mill., noe som tilsvarer 1,8 % av brutto driftsinntekter. I forbindelse med behandling av årsregnskap 2012 vedtok kommunestyret å disponere deler av regnskapsmessig mindreforbruk for nedbetaling av langsiktig lånegjeld i 2013. Korrigert for dette forholdet var resultatet på kr 58,5 mill. som tilsvarer 3,7 % av brutto driftsinntekter og var høyere enn budsjettert for 2013. Det korrigerte resultatet viser etter rådmannens vurdering det reelle bildet av kommunes økonomi.

For 2014 er det budsjetterte med et netto driftsresultat på 3 %.

Rådmannen foreslår at det budsjetteres med et netto driftsresultat på 3 % i 2015 og videre i planperioden, noe som er i tråd med anbefalt målsetting og vedtaket i kommunestyret i forbindelse med behandling av Handlings- og økonomiplan 2014-2017.

2.5. Tall fra Kostra

I dette avsnittet gis det en oversikt og en kort analyse over tall fra Kostra for årene 2011-2013 for Sola kommune sammenlignet med Kostragruppe 13 og nabokommuner.

Indikatorene som presenteres her viser ressursbruk, prioriteringer og dekningsgrad på områdene innenfor grunnskole, barnehage, helsestasjon, barnevern, kultur og levekår.

ligger høyest av nabokommunene og Kostragruppe 13 med unntak av Randaberg kommune. Sola kommune ligger høyest på gjennomsnittlig grunnskolepoeng, noe som indikerer at kommunen har god kvalitet i skolen. Når det gjelder skoleskyss har Sola kommune relativt lave kostnader sammenlignet med Kostragruppe 13 og Sandnes.

2.5.1. Grunnskole

Netto driftsutgifter til grunnskolesektor per innbygger 6-15 år viser at Sola kommune i

Nøkkeltall KOSTRA	2011	2012	2013
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor per innbygger 6-15 år			
1124 Sola	90 384	92 263	96 043
1102 Sandnes	81 954	85 929	88 737
1103 Stavanger	83 328	87 645	91 591
1120 Klepp	84 402	89 268	91 750
1127 Randaberg	88 778	96 098	101 041
Kostragruppe 13	85 470	89 326	92 037

Nøkkeltall KOSTRA	2011	2012	2013
Netto driftsutgifter til skoleskyss per innbygger 6-15 år			
1124 Sola	594	614	679
1102 Sandnes	859	785	1 087
1103 Stavanger	322	402	474
1120 Klepp	972	948	818
1127 Randaberg	439	188	307
Kostragruppe 13	1 245	1 323	1 320
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng			
1124 Sola	42,4	40,8	41,7
1102 Sandnes	39,7	39,2	39,4
1103 Stavanger	39,9	40	40,9
1120 Klepp	38,4	38,7	39,6
1127 Randaberg	38,3	38,4	41,1
Kostragruppe 13	ingen	ingen	ingen

2.5.2. Barnehage

Andel barn 0-5 år med barnehageplass i ordinære barnehager er stort sett høyere sammenlignet med nærliggende kommuner og Kostragruppe 13. Dette skyldes at Sola kommune har forholdsmessig høy andel av bedriftsbarnehager samt en barnehage med internasjonalt preg. I 2013 var det tilstrekkelig

antall plasser til barn med rett. Barn som har plass i barnehager i Sola kommune men som er bosatt i andre kommuner påvirker prosent andelen. Andel brukere av åpen barnehage har gått ned siste år i Sola kommune. Dette kan skyldes større andel av nullåringer med ordinært barnehagetilbud.

Nøkkeltall KOSTRA	2011	2012	2013
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år			
1124 Sola	5,0	3,1	5,8
1102 Sandnes	4,5	2,6	2,6
1103 Stavanger	2,2	3,4	1,8
1127 Randaberg	0,8	3,2	6,5
Kostragruppe 13	5,2	4,6	4,3
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år			
1124 Sola	85,5	90,2	94,4
1102 Sandnes	76,5	74,6	74,8
1103 Stavanger	77,9	80,3	80,3
1127 Randaberg	79,3	79,0	88,3
Kostragruppe 13	81,0	81,3	81,3

Nøkkeltall KOSTRA	2011	2012	2013
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år			
1124 Sola	102,5	102,7	100,2
1102 Sandnes	92,8	94	93,7
1103 Stavanger	96,5	96,2	96,6
1127 Randaberg	95,9	95,6	95,3
Kostragruppe 13	96,9	97,1	97,1
Andel plasser i åpen barnehage i forhold til innbyggere 0-5 år			
1124 Sola	4,1	3,5	2,9
1102 Sandnes	2,7	3,1	3,0
1103 Stavanger	2,3	2,3	2,4
1127 Randaberg	0	0	0
Kostragruppe 13	1,7	1,6	1,4

Netto driftsutgifter til barnehagesektoren er høyere enn kommunene det sammenlignes med. Dette kan blant annet skyldes at Sola kommune har flere barn i heltidsplass. Det er

også høye utgifter til lokaler og skyss i kommunale barnehager dersom en sammenligner KOSTRA tall.

Nøkkeltall KOSTRA	2011	2012	2013
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter			
1124 Sola	20,6	20,2	20,4
1102 Sandnes	19,5	19,4	19,2
1103 Stavanger	17,2	17,7	17,3
1127 Randaberg	16,7	17,3	16,2
Kostragruppe 13	15,7	15,7	15,5
Netto driftsutgifter til barnehager per innbygger			
1124 Sola	9 285	9 339	10 033
1102 Sandnes	7 928	8 425	8 676
1103 Stavanger	7 742	8 491	8 833
1127 Randaberg	7 643	8 489	8 500
Kostragruppe 13	6 771	7 166	7 413

Andel ansatte, styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskoleutdanning er lavere enn Kostragruppe 13 og noe lavere enn Stavanger

og Randaberg, men høyere enn Sandnes. Dette forteller om rekrutteringsutfordringer i regionen.

Nøkkeltall KOSTRA	2011	2012	2013
Andel styreere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning			
1124 Sola	83,1	79,1	80,6
1102 Sandnes	73,8	75,2	76,3
1103 Stavanger	85,0	80,7	85,6
1127 Randaberg	90,8	78,8	85,7
Kostragruppe 13	88,0	88,4	89,4
Andel assistenter med barne- og ungdomsarbeiderfag, barnehagelærer- eller annen			
1124 Sola	21,4	19,7	18,3
1102 Sandnes	24,4	25,8	25,8
1103 Stavanger	20,6	18,9	21,4
1127 Randaberg	18,1	20,6	15,1
Kostragruppe 13	23,4	25,3	27,6

2.5.3. Helsestasjon

Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter fødsel er lik i Sola og i Kostragruppe 13. Ved sammenligning med nærliggende kommuner har Sandnes høyere andel hjemmebesøk enn Sola.

Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjenester per innbygger 0-5 år er i Sola kommune noe høyere enn Kostragruppe 13, og på omtrent samme nivå som nærliggende kommuner unntatt Sandnes. Dette kan skyldes at

helsestasjonene har registrert 2500 ekstra kontroller til barn 0-5 år.

Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjenester per innbygger 0-20 år er i Sola kommune høyere enn Kostragruppe 13 og nærliggende kommuner. Dette kan blant annet skyldes at Sola kommune har fokus på tidlig innsats. Helsesøstre i skolehelsetjenesten har i 2013 registrert mer enn 1000 ekstra kontroller i tillegg til faste kontroller.

Nøkkeltall KOSTRA Helsestasjon	2011	2012	2013
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst			
1124 Sola	82	84	86
1102 Sandnes	87	87	98
1103 Stavanger	43	56	68
1127 Randaberg	84	78	87
Kostragruppe 13	80	77	86

Nøkkeltall KOSTRA Helsestasjon	2011	2012	2013
Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste per innbygger 0-5 år			
1124 Sola	5 817	6 137	6 925
1102 Sandnes	5 341	5 901	5 992
1103 Stavanger	5 274	6 569	7 014
1127 Randaberg	5 983	7 043	7 390
Kostragruppe 13	5 558	6 195	6 435
Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste per innbygger 0-20 år			
1124 Sola	1 764	1 880	2 173
1102 Sandnes	1 667	1 856	1 881
1103 Stavanger	1 629	2 009	2 133
1127 Randaberg	1 570	1 845	1 923
Kostragruppe 13	1 543	1 725	1 788

2.5.4. Barnevern

Netto driftsutgifter per barn i barnevernet viser at Sola kommune har lavere kostnader enn sammenligningsgruppen, unntatt Sandnes. Dette kan skyldes at antall undersøkelser totalt har gått ned i antall fra 2012 sammenlignet med 2013 i Sola kommune.

Andel barn med tiltak i Sola sett i forhold til innbyggertall er lavest i forhold til de kommunene det er sammenlignet med. Sola kommune har som den eneste kommune i sammenligningsgruppe nedgang i andel barn med barnevernstiltak. Dette skyldes at antall tiltak i enkelte kategorien har gått ned fra 2012, jf. årsrapport 2013 side 58.

Nøkkeltall KOSTRA Barnevern	2011	2012	2013
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn i barnevernet			
1124 Sola	77 765	82 902	88 985
1102 Sandnes	94 026	82 319	79 486
1103 Stavanger	118 829	126 897	108 597
1127 Randaberg	80 530	82 773	96 182
Kostragruppe 13	91 193	..	98 851
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år			
1124 Sola	4,1	3,6	2,9
1102 Sandnes	3,3	3,5	3,8
1103 Stavanger	3,3	3,7	3,8
1127 Randaberg	4,4	5,5	5,8
Kostragruppe 13	4,3	..	4,4

2.5.5. Kultur

Indikatoren netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner viser at Sola kommune bruker mer på kultur per innbygger enn Sandnes, Klepp og Kostragruppe 13, men mindre enn Stavanger

og Randaberg. I tillegg har Sola kommune høyest netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler per innbygger 6-15 år sammenlignet med nabokommunene og Kostragruppe 13.

Nøkkeltall KOSTRA	2011	2012	2013
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner			
1124 Sola	2 352	2 218	2 325
1102 Sandnes	1 981	2 068	2 001
1103 Stavanger	2 864	2 979	3 101
1120 Klepp	1 353	1 473	1 475
1127 Randaberg	2 088	2 171	2 399
Kostragruppe 13	1 724	1 771	1 867
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler per innbygger 6-15 år			
1124 Sola	2 645	2 771	2 930
1102 Sandnes	2 157	2 247	2 298
1103 Stavanger	1 701	2 130	2 124
1120 Klepp	1 294	1 391	1 488
1127 Randaberg	2 035	2 424	2 624
Kostragruppe 13	1 576	1 674	1 828

2.5.6. Levekår

I pleie- og omsorgstjenestene samlet har Sola kommune en høyere andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning, og kommunen har også større andel årsverk i

brukerrettede tjenester per mottaker enn omkringliggende kommuner og Kostragruppe 13. Dette indikerer en høyere kvalitet i tjenestene.

Nøkkeltall KOSTRA	2011	2012	2013
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning			
1124 Sola	77	76	78
1102 Sandnes	73	73	74
1103 Stavanger	71	72	72
1120 Klepp	78	78	80
Kostragruppe 13	72	74	74

Nøkkeltall KOSTRA	2011	2012	2013
Årsverk eksklusiv fravær i brukerrettede tjenester per mottaker			
1124 Sola	0,61	0,63	0,67
1102 Sandnes	0,51	0,50	0,49
1103 Stavanger	0,52	0,55	0,57
1120 Klepp	0,50	0,54	0,55
Kostragruppe 13	0,48	0,48	0,49

Korrigerte brutto driftsutgifter per mottaker av hjemmetjenester er høyere i Sola enn de fleste nabokommunene og Kostragruppe 13. Dette må sees i sammenheng med høy andel ansatte med fagutdanning og også høye tall på

årsverk per bruker. Men Sola har færre mottakere av hjemmetjenester enn kommunene vi sammenligner med målt i antall mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere 80 år og over.

Nøkkeltall KOSTRA	2011	2012	2013
Korrigerte brutto driftsutgifter per mottaker av hjemmetjenester (i kroner), konsern			
1124 Sola	231 412	265 793	303 825
1102 Sandnes	227 767	228 250	235 512
1103 Stavanger	192 662	228 875	239 846
1120 Klepp	226 682	253 649	271 399
Kostragruppe 13	197 963	216 140	226 365
Mottakere av hjemmetjenester, per 1000 innbyggere 80 år og over			
1124 Sola	277	282	255
1102 Sandnes	336	313	302
1103 Stavanger	331	313	298
1120 Klepp	356	322	327
Kostragruppe 13	329	323	321

Korrigerte brutto driftsutgifter per kommunal plass i institusjon er høyere i Sola enn i nabokommunene og Kostragruppe 13, noe som også må sees i sammenheng med høy andel ansatte med fagutdanning og høye tall på årsverk per bruker. Sola kommune har også

en relativ høy dekningsgrad på sykehjemsplasser, målt i plasser i institusjon i prosent av innbyggere over 80 år. Den er høyere enn Kostragruppe 13 og Sandnes, men litt lavere enn i Stavanger og Klepp.

Nøkkeltall KOSTRA	2011	2012	2013
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, per kommunal plass, konsern			
1124 Sola	1 022 147	1 064 160	1 162 300
1102 Sandnes	1 072 088	1 055 663	1 089 766
1103 Stavanger	1 018 313	1 012 997	1 052 267
1120 Klepp	959 671	983 859	896 377
Kostragruppe 13	933 723	1 002 177	1 043 610
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over			
1124 Sola	21,7	21,2	20,2
1102 Sandnes	13,4	14,9	15,8
1103 Stavanger	21,6	22,9	23,3
1120 Klepp	15,6	21,4	23,7
EKG13 Kostragruppe 13	16,5	16,6	16,5

Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere er lavere i Sola kommune enn i omkringliggende kommuner. Men

bemanningen i sosialtjenesten er også vesentlig lavere enn kommunene vi sammenligner med.

Nøkkeltall KOSTRA	2011	2012	2013
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere			
1124 Sola	1,8	1,6	1,6
1102 Sandnes	1,9	1,8	1,9
1103 Stavanger	2,5	2,3	2,4
Kostragruppe 13	2,5	:	:
Årsverk i sosialtjenesten per 1000 innbygger			
1124 Sola	0,49	0,39	0,36
1102 Sandnes	1,11	1,05	0,95
1103 Stavanger	1,12	1,12	0,92
Kostragruppe 13	1,00	1,08	1,10

2.6. Rådmannens forslag til investeringer 2015-2018

2.6.1. Hovedprioriteringer investeringer

Investeringsnivået i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2015-2018 er høyt, men noe lavere enn i vedtatt handlings- og økonomiplan 2014-2017. Samlet investeringsbudsjett i planperioden er i underkant av kr 1,2 mrd. Selvfinansierte byggeprosjekter kommer i tillegg og investeringer for dette formålet er på kr 170 mill. i planperioden.

Rådmannen har i utarbeidelsen av investeringsbudsjettet tatt utgangspunkt i vedtatte investeringsprosjekter inkludert i Handlings- og økonomiplan 2014-2017 og vurdert disse opp mot endrede behov og innkomne forslag til investeringstiltak.

Noen prosjekter som var inkludert i Handlings- og økonomiplan 2014-2017, har etter gjennomgang fått økt kostnadsramme. Dette gjelder blant annet byggingen av nytt kommunehus, VA-prosjektene ved Grotnes, Lensmannsvegen og Røyneberg og nytt sykehjem i Sola sentrum. I tillegg inneholder rådmannens forslag noen nye prosjekter foreslått startet opp i planperioden, blant annet nytt lokale for krigshistorisk museum i Sømmevågen og bolig med base til boligsosiale formål på Sola Sjø.

Av budsjettmessige, kapasitetsmessige og reguleringsmessige årsaker har det vært nødvendig å foreslå noen utsettelse av investeringsprosjekter i forhold til tidligere forutsetninger. Dette gjelder blant annet nytt sykehjem i Sola sentrum som blir foreslått flyttet halvannet år ut i planperioden som følge av regulering og at det er nødvendig å gjennomføre andre prosjekter før byggingen

kan starte. Blant annet er man nødt til å ha erstatningsboliger på plass for boligene i Fredtunvegen før disse kan rives. Videre er miljøgate i Tananger sentrum og på Sandesletta tatt ut da reguleringsplaner for områdene ikke er ferdige. I tillegg er VA-prosjektene i Rafinerivegen, Ølbergvegen og Joa blitt skjøvet ut av planperioden av budsjettmessige og kapasitetsmessige årsaker.

Beregnet gjeldsgrad på bakgrunn av rådmannens forslag til investeringer ligger på 76 % i 2015, 78 % i 2016, 76 % i 2017 og 65 % i 2018. Dette er fremdeles noe høyere enn anbefalt målsetting og kommunestyrets vedtak i forbindelse med behandlingen av HØP14-17. Rådmannen ønsker å påpeke at gjeldsgraden i årene etter planperioden vil stige noe da en del nødvendige investeringer vil ligge der. Dette gjelder blant annet byggingen av skole på Jåsund, ev. erstatning av varmtvannsbassenget i Helsehuset og nye kommunale bygninger i Tananger. Rådmannen har likevel kommet til at dette investeringsnivået er nødvendig for å opprettholde et forsvarlig tjenestetilbud til en økende befolkning. For å opprettholde økonomisk bærekraft og handlingsrom er det likevel viktig at samlet investeringsnivå begrenses med sikte på å redusere kommunens gjeldsgrad.

I forhold til målene i Boligsosial Handlingsplan 2013-2016 (BSHP) vil ikke alle disse bli oppnådd. Dette kommer blant annet av at kommunen har et stramt driftsbudsjett, slik at man ikke klarer å bemanne opp nye boliger med baser tilfredsstillende. Det vil allikevel bli bygd 14 enheter tilknyttet base, 36 utleieboliger, samt 5 hospitsplasser. Hospitsplassene var ikke vedtatt i BSHP, men rådmannen ser det som tjenlig å ha egne

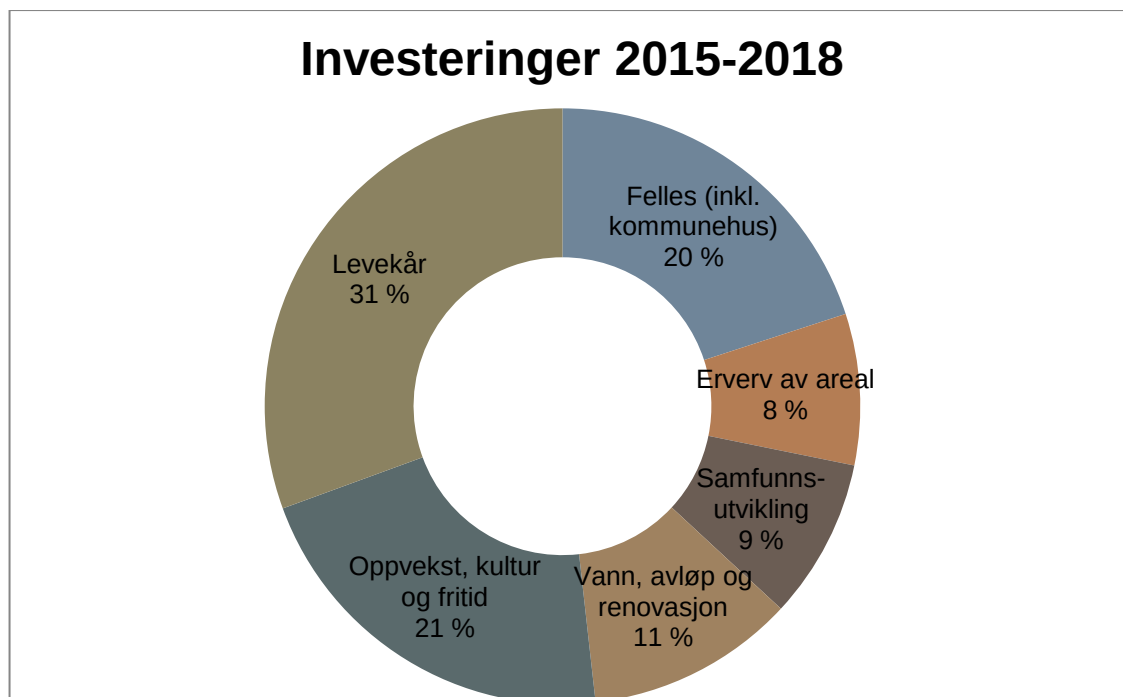

hospitsplasser da dette utgjør en stadig voksende utgiftspost i kommunens drift.

I verbalpunkt 4 i vedtatt Handlings- og økonomiplan 2014-2017 står det "Rådmannen bes i neste budsjett, av hensyn til fleksibilitet, om å sette opp større samlepotter for investeringer i avdeling Eiendom". Rådmannen har ivaretatt dette med å opprette samlebevilgninger på formål i årets Handlings- og økonomiplan. En samlebevilgning består av formålets årsbevilgning(er) og prosjekt(er) avgrenset oppad til en total investeringskostnad på kr 5,0 mill. Rådmannen mener at disse avgrensningene er med på å skape ønsket fleksibilitet i kommunens investeringsbudsjett.

I verbalpunkt 6 i vedtatt Handlings- og økonomiplan 2014-2017 står det "I sak om gjennomførings- og finansieringsmodell for Sola sentrum, bes Rådmannen utrede muligheten for å sette av en sum til forskuttering av rekkefølgetiltak". Rådmannen har ikke inkludert en sum for dette i årets forslag til Handlings- og økonomiplan, men har satt ned en arbeidsgruppe som ser på alternative måter for finansiering av disse, blant annet ved tomtesalg av tomter i Sola sentrum.

Figuren under viser investeringer i perioden 2015-2018 etter hovedformål:

2.6.2. Investeringsstabell

TABELL: FORSLAG TIL INVESTERINGER 2015-2018

Tall i hele kr 1000

Felles (inkl. kommunehus)								
Linje	Felles (inkl. kommunehus)	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2014	2015	2016	2017	2018
1	Samlebevilgning formål felles (inkl. kommunehus)				1 000	500	0	0
2	Kommunehus, nytt bygg trinn I	19016	220 200	6 400	50 900	102 300	60 600	0
3	IKT-investering strategisk (årsbev.)	19601			1 800	1 500	1 500	1 500
4	Egenkapitalinnskudd KLP (årsbev.)	19606			2 746	2 983	3 244	3 528
	Sum felles (inkl. kommunehus)				56 446	107 283	65 344	5 028
Samfunnsutvikling								
Linje	Turveg	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2014	2015	2016	2017	2018
5	Turveg Hellestø - Sele	59621	3 600	0	600	1 500	1 500	0
6	Turveg Hafrsfjord - Sørnes	59652	5 390	3 090	2 300	0	0	0
7	Turveg Tananger indre havn	59654	3 500	0	0	2 500	1 000	0
8	Turveg Hafrsfjord - Grannes	59672	7 274	2 274	5 000	0	0	0
9	Turveg Hafrsfjord - Joa	59673	6 525	860	5 665	0	0	0
10	Turveg Hafrsfjord - Jåsund	59674	11 006	2 305	4 322	3 322	1 057	0
11	Turveg Hafrsfjord - Snøde	59675	1 000	0	0	500	500	0
12	Turveg Hafrsfjord - Sømme	59676	1 000	0	0	500	500	0
	Sum turveg				17 887	8 322	4 557	0
Linje	Kirke	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2014	2015	2016	2017	2018
13	Samlebevilgning formål kirke				2 203	0	0	0
	Sum kirke				2 203	0	0	0
Linje	Div. samfunnsutvikling	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2014	2015	2016	2017	2018
14	Samlebevilgning formål energi				1 715	1 000	1 000	0
15	Samlebevilgning formål uteareal				7 740	7 100	3 000	3 400
16	Tilrettel. universell utforming kommunale bygg (årsbev.)	19017			750	750	750	750
17	Intern prosjektledelse eiendomsutvikling (årsbev.)	19600			6 596	6 596	6 596	6 596
18	Erverv av areal (årsbev.)	19604			86 800	2 850	2 850	0
	Sum div. samfunnsutvikling				103 601	18 296	14 196	10 746

Linje	Vann, avløp og renovasjon	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2014	2015	2016	2017	2018
19	A97 Rehabilitering pumpestasjoner avløp (årsbev.)	59101			800	800	1 000	1 000
20	R116 Renovasjon (årsbev.)	59206			250	250	250	250
21	VA18 Bergjevegen	59327	10 550	1 250	0	0	3 300	6 000
22	VA111 Uforutsette tiltak (årsbev.)	59335			2 500	1 500	1 000	1 000
23	VAR105 Div. mask./utrustning/utstyr (årsbev.)	59337			0	200	0	200
24	VA7 Skibmannsvegen del 2	59350	81 501	54 801	26 700	0	0	0
25	VA56 Sandefeltet	59351	26 453	17 003	9 450	0	0	0
26	VA151-153 Kolnes	59352	22 650	500	5 500	6 000	10 650	0
27	VA06 Torkelsparken del 1	59355	15 207	407	1 000	0	0	0
28	Tiltak ved private utbyggingsprosjekt (årsbev.)	59356			1 000	1 000	1 000	1 000
29	VA40 Grotnes nord	59359	18 200	0	0	0	0	1 200
30	VA42 Grotnes sør	59360	13 400	0	0	900	0	10 500
31	P107 Biler/større maskiner (årsbev.)	59901			1 700	0	1 700	0
32	P109 Div. maskiner, utrustning (årsbev.)	59902			150	150	150	150
33	VA63 Lensmannsvegen	59320	16 200	0	2 200	6 000	8 000	0
34	VA49 Røyneberg (vann)	59339	11 000	0	6 000	1 000	4 000	0
35	Omlegging av VA-ledninger, Sømmevågen	59341	5 000	0	0	5 000	0	0
	Sum vann, avløp og renovasjon				57 250	22 800	31 050	21 300
Linje	Kommunale veger	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2014	2015	2016	2017	2018
36	Utskiftning gatelys, standardheving (årsbev.)	59406			2 000	1 000	1 000	1 000
37	Trafikksikkerhetsplan, standardheving veger (årsbev.)	59419			500	500	500	500
38	Trafikksikkerhetsplan, ikke spesifikke tiltak (årsbev.)	59425			1 000	1 100	1 100	1 100
39	Småanlegg veger (busskur mv.) (årsbev.)	59437			550	400	400	400
40	Ræge kirke, ny veg	59440	935	35	900	0	0	0
41	Ombygging av kryss, Sømmekroken	59434	500	0	500	0	0	0
	Sum kommunale veger				5 450	3 000	3 000	3 000
	Sum samfunnsutvikling				186 391	52 418	52 803	35 046

Kultur og Fritid								
Linje	Kultur og Fritid	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2014	2015	2016	2017	2018
42	Samlebevilgning formål kultur og fritid				2 250	1 040	200	0
43	Krigshistorisk museum, Sømmevågen	49040	2 600	0	2 600	0	0	0
44	Kulturminnevernplan, tre minnesmerker	49623	3 000	1 370	1 630	0	0	0
	Sum kultur og fritid				6 480	1 040	200	0
Levekår								
Linje	Boligsosial handlingsplan	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2014	2015	2016	2017	2018
45	Skadbergv./Åsenv. lavbl. (10 komm. leil.)(BSHP)	39074	24 214	10 117	14 097	0	0	0
46	Bokollektiv Skadbergv./Åsenv. (4 leil. + pers.base) (BSHP)	39050	9 686	3 250	6 436	0	0	0
47	Myklebust felt CB-6-12-13 (9 komm. leil.)(BSHP)	39084	25 722	19 032	6 690	0	0	0
48	Sola Sjø, modulbygg (rus/psyk.)	39093	23 000	0	500	22 500	0	0
49	Småhus, midlertidige/permanente	39087	12 000	6 000	3 000	3 000	0	0
50	Byggeprosjekt Skadberg (4 komm. leil.)(BSHP)	39088	8 170	70	3 000	5 100	0	0
	Sum boligsosial handlingsplan				33 723	30 600	0	0
Linje	Div. levekår	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2014	2015	2016	2017	2018
51	Samlebevilgning formål levekår				2 840	2 790	2 694	2 124
52	Inventar institusjoner (årsbev.)	39609			433	433	433	433
53	Sola Sjukeheim, ny terrasse avd. 2C	39044	617	0	617	0	0	0
54	Ny sjukeheim Sola sentrum	39052	247 000	7 000	0	62 500	115 000	62 500
55	Erstatning av utleieboliger K/T/B3	39095	15 000	0	0	0	0	15 000
56	Erstatning av utleieboliger sykehjemstomt	39090	35 895	10 600	25 295	0	0	0
	Sum div. levekår				29 185	65 723	118 127	80 057
	Sum levekår				62 908	96 323	118 127	80 057

Oppvekst								
Linje	Skole og SFO	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2014	2015	2016	2017	2018
57	Samlebevilgning formål skole og SFO				4 550	4 550	4 550	4 550
58	Ressurssenteret Grannes skole, utvidelse (del 1)	29044	78 200	38 500	39 700	0	0	0
59	Ressurssenteret Grannes skole, utvidelse (del 2)	29076	10 000	0	0	0	0	1 000
60	Skolebruksplan, økt ungdomsskolekapasitet i sentrum	29070	40 000	0	0	2 000	19 000	19 000
61	Skolebruksplan, Sola skole	29073	70 000	5 000	50 000	15 000	0	0
62	Datamaskiner/fornyng skoler (årsbev.)	29602			2 900	500	500	2 400
63	Skolebruksplan, ny skole Jåsund	29001	200 000	0	0	0	0	2 000
64	Skolebruksplan, Dysjaland skole, utbygging	29060	20 000	0	10 000	10 000	0	0
65	Inventar skole (planlagt utskiftning) (årsbev.)	29620			250	250	250	250
	Sum skole og SFO				107 400	32 300	24 300	29 200
Linje	Barnehage	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2014	2015	2016	2017	2018
66	Samlebevilgning formål barnehage				4 500	4 500	4 500	4 500
67	Erstatningslokaler Røyneberg barnehage	29077	43 500	0	0	0	0	2 000
	Sum barnehage				4 500	4 500	4 500	6 500
Linje	Idrett	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2014	2015	2016	2017	2018
68	Samlebevilgning formål idrett				3 439	5 000	0	0
69	Skytehall Forus	49024	13 125	7 125	1 000	5 000	0	0
70	Bedriftsidrettsarena	49604	2 250	825	1 425	0	0	0
71	Infrastruktur regionalt sykkelanlegg	59364	12 000	1 000	11 000	0	0	0
	Sum idrett				16 864	10 000	0	0
	Sum oppvekst				128 764	46 800	28 800	35 700

Sum investeringer/finansieringsbehov					
Linje		2015	2016	2017	2018
72	Sum ordinære investeringsprosjekter	383 739	281 064	234 224	134 531
73	Sum VAR	57 250	22 800	31 050	21 300
	Sum alt	440 989	303 864	265 274	155 831

Finansiering					
Linje	Finansiering av investeringer	2015	2016	2017	2018
74	Husbanktilskudd boliger (maks 30 %)	16 206	10 615	0	4 500
75	Husbanken investeringstilskudd	4 359	10 350	0	135 850
76	Salg øvrige eiendommer	196 500	21 000	70 000	12 000
77	Spillemidler	3 500	2 550	3 163	0
78	Diverse inntekter	7 213	6 596	6 596	6 596
79	Bruk av ubundet investeringsfond til erverv av nytt byggeareal, sosial infrastruktur og boliger	6 823	21 961	0	0
80	Overføring fra drift	58 900	59 800	61 100	61 600
81	Avdrag fra Lyse	8 741	8 741	8 741	8 741
82	Momskompensasjon i investering	47 480	51 043	42 094	20 789
83	Låneopptak eksklusiv byggeprosjekter	91 267	111 208	73 580	0
84	Ekstraordinært avdrag på lån i investeringsregnskap	0	0	0	-94 245
	Sum finansiering av investeringer	440 989	303 864	265 274	155 831

Selvfinansierte byggeprosjekter								
Linje	Selvfinansierte byggeprosjekt	Prosjekt	Total budsjett-ramme	Budsjett t.o.m. 2014	2015	2016	2017	2018
85	Skadbergv./Åsensv. lavbl. (50 leil. for salg)	39068	131 933	38 012	94 062	0	0	0
86	Myklebust felt CB-6-12-13 (38 leil. for salg)	39082	136 451	103 800	32 651	0	0	0
87	Myklebust felt CB-8-11-14 (22 rekkehus for salg)	39083	115 580	88 648	26 932	0	0	0
88	Skadberg leiligheter (10 leil. for salg)	39085	21 186	133	5 133	11 553	0	0
	Sum selvfinansierte byggeprosjekt				158 778	11 553	0	0
Finansiering selvfinansierte byggeprosjekt								
Linje	Finansiering selvfinansierte byggeprosjekt				2015	2016	2017	2018
89	Bruk av midlertidige lånemidler				158 778	11 553	0	0
90	Salg av selvfinansierte byggeprosjekt				143 274	290 801	0	0
91	Avdrag på lån				-136 451	-268 840	0	0
92	Avsetning til ubundet investeringsfond til erverv av nytt byggeareal, sosial infrastruktur og boliger				6 823	21 961	0	0
	Sum finansiering selvfinansierte byggeprosjekt				-158 778	-11 553	0	0

Startlån					
Linje	Startlån	2015	2016	2017	2018
93	Innlån fra Husbanken	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
94	Utlån til innbyggere	40 000	40 000	40 000	40 000
95	Innbetaling avdrag fra innbyggere	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
96	Avdrag betalt til Husbanken	5 000	5 000	5 000	5 000
	Sum startlån	0	0	0	0

2.6.3. Investeringer – beskrivelse

Linje 1: Samlebevilgning formål felles (inkl. kommunehus)

Samlebevilgningen skal benyttes til små prosjekter på eksisterende rådhus, samt prosjekter i forbindelse med for eksempel valg. Samlebevilgningen planlegges i 2015 blant annet brukt til prosjekter knyttet som lesebrett for folkevalgte, valgavlukker og til små rehabiliteringsprosjekter på eksisterende rådhus.

Linje 2: Prosjekt 19016 Kommunehus, nytt bygg trinn I

Nytt kommunehus skal inneholde alle virksomheter som i dag holder til i rådhus bygg A og B, Helsehuset samt innleide lokaler i Rådhusvegen 30 (NAV) og Solakrossvegen 18 (kommunalteknikk). Antall ansatte per i dag i disse virksomhetene er til sammen ca 255 personer. Ved beregning av behov for nytt rådhus er det tatt utgangspunkt i et arealbehov på 18 kvadratmeter per arbeidsplass inkludert møterom, men ikke infrastruktur som ganger, trapper, sjakter etc. Det er brukt en faktor på 1,6 for å ta høyde for dette arealet. Totalt gir dette et arealbehov på 7 345 kvadratmeter nytt rådhus.

Det er lagt til grunn en normal standard med en pris på kr 24 000 eks mva per kvadratmeter. (hentet fra Holtes kalkulasjonstabell). Dette gir en kostnadsramme på ca kr 176 mill. eksklusive merverdiavgift. I tillegg kommer ca kr 9,0 mill. eks mva for overordnet infrastruktur, totalt ca kr 185 mill. eks mva. Inkludert merverdiavgift gir dette en kostnadsramme på kr 220,2 mill. Tomtekostnad er ikke medregnet.

Merk at det er dagens antall ansatte som er lagt til grunn ved behovsberegningene.

Økning i antall ansatte vil måtte håndteres gjennom redusert antall kvadratmeter per ansatt.

Garasjeanlegg er ikke tatt med da det er uklart hvordan kommunens fremtidige parkeringsanlegg skal organiseres, finansieres og driftes. Et underjordisk garasjeanlegg på ca 3 000 kvadratmeter med 127 parkeringsplasser er kostnadsberegnet til ca kr 30,5 mill. inkl. mva.

Prosjektet er planlagt ferdigstilt høsten 2017.

Linje 3: Prosjekt 19601 IKT-investering strategisk (årsbev.)

Prosjektet dekker investeringer i datamaskiner ved utvidelse av maskinparken, mindre oppgraderinger av programvare og nettverksutstyr i hele organisasjonen, kjøp av nye servere, samt fornyelse av datamaskiner.

Linje 4: Prosjekt 19606 Egenkapitalinnskudd KLP

Sola kommune må i henhold til forsikringsvirksomhetsloven betale inn årlig egenkapitalinnskudd til KLP for fellesordningen og sykepleierordningen. For fellesordningen skal det innbetales 0,3 % av pensjonsfondet, mens for sykepleieordningen skal det innbetales kr 0,7 % av pensjonsgrunnlaget. Egenkapitalinnskuddet er estimert til kr 2,7 mill. for 2015.

Linje 5: Prosjekt 59621 Turveg Hellestø - Sele

Det vises til vedtak i k-sak 103/11, HØP 12-15. Turstiprosjektet fra Hellestø til Sele utsettes til tursti Hafrsfjord er ferdigstilt. Arbeidet kan heller ikke starte før sykkelsti langs Vigdelsvegen er på plass.

Våren 2014 ble det klart at det må gjennomføres en arkeologisk utgravning på deler av traseen. Antatt kostnad på denne er kr 0,6 mill. Utgravningen vil bli gjennomført i 2015 og vil derfor ikke påvirke fremdriften av prosjektet. Prosjektet er planlagt ferdigstilt sent 2017.

Linje 6: Prosjekt 59652 Turveg Hafrsfjord – Sørnes

Prosjektet har blitt noe utsatt som følge av at forhandlinger med grunneiere tar lenger tid enn tidligere forutsatt, jamfør rapporten for 2. tertial 2014. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i løpet av 2015.

Linje 7: Prosjekt 59654 Turveg Tananger indre havn

Tidlige kalkyler viser at opparbeidelse av prosjektet vil ligge på ca kr 3,5 mill. Det forutsettes da en forholdsvis høy kvalitet på opparbeidelsen, da dette strekket er plassert i et sårbart og viktig miljø. Det er ikke inkludert grunnverv i denne posten da dette er innarbeidet i prosjekt 19604 Erverv av areal (årsbev.). Prosjektet er planlagt ferdigstilt sent 2017.

Linje 8: Prosjekt 59672 Turveg Hafrsfjord – Grannes

Deler av traseen er bygget ved å rehabilitere en gammel traktorveg, resterende trasé avventer reguleringsplan, jamfør rapporten for 1. tertial 2014. Det er foretatt arkeologiske undersøkelser på deler av traseen, og det ble ikke funnet fornminner. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i løpet av 2015.

Linje 9: Prosjekt 59673 Turveg Hafrsfjord – Joa

Reguleringsplanen ble behandlet og vedtatt i 2014. I forbindelse med arkeologiske undersøkelser ble det funnet rester av eldre fornminner på et område som berører turvegen. Området er nå frigitt etter søknad til Riksantikvaren. Prosjektet har blitt noe utsatt som følge av at forhandlinger med grunneiere tar lenger tid enn tidligere forutsatt, jamfør rapporten for 2. tertial 2014. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i løpet av 2015.

Linje 10: Prosjekt 59674 Turveg Hafrsfjord – Jåsund

Planforslag til strekket ble utarbeidet i 2014, samtidig som det ble forhandlet med grunneiere om avtaler, jamfør rapporten for 1. tertial 2014. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i løpet av 2017.

Linje 11: Prosjekt 59675 Turveg Hafrsfjord – Snøde

I forslag til HØP 14-17 foreslo rådmannen en budsjettramme på kr 6,5 mill. Denne ble redusert til kr 1,0 mill. i kommunestyrets behandling. Turvegen i dette område vil som følge av dette følge allerede opparbeidede traktorveier/traseer. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2017.

Linje 12: Prosjekt 59676 Turveg Hafrsfjord – Sømme

I forslag til HØP 14-17 foreslo rådmannen en budsjettramme på kr 11,5. Denne ble redusert til kr 1,0 mill. i kommunestyrets behandling. Turvegen i dette område vil som følge av dette følge allerede opparbeidede traktorveier/traseer. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2017.

Linje 13: Samlebevilgning formål kirke

Samlebevilgningen skal dekke små prosjekter innen formålet kirke. I 2015 er det planlagt å benytte samlebevilgningen til opparbeidelse av natursteinmur rundt Tananger kirke, samt å utbedre fondveggen på Sørnes kirke.

Linje 14: Samlebevilgning formål energi

Samlebevilgningen skal benyttes til prosjekter med energibesparende/-økonomiserende effekt. Bevilgningen i 2015 er høyere enn resten av planperioden da det er planlagt å ferdigstille energimerkingen av kommunale bygg.

Linje 15: Samlebevilgning formål uteareal

Samlebevilgningen skal benyttes til prosjekter knyttet til kommunale uteområder. I 2015 er det blant annet planlagt å starte et større rehabiliteringsprosjekt på Ormen Lange grøntanlegg, gjennomføre en arkeologisk utgravning på en kommunal tomt på Skadberg samt to prosjekter knyttet til nye krav i Gravferdsloven.

Linje 16: Prosjekt 19017 Tilrettelegging universell utforming kommunale bygg (årsbev.)

Kommunens eiendommer skal være i tråd med nasjonale føringer for universell utforming. Løsninger skal være fremtidsrettet og legge til rette for fullverdig tilgjengelighet for alle som bor i, og besøker, kommunen. Universell utforming skal bidra til å utvikle et velfungerende lokalsamfunn, der alle innbyggere sikres en likeverdig mulighet for aktiv deltagelse på alle samfunnsområder.

Linje 17: Prosjekt 19600 Intern prosjektledelse eiendomsutvikling (årsbev.)

Administrasjonskostnader for prosjektledelse i seksjon Eiendomsutvikling. Rådmannen tilrår å opprette ett årsverk som prosjektleder investeringer samt ett årsverk som prosjektadministrator i seksjon Eiendomsutvikling. Sola kommune skal gjennomføre flere store prosjekter de neste årene, og det vil i den forbindelse være behov for økt kapasitet som innen prosjektledelse. Kommunen benytter i dag Novaform til prosjektadministrasjon. Rådmannen ser det som svært hensiktsmessig å ha denne kompetansen internt i kommunen. Stilling som prosjektadministrator vil blant annet ha ansvar for å vedlikeholde elektronisk og fysisk kontraktsarkiv, gjøre kvalitetssjekk av teknisk dokumentasjon, avhjelpe prosjektleder bl.a. med å følge opp leverandører og reklamasjoner, samt koordinere og samkjøre rutiner. Begge årsverkene vil være finansiert av de ordinære investeringsprosjektene.

Linje 18: Prosjekt 19604 Erverv av areal (årsbev.)

Sola kommune har et behov for å skaffe seg arealer for sin fremtidige tjenesteyting. Kostnadene ved grunnerverv er jevnt stigende i en presskommune som Sola. I noen grad kan kommunen utsette erverv av arealer som er regulert til offentlige formål, men utsettelse har kostnadmessige konsekvenser. Kommunen har av konkurransemessige forhold behov for et visst handlingsrom ved erverv av areal, men budsjetttrimmen tar i dette tilfellet kun høyde for kjente tomteerverv. De enkelte tomteobjekter har noe usikre prisanslag.

Linje 19: Prosjekt 59101 A97 Rehabilitering pumpestasjoner avløp (årsbev.)

Eksisterende pumpestasjoner for avløp må rehabiliteres på bakgrunn av alder og slitasje. I tillegg må stasjonene tilpasses arbeidsmiljøkrav for utførelse av drift og tilsyn ved stasjonene.

Linje 20: Prosjekt 59206 R116 Renovasjon (årsbev.)

Nye innkjøp og supplering av gammelt renovasjonsutstyr, samt innkjøp og nedsetting av nedgravde avfallsbeholdere i etablerte områder som ikke kommer inn under allerede etablerte ordninger.

Linje 21: Prosjekt 59327 VA18 Bergjevegen

Ledningsnett i området skal saneres. Virksomhet Kommunalteknikk innsiserte ledningene før utarbeidelsen av HØP 14-17, og det ble avgjort at prosjektet kunne utsettes noe for å få en jevnere investeringstakt. Prosjekteringen ble foretatt i 2014. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2018.

Linje 22: Prosjekt 59335 VA111 Uforutsette tiltak (årsbev.)

Midler for å kunne sikre en god leveranse til alle abonnenter når det oppstår uforutsette hendelser innenfor vann- og avløp. Det kan også være at små prosjekter som ikke er prioritert i hovedplanen må utføres. Disse vil også dekkes innenfor prosjektets ramme.

Linje 23: Prosjekt 59337 VAR105 Diverse maskiner/utrustning/utstyr (årsbev.)

Til innkjøp av diverse utstyr til VAR sektoren.

Linje 24: Prosjekt 59350 VA7 Skibmannsvegen del 2

Prosjektet er et saneringsprosjekt. Separering av avløp/overflatevann og legging av nye vannledninger i øvre del av Skibmannsvegen. Prosjektet har blitt utvidet, og det ble ved behandlingen av 1. tertial 2014 vedtatt å tilleggsbevilge kr 25,0 mill. til prosjektet. Hovedplan prosjekt VA150 Sluppsvegen er inntatt i prosjektet for å oppnå kostnadseffektivisering/ -reduksjon ved samkjøring. Prosjektet er fremskyndet for fremtidig åpning av bekk i Torkelsparken i forbindelse med sentrumsplaner for Tananger. Dette vil medføre en økning av investeringsbudsjettet på kort sikt for å få gjennomført saneringen før bekken gjennom Torkelsparken åpnes da den ikke kan åpnes før overliggende avløpsanlegg er sanert. Prosjektet er antatt å stå ferdig i løpet av 2015.

Linje 25: Prosjekt 59351 VA56 Sandefeltet

Dette er et saneringsprosjekt. Separering av avløp/overflatevann og legging av nye vannledninger i Sandefeltet. Prosjektet har blitt noe utvidet etter oppstart i 2014, og ble behandlet i rapporten for 1. tertial 2014. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i løpet av 2015.

Linje 26: Prosjekt 59352 VA151-153 Kolnes

Prosjektet er et fellesprosjekt for prosjekt VA151 Kolnes, VA152 Kolnesvegen sør og VA153 Kolnesvegen nord, jamfør rapporten for 2. tertial 2014. Prosjektet er et saneringsprosjekt for sanering av eldre hovedvannsledninger og legging av nytt trykkavløpssystem i området. Prosjekteringen ble startet i 2014, mens selve prosjektet har oppstart i 2015. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i løpet av 2017.

**Linje 27: Prosjekt 59355 VA06
Torkelsparken del 1**

Som følge av planlegging og fremtidig utførelse av miljøgate i Tananger må det i den forbindelse gjøres tiltak på VA-anleggene langs Tananger ring fra Tananger havn til Skibmannsvegen. Avløpsanleggene er fellesanlegg og må separeres før gaten opprustes. Anlegget er blitt mer omfattende enn opprinnelig planlagt med blant annet dypere grøftetrasé. Beløpet for 2015 er kommunens beregnede tilskudd i forbindelse med etableringen av ny rundkjøring i krysset Tananger ring/Skibmannsvegen. Det er uklart når selve prosjektet vil starte opp da dette er avhengig av reguleringsplanen for Tananger sentrum, men det er nærliggende å tro at oppstart vil bli kort tid etter at planperioden er over, altså i 2019 eller 2020.

Linje 28: Prosjekt 59356 Tiltak ved private utbyggingsprosjekter (årsbev.)

Ved private utbyggingsprosjekter må ofte deler av offentlige anlegg utbedres eller fornyes samtidig med utbyggingen. En del av denne kostnaden kan ikke pålegges utbyggeren, det vil si at kommunen må dekke dette. Prosjektet benyttes til å dekke disse kostnadene.

Linje 29: Prosjekt 59359 VA40 Grotnes nord

Prosjektet må sees i sammenheng med prosjekt 59360 VA42 Grotnes sør. Dette er to saneringsprosjekter for utskiftning av eldre vannledninger, separering av overflatevann/spillvann og legging av nytt avløpsanlegg i Grotnesområdet. Prosjektene er utsatt i tid pga kapasitetsproblemer hos planleggere og utførende entreprenørselskaper. Planlagt oppstart for

prosjektering er i 2018, mens selve prosjektet ikke starter opp før etter planperioden.

Linje 30: Prosjekt 59360 VA42 Grotnes sør

Prosjektet må sees i sammenheng med prosjekt 59359 VA40 Grotnes nord. Dette er to saneringsprosjekter for utskiftning av eldre vannledninger, separering av overflatevann/spillvann og legging av nytt avløpsanlegg i Grotnesområdet. Prosjektene er utsatt i tid pga kapasitetsproblemer hos planleggere og utførende entreprenørselskaper. Av kapasitetsmessige forhold i 2017 er oppstart for prosjektering lagt til 2016, mens selve prosjektet ikke starter opp før i 2018.

Linje 31: Prosjekt 59901 P107 Biler/større maskiner (årsbev.)

Fornyng av kjøretøy, maskiner, utstyr og lignende innenfor seksjon teknisk drift.

Linje 32: Prosjekt 59902 P109 Diverse maskiner, utrustning (årsbev.)

Utskiftning av mindre maskiner og lignende hos seksjon teknisk drift.

**Linje 33: Prosjekt 59320 VA63
Lensmannsvegen**

Området er planlagt sanert og separert da gamle kombiledninger begynner å bli dårlige. Ledningene tar i mot mye overflatevann som pumpes til Mekjarvik for rensing. Dette medfører også ekstra stor belastning på pumpestasjonen. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2017.

Linje 34: Prosjekt 59339 VA49 Røyneberg (vann)

Utskiftning av eksisterende hovedvannledning av eternitt. Prosjektet er planlagt ferdigstilt 2017.

Linje 35: Prosjekt 59341 Omlegging av VA-ledninger, Sømmevågen

Som følge av Statens Vegvesens omlegging til veg med seks felter langs Sømmevågen må Sola kommune legge om deler av avløpsanlegget og vannledningsnettet i anleggsområdet. Kostnadene forbundet med vann vil bli betraktet som en oppgradering av ledningsnettet og som en del av Statens Vegvesen sine kostnader i forbindelse med utbyggingen av vegen. Kostnadene forbundet med avløp vil ikke kunne bli betraktet som en oppgradering, og Statens Vegvesen kan derfor ikke ta disse med i sine kostnader i forbindelse med vegutbyggingen. Kalkylene er foreløpig usikre, og baserer seg i stor grad på omfanget av forelagte planer fra Statens Vegvesen. Mer eksakte tall vil fremkomme når Statens Vegvesen har kontrollregnet anbudet for prosjektet og skilt ut kommunens andel av de totale kostnadene. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2016.

Linje 36: Prosjekt 59406 Utskiftning gatelys, standardheving (årsbev.)

Oppgradering og fornyelse av gatelysnettet i kommunen.

Linje 37: Prosjekt 59419

Trafikksikkerhetsplan, standardheving veger (årsbev.)

Det er registrert nødvendige trafikksikringstiltak med en samlet kostnadsramme på ca kr 45,0 mill. Ved behandlingen av HØP 14-17 ble det avsatt kr

0,5 mill. i året for planperioden. Dette utgjør anslagsvis kommunens andel av kostnadene med gjennomføring av trafikksikringstiltakene. Sammen med midler fra vegmyndigheter og bompengoordningen vil en kunne realisere 3-4 prosjekter årlig.

Linje 38: Prosjekt 59425

Trafikksikkerhetsplan, ikke spesifikke tiltak (årsbev.)

Prosjektmidler til trafikksikkerhetsarbeider som oppstår i løpet av året, og som er en del av trafikksikkerhetsplanen. Dette kan være omlegging av mindre vegkryss, sikring av gang- og sykkelveger og lignende. Det foreslås avsatt kr 1,0 mill. i 2015 med en opptrapping til kr 1,1 mill. i årene 2016 til 2018.

Linje 39: Prosjekt 59437 Småanlegg veger (busskur mv.) (årsbev.)

Gjelder mindre tilpassingsarbeider på veganlegg. Dette er ikke driftsrelaterte oppgaver eller trafikksikringsarbeider. Noen oppgaver oppstår i forbindelse med andre utbygginger hvor det bør gjøres tiltak for å få prosjektene komplettert og på sikt spare penger. Dette inkluderer oppsetting av busskur, maling av vegstriper, merking av opp- og nedkjøringer til underganger osv.

Linje 40: Prosjekt 59440 Ræge kirke, ny veg

Det foreligger reguleringsplan for ny avkjørsel. Prosjektet har blitt utsatt, jamfør rapporten for 1. tertial 2014. Prosjektet har planlagt byggestart og ferdigstillelse i 2015.

Linje 41: Prosjekt 59434 Ombygging av kryss, Sømmekroken

Som følge av Statens Vegvesens omlegging til veg med seks felter langs Sømmevågen og videre etablering av ny veg forbi Sola Airport

hotel må kommunen omlegge et kryss i Sømmevågen. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2015.

Linje 42: Samlebevilgning formål kultur og fritid

Samlebevilgningen skal benyttes til prosjekter knyttet til kultur og fritid i Sola kommune. I 2015 er det blant annet planlagt nytt taklys i hovedsalen på Sola kulturhus og ny brannalarm tilpasset scenerøyk og pyroteknikk på Sola kulturhus.

Linje 43: Prosjekt 49040 Krigshistorisk museum, Sømmevågen

Det er vedtatt å lokalisere Krigshistorisk museum i Sømmevågen, jamfør k-sak 59/13 "Kjøp av Sola Sjø". Lokalene som Krigshistorisk museum nå benytter på Soma er i så dårlig forfatning at de ikke kan benyttes særlig mye lengre. Det er behov for en oppgradering og tilpassing av det gamle Motorverkstedet i Sømmevågen for å huse utstillingen til Krigshistorisk museum. Rehabiliteringen av Motorverkstedet vil bli prosjektert og gjennomført i 2015.

Linje 44: Prosjekt 49623 Kulturminnevernplan, tre minnesmerker

Prosjektet består av tre delprosjekter:

- Veg frem til Tjorakrossene, ble ferdigstilt i 2011.
- Veg frem til Regehaugene. Areal blir omgjort fra jordbruksareal til areal beregnet til kulturformål. Planlagt ferdigstilt i 2015.
- Parkeringsplass ved Sola Ruinkirke. Det ble gjennomført en arkeologisk utgravning av området i 2014. Selve gjennomføringen av parkeringsplassen vil skje i 2015.

Linje 45: Prosjekt 39074 Skadbergvegen/Åsenvegen lavblokker (10 kommunale leiligheter) (BSHP)

Prosjektet utgjør sammen med prosjekt 39068 Skadbergvegen/Åsenvegen lavblokker (50 leiligheter for salg) ett prosjekt.

Det skal bygges fire lavblokker med 15 leiligheter i hver blokk, totalt 60 leiligheter. Kommunen har planlagt å beholde til sammen 10 leiligheter til eget bruk. Det er budsjettert med 30 % boligtilskudd fra Husbanken på bakgrunn av godkjente anleggskostnader.

I Boligsosial Handlingsplan 2013-2016 ble det kartlagt et behov på til sammen 33 nye kommunale utleieleiligheter i planperioden frem til 2016. Dette prosjektet, sett sammen med andre prosjekter, er en del av kommunens plan for anskaffelse av disse leilighetene.

Prosjektet hadde byggestart i 2014, og vil bli ferdigstilt sent i 2015.

Linje 46: Prosjekt 39050 Bokollektiv Skadbergvegen/Åsenvegen (4 leiligheter + personalbase) (BSHP)

Det skal bygges fire samlokaliserte boliger og base på samme tomt som prosjekt 39068 og 39074 Skadbergvegen/Åsenvegen lavblokker.

Prosjektet skal være med på å dekke opp kommunens behov for totalt 26 nye samlokaliserte boliger med base, jamfør Boligsosial Handlingsplan 2013-2016. Det er budsjettert med investeringstilskudd fra Husbanken på prosjektet.

Investeringstilskuddet vil utgjøre 45 % av godkjente anleggskostnader på dette prosjektet. Planlagt ferdigstillelse for prosjektet er tidlig 2015.

Linje 47: Prosjekt 39084 Myklebust felt CB-6-12-13 (9 kommunale leiligheter) (BSHP)

Prosjektet utgjør sammen med prosjekt 39082 Myklebust felt CB-6-12-13 (38 leiligheter for salg) ett prosjekt.

Det skal bygges totalt 47 leiligheter på Myklebust felt CB-6-12-13. Kommunen har besluttet å beholde totalt 9 av disse, jamfør rapporten for 1. tertial 2014. Det er budsjettet med 30 % boligtilskudd fra Husbanken på bakgrunn av godkjente anleggskostnader.

I Boligsosial Handlingsplan 2013-2016 ble det kartlagt et behov på til sammen 33 nye kommunale utleieleiligheter i planperioden frem til 2016. Dette prosjektet, sett sammen med andre prosjekter, er en del av kommunens plan for anskaffelse av disse leilighetene.

Prosjektet hadde byggestart november 2013. Leilighetene i CB-12 er planlagt ferdigstilt våren 2015, mens leilighetene i CB-6 og CB-13 er planlagt ferdigstilt høsten 2015.

Linje 48: Prosjekt 39093 Sola Sjø, modulbygg (rus/psykiatri)

Prosjektet vil utgjøre tre samlokaliserte boliger med base, samt fem leiligheter som skal disponeres til midlertidig bruk for å erstatte kommunens kjøp av hospitsplasser. Dette vil realiseres ved at man river eksisterende bygning og setter opp modulbygg på tomten. En prosjektgruppe har sett på muligheten for å rehabilitere bygget som står der nå, men da kostnaden vil være uforholdsmessig høy i forhold til at det ikke er avklart hva området Sola Sjø skal benyttes til, ble modulbygg som kan flyttes sett på som en bedre løsning. Prosjektet har blitt sett i sammenheng med

andre prosjekter knyttet til Boligsosial Handlingsplan 2013-2016.

Det er budsjettet med investeringstilskudd fra Husbanken på prosjektet. Investeringstilskuddet vil utgjøre 45 % av godkjente anleggskostnader på dette prosjektet.

Prosjektet vil ha oppstart for planlegging og omregulering av tomten i 2015, og byggestart i 2016. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2016.

Linje 49: Prosjekt 39087 Småhus, midlertidige/permanente

Kommunen skal bygge åtte småhus, modulbygg, som kan plasseres ut enten permanent eller midlertidig, jamfør Boligsosial Handlingsplan 2013-2016.

Prosjektet ble sett på i sammenheng med prosjekt 39093 Sola Sjø, modulbygg. Det ble vurdert at modulbygg der vil løse en del av behovet for småhus, og totalt kr 6,0 mill. er derfor overført fra prosjekt 39087 til prosjekt 39093 Sola Sjø, modulbygg.

Det vil bli anskaffet fire småhus i 2014, to i 2015, samt to i 2016, totalt åtte. Det er budsjettet med 30 % boligtilskudd fra Husbanken på bakgrunn av godkjente anleggskostnader.

Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2016.

Linje 50: Prosjekt 39088 Byggeprosjekt Skadberg (4 kommunale leiligheter) (BSHP)

Prosjektet utgjør sammen med prosjekt 39085 Skadberg, leiligheter (10 leiligheter for salg) ett prosjekt.

Kommunen planlegger å bygge totalt 14 leiligheter på ervervet tomt. Ti av disse leilighetene skal selges til

førstegangsetablerere og i det åpne boligmarkedet, mens kommunen vil beholde fire leiligheter selv. Det er budsjettert med 30 % boligtilskudd fra Husbanken på bakgrunn av godkjente anleggskostnader.

I Boligsosial Handlingsplan 2013-2016 ble det kartlagt et behov på til sammen 33 nye kommunale utleieleiligheter i planperioden frem til 2016. Dette prosjektet, sett sammen med andre prosjekter, er en del av kommunens plan for anskaffelse av disse leilighetene.

Prosjektet er planlagt ferdigstilt høsten 2016.

Linje 51: Samlebevilgning formål levekår

Samlebevilgningen skal benyttes til prosjekter knyttet til tjenestoområdet levekår. I 2015 er det blant annet foreslått å gå i gang med installering av traversheiser, ombygging av lagerrom og bygging av stillerom på Sola sjukeheim, i tillegg til diverse arbeid ved kommunens helseinstitusjoner og kommunale boliger.

Linje 52: Prosjekt 39609 Inventar institusjoner (årsbev.)

Institusjonene får stadig flere tyngre brukere, og flere brukere med sammensatte behov. Dette forutsetter at en har nødvendig utstyr og hjelpemidler slik at også personalets arbeidssituasjon blir ivaretatt. Inventar institusjon skal dekke samlet behov for utstyr som sykesenger og andre nødvendige hjelpemidler.

Linje 53: Prosjekt 39044 Sola sjukeheim, ny terrasse avdeling 2C

Det har i flere år vært ønskelig med en terrasse utenfor avdeling 2C. Det er per i dag ingen luftemuligheter på avdelingen. Prosjektet vil bli finansiert gjennom bruk av testamentarisk

gave. Prosjektet vil bli ferdigstilt i løpet av 2015.

Linje 54: Prosjekt 39052 Ny sjukeheim Sola sentrum

Kommunestyret vedtok i sak 49/13 at nytt sykehjem skal bygges i Sola sentrum/Solakrossen. Dette innebærer totalt 80 nye sykehjems plasser på tomten inkludert 16 plasser i ny etasje på eksisterende bygg. Andre funksjoner som tidligere var ønsket tillagt det nye sykehjemmet (dagsenter for personer med demens, eldresenter, base for hjemmetjenesten, legesenter og tannlege) må kommunen finne annen lokalisering for. Kostnadsoverslaget er basert på erfaringstall per kvadratmeter og inkluderer ikke rekkefølgekrav som følge av ny sentrumsplan for Sola sentrum eller inventar. Rekkefølgekravene i den nye sentrumsplanen vil få store økonomiske konsekvenser for plassering av det nye sykehjemmet på denne tomten.

Det er startet med detaljregulering for å tilpasse bygget til den nye sentrumsplanen for Sola, men grunnet at kommunen blant annet må finne erstatningsleiligheter (se prosjekt 39090 og prosjekt 39095) for boliger som blir revet i forbindelse med byggingen er det nødvendig å forskyve byggestart til 2016. Budsjettmessige, kapasitetsmessige og reguleringsmessige årsaker spiller også inn i avgjørelsen om å utsette sykehjemmet halvannet år.

Prosjektet er planlagt ferdigstilt i midten av 2018.

Linje 55: Prosjekt 39095 Erstatning av utleieboliger K/T/B3

Fem kommunale boliger må rives for å lage adkomstvei til det nye sykehjemmet, jamfør k-sak 49/13. K/T/B3 er en tomt i direkte tilknytning til det nye sykehjemmet i Sola sentrum. Boligene på tomten må rives i forbindelse med adkomstveg til det nye sykehjemmet, og det må derfor anskaffes erstatningsboliger for de fem leilighetene i bygget. Boligene må erstattes ved at kommunen kjøper eksisterende leiligheter eller at kommunen selv bygger nye leiligheter. Kostnadsestimatet per leilighet er kr 3,0 mill.

Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2018.

Linje 56: Prosjekt 39090 Erstatning av utleieboliger sykehjemstomt

16 kommunale boliger står på tomten til nytt sykehjem, og må rives for å kunne bygge sykehjemmet. Boligene må erstattes ved kjøp av eksisterende leiligheter eller at kommunen selv bygger nye leiligheter. Kostnadsestimatet per leilighet er kr 3,0 mill.

Prosjektet ferdigstilles innen utgangen av 2015.

Linje 57: Samlebevilgning formål skole og SFO

Samlebevilgningen skal benyttes til mindre rehabiliteringsprosjekter og tilbygg på skoler og SFO i Sola kommune. I 2015 er det blant annet foreslått å rehabilitere uteområdet ved Skadberg skole og å utføre prosjekter som følge av rullering av skolebruksplanen.

Linje 58: Prosjekt 29044 Ressurssenteret Grannes skole, utvidelse (del 1)

Ved ferdigstilling av forprosjektet ble kalkylen satt til kr 80,5 mill., og inkluderte blant annet

tilpassninger i forbindelse med ny reguleringsplan og TEK10. Ved behandlingen av HØP 13-16 ble beløpet redusert til kr 60 mill. Omprosjektering for å se på muligheten for å redusere kostnadene ble satt i gang. Dette medførte en todeling av prosjektet hvor første del kun inneholdt nødvendige arbeider for brukstillatelse av ressurscenteret. Andre del inneholdt opparbeidelse av uteareal, inkl. asfaltering, lekeområde og fordrøyningsbasseng. Dette forslaget ble vedtatt av kommunestyret i forbindelse med behandlingen av HØP 14-17.

Da detaljprosjekteringen var ferdig viste det seg nødvendig å flytte fordrøyningsbassenget fra del 2 til del 1, jamfør rapporten for 1. tertial 2014, investeringer. Dette medførte at kostnaden økte fra kr 70,5 mill. til kr 78,2 mill.

Prosjektet vil bli ferdigstilt sent 2015.

Linje 59: Prosjekt 29076 Ressurssenteret Grannes skole, utvidelse (del 2)

Som nevnt i prosjekt 29044 Ressurssenteret Grannes skole, utvidelse (del 1) inneholder del 2 opparbeidelse av uteareal, inkl. asfaltering og lekeområde.

Ved utflytting av dagens ressurscenter ved skolen til nybygget er det planlagt å bygge om det nåværende ressurscenteret til klasserom for å dekke behovet for økt elevkapasitet i forbindelse med pågående utbygginger på indre Grannes.

Det vil være behov for å opparbeide området på Grannes skole etter at utvidelsen er ferdig. Det er planlagt å ha oppstart for prosjektering i 2018, mens selve prosjektet vil bli gjennomført i 2019.

Linje 60: Prosjekt 29070 Skolebruksplan, økt ungdomsskolekapasitet i sentrum

Skolebruksplanen viser et fremtidig behov for ny ungdomsskole i sentrum. Basert på oppdaterte fremskrivningstall for elevvekst foreslår rådmannen å løse kapasitetsutfordringene på ungdomstrinnet i denne planperioden uten nybygg. Dette kan løses på flere måter, og rådmannen har planlagt en nærmere utredning av ulike alternativ. Dette prosjektet tar opp i seg de kostnadene en slik tilpasning vil innebære. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2018.

Linje 61: Prosjekt 29073 Skolebruksplan, Sola skole

Ved kommunestyrets behandling av Skolebruksplanen ble det vedtatt at Sola skole skulle beholdes som 1-7 skole, og at skolen skulle rehabiliteres og bygges noe ut. Mangler og begrensninger ved Sola skole er grundig dokumentert, sist i 2013 med en oppdatert teknisk tilstandsvurdering av hele bygningsmassen. Anbefalingen basert på denne rapporten er at det eldste bygget (fra 1938) rives, bygget fra 1976 blir delvis rehabilitert og man bygger nybygg med åtte klasserom.

Prosjektering pågår og forprosjektet er sendt ut til høring hos kommunale instanser.

Prosjektet vil være ferdigstilt før skolestart 2016 for å møte fremskrevet elevøkning.

Linje 62: Prosjekt 29602 Datamaskiner/fornyning skoler (årsbev.)

Prosjektet er slått sammen med prosjekt 29614 Trådløs infrastruktur og nettbrett i skolen.

Digital kompetanse er en av fem grunnleggende ferdigheter som

Kunnskapsløftet legger opp til og som skal gjelde for alle fag. For å møte sentrale føringer og forventninger, og målsettingene i kommunens egen IKT-plan for skolen, er det avgjørende at det investeres i både trådløs infrastruktur og digitale enheter. Fra Utdanningsdirektoratet er det kommet forslag om at heldigital eksamen i matematikk innføres fra 2015.

Linje 63: Prosjekt 29001 Skolebruksplan, ny skole Jåsund

Skolebruksplanen for 2012-2022 viser behov for ny barneskole på Jåsund i løpet av skolebruksplanperioden. Basert på noe forsinket utbyggingstakt for boliger, samt oppdaterte fremskrivningstall for elevvekst, foreslår rådmannen at prosjekteringen starter i 2018. Byggestart vil komme kort tid etter planperioden.

Linje 64: Prosjekt 29060 Skolebruksplan, Dysjaland skole, utbygging

I henhold til vedtatt Skolebruksplan for 2012-2022 skal Dysjaland skole bygges ut med fem klasserom i løpet av planperioden. Nye klasserom skal erstatte modulene som i dag er i dårlig forfatning, samt ivareta fremskrevet elevvekst. Det er planlagt å starte opp med prosjektet i 2015. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2016.

Linje 65: Prosjekt 29620 Inventar skole (planlagt utskiftning) (årsbev.)

Bevilgningen fordeles etter vurdering og prioritering basert på søknader fra skolene.

Linje 66: Samlebevilgning formål barnehage

Samlebevilgningen skal benyttes til mindre rehabiliteringsprosjekter i kommunens barnehager. I 2015 er det blant annet foreslått

gjennomføring av tiltak foreslått i barnehagebruksplanen og installasjon av lovpålagt håndvask på kjøkken i barnehagene, som i noen tilfeller vil medføre en totalrehabilitering av kjøkkenet.

Linje 67: Prosjekt 29077 Erstatningslokaler Røyneberg barnehage

Den nye barnehagen skal etter rådmannens forslag stå ferdig i 2020, og skal i tillegg til Røyneberg barnehage også erstatte barnehagene Skjalgstova og Kornbergvegen 23. Total budsjetttramme for barnehagen er kr 43,5 mill., hvorav kr 2 mill. er lagt inn til prosjektering i 2018. Prosjekteringsarbeidet vil også ta stilling til plassering av den nye barnehagen, enten på barnehagetomten for dagens Røyneberg barnehage eller på tomten for Skjalgstova og Kornbergvegen 23.

Linje 68: Samlebevilgning formål idrett

Samlebevilgningen skal benyttes til prosjekter knyttet til kommunens idrettsanlegg. I 2015 er det blant annet foreslått å skifte lysarmaturene i både idretts- og svømmehallen ved Dysjaland og til delvis rehabilitering av kommunale idrettsanlegg.

Linje 69: Prosjekt 49024 Skytehall Forus Bedriftsidrettsarena

I behandlingen av k-sak 8/14 "Kjøp av seksjon i Forus Bedriftsidrettsarena" ble det vedtatt kjøp av seksjon til bruk som skyteanlegg. Hallen vil ved ferdigstillelse være berettiget kr 4,0 mill. i spillemidler. Seksjonen vil bli ervervet for budsjettmidler i 2014 og midlene avsatt i 2015 og 2016 vil benyttes til utføring av nødvendige mindre ombygginger og innredning i hallen.

Rådmannen ønsker å påpeke at det er noe usikkerhet rundt budsjettestimater for 2015 og 2016 da det er valgt en finansieringsmodell

der utbygger står for en tom hall, mens kommunen skal prosjektere nødvendige ombygginger og innredning for å kunne ferdigstille hallen som et skyteanlegg.

Prosjektet har planlagt byggestart i slutten av 2014. Byggetid er beregnet til 18 måneder uten vesentlige forsinkelser. Prosjektet er planlagt ferdigstilt innen utgangen av 2016.

Linje 70: Prosjekt 49604 Innskudd folkehallene

Dersom Sola kommune vedtar sammen med andre nabokommuner å bygge et regionalt sykkelanlegg i kommunen som en del av Folkehallene IKS, må kostnader for å tiltre eierskap i Randaberghallen og Multihallen innarbeides. Basert på eierskap i Sørmarka Arena IKS vil Sola kommunes eierskap i Folkehallene IKS være på 8,4 %. Folkehallene IKS tok opp lån på kr 160 mill. i 2011 som skal tilbakebetales i løpet av 25 år. Dette betyr at egenkapitalinnskuddet til Sola kommune beregnet fra 2011 til midten av 2015 vil bli kr 2,25 mill., samtidig som kommunen betaler avdrag og lånerenter på resterende andel lån gjennom driftsbudsjettet fra inntredelse i Folkehallene IKS i midten av 2015 og frem til lånet er tilbakebetalt.

Linje 71: Prosjekt 59364 Infrastruktur sykkelanlegg

Dersom det fattes politisk vedtak om bygging av sykkelanlegget som IKS, må Sola kommune selv finansiere infrastruktur i forbindelse med byggingen av anlegget. Det er foretatt et grovt kostnadsestimat på jobben på kr 12,0 mill.

Linje 74: Husbanktilskudd boliger (maks 30 %)

Inntekten er knyttet til anskaffelsen av nye utleieboliger i perioden. Dette for å bidra til

flere egnede utleieboliger for ungdom og vanskeligstilte på boligmarkedet. Kommunen må disponere boligen i minimum 20 år.

Det budsjetteres i år med høyere sats for boligtilskudd enn tidligere år. Dette skyldes blant annet at Husbanken har forenklet reglene, og at flere av kommunens boliger kvalifiserer til et høyere boligtilskudd enn tidligere.

Linje 75: Husbanken investeringstilskudd

Inntekten er knyttet til anskaffelse av sykehjemsplasser og omsorgsboliger for personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester. Kommunen må disponere boligen i minst 30 år. Fra 2014 ble Sola kommune betegnet som en presskommune, noe som betyr at kommunen kvalifiserer for de høyeste satsene. Satsen for sykehjemsplasser er 55 % av godkjente anleggskostnader, avgrenset oppover til maks kr 1,87 mill. per plass. Tilsvarende sats for omsorgsboliger er 45 % av godkjente anleggskostnader, avgrenset oppover til maks kr 1,53 mill. per plass.

Linje 76: Salg øvrige eiendommer

Sola kommune er eier av areal som er egnet for salg, og som kan være attraktivt i markedet. Det er i forslag til HØP 15-18 lagt inn til dels betydelige inntekter gitt markedspris etter reguleringsstatus. Det er kjent at kommunen ønsker å avhende hus og grunn ved Helsehuset, og at næringsområdet på Joa i fremtiden kan komme for salg. Det er videre lagt inn at kommunen vil selge sentrale sentrumstomter i forbindelse med realisering av områdeplan for Sola sentrum.

Linje 77: Spillemidler

Sola kommune vil være berettiget inntekter i form av spillemidler for en del av friluft- og idrettsanleggene som kommunen bygger, blant annet for skytehall på Forus og turveger. Erfaringene viser at kommunen ikke får utbetalt mer enn kr 3,5 mill. i spillemidler årlig, noe som gjør at budsjettbalansen på det enkelte prosjekt blir feil. I samråd med revisor har rådmannen derfor vurdert det som mest hensiktsmessig å budsjettere spillemidlene samlet som en del av kommunens porteføljefinansiering fra 2015.

Linje 78: Diverse inntekter

Bruk av testamentarisk gave i forbindelse med bygging av terrasse på Sola Sjukeheim og fordeling av intern prosjektledelse er blant prosjektene som inngår i denne posten.

Linje 79: Bruk av ubundet investeringsfond til erverv av nytt byggeareal, sosial infrastruktur og boliger

Dette er kommunens fortjeneste etter salg av selvfinansierte byggeprosjekt.

I HØP 14-17 ble det budsjettert med en gjennomsnittlig fortjeneste på 15 %. Etter vurdering av boligmarkedet i forbindelse med utarbeidelsen av HØP 15-18 har rådmannen besluttet å budsjettere fortjenesten mer konservativt enn tidligere. Dette har resultert i at det i forslaget til HØP 15-18 er budsjettert med differensierte påslag. Ved tildeling vil dette påslaget ligge på mellom 0 og 7,5 %, mens det ved salg i markedet er budsjettert med 10-15 %. Rådmannen påpeker at dette kun er en budsjettmessig endring som følge av forsiktighetsprinsippet. Vedtak i FS sak 127/12 om påslag ved tildeling vil fortsatt være

gjeldende, samtidig som markedet setter prisen på leilighetene solgt til markedspris.

Linje 80: Overføring fra drift

Det budsjetteres med kr 58,9 mill. i 2015 i overføring fra drift til investering som en del av egenfinansiering av investeringer.

Linje 81: Avdrag fra Lyse

Avdrag på det ansvarlige lån i Lyse skal etter gjeldende regler føres i investeringsregnskap. Det budsjetteres med kr 8,741 mill. årlig.

Linje 82: Momskompensasjon i investering

Fra og med 2014 ble momskompensasjon investeringer ført direkte i investeringsregnskapet. For 2015 budsjetteres med kr 47,5 mill.

Linje 83 og linje 84: Låneopptak eksklusive selvfinansierte byggeprosjekter og ekstraordinært avdrag på lån i investeringsregnskap

Investeringer som ikke finansieres av inntekter gjengitt over må lånefinansieres. Sum lån i 2015 er på kr 91,3 mill. Låne opptaket fordeles mellom ordinære investeringsprosjekter med kr 34 mill. og låneopptak VAR kr 57,3 mill. Dette betyr at ca 21 % av investeringene i 2015 lånefinansieres. Det er forventet at lånefinansieringen vil holde seg under 40 % av investeringsbehovet ut planperioden. Som følge av høyere inntekter enn investeringsbehov i 2018, kan Sola kommune i 2018 betale ekstraordinært avdrag på lån i investeringsregnskapet.

Linje 85: Skadbergveien/Åsenveien lavblokker (50 leiligheter for salg)

Prosjektet utgjør sammen med prosjekt 39074 Skadbergvegen/Åsenvegen lavblokker (10 kommunale leiligheter) ett prosjekt.

Det skal bygges fire lavblokker med 15 leiligheter i hver blokk, totalt 60 leiligheter. Det er lagt opp til en nøktern standard der boligprisen vil være tilpasset ungdomsboliger, boliger for førstegangsetablerere, og at denne typen bolig kan være åpningen fra å gå fra leiet til eiet bolig. Kommunen har planlagt å beholde til sammen 10 leiligheter til eget bruk.

Av konkurransemessige hensyn har rådmannen valgt å ikke trykke pris per kvadratmeter i dette dokumentet.

Prosjektet hadde byggestart i 2014, og vil bli ferdigstilt sent i 2015.

Linje 86: Prosjekt 39082 Myklebust felt CB-6-12-13 (38 leiligheter for salg)

Prosjektet utgjør sammen med prosjekt 39084 Myklebust felt CB-6-12-13 (9 kommunale leiligheter) ett prosjekt.

Det skal bygges totalt 47 leiligheter på Myklebust felt CB-6-12-13. Kommunen har besluttet å beholde totalt 9 av disse.

Av konkurransemessige hensyn har rådmannen valgt å ikke trykke pris per kvadratmeter i dette dokumentet.

Prosjektet hadde byggestart november 2013. Leilighetene i CB-12 er planlagt ferdigstilt våren 2015, mens leilighetene i CB-6 og CB-13 er planlagt ferdigstilte høsten 2015.

Linje 87: Prosjekt 39083 Myklebust felt CB-8-11-14 (22 rekkehus for salg)

Prosjektet hadde byggestart mai 2014. Det skal bygges totalt 22 rekkehus på Myklebust felt CB-8-11-14.

Av konkurransemessige hensyn har rådmannen valgt å ikke trykke pris per kvadratmeter i dette dokumentet.

Prosjektet er planlagt ferdigstilt ved årsskiftet 2015/2016.

Linje 88: Prosjekt 39085 Skadberg, leiligheter (10 leiligheter for salg)

Prosjektet utgjør sammen med prosjekt 39088 Skadberg, leiligheter (4 kommunale leiligheter) ett prosjekt.

Kommunen planlegger å bygge totalt 14 leiligheter på ervervet tomt. Ti av disse leilighetene skal selges til førstegangsetablerere og i det åpne boligmarkedet, mens kommunen vil beholde fire leiligheter selv.

Av konkurransemessige hensyn har rådmannen valgt å ikke trykke pris per kvadratmeter i dette dokumentet.

Prosjektet er planlagt ferdigstilt høsten 2016.

Linje 89: Bruk av midlertidige lånemidler

Det tas opp midlertidig byggelån knyttet til hvert prosjekt i takt med planlagt fremdrift. Dette lånet betales ned i sin helhet når boligene selges.

Linje 90: Salg av selvfinansierte byggeprosjekt

Salgsinntekter knyttet til salg av selvfinansierte byggeprosjekter.

Linje 91: Avdrag på lån

Avdrag på lån knyttet til selvfinansierte byggeprosjekter. Prosjektene belastes for renteutgifter årlig, samtidig som lånet nedbetales i sin helhet når boligene selges.

Linje 92: Avsetning til ubundet investeringsfond til erverv av nytt byggeareal, sosial infrastruktur og boliger

Dette er kommunens fortjeneste etter salg av selvfinansierte byggeprosjekt.

I HØP 14-17 ble det budsjettert med en gjennomsnittlig fortjeneste på 15 %. Etter vurdering av boligmarkedet i forbindelse med utarbeidelsen av HØP 15-18 har rådmannen besluttet å budsjettere fortjenesten mer konservativt enn tidligere. Dette har resultert i at det i forslaget til HØP 15-18 er budsjettert med differensierte påslag. Ved tildeling vil dette påslaget ligge på mellom 0 og 7,5 %, mens det ved salg i markedet er budsjettert med 10-15 %. Rådmannen påpeker at dette kun er en budsjettmessig endring som følge av forsiktighetsprinsippet. Vedtak i FS sak 127/12 om påslag ved tildeling vil fortsatt være gjeldende, samtidig som markedet setter prisen på leilighetene solgt til markedspris.

Linje 93: Innlån fra Husbanken

Dette er Sola kommune sitt innlån fra Husbanken i forbindelse med Startlån.

Linje 94: Utlån til innbyggere

Dette er Sola kommune sitt utlån til innbyggere i forbindelse med Startlån.

Linje 95: Innbetaling avdrag fra innbyggere

Dette er det innbyggere betaler Sola kommune som nedbetaling på Startlån.

Linje 96: Avdrag betalt til Husbanken

Dette er det Sola kommune betaler til Husbanken som nedbetaling på Startlån.

2.6.4. Finansiering av investeringer

Tabell under viser hvordan finansiering av investeringer ekskl. selvfinansierte byggeprosjekter fordeler seg på egenfinansiering og låneopptak i årene fra 2015 til 2018.

TABELL: FINANSIERING AV INVESTERINGER I PROSENT

Sum investeringer ekskl. byggeprosjekter og startlån	2015	2016	2017	2018
Andel egenfinansiering	79 %	63 %	72 %	100 %
Andel lånefinansiering	21 %	37 %	28 %	0 %

Andel lånefinansiering er 21 % i 2015, 37 % i 2016, 28 % i 2017 og 0 % i 2018.

Ekstraordinært eiendomssalg i 2015 og 2017 bidrar til økt egenfinansiering.

Investeringstilskudd til det nye sykehjemmet og salg av tomten på Soltun bidrar til en høy egenfinansiering i 2018. Samlet sett er investeringsinntekter i 2018 høyere enn investeringsutgifter, noe som bidrar til at det frigjøres midler som kan benyttes til ekstraordinært avdrag i investeringsregnskapet

i 2018. Rådmannen presiserer at kostnadsoverslagene så langt som i 2018 baserer seg på usikre tall.

Investeringstilskuddene er budsjettert i henhold til statsbudsjettet for 2015.

Tabell under viser hvordan investeringene eksklusiv selvfinansierte byggeprosjekter finansieres i planperioden.

TABELL: FINANSIERING AV INVESTERINGER I PLANPERIODEN

Linje	Finansiering av investeringer	2015	2016	2017	2018
74	Husbanktilskudd boliger (maks 30 %)	16 206	10 615	0	4 500
75	Husbanken investeringstilskudd	4 359	10 350	0	135 850
76	Salg øvrige eiendommer	196 500	21 000	70 000	-12 000
77	Spillemidler	3 500	2 550	3 163	0
78	Diverse inntekter	7 213	6 596	-6 596	-6 596
79	Bruk av ubundet investeringsfond til erverv av nytt byggeareal, sosial infrastruktur og boliger	6 823	21 961	0	0
80	Overføring fra drift	58 900	59 800	61 100	-61 600
81	Avdrag fra Lyse	8 741	8 741	8 741	-8 741
82	Momskompensasjon i investering	47 480	51 043	42 094	20 789
83	Låneopptak ekskl. byggeprosjekter	91 267	111 208	73 580	0
84	Ekstraordinært avdrag på lån i investeringsregnskap				-94 245
	Sum finansiering av investeringer	440 989	303 864	265 274	155 831

2.6.5. Utvikling i lånegjeld

Per 31.12.13 var langsiktig lånegjeld ekskl. pensjonsforpliktelse i Sola kommune på kr 1 414,1 mill. Av dette var kr 133 mill. lån til videre utlån – startlån i Husbanken samt kr 211,2 mill. er lån til mellomfinansiering av selvfinansierte investeringsprosjekter. Låneopptak til startlån samt lån til mellomfinansiering er eksempler på låneopptak det er viktig å korrigere for. Dermed inngår ikke disse lånene i rådmannens beregning av gjeldsgrad.

I forbindelse med behandling av HØP 14-17 vedtok kommunestyret låneopptak for egne investeringer på kr 210 mill. Ved behandling av første og andre tertial 2014 ble vedtatt låneopptak redusert som følge av endringer i planlagt framdrift av investeringsprosjekter. I tillegg ble regnskapsmessig mindreforbruk i 2013 på kr 3,4 mil. benyttet til nedbetaling av langsiktig lånegjeld i tråd med vedtaket i kommunestyret (sak nr: 25/14). Dette, kombinert sammen med nedbetaling av avdrag utover minimumsavdrag på kr 4,2 mill. i 2014, innebærer at beregnet lånegjeld (ekskl. startlån og lån for mellomfinansiering) per 31.12.14 på kr 1.226 mill.

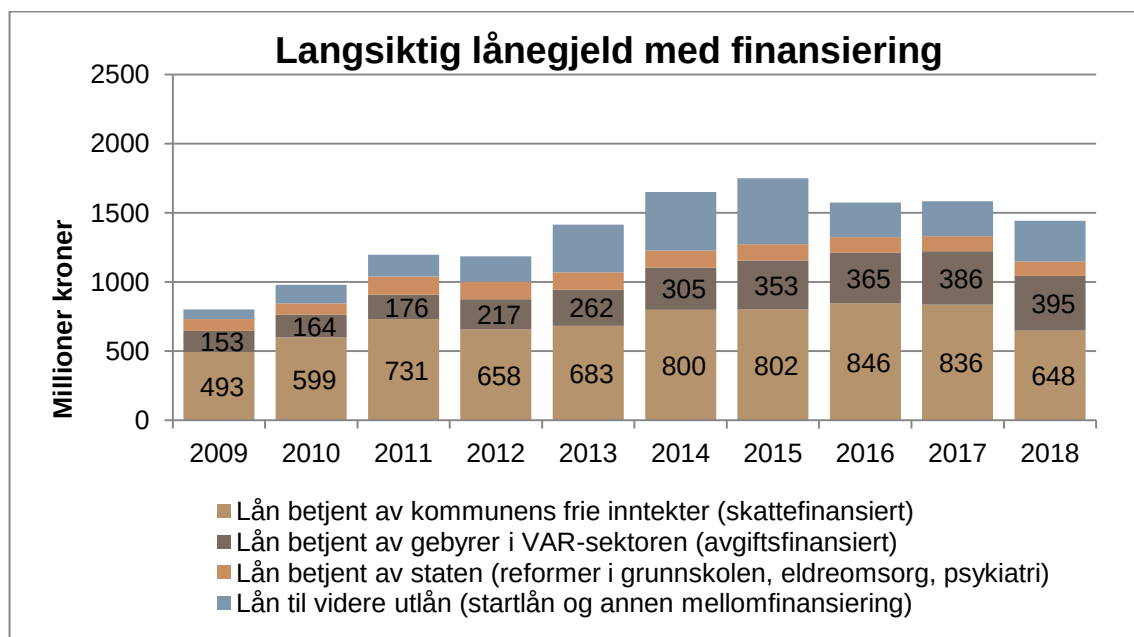
I 2015 budsjetteres det med et låneopptak på kr 91,3 mill. Videre i planperioden tas det opp lån på kr 111,2 mill. i 2016, kr 73,6 mill. i 2017 og kr 0 mill. i 2018. Egenfinansiering av investeringer i 2018 er høyere enn planlagt brutto investeringsnivå i 2018. Den positive differansen benyttes for ekstraordinært avdrag

i investeringsregnskapet og vil bidra til å redusere gjeldsgrad.

Startlån, lån til foretakene og mellomfinansiering av selvfinansierte byggeprosjekter kommer i tillegg. Rådmannen foreslår en låneramme på kr 40 mill. per år til startlån i perioden fra 2015 til 2018. Lån for mellomfinansiering av selvfinansierte byggeprosjekter er på kr 158,8 mill. i 2015, kr 11,5 mill. i 2016.

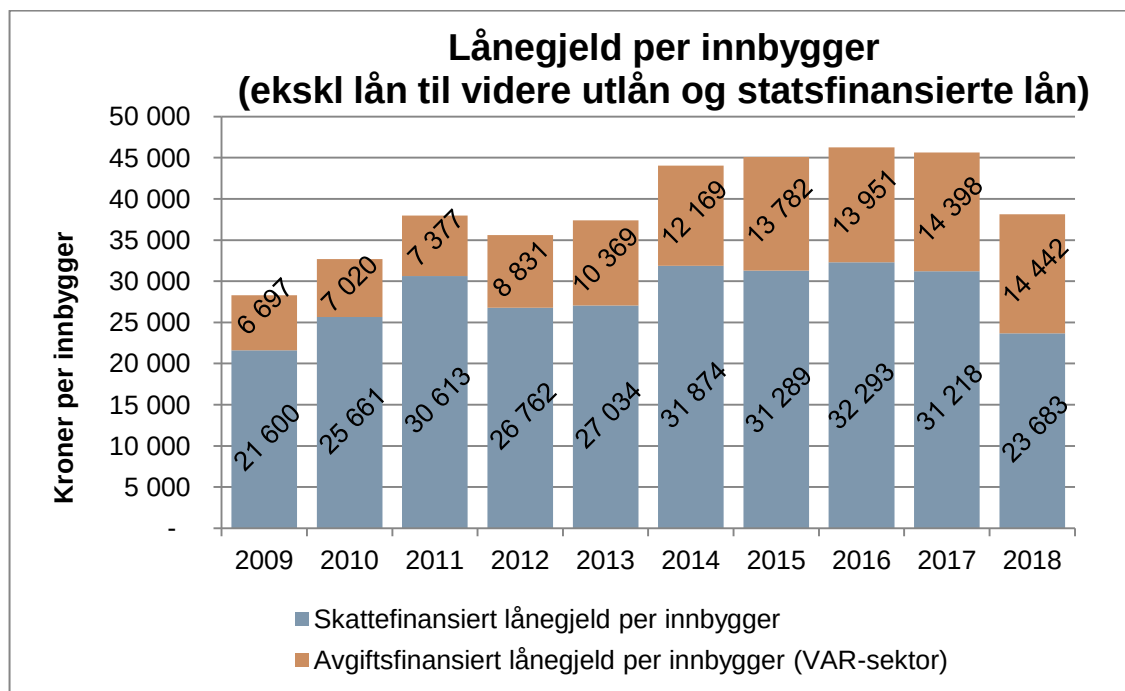
Som et ledd for å redusere gjeldsbelastning legger rådmannen videre til grunn at det betales avdrag utover minimumsavdrag på kr 1,5 mill. i 2015, kr 16 mill. i 2016, kr 21 mill. i 2017 og kr 40 mill. i 2018. Dette innebærer at beregnet brutto lånegjeld per 31.12.2018 (ekskl. startlån og lån for mellomfinansiering) blir på kr 1.149 mill. Dette er kr 77 mill. lavere enn beregnet brutto lånegjeld per 31.12.2014 og er resultat av bevist fokus på nedbygging av lånegjeld.

Grafen under viser hvordan langsiktig lånegjeld fordeles mellom forskjellige typer finansiering. Beregnet lånegjeld per 31.12.15 betjent av kommunes frie inntekter vil beløpe seg på kr 802 mill. i mens lån som finansieres av gebyrer i VAR sektor beløper seg på kr 353 mill. En stor andel av lånegjeld henføres til VAR sektor. Kalkulatoriske avskrivninger og renter for disse lånene belastes brukerne i form av avgifter og gebyrer.

Hensyntatt den forventende veksten i innbyggertall kan utviklingen i kommunens

lånegjeld per innbygger illustreres med graf under.

2.6.6. Gjeldsgrad

Gjeldsgrad er en viktig indikator som viser forhold mellom brutto lånegjeld og brutto driftsinntekter ekskl. finansinntekter og er et nøkkeltall som uttrykker kommunens økonomiske handlefrihet. Lån for videre utlån,

såkalte startlån samt lån for mellomfinansiering av selvfinansierte byggeprosjekter er ikke med i beregning av gjeldsgrad.

I forbindelse med behandling av HØP 2014-2017 vedtok kommunestyret følgende:

"Handlings- og økonomiplaner innrettes med sikte på reell styring etter følgende økonomiske måltall:

For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi (1) skal balansen mellom inntekter og utgifter i driftsbudsjettet tilpasses et netto driftsresultat på minimum 3 prosent av kommunens driftsinntekter når vi ser bort fra momskompensasjon fra investeringer.

For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi (2) skal framtidige låneopptak tilpasses en gjeldsgrad – lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter – på maksimum 60 prosent"

I rådmannens forslag til HØP 2015-2018 er målsetting om 3 % netto driftsresultat innarbeidet mens målsetting om gjeldsgrad på maksimum 60 % har vist seg å være vanskelig å innfri uten drastiske tiltak. Samtidig mener rådmannen at gjeldsgrad er urovekkende høy og Sola kommune har i løpet av knapt 15 år beveget seg fra en betydelig netto formue til en netto gjeldsposisjon. Høy gjeldsgrad innebærer at større andel av driftsbudsjettet

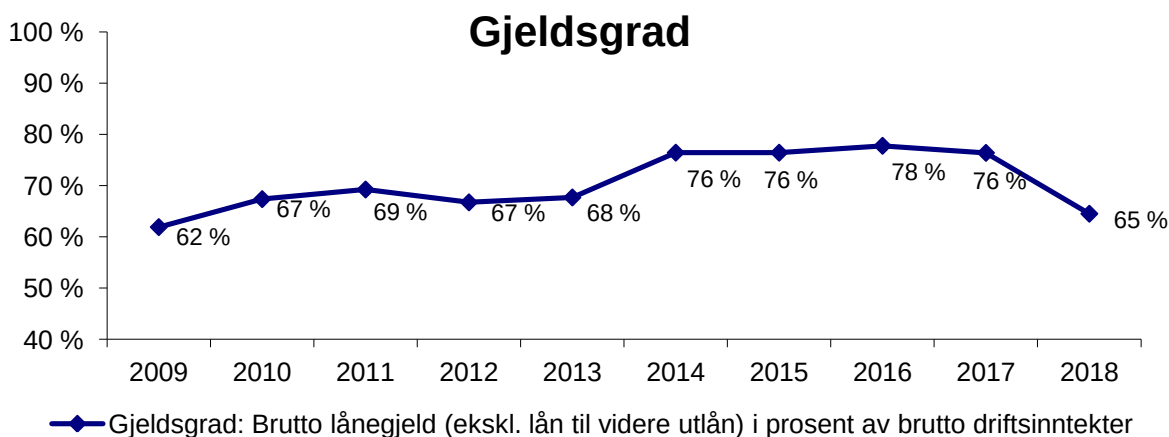
må avsettes til betaling av rente og avdrag, noe som svekker den økonomiske handlefriheten og reduserer handlingsrommet på sikt. Rentene er lave i dag og når rentene går opp på sikt vil det medføre handlingsrommet i driften blir enda mindre.

Samlet investeringsnivå i rådmannens forslag til HØP 15-18 er i underkant kr 1,2 mrd i planperioden ekskl. selvfinansierte byggeprosjekter. For å kunne komme ned til en gjeldsgrad på 60 % i 2018 bør et samlet investeringsnivå reduseres mellom kr 150- 200 mill. i planperioden.

I forslaget til HØP 2015-2018 legger rådmannen til grunn at gjeldsgrad ekskl. startlån og lån for mellomfinansiering av selvfinansierte byggeprosjekter blir på 76 % i 2015, 78 % og 2016, 76 % i 2017 og 65 % i 2018.

I tillegg vil rådmannen presisere at utbygging av ny skole på Jåsund kommer i neste planperiode. Dette vil bidra til at gjeldsgrad vil holde seg på et høyt nivå også i den neste planperioden.

Grafen under viser utviklingen i gjeldsgrad og rådmannens forslag i planperioden.

Rådmannen vil presisere at nivået på gjeldsgraden er urovekkende høy og det er dermed nødvendig å ha sterk fokus på nedbygging av lånegjeld i tiden framover.

2.7. Rådmannens forslag til endringer i drift 2015-2018

2.7.1. Hovedprioriteringer drift

I arbeidet med forslag for Handlings- og økonomiplan 2015- 2018 har rådmannen tatt utgangspunktet i vedtatt Handlings- og økonomiplan 2014-2017 samt andre politiske vedtak.

Tiltak foreslått i denne planen er i hovedsak knyttet til demografi samt tiltak hvor kostnader påløper uansett budsjettdekning. Av nye tiltak som rådmannen har funnet dekning for kan blant annet nevnes økning spesialpedagogiske vedtak barnehager, økt bemanning ved helsestasjon som følge av statlig satsning, samt handlingsplan – vold i nære relasjoner, jf k-sak 57/14.

Bokollektiv Skadberg/Åsen vil stå ferdig i 2015, og et ambulant team vil dekke behovene til brukerne som flytter inn. Teamet vil bli finansiert av statlige midler i 2015 og 2016.

Rådmannen har i forslag til Handlings- og økonomiplan videreført bevilgning gitt i 2014 til nye årsverk ved Åsenhagen avlastnings- og barnebolig. Vedtak om avlastning øker, og rådmannen foreslår som følge av dette å bevilge budsjettmidler til ytterligere 3,21 årsverk til Åsenhagen avlastnings- og barnebolig i 2015 med opptrapping i 2017.

Rådmannen har i henhold til vedtak i sak 11/14 i Kommuneplanutvalget om interkommunal kommunedelplan for

Forusområdet innarbeidet forslag om bevilgning til dette formålet.

I vedtatt HØP 14-17 foreslo rådmannen en opptrapping av økt bemanning i hjemmetjenesten. Nye analyser viser at det ikke er behov for denne opptrappingen og rådmannen foreslår derfor kun helårseffekt av allerede vedtatte årsverk.

I forslag til statsbudsjett 2015 foreslår regjeringen å øke videreutdanning for lærere. Rådmannen tilrår å øke den kommunale andelen med kr 0,5 mill., og forventer at dette vil gi økt tilskudd fra staten.

Rådmannen tilrår å avvikle ordinært driftstilskudd til private SFO. Rådmannen tilrår også å avvikle den kommunale kontantstøtteordningen.

Når det gjelder tiltak som lå til grunn i HØP 14-17 har rådmannen foreslått noen justeringer for å finne rom for andre innmeldte behov. Rådmannen har ikke funnet det nødvendig å foreslå bevilgning av driftsmidler til opptrapping av 7 senger ved TABO i 2015. Ut fra behovsanalysen for heldøgns omsorg utført i august 2014 ser rådmannen ikke behov for å øke kapasiteten på institusjonsplasser ytterligere i 2015.

Rådmannen har ikke funnet rom for å foreslå bevilgning til bemanning av personalbase på Myklebust i 2015, og vil derfor tilrå at de 8 boligene benyttes til brukergrupper som ikke har behov for heldøgns bemanning.

I HØP 14-17 vedtok kommunestyret å styrke beredskapsarbeidet med 0,5 årsverk. I FS sak 26/14 redegjorde rådmannen for et treårig prosjekt innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Rådmannen styrket arbeidet med ytterligere 0,5 årsverk i prosjektperioden som

er dekket inn innenfor vedtatte rammer. Dette utgjør en hel beredskapslederstilling. Erfaringene fra arbeidet med å sikre et systematisk beredskapsarbeid i hele organisasjonen bekrefter at det vil være behov for minst 1 årsverk i dette arbeidet også etter prosjektperiodens utløp. Rådmannen har ikke foreslått økning av den faste stillingsressursen i det foreliggende forslaget, men vil komme tilbake til dette i senere forslag til handlings- og økonomiplan.

I HØP 14-17 foreslo rådmannen opprettelse av en stilling som kommunikasjonsrådgiver som det ikke ble funnet rom for i kommunestyrets budsjettvedtak. I 2014 har rådmannen tilsatt en ny fagleder innbyggerkontakt gjennom en omdefinering av en eksisterende stilling.

Fagleder innbyggerkontakt er ansvarlig for drift av Servicetorget, og hensikten er å klargjøre og styrke kommunens servicetorg som fagmiljø for kommunikasjon med innbyggerne. Det er samtidig startet opp arbeid med en kommunikasjonsstrategi som vil danne grunnlag for forslag om organisering av kommunikasjonsarbeidet. Dette er også i tråd med verbale punkter i kommunestyrets budsjettvedtak for HØP 14-17. Utover fagleder innbyggerkontakt/servicetorg brukes det i dag om lag en halv stilling til informasjonsarbeid, i kombinasjon med oppgaver som næringsansvarlig. Rådmannen har ikke foreslått nye stillingsressurser i det foreliggende forslaget til HØP i påvente ferdigstillelse av dette arbeidet. Rådmannen vil imidlertid understreke at det fortsatt er et stort behov for økte ressurser til kommunikasjonsarbeid i kommunen og vil

komme tilbake til dette i senere forslag til handlings- og økonomiplan.

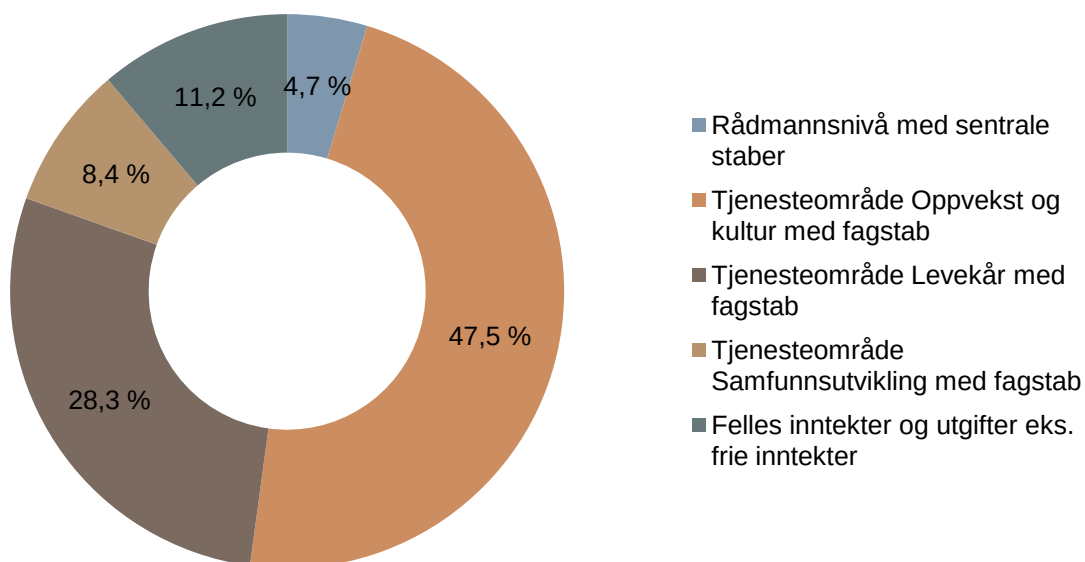
De samlende omstillingene basert på vedtatte innsparinger i 2011-2014 var på kr 68,7 mill. i 2014. Disse videreføres i grunnlaget for HØP 2015-2018. I samsvar med sak om konkurranseutsetting av kommunale tjenester, jf. k-sak 50/14, har rådmannen har i tillegg innarbeidet netto omstilling på kr 4,5 mill. for institusjonene innenfor levekår. Herav kr 5,2 mill. i reduserte utgifter ved institusjonene, og kr 0,7 mill. i økte utgifter til rådgiver som skal gå tett på institusjonene for å finne de rette tiltakene for omstilling. Arbeid under og etter utredning av konkurranseutsetting har vist at det også er grunnlag for omstilling innenfor Eiendom. Rådmannen har derfor innarbeidet ytterligere kr 1,3 mill. i omstilling på avdeling Eiendom.

Rådmannen vil gjøre kommunestyret oppmerksom på at det er fra virksomhetsledere og andre er meldt om større behov enn rådmannen har funnet dekning for i denne planen. Dette innebærer at underliggende omstillingsbehov i realiteten er langt høyere enn de konkrete foreslåtte innsparinger på enkelte områder. Dette stiller samtidig store krav til våre virksomhetsledere for å kunne levere tjenester av samme omfang og kvalitet. På noen områder vil dette ikke la seg gjennomføre og en må forvente at standarden kan bli redusert.

Figurene under viser prosentandel av forslag til totalt netto driftsbudsjett 2015 eksklusive frie inntekter fordelt mellom de ulike tjenesteområdene:

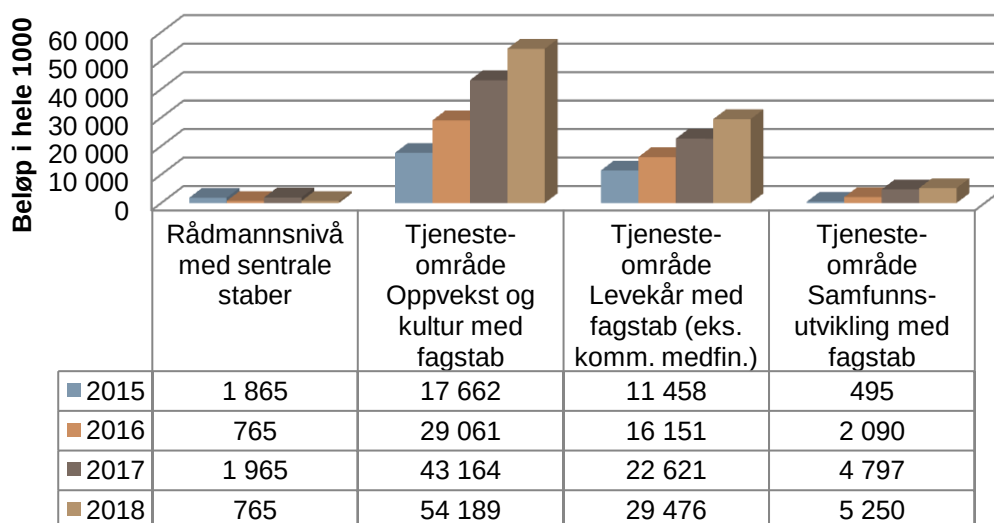
Prosentandel av forslag til netto driftsbudsjett 2015 eksklusiv frie inntekter

Inkludert i Felles inntekter og utgifter ligger hovedsakelig avdrag, renter, egenfinansiering investeringer, lønns- og pensjonsreserve, tilskudd til Sola kirkelige fellesråd samt Sola kommunes andel i regionale prosjekt som for eksempel Brannvesenet Sør-Rogaland IKS.

Figuren under viser hvordan rådmannen forslag til tiltak i HØP 15-18 fordeler seg mellom tjenesteområdene.

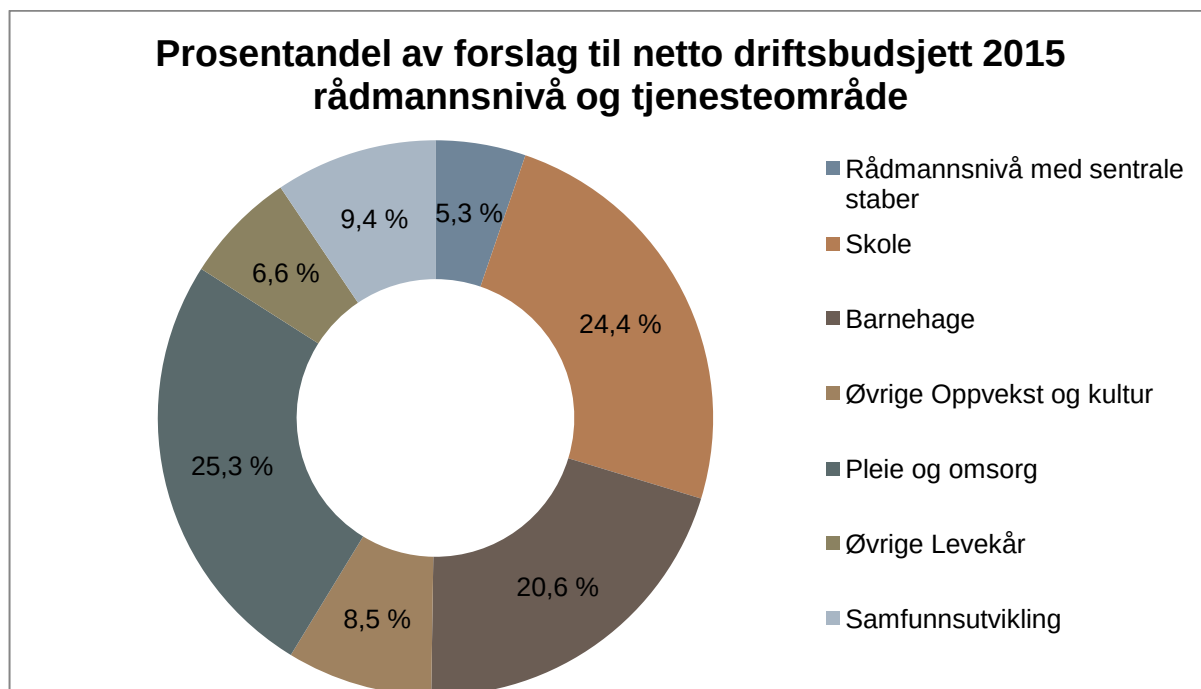
Tiltak 2015-2018 fordelt på rådmannsnivå og tjenesteområdene

Figuren under viser prosentandel av forslag til netto budsjett 2015 på rådmannsnivå og

tjenesteområder, inkludert rådmannens forslag til tiltak.

Rådmannsnivå inkluderer: Rådmannsgruppe, Personal og organisasjon, Økonomi og IKT.

Øvrige Oppvekst og kultur inkluderer: Fagstab Oppvekst eks. midler til skole og barnehage, Kulturkontor, Sola PPT, Barnevern, Helsestasjon, Fritid, Sola folkebibliotek og Sola kulturskole.

Pleie og omsorg inkluderer: Sentralt budsjetterte midler til pleie og omsorg hos fagstab Levekår, Sola sjukeheim, Sola bo- og hjemmetjenester, Tananger bo- og hjemmetjenester, Åsenhagen avlastnings-/barnebolig, Miljøtjenesten og Psykisk helse og rus.

Øvrige Levekår inkluderer: Fagstab Levekår eks. sentralt budsjetterte midler til pleie og

omsorg, NAV-Sosiale tjenester og Fysio-/ergoterapi.

Samfunnsutvikling inkluderer: Fagstab Samfunnsutvikling, Eiendom, Kommunalteknikk og Arealbruk.

2.7.2. Driftstabell

Tabell under viser rådmannens forslag til endringer i driftsbudsjettet samt forslag til opprettelse av nye årsverk i 2015. Tabellen leses slik at tallene fra og med linje 1 til og med linje 29 er faktiske foreslåtte budsjett-tall. Fra og med linje 30 viser tallene endringer i forhold til opprinnelig vedtatt budsjett 2014. Det budsjetteres med 2015 priser i hele perioden.

TABELL: FORSLAG TIL ENDRINGER I DRIFT 2015-2018

Tall i hele kr 1000

		Forslag til nye årsverk 2015	Opprin- nelig vedtatt budsjett	Forslag til budsjett	Forslag til budsjett	Forslag til budsjett	Forslag til budsjett
Linje			2014	2015	2016	2017	2018
1	Innbyggertilskudd inkl. utgiftsutjevning		529 200	533 400	549 500	565 400	579 700
2	Inntektsutjevning		-151 400	-162 600	-166 000	-169 800	-173 500
3	Formue- og inntektsskatt		884 600	928 000	948 100	969 000	990 400
	Sum frie inntekter		1 262 400	1 298 800	1 331 600	1 364 600	1 396 600
4	Integreringstilskudd flyktninger		13 730	17 500	19 100	20 200	20 900
5	Andre renteinntekter		5 100	6 600	6 800	7 200	7 400
6	Kompensasjonstilskudd fra Husbanken		7 500	5 000	5 500	5 900	6 300
7	Kapitalinntekter fra selvkostområdene		17 264	21 756	21 756	21 756	21 756
	Sum sentrale inntekter		43 594	50 856	53 156	55 056	56 356
8	Minimumsavdrag		38 400	43 000	43 100	46 500	47 700
9	Avdrag utover minimum etter kommuneloven		3 600	1 500	16 000	21 000	40 000
10	Renteutgifter innlån		35 900	37 500	41 800	46 300	44 000
11	Lønnsreserve		13 810	46 900	46 900	46 900	46 900
12	Pensjonsreserve		12 000	7 000	7 000	7 000	7 000
13	Seniorordning		1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
14	Sola kirkelige fellesråd		13 101	12 802	12 742	12 742	12 742
15	Tilskudd livssynssamfunn/misjonærer		2 600	2 657	2 657	2 657	2 657
16	Revisjon og kontrollutvalg		1 265	1 296	1 296	1 296	1 296
17	Fordelte utgifter		17 749	17 749	17 749	17 749	17 749
18	Diverse felles inntekter og utgifter		9 258	8 200	8 468	8 270	8 742
	Sum sentrale utgifter		149 283	180 204	199 312	212 014	230 386
19	Renteinntekter - ansvarlig lån i Lyse		-8 500	-7 800	-7 600	-7 900	-8 300
20	Utbytte Sola bredbånd AS		-4 000	-5 000	-6 000	-7 000	-7 000
21	Utbytte fra Lyse		-35 000	-35 800	-38 000	-40 200	-42 400
22	Egenkapital investeringer		58 000	58 900	59 800	61 100	61 600
	Sum netto utgifter		159 783	190 504	207 512	218 014	234 286
	Tilskudd regionale prosjekter:						
23	Tilskudd Brannvesenet Sør- Rogaland IKS		18 578	19 226	19 226	19 226	19 226
24	Tilskudd Greater Stavanger		750	753	769	786	803
25	Tilskudd Sørmarka Arena IKS		1 963	1 746	1 743	1 663	1 563
26	Tilskudd til Folkehallene IKS (Sandnes og Randaberg)		63	0	1 492	1 473	1 451

		Forslag til nye årsverk 2015	Opprinnelig vedtatt budsjett	Forslag til budsjett	Forslag til budsjett	Forslag til budsjett	Forslag til budsjett
Linje			2014	2015	2016	2017	2018
27	Tilskudd Bedriftsidrettsanlegg på Forus - skyteanlegg		2 100	0	0	0	0
28	Tilskudd Bedriftsidrettsanlegg på Forus, skyteanlegg - bruk av disposisjonsfond		-2 100	0	0	0	0
29	Tilskudd Nordjærenpakken			170	170	170	170
	Sum tilskudd regionale prosjekt		21 354	21 895	23 400	23 318	23 213
	Beregnet netto driftsramme til avdelingene		1 124 857	1 137 257	1 153 844	1 178 324	1 195 457
	Disponibelt utover 2013-nivå			12 400	28 987	53 467	70 600
		Forslag til nye årsverk 2015	Opprinnelig vedtatt budsjett	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014
	Standard- og volumendringer fordelt på sektorene:		2014	2015	2016	2017	2018
	RÅDMANN MED SENTRALE STABER						
	Politisk nivå med sekretariat		14 063				
30	Valg			1 000	0	1 200	0
31	Ungdomstiltak - overføring fra Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø til Fritid			-300	-300	-300	-300
	Rådmannsgruppen		10 616				
32	Informasjon/nett			0	-100	-100	-100
	Servicetorget		0				
	Personal og organisasjon		20 425				
33	Personalerådgiver, helårseffekt			175	175	175	175
34	Økt frikjøp hovedtillitsvalgt Fagforbundet	0,33		170	170	170	170
35	Erkjentlighetsgave			200	200	200	200
36	Personalkonsulent	0,50		300	300	300	300
	Økonomi		10 971				
37	Rådgiver stab økonomi/samfunnsutvikling	1,00		650	650	650	650
38	Rådgiver stab økonomi/samfunnsutvikling delfinansieres gjennom omstiling eiendom			-330	-330	-330	-330
	IKT		0				
	SUM Rådmann med sentrale staber	1,83	56 075	1 865	765	1 965	765

		Forslag til nye årsverk 2015	Opprinnelig vedtatt budsjett	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014
	Standard- og volumendringer fordelt på sektorene:		2014	2015	2016	2017	2018
	TJENESTEOMRÅDE OPPVEKST OG KULTUR						
	Fagstab Oppvekst		31 900				
39	Skoleskyss			700	700	700	700
40	Driftsbudsjett IKT			435	435	435	435
41	Psykologstilling med statstilskudd	1,00		870	870	870	870
42	Psykologstilling statstilskudd			-450	-350	-225	-200
	Private SFO		5 393				
43	Overtakelse Røyneberg og Dysjaland SFO			500	500	500	500
44	SFO, avvikling av ordinære tilskudd			-1 151	-1 151	-1 151	-1 151
	Skoler		241 980				
45	Videreutdanning av lærere			500	500	500	500
46	Valgfag 9. og 10.klasse			480	480	480	480
47	Demografikostnader skole			1 400	5 200	10 000	16 000
48	Grannes ressurscenter og SFO			1 200	1 200	1 200	1 200
	Sola PPT		7 031				
	Sola voksenopplæring		7 121				
49	Økt administrasjon	0,50		400	400	400	400
50	Økt refusjonsinntekt			-400	-400	-400	-400
	Kommunale barnehager		84 383				
51	Nye plasser i ledig areal kommunale barnehager			3 200	3 200	8 000	8 000
52	Foreldrebetaling nye plasser kommunale barnehager			-267	-267	-889	-889
53	Foreldrebetaling nye maksimalsatser i barnehager			-1 407	-1 317	-1 317	-1 317
54	Økning vedtak spesialpedagogiske tiltak både kommunale og private barnehager	0,75		500	500	500	500
	Private barnehager		137 778				
55	Økt tilskudd ikke-kommunale barnehager			5 000	8 000	13 000	18 000
56	Demografikostnader barnehager			2 210	5 710	5 710	5 710
57	Økt tilskuddsprosent fra 96 % til 98 %, helårseffekt			1 190	1 190	1 190	1 190
58	Kontantstøtte			-800	-800	-800	-800
	Helsestasjon		15 261				
59	Økt bemanning helsestasjon/statlig satsning	2,00		1 122	1 722	1 722	1 722
	Barnevern		27 695				

		Forslag til nye årsverk 2015	Opprinnelig vedtatt budsjett	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014
	Standard- og volumendringer fordelt på sektorene:		2014	2015	2016	2017	2018
	Fagstab Kultur		9 503				
60	Tilskudd lag og organisasjoner			160	160	160	160
61	Investeringsstilskudd til lag og organisasjoner			1 000	1 000	1 000	1 000
	Fritid		10 314				
62	Lønn fritidskontakter			1 241	1 500	1 500	1 500
63	Ungdomstiltak - overføring fra Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø til Fritid			300	300	300	300
	Bibliotek		5 926				
	Kulturskole		8 811				
64	Avvikling av kulturskoletilbud skole/SFO			-350	-350	-350	-350
65	Tilskudd skolekorps			-60	-60	-60	-60
66	Økning brukerbetaling			-61	-61	-61	-61
67	Fornyelse av utstyr og instrumenter			200	250	250	250
	Sum tjenesteområdet oppvekst og kultur	4,25	593 096	17 662	29 061	43 164	54 189
	TJENESTEOMRÅDE LEVEKÅR						
	Fagstab Levekår		30 679				
68	Krisesenteret, økning Sola kommunes bidrag			10	20	30	40
69	Bestillerkontoret - styrking av saksbehandlingskapasitet, helårseffekt 2015			310	310	310	310
70	Hjemmetjenesten, helårseffekt av tidligere vedtatte årsverk			840	840	840	840
71	Økt vederlagsbetaling, institusjoner			-820	-1 800	-3 000	-3 700
72	Utskifting av leasingbiler			-220	-500	-100	-220
73	Nytt sykehjem i Sola			0	0	0	7 500
74	Avvikling av kommunal medfinansiering			-19 080	-19 080	-19 080	-19 080
75	Kommuneoverlege	0,50		196	676	676	676
76	Legevakt, økning Sola kommunes bidrag			1 540	1 828	1 988	2 153
77	Funkishuset, økning Sola kommunes bidrag			100	100	100	100
78	Fastleger, Økte kostnader			333	333	333	333
79	Kjøp av avlastningstjenester			1 100	1 100	1 100	1 100
80	Transporttjenester funksjonshemmede			900	900	900	900
81	Brukerstyrt personlig assistent			300	300	300	300

		Forslag til nye årsverk 2015	Opprinnelig vedtatt budsjett	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014
	Standard- og volumendringer fordelt på sektorene:		2014	2015	2016	2017	2018
82	Hjemmetjenestene, personaltøy			175	350	350	350
83	Leie, trygghetsalarm			1 220	1 220	1 220	1 220
84	Handlingsplan - vold i nære relasjoner			625	625	625	625
85	Sola storkjøkken			249	249	249	249
86	Rådgiver omstilling levekår			650	650	650	650
87	Omstilling institusjonene			-5 150	-5 150	-5 150	-5 150
88	Redusert refusjon ressurskrevende tjenester			600	600	600	600
	Sola sjukeheim		65 752				
	Sola bo- og hjemmetjenester		63 448				
	Tananger bo- og hjemmetjenester		53 532				
89	Påbygg TABO, 7 senger			0	1 700	4 700	4 700
90	Påbygg TABO, helårseffekt, ny avdeling 2014, 8 senger			300	300	300	300
	Åsenhagen avlastnings- og barnebolig		13 823				
91	Videreføring av bevilgning gitt i 2014			4 200	4 200	4 200	4 200
92	3,21 årsverk for å dekke økt vedtaksmengde	3,21		2 000	2 000	2 800	2 800
	Miljøtjenesten		55 260				
93	Bemanningsboliger for psykisk utviklingshemmede, Myklebust			0	3 300	5 300	5 300
	Psykisk helsearbeid og rus		35 012				
94	Ambulant team - Bokollektiv Skadberg/Åsen	2,00		1 300	1 300	1 300	1 300
95	Ambulant team - Bokollektiv Skadberg/Åsen, statlig fin.			-1 300	-1 300	0	0
	NAV - Sosiale tjenester		36 424				
96	Økning av budsjett sosialhjelp			2 000	2 000	2 000	2 000
	Fysio-/ergoterapi		14 051				
	Sum tjenesteområdet levekår	5,71	367 981	-7 622	-2 929	3 541	10 396
	TJENESTEOMRÅDE SAMFUNNSUTVIKLING						
	Fagstab Samfunnsutvikling		3 890				
97	Rådgiver fagstab Samfunnsutvikling	1,00		880	880	880	880
98	Kommunedelplan Forus			695	695	387	0
	Eiendom		84 345				
99	Omstilling			-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

		Forslag til nye årsverk 2015	Opprin- nelig vedtatt budsjett	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014	Forslag til endring ift bud 2014
	Standard- og volumendringer fordelt på sektorene:		2014	2015	2016	2017	2018
100	Bygg som tas i bruk, FDV-kostnader			2 570	4 255	7 270	8 110
101	Eiendomsforvalter (helårseffekt)			375	375	375	375
102	Gravlundsforvalter (helårseffekt)			260	260	260	260
103	Nærmiljøanlegg Skating			-50	-50	-50	-50
104	Riving av gamle Røyneberg Skole			-300	-300	-300	-300
105	Økt husleieinntekt			-850	-850	-850	-850
106	Rådgiver vedlikeholdsprosjekter			800	800	800	800
107	Reduksjon energiutgifter			-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
	Kommunalteknikk		12 456				
108	Gjenåpning av vei ved Einargården (Sentrumsvegen)			-100	-100	-100	-100
109	Fagarbeidere VA	2,00		1 150	1 150	1 150	1 150
110	Fagarbeidere VA, 100 % gebyrfinansiert			-1 150	-1 150	-1 150	-1 150
111	Husleie SK18AS (Petrolinkbygget)			1 150	1 150	1 150	1 150
112	Renhold SK18AS (Petrolinkbygget)			75	75	75	75
113	Opptopping kjøp fra I.V.A.R. fast			718	1 673	2 887	4 515
114	Opptopping kjøp fra I.V.A.R.variabel			2 250	4 028	6 655	9 979
115	Opptopping div. kostnader			3 361	3 361	3 361	3 361
116	Linje 111-115, 100 % gebyrfinansiert			-7 554	-10 287	-14 128	-19 080
	Arealbruk		7 014				
117	Arealplanlegger/transportplanlegger	0,50		370	370	370	370
118	Arealplanlegger/transportplanlegger, 70 % gebyrfinansiert			-259	-259	-259	-259
119	Byggesaksmedarbeider	0,50		290	290	290	290
120	Byggesaksmedarbeider, 95 % gebyrfinansiert			-276	-276	-276	-276
121	Prosjektleder kloakking Kolnes	1,00		800	800	800	0
122	Prosjektleder kloakking Kolnes, finansiert 100 % ved bruk av fond spredte avløp			-800	-800	-800	0
123	Konsulenttjenester			90	0	0	0
	Sum tjenesteområde samfunnsutvikling	5,00	107 705	495	2 090	4 797	5 250
	Budsjettbalanse 2014		0				
	Sum endringer på sektorene	16,79		12 400	28 987	53 467	70 600
	Budsjettbalanse i planperioden			0	0	0	0

2.7.3. Nye tiltak i drift - beskrivelse

Linje 1, 2 og 3: Innbyggertilskudd, inntektsutjevning og formue - og /inntektsskatt

Det vises til innledende kommentarer i avsnitt 2.1. Det budsjetteres med sum frie inntekter på kr 1 298,8 mill.

Linje 4: Integreringstilskudd flyktninger

Det budsjetteres med kr 17,5 mill. i 2015 med en økning i perioden til kr 20,9 mill. i 2018. Tilskuddet er beregnet ihht satser i statsbudsjettet for 2015 og på bakgrunn av vedtaket i kommunestyret om bosetting av flyktninger, sak 69/13.

Linje 5: Andre renteinntekter

Disse inntektene er budsjettet ihht forventet likviditet på kommunens konsernkonto samt forventet rentenivå og vilkår for rentebetingelser som Sola kommune har med sin bankforbindelse. Det budsjetteres med kr 6,6 mill. i 2015.

Linje 6: Kompensasjonstilskudd fra Husbanken

Staten gir tilskudd for å dekke renter og avdrag i forbindelse med handlingsplan for eldreomsorg og opptrappingsplan psykisk helse samt reform 97. I tillegg gis det tilskudd til å dekke renteutgifter i forbindelse med skole- og svømmehallbygg. Sola kommune utnytter ordningen maksimalt i henhold til tildelte investeringsrammer fra Husbanken. Det budsjetteres med kr 5 mill. i 2015 for dette formålet og ut fra renteforutsetningen redegjort i avsnitt 2.3.3.

Linje 7: Kapitalinntekter fra selvkostområder

Motpost på avskrivninger og rente på restkapital på investeringer i VAR-sektoren og Areal er beregnet til kr 21,8 mill. Kostnadene belastes selvkostområdene og inngår i gebyrgrunnlagene.

Linje 8 og 10: Minimumsavdrag og renteutgifter innlån

Det budsjetteres med kapitalutgifter på kr 80,5 mill. i 2015. Dette på bakgrunn av rådmannen forslag til investeringsnivå samt det tilhørende låneopptak. Det vises til innledende kommentarer om renteforutsetninger avsnitt 2.3.3. samt avsnitt om utvikling av lånegjeld og gjeldsgrad.

Linje 9: Avdrag utover minimumsavdrag etter kommuneloven

Rådmannen har lagt til grunn at kr 1,5 mill. i 2015, kr 16 mill. i 2016, kr 21 mill. i 2017 og kr 40 mill. i 2018 benyttes til betaling av avdrag utover minimumsavdrag. Dette er i tråd med vedtatt HØP 14-17 samt kommunestyrets og rådmannens intensjon om å redusere kommunens gjeldsgrad.

Linje 11: Lønnsreserve

Rådmannen har innarbeidet full kompensasjon for helårseffekt av lønnsoppkjørene 2014 samt effekt av lønnsoppkjørene 2015. Ved beregning av lønnsoppkjør 2015 er det lagt til grunn en lønnsvekst på 3,3 % som tilsvarer forventet lønnsvekst lagt fram i forslag til statsbudsjett for 2015. Rådmannen tilrår at lønnsreserven på bakgrunn av ovennevnte settes til 46,9 mill. Det er grunn til å understreke at lønnsreserven er mer en teknisk forordning enn et uttrykk for lønnsvekst. I

perioden 2016-2018 er lønnsbudsjettet videreført i 2015-priser.

Linje 12: Pensjonsreserve

Det vises til innledende kommentarer under avsnitt 2.3.4. Denne linjen viser kun budsjettert pensjonsreserve på sentral konto. I tillegg er pensjonsutgifter budsjettert på den enkelte virksomhet med videreføring av 2014 nivået.

Linje 13: Seniorordning

Kompensasjon til virksomhetene for seniorordning på kr 1,6 mill. videreføres fra budsjett 2014.

Linje 14: Sola kirkelig fellesråd

Budsjettrammen til Sola kirkelige fellesråd videreføres fra 2014 justert for lønnsvekst, indeksregulering av mva-kompensasjon samt kr 0,71 mill. som ble bevilget i 2014 til arbeid på Sørnes kirke. I tillegg tilrår rådmannen å bevilge kr 60.000 i 2015 til døpefont i Ræge kirke samt kr 0,1 mill. til ekstra driftsutgifter knyttet til nytt seremonirom og bårerom ved Sola kirkegård.

Sola kirkelige fellesråd fikk i 2010 en midlertidig bevilgning på kr 0,5 mill. til finansiering av en stilling. Ihht. vedtaket i formannskapet sak 92/09 skulle stillingen inndras ved ledighet. Forutsetningen for vedtaket er ikke lenger til stede, men rådmannen tilrår at Sola kirkelige fellesråd får beholde bevilgningen på kr 0,5 mill. til fortsatt bruk ved Solakirkenes servicetorg. En reduksjon i bemanningen vil medføre en betydelig reduksjon av kvalitet og kapasitet.

Linje 15: Tilskudd livssynssamfunn/misjonærer

Budsjettet for 2014 videreføres korrigert for befolkningsvekst på 2,2 %. Det budsjetteres med kr 2,657 mill. i 2015.

Linje 16: Revisjon og kontrollutvalg

I tråd med budsjettforslag 2015 – kontroll og tilsyn fra Kontrollutvalget i Sola har rådmannen budsjettert med kr 1,296 mill. i 2015.

Linje 17: Fordelte utgifter

Budsjettposten inneholder inntekter fra selvkostområdenes bruk av sentrale stabstjenester og administrasjonsbygg. I tillegg ligger det budsjettmidler til fellesutgifter som skal fordeles på korrekt Kostrafunksjon i forbindelse med regnskapsavslutningen. Dette gjelder utgifter til servicetorg, IKT, kopitorg, faglitteratur, porto og annonser. Nivået på budsjettet i 2014 videreføres i 2015.

Linje 18: Felles inntekter og utgifter

Budsjettposten dekker utgifter til enkelte tilskudd til lag og organisasjoner, velferdstiltak, forsikringer, tilskudd Sola Storkjøkken KF samt andre sentrale utgifter. Reduksjon i 2015 skyldes i hovedsak tekniske justeringer og økt inntekt på feieavgift som følge av forslag om økt sats fra 2015.

Linje 19 og 21: Overføringer fra Lyse

Det vises til innledende kommentarer i avsnitt 2.2.1. Det budsjetteres med rente og utbytte fra lyse på henholdsvis kr 7,8 mill. og kr 35,8 mill. i 2015. Avdrag på det ansvarlige lån i Lyse føres i investeringsregnskap.

Linje 20: Utbytte Sola Bredbånd AS

Kommunestyret vedtok i forbindelse med behandling av HØP 13-16 og budsjett 2013 å

budsjettere med utbytte fra Sola bredbånd på kr 3 mill. i 2013 og med videre opptrapping på kr 1 mill. i planperioden. I sak nr 29/13 vedtok Kommunestyret som eier av selskapet å foreta vedtaksendring som vil gjøre det mulig å ta utbytte fra selskapet. Som følge av dette vedtok Generalforsamling i Sola Bredbånd AS den 20.juni 2013 å utbetale ekstraordinært utbytte til Sola kommune på kr 3 mill. i 2013. I 2014 har Sola kommune mottatt et utbytte på kr 4 mill. Rådmannen tilrår å budsjettere med utbytte på kr 5 mill. i 2015, kr 6 mill. i 2016 og kr 7 mill. i årene 2017 og 2018. Beløpene tilsvarer forventet utbytte som kommunestyret vedtok i forbindelse med behandling av HØP 14-17.

Linje 22: Egenkapital investeringer

Det budsjetteres med kr 58,9 mill. i 2015 i egenkapital investeringer.

Linje 23: Tilskudd Brannvesenet Sør-Rogaland IKS

I økonomiplanen vedtatt av styret for Brannvesenet Sør-Rogaland IKS den 20.10. legges det til grunn en økning i tilskuddet fra eierkommuner på kr 18,4 mill. (8,8 %) til drift av brannvesenet, Miljørettet helsevern og skjenkekontrollen. Styrets vedtak omfatter investeringer i kjøretøy og utstyr i 2015, som forutsettes finansiert gjennom låneopptak. I tillegg er kr 3 mill. knyttet til innfasingen av nytt nødnett i 2015.

Rådmennene i de største eierkommunene har i samarbeid utarbeidet forslag til tilskuddsnivå basert på styrets budsjettforslag. I rådmennenes forslag er det innarbeidet en økning på kr 6, 5 mill. (3 % - kommunal deflator) som kompensasjon for pris- og lønnsvekst. Rådmennenes budsjettforslag reflekterer eierkommunenes økonomiske

handlingsrom i kommende planperiode, samtidig som det tas sikte på å legge til rette for en tilfredsstillende beredskap i regionen. Det tilligger imidlertid de styrende organ i selskapet å foreta nødvendige prioriteringer innenfor den økte driftsrammen for å sikre en forsvarlig drift og beredskap.

Som følge av dette er Sola kommunes tilskudd til Brannvesenet Sør-Rogaland IKS på kr 19,2 mill.

Linje 24: Tilskudd Greater Stavanger

Sola kommunes andel av tilskuddet til Greater Stavanger budsjetteres med kr 0,753 mill. i 2015 på bakgrunn av forventet folketall i 2015 og sats per innbygger på kr 30.

Linje 25: Tilskudd Sørmarka Arena IKS

Sola kommune dekker 8,4 % av kapital- og driftskostnadene for Sørmarka flerbrukshall IKS (Sørmarka Arena).

Representantskapet for Sørmarka flerbrukshall IKS godkjente økonomiplanen for perioden 2015-2018 den 24.09.14. I økonomiplanen for Sørmarka flerbrukshall IKS inngår det et samlet tilskudd fra eierne på kr 21,2 mill. i 2015. Det foreslås videre en investeringsramme på kr 7 mill. i 2015. Selskapet legger opp til en gradvis nedtrapping i tilskuddet slik at samlet tilskuddsnivå vil være kr 2,2 mill. lavere i 2018 enn i 2015.

Det er i samråd med rådmennene i de øvrige eierkommunene utarbeidet forslag til tilskuddsnivå for kommende planperiode. Det legges opp til en raskere reduksjon i tilskuddsnivået med utgangspunkt i de samlede økonomiske rammene til eierkommunene. Det er innarbeidet en reduksjon på 2 % i tilskuddsnivået i forhold til selskapenes budsjettforslag. Det vil tilligge de

styrende organ å foreta prioriteringer innenfor driftsrammen med hensyn til tiltak i anleggene, effektivisering av driftstjenester, styring av finansforvaltning og eksterne inntekter mv. Sola kommunes andel av tilskuddet til Sørmarka flerbrukshall IKS vil med dette utgjøre kr 1,746 mill. i 2015.

Linje 26: Tilskudd til Folkehallene

Dersom Sola kommune vedtar sammen med andre nabokommuner å bygge regionalt sykkelanlegg som del av Folkehallene IKS, må kostnader til driftstilskudd i Randaberghallen og Multihallen innarbeides. Etter rådmannens vurdering vil dette være aktuelt fra 2016. Basert på eierstruktur i Sørmarka Arena IKS vil Sola kommunes andel av tilskuddene i Folkehallene IKS utgjøre 8,4 %. Rådmannens tilrådning til budsjett 2016-2018 er basert på Folkehallene IKS sitt budsjettforslag med en eierandel på 8,4 %.

Linje 29: Tilskudd Nordjærenpakken

Tilskuddet gjelder Sola kommunes andel i spleiselaget mellom stat, fylkeskommune og kommune. Dette tilskuddet har inntil 2014 vært budsjettert i investering. Etter rådmannens vurdering er tilskuddet å anse som en driftskostnad, og bevilgningen er derfor flyttet fra 2015

RÅDMANN MED SENTRALE STABER

Linje 30: Valg

Rådmannen tilrår å budsjettere med kr 1,0 mill. i 2015 til dekning av utgifter i forbindelse med kommune- og fylkestingsvalget.

Linje 31: Ungdomstiltak – overføring fra Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø til Fritid

I ny arbeidsmodell for ungdomsarbeidet i virksomheten Fritid lå det en forutsetning om at kr 0,3 mill. skulle overføres fra bevilgningsreserve til diverse ungdomstiltak tilhørende Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø til budsjettet til Fritid. Dette er forelagt utvalget i KSM sak 19/14 og KSM sak 30/12. Rådmannen tilrår å flytte kr 0,3 mill. fra Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø til Fritid fra 2015.

Linje 32: Informasjon/nett

I forbindelse med behandling av HØP 14-17 bevilget kommunestyret kr 0,1 mill. i 2014 og 2015 til utarbeidelse av informasjonsstrategi med tanke på å styrke kommunikasjonen utad til innbyggerne. Tiltaket er videreført i tråd med vedtatt HØP 14-17.

Linje 33: Personalrådgiver, helårseffekt

0,5 årsverk som personalrådgiver ble opprettet i vedtatt HØP 14-17. Rådmannen tilrår at det bevilges kr 0,18 mill. til dekning av helårseffekt fra 2015.

Linje 34: Økt frikjøp hovedtillitsvalgt

Arbeidsgivers frikjøp av hovedtillitsvalgtressurs er forankret i Hovedavtalens del B, § 3-3c. Fagforbundet har passert 450 yrkesaktive medlemmer som i henhold til nøkkel i hovedavtalen skal utløse 163 % frikjøp. Rådmannen tilrår som følge av dette å opprette 0,33 årsverk til økt frikjøp hovedtillitsvalgt med en kostnad på kr 0,17 mill.

Linje 35: Erkjentlighetsgave

Budsjettet for erkjentlighetsgaver er underbudsjettet. Rådmannen tilrår å styrke budsjettet med kr 0,2 mill. for å komme i balanse ihht reelt utgiftsnivå.

Linje 36: Personalkonsulent, 0,5 årsverk

Personal og organisasjonsavdelingen har behov for å få tilført ressurser til pensjonsreformen. Det er behov for å forenkle kommunens egne seniortiltak, og organisasjonen har behov for at ansatte skal få veiledning og hjelp når de nærmer seg pensjonsalder. Den nye pensjonsreformen gjør det vanskelig for enkeltansatte og ledere å orientere seg i komplisert lovverk og systemer. Det er ca. 250 ansatte i målgruppen, og hver må behandles individuelt. I tillegg kommer samarbeid med pensjonsleverandørene KLP, Statens pensjonskasse og med NAV. Ved å øke en eksisterende stilling fra 50 % til 100 % kan Personal og organisasjonsavdelingen ved nyrekruttering imøtekomme behovet fra organisasjonen og ansatte. Målet må være også her å forenkle og fornye systemene våre.

Rådmannen tilrår at det opprettes 0,5 årsverk som personalkonsulent til en kostnad på kr 0,3 mill.

Linje 37 og 38: Rådgiver stab økonomi/samfunnsutvikling

Rådmannen tilrår å opprette en stilling i stab økonomi/ stab samfunnsutvikling med arbeidsoppgavene fordelt mellom kontraktsoppfølging og kommunens tilrettelegging for plangjennomføring, forvaltning av kommunens grunneierposisjoner og erverv av eiendom. Se også omtale under rådgiver fagstab samfunnsutvikling linje 97.

På bakgrunn av erfaringer gjort så langt og tilbakemeldinger fra virksomheter mener rådmannen at innkjøpsfunksjon bør styrkes med ca 50 % stilling. Ønsket er at rådgiverne skal ha kapasitet og kompetanse til å bistå med rådgivning ut over det rent anskaffelsesrettslige, som i praksis er det som tilbys med dagens kapasitet.

Dette gjelder hovedsakelig mer bistand til virksomhet eiendom i forbindelse med anskaffelse og oppfølging av hele avtaleprosessen. Virksomhet eiendom utmerker seg med en høy andel innkjøp av tjenester knyttet til utbygging, inkludert prosjektering og byggeledelse. Dette utgjør store beløp, i tillegg til høy risiko knyttet til fremdrift og kvalitet på leveransene.

I tillegg ønsker rådmannen å ha mer fokus på kontraktsoppfølging i alle virksomheter for å sikre at kommunen ivaretar sine interesser overfor leverandører effektivt. En begrenset internkontroll gjennomført i sommer/høst 2014 avdekket avvik i forhold til flere avtaler i kommunens disfavør. I tillegg til å oppdage avvik, vil en mer konkret oppfølging av kommunens avtaler også bidra til forbedring av rutiner slik at den løpende håndhevingen av avtalene fra kommunens side blir mer effektiv. Et av formålene med tettere kontraktsoppfølging er at Sola kommune i større grad skal fremstå som en profesjonell oppdragsgiver, som vet hvilke rettigheter og plikter vi har.

I tillegg ønsker rådmannen større fokus på internkontroll av etterlevelse av regelverk og rutiner. Videre er alle kommuner pålagt av Arbeidstilsynet å føre kontroll av lønns- og arbeidsvilkår hos de leverandører og underleverandører som kommunen har avtaler med.

De resterende 50 % av stillingen bør etter rådmannens avsettes til arbeidsoppgaver i stab samfunnsutvikling knyttet til kommunens tilrettelegging for gjennomføring av arealplaner, forvaltning av kommunens grunneierposisjoner og erverv av eiendom. Se omtale under linje 97.

Rådmannen tilrår å opprette 1 årsverk i stab økonomi/stab samfunnsutvikling med en kostnad på kr 0,65 mill. Videre tilrår rådmannen å delfinansiere stillingen gjennom omstilling i virksomhet Eiendom med kr 0,33 mill.

TJENESTEOMRÅDE OPPVEKST OG KULTUR

Fagstab Oppvekst

Linje 39: Skoleskyss

Det er behov for å styrke budsjettet knyttet til skole- og barnehageskyss som følge av en økning i kostnader i rammeavtalen. Merforbruket i fjor var på 0,43 mill. Rådmannen tilrår å styrke budsjettet med kr 0,7 mill. i 2015, herav kr 0,1 mill. knyttet til barnehageskyss.

Linje 40: Driftsbudsjett IKT

Utgiftene knyttet til driftsavtaler på felles programvare som Feide, Sikker arbeidsflyt, Oppad, It'learning, Puls og Vokal har økt. Rådmannen tilrår å styrke budsjettet med kr 0,44 mill. til dette formålet i 2015.

Linje 41 og 42: Psykologstilling med statstilskudd

Sola kommune vil bygge opp mer psykologfaglig kompetanse. Det er behov for økt tverrfaglig satsning på ungdoms psykiske helse. Rådmannen tilrår å opprette 1 nytt årsverk til en kostnad på kr 0,87 mill. Staten vil refundere deler av årsverket. Netto kostnad i

2015 berignes til kr 0,42 mill. Refusjonen trappes ned gradvis i løpet av 4 år.

Private SFO

Linje 43: Overtakelse Røyneberg og Dysjaland SFO

Overtakelse av to private SFO fra 1.1.2015 vil etter rådmannens beregning medføre økte utgifter på kr 0,5 mill. som følge av virksomhetsoverdragelse. Dette skyldes at kommunen overtar en rekke forpliktelser som følge av tidligere avtaler om bemanning osv. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,5 mill. til dette formålet.

Linje 44: SFO, avvikling av ordinære tilskudd

Rådmannen tilrår å avvikle ordinært driftstilskudd til private SFO. Årlig utgjør dette tilskuddet ca 1,15 mill. Tilsvarende beløp er ikke satt av til drift av kommunal SFO. Dette medfører at private driftsoperatører kan holde foreldrebetalingen lavere enn det kommunale SFO kan.

Ved at lokaler og styrkingstiltak holdes utenfor selvkostberegningen for SFO, bidrar kommunen fortsatt med et samlet tilskudd til kommunal og privat SFO drift på nærmere 11 millioner kroner, også etter at ordinært tilskudd er tatt bort. Estimert på 11 millioner kroner framkommer som summen av SFOs andel av utgifter til skolelokaler (ca 7 millioner) og styrkingstiltak (ca 4 millioner).

Bortfall av ordinært driftstilskudd vil etter rådmannens vurdering bidra til mer likebehandling av kommunale og private SFO.

Skoler

Linje 45: Videreutdanning av lærere

Det ligger kr 1,56 mill. i rammen til dette formålet fra før. Økning med kr 0,5 mill. til kr 2,06 mill. vil kunne utløse kr 4 mill. i statlige tilskudd. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,5 mill. til videreutdanning av lærere.

Linje 46: Valgfag 9. og 10.klasse

Valgfag for 10. klasse ble innført fra høsten 2014. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,48 mill. til helårseffekt fra 2015..

Linje 47: Demografikostnader skole

Økning i elevtall i kommunen vil utløse behov for nye ressurser uavhengig av hvilken skole de tilhører. Rådmannen legger til grunn behov for kr 1,4 mill. i 2015 med en opptrapping i planperioden. Beregning av demografikostnader er basert på prognose om befolkningsvekst utarbeidet av kommuneplanleggere.

Linje 48: Grannes ressurscenter og SFO

Grannes ressurscenter og SFO har i løpet av 2014 tatt imot flere ressurskrevende elever. Dette utløser økt behov på kr 1,2 mill. i 2015. Rådmannen tilrår å styrke budsjettet tilsvarende.

Sola Voksenopplæring

Linje 49 og 50: Økt administrasjon, økt refusjon

Rådmannen tilrår å opprette 0,5 årsverk i administrasjon ved Sola Voksenopplæring til en kostnad på kr 0,4 mill. Årsverket finansieres gjennom forventet økning av refusjonsinntekter som gjelder undervisning av fremmedspråklige.

Barnehager

Linje 51: Nye plasser i ledig areal kommunale barnehager

Bemanning barnehager nye plasser i ledig areal kommunale barnehager er delvis igangsatt. Beløp er justert i 2015 og 2016 tilsvarende opptak barnehageåret 2014-2015. Opptrapping er lagt inn fra 2017 til totalt 98 plasser i eksisterende kommunale barnehager. Rådmannen tilrår å bevilge kr 3,2 mill. til helårseffekt av bevilgning i vedtatt HØP 14-17 justert for opptak barnehageåret 2014-2015.

Linje 52: Foreldrebetaling nye plasser kommunale barnehager

Maks pris foreldrebetaling utgjør kr 28.380 per år. Foreldrebetaling i driftsramme 2015 og 2016 er budsjettert til helårseffekt igangsatte nye plasser. Opptrapping er lagt inn for årene 2017-18.

Linje 53: Foreldrebetaling nye maksimalsatser i barnehager.

I forslag til statsbudsjett foreslår regjeringen nye maksimalsatser på kr 2 580,- per barn per måned. Regjeringen har videre foreslått at det skal gis rabatt der husholdningene tjener under kr 405 000,- fra høsten 2015. Beregninger iht. dette er lagt inn for årene 2015-2018.

Linje 54: Økning vedtak spesial pedagogiske tiltak både kommunale og private barnehager

Det spesialpedagogiske området er i stadig vekst. Det er flere barn som får vedtak og størrelsen på vedtakene øker. Det er signalisert at en ikke vil oppnå budsjettbalanse i 2014, og at en vil gjøre grep/omstillinger som medfører endringer fra barnehageåret 2014/2015.

Rådmannen tilrår å opprette 0,75 årsverk til en kostnad på kr 0,5 mill. til dette formålet i 2015.

Linje 55: Økt tilskudd ikke-kommunale barnehager

Tilskudd for 2014 viser foreløpig en merutgift på kr 5,7 mill. som er bakgrunn for beløpet i 2015. Overgang til bruk av regnskapstall to år tilbake i tid som grunnlag for tilskuddet vil gi høyere utgifter i tiden fremover da regnskapstall viser høyere pensjonskostnader enn det som er lagt til grunn i budsjett tall 2014 for kommunale barnehager. Rådmannen tilrår å bevilge kr 5,0 mill. til dette formålet i 2015.

Linje 56: Demografikostnader barnehager

Anslag på demografikostnader tar hensyn til siste fremskrivning per september 2014 utarbeidet av kommuneplanleggere. Usikre faktorer som kan påvirke anslagene er bla. kontantstøtte, barn andre kommuner, nullåringer, venteliste ca 100 per dags dato, klagesaker, og bruk av regnskapstall 2013 fra 1.1.15 ved beregning av tilskuddet til ikke-kommunale barnehager. Rådmannen tilrår å bevilge kr 2,2 mill. til demografikostnader barnehager i 2015.

Linje 57: Økt tilskuddsprosent fra 96 % til 98 %, helårseffekt

Tilskuddsprosenten til private barnehager ble økt fra 96 % til 98 % fra 1.8.2014. I forslag til statsbudsjett 2015 er det ikke kommet nye føringer på opptrapping av tilskuddsprosenten til 100 %. Rådmannen tilrår å bevilge kr 1,2 mill. i 2015 til dekning av helårseffekt av økt tilskuddsprosent i 2014.

Linje 58: Kontantstøtte

Rådmannen tilrår å avslutte prøveordningen med kommunal kontantstøtte for 2-åringer.

Rådmannen sin vurdering av erfaringene med kommunal kontantstøtte, er at ordningen i all hovedsak blir benyttet i påvente av barnehageplass, eller til barn som ikke har rett på barnehageplass. I forhold til forventet innsparingspotensial på kr 1,2 mill., mener rådmannen at innføring av kommunal kontantstøtte ikke har redusert behovet for nye barnehageplasser som forutsatt. Ordningen har derfor heller ikke bidratt til reduserte kostnader. 15 familier benytter seg av/har fått innvilget ordningen per september i år.

Kommunestyret behandlet sak om kontantstøtte 15.05.14, k-sak 27/14, og fattet følgende vedtak:

- 1. Prøveordningen med kommunal kontantstøtte for 2-åringer fortsetter ut 2014.*
- 2. Videreføringen av kommunal kontantstøtte for 2-åringer tas opp i Handlings og økonomiplan for 2015-18.*

Rådmannen tilrår å avvike kommunal kontantstøtte og som følge av dette ikke videreføre budsjettet på kr 0,8 mill. i planperioden.

Helsestasjon

Linje 59: Økt bemanning helsestasjon/statlig satsning

I forslaget til statsbudsjettet 2015 øker regjeringen rammeoverføring til kommunene med kr 200 mill. til helsestasjon – og skolehelsetjenesten.

For Sola kommune utgjør dette en økning på kr 1,1 mill. i 2015. Som følge av dette tilrår

rådmannen å opprette to årsverk for helsestasjon og skolehelsetjenester. Videre legger rådmannen til opptrapping med ett årsverk fra og med 2016.

Fagstab Kultur

Linje 60 og 65: Tilskudd lag og organisasjoner, tilskudd skolekorps

Rådmannen tilrår at tilskudd til skolekorpsene overføres fra kulturskolens budsjett til fagstab kultur slik at tilskuddsordningene kan behandles samlet for kommunen. Tilskudd til skolekorps utgjør kr 60 000 per år.

I tillegg tilrår rådmannen en økning på kr 0,1 mill. til fagstab kultur som følge av forventet økning i kontingent til Region Stavanger og Nordsjøvegen.

Linje 61: Investeringsstilskudd til lag og organisasjoner.

I møte den 13.03.14 har kommunestyret behandlet sak nr 14/14 " Kommunale støtte og stipendtordninger på kultur- og fritidsfeltet". I saken har rådmannen foreslått å opprette en investeringsstøtteordning til lag og organisasjoner som bygger egne klubbhus og anlegg. Rådmannen tilrår å bevilge kr 1 mill. til dette formålet fra 2015.

Fritid

Linje 62: Lønn fritidskontakter

Det er behov for å øke budsjettet til lønn fritidskontakter for å opprettholde dagens aktivitetsnivå i Fritidskontakttjenesten. Rådmannen tilrår å bevilge kr 1,24 mill. i 2015 med en opptrapping til kr 1,5 mill. videre i perioden.

Linje 63: Ungdomstiltak - overføring fra Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø til Fritid

I ny arbeidsmodell for ungdomsarbeidet i virksomheten Fritid var det en forutsetning at kr 300.000,- skulle overføres fra bevilgningsreserve til diverse ungdomstiltak tilhørende Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø til budsjettet til Fritid. Dette er forelagt utvalget i KSM sak 19/14 og KSM sak 30/12. Rådmannen tilrår å flytte midlene fra Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø til Fritid fra 2015.

Kulturskole

Linje 64: Avvikling av kulturskoletilbud skole/SFO

Kulturskoletilbudet er avviklet fra høsten 2014, og budsjettet justeres tilsvarende.

Linje 66: Økning brukerbetaling kulturskole

Rådmannen foreslår en generell økning av foreldrebetalingen på 3 % i tråd med lønns- og prisvekst i kommunal deflator.

Linje 67: Fornyelse av utstyr og instrumenter

Fornyelse av utstyr og instrumenter ved kulturskolen er tidligere budsjettet i investeringsbudsjettet. Bevilgningen er stort sett brukt til innkjøp som ligger under beløpsgrensen for investeringer og dermed er blitt belastet i driftsbudsjettet. Rådmannen tilrår derfor å flytte bevilgningen fra investering til drift fra 2015

TJENESTEOMRÅDE LEVEKÅR

Fagstab Levekår

Linje 68: Krisesenteret, økning Sola kommunes bidrag

Vertskommunen Stavanger har meddelt at kostnad per innbygger øker fra kr 11,20 per innbygger til kr 11,60 per innbygger. Det er i økningen tatt høyde for en befolkningsvekst på 1000 per år og en økning ihht kommunal deflator på 3 %. Rådmannen tilrår å øke bevilgningen med kr 10 000 til krisesenter i 2015 med opptapping i perioden til kr 40 000 i 2018.

Linje 69: Bestillerkontoret - styrking av saksbehandlingskapasitet, helårseffekt 2015

I HØP 14-17 ble det vedtatt å opprette ett årsverk ved bestillerkontoret for å øke saksbehandlingskapasiteten. Årsverket ble opprettet med halvårseffekt i 2014 med økning til helårseffekt i 2015. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,31 mill. til helårseffekt av vedtatt årsverk ved bestillerkontoret fra 2015.

Linje 70: Hjemmetjenesten, helårseffekt av tidligere vedtatte årsverk

I HØP 13-16 og HØP 14-17 ble det opprettet til sammen 14 årsverk til hjemmebaserte tjenester med delårseffekt. Av 5 opprettede årsverk i 2014 er bare et årsverk besatt. Resterende beløp er disponert ifm 2. tertial 2014. Helårseffekt av de av de 10 stillingene som per i dag er besatte utgjør kr 0,84 mill. Nye analyser viser at det ikke er behov for den styrkingen av hjemmetjenestene som det tidligere ble lagt opp til. Rådmannen tilrår å bevilge 0,84 mill. til helårseffekt av tidligere vedtatte årsverk i hjemmetjenesten.

Linje 71: Økt vederlagsbetaling, institusjoner

Vederlagsbetaling i institusjon er regulert i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. Rådmannen har lagt inn en forventet økning i inntektene på 3 % per år i tråd med lønns- og prisvekst i kommunal deflator. Dette samsvarer med økningen i forskriften de siste årene. I tillegg kommer nye plasser ved TABO som forventes å gi kr 0,38 mill. i 2016 og kr 1,1 mill. fra 2017 i økte inntekter. Rådmannen tilrår å øke inntektsbudsjettet for vederlagsbetaling i institusjon med kr 0,82 mill. i 2015, med en opptapping i planperioden til kr 3,7 mill. i 2018.

Linje 72: Utskifting av leasingbiler

Ihht inngått leasingavtale skal Sola kommune skifte ut 14 leasingbiler i 2015. Det koster ca. kr 20 000 per bil i reparasjon og andre kostnader. Det ble i HØP 2014-2017 lagt inn kr 0,5 mill. til utskifting av leasingbiler, og dette kan justeres ned med kr 0,22 mill. i 2015. På grunn av varierende antall biler som skiftes ut hvert år, vil kostnadene ved utskifting av biler variere fra år til år.

Rådmannen tilrår å redusere bevilgningen til utskifting av leasingbiler med 0,22 mill. i 2015.

Linje 73: Nytt sykehjem i Sola

Kommunestyret vedtok den 26.9.2013 (k-sak 49/13) at det nye sykehjemmet skal komme på tomten i Sola sentrum. Det er planlagt plass til 64 senger, pluss 16 nye plasser ved et eventuelt påbygg av en ekstra etasje på Sola sykehjem. Sykehjemmet er planlagt ferdig sent i 2018.

En beregner behovet for sykehjemsplasser ved å se på prognosene for hvor mange personer

over 80 år som det er fremskrevet tall for

kommer til å bo i kommunen i årene fremover.

TABELL: BEFOLKNINGSFREMSKRIVNING 2014-2022⁽¹⁾

	2014	2015	2016	2018	2020	2022
80-89	578	578	610	660	703	748
90+	109	118	129	142	158	173
Totalt antall personer over 80 i Sola	687	696	739	802	861	922

(1) Det er lagt til grunn 2,2 % årlig befolkningsvekst, jf. planleggingsverktøyet Kompass.

Dekningsgrad

I k-sak 68/11 ble det vedtatt å legge en dekningsgrad på 25 % til grunn i det videre planarbeidet. Som det går frem av vedlegget til sak 18/13 behandlet i Utvalg for levekår 29.05.13 (Behovsanalyse sykehjemsplasser), ble det gjort rede for at 21 % dekning ivaretok behovene, sammen med blant annet god

sirkulasjon på korttidsplasser. Tall fra Kostra for 2013 viser at dekningsgraden var 20 %, og dette var også tilstrekkelig.

Det regnes derfor som sannsynlig at 21 % dekning vil være tilstrekkelig i årene som kommer.

Oversikt antall plasser Sola kommune fremover:

TABELL: ANTALL PASSER FOR HELDØGNS OMSORG SETT OPP MOT BEHOV VED 21 % DEKNINGSGRAD

	2014	2015	2016	2018	2020	2022
Nye plasser	8	0	10 ⁽¹⁾	48 ⁽²⁾	16	16
Totalt antall plasser	162	162	172	178	194	210
Behov ved 21 % dekning	144	146	155	168	181	194

(1) 7 plasser på TABO og 3 plasser på Myklebust. (2) 42 av disse skal erstatte eksisterende plasser ved Soltun alderspensjonat.

Tabellen viser at med de planlagte tiltak utenom nye Sola sykehjem, har kommunen tilstrekkelig plasser for heldøgns omsorg frem til 2018.

Andre faktorer som påvirker behovet for heldøgns omsorg er tjenesteutvikling innefor levekårsområdet.

En viktig satsning har særlig vært hjemmerehabilitering – opplæring og trening i daglige gjøremål, med utgangspunkt i hva som er viktig for brukeren. Etter oppstart i

2012 har totalt 125 personer fått tjenesten hverdagsrehabilitering.

Forut for oppstart, så man at hjemmetjenesten økte kraftig. Etter at hjemmerehabilitering ble tatt i bruk, har antall timer innvilget til praktisk bistand i hjemmet redusert med 35 %, mens antall timer med hjemmesykepleie har stagnert på 2012 nivå.

Sola kommune har ikke venteliste for langtids plass sykehjem, og det er god sirkulasjon ved korttidsplassene. Det er en svært god utnyttelse av korttidsplassene i

kommunen. Ved utgangen av august var det ingen på venteliste til korttids plass i Sola.

Det er på det nåværende tidspunkt vanskelig å beregne hvor mange årsverk som vil trenges når 22 nye plasser skal tas i bruk i 2018. Dette tallet vil være mer eksakt når det er klart hvilke behov beboerne har.

Rådmannen tilrår å budsjettere med kr 7,5 mill. som er halvårseffekt i 2018.

Linje 74: Avvikling av kommunal medfinansiering

Kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten avvikles fra 2015 som følge av forslag til statsbudsjett for 2015.

Linje 75: Kommuneoverlege

Formannskapet vedtok i sak 14/14 å gi rådmannen fullmakt til ansettelse av kommuneoverlege i inntil 100 % stilling. Det ble samtidig vedtatt å legge inn fullfinansiering av stillingen i Handlings- og økonomiplan 2015-2018. Kommuneoverlege er nå ansatt i 100 % stilling, samtidig som det er inngått en avtale med Stavanger kommune der Stavanger kommune disponerer kommuneoverlege ansatt i Sola kommune 2 dager i uken (40 % stilling). Avtalen har en gjensidig oppsigelsestid på 3 mnd., og refusjon fra Stavanger kommune er beregnet i 2015.

Rådmannen tilrår at det bevilges kr 0,2 mill. til fullfinansiering av kommuneoverlege i 2015 med en økning til kr 0,68 mill. fra 2016 ved evt. bortfall av samarbeidsavtalen med Stavanger kommune. Videre tilrår rådmannen å opprette 0,5 årsverk som kommuneoverlege slik at hjemmel for kommuneoverlege utgjør 100 % fra 2015.

Linje 76: Legevakt, økning Sola kommunes bidrag

Sola kommune har fra 1.6.2014 inngått administrativt vertskommunesamarbeid med Stavanger kommune om legevakt og psykososialt kriseteam, jf. k-sak 56/14 som ble behandlet i kommunestyret 11.9.2014. Refusjonskravet fra Stavanger for 2012 og 2013 ble kun regulert med kommunal deflator, dvs. ikke inkludert reell økning i utgiftsnivået blant annet som følge av dyre lønnsoppgjør for både leger og sykepleiere.

I vedtatt HØP 13-16 ble det bevilget kr 0,13 mill. til kriseteam i fellesskap med nabokommunene. Disse midlene er foreløpig ikke disponert, og vil være med å finansiere økt utgift i forbindelse med vertskommunesamarbeidet.

Økningen i utgifter til legevakt inkluderer kr 0,11 mill. som er Sola sin andel av antatte driftsutgifter til nytt nødnett.

Rådmannen tilrår å øke bevilgningen til legevakt og psykososialt kriseteam med kr 1,54 mill. i 2015 med en økning i perioden til kr 2,15 mill. i 2018.

Linje 77: Funkishuset, økning Sola kommunes bidrag

Det er inngått en ny samarbeidsavtale mellom Sola kommune og Funkishuset for perioden 1.1.2015 til 31.12.2018. I avtalen er kommunenes tilskudd fastsatt til kr 10 per innbygger i januar foregående år. For Sola kommune vil dette for 2015 innebære en økning på kr 0,1 mill. fra budsjettert tilskudd 2014. Rådmannen tilrår å øke bevilgningen til Funkishuset med kr 0,1 mill.

Linje 78: Fastleger, økte kostnader

Kommunen utbetaler allmennlegene basistilskudd per registrert person på legens liste. Dette basistilskuddet økes hvert år i juli, og utgjør per 1. juli 2014 kr 420. I tillegg øker utgiftene til veiledning av nye fastleger og vikarer. Kostnadene til tolketjenester for fastlegene som kommunen må dekke, har økt fra kr 17 000 i 2012 til 31 000 i 2013, og tendensen fortsetter i 2014. Rådmannen tilrår å øke bevilgningen til utgifter til fastleger med kr 0,33 mill.

Linje 79: Kjøp av avlastningstjenester

Beregninger viser at mengden vedtak om avlastning øker, og i tillegg til økt kapasitet ved Åsenhagen barne- og avlastningsbolig, er det nødvendig å kjøpe ytterligere private avlastningstjenester i 2015 for kr 1,1 mill., jfr. k-sak 37/14. Rådmannen tilrår å øke bevilgningen til kjøp av avlastningstjenester med kr 1,1 mill.

Linje 80: Transporttjenester funksjonshemmede

Sola kommune har inngått avtale om transport med ny leverandør, og dette har medført økte kostnader til transport. Flere brukere trenger spesialtransport, det er også økte kostnader knyttet til at Ranso har flyttet til Forus. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,9 mill. til dette formålet.

Linje 81: Brukerstyrt personlig assistent

For å dekke nåværende vedtak om Brukerstyrt personlig assistent (BPA) er det nødvendig å øke budsjettet med kr 0,3 mill. BPA er nå en lovfestet rettighet, og det er usikkert hva dette vil medføre med tanke på økt etterspørsel etter tjenesten. Utgiftene vil kunne komme til å øke dersom flere brukere vil benytte seg av

rettigheten. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,3 mill. til Brukerstyrt personlig assistent.

Linje 82: Hjemmetjenestene, personaltøy

Arbeidstilsynet gjennomførte tilsyn i levekår høsten 2013. To av påleggene var knyttet til utlevering av arbeidstøy til ansatte i hjemmetjenestene i Sola og Tananger.

Under tilsynet kom det frem at arbeidstakerne i hjemmebaserte tjenester ikke får utlevert og blir pålagt å bruke hensiktsmessig arbeidstøy og personlig verneutstyr. Dessuten at virksomheten ikke har rutiner for rengjøring, vedlikehold, reparasjon og utskifting av arbeidstøy ved hjemmebaserte tjenester. Disse forhold ligger til grunn for arbeidstilsynets pålegg om arbeidstøy til ansatte i hjemmetjenestene i Sola og Tananger.

Frist for gjennomføring er satt til 30.06.15 for begge pålegg.

Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,18 mill. til personaltøy i hjemmetjenestene i 2015 med en økning til kr 0,35 mill. fra 2016.

Linje 83: Leie, trygghetsalarm

Ved vurdering av framtidig løsning for trygghetsalarm, har det blitt vurdert fornuftig å leie denne tjenesten en periode framfor å investere i egen løsning, jf. notat framlagt for Utvalg for levekår i møte 29.1.2014 og behandlingen av tertialrapport i kommunestyret 12.6.2014 (k-sak 37/14). Kostnadene ved leie er kr 1,22 mill. per år. Rådmannen tilrår at det bevilges kr 1,22 mill. til leie av trygghetsalarmer.

Linje 84: Handlingsplan - vold i nære relasjoner:

Kommunestyret vedtok i sak 57/14 Handlingsplan – vold i nære relasjoner 2014-

2018. Det ble også vedtatt å inngå driftsavtale med behandlings- og kompetansesenteret Alternativ til vold under forutsetning av nødvendig finansiering i Handlings- og økonomiplan 2015-2018. En driftsavtale vil tilsvare en 50 % behandlerstilling og er kostnadsberegnet til kr 0,625 mill. Rådmannen tilrår at det bevilges kr 0,625 mill. årlig til driftsavtale med Alternativ til vold.

Linje 85: Sola storkjøkken

Sola Storkjøkken KF har i sitt forslag til budsjett for 2015 lagt inn en økning på salg av mat til institusjoner på kr 0,249 mill. Økningen skyldes justering av pris samt endring i antall plasser på TABO. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,249 mill. til dekning av økte kostnader i forbindelse med matlevering ved institusjonene.

Linje 86: Rådgiver omstilling levekår

Kommunestyret vedtok i sak 50/14 omstilling i egen regi for sykehjems- og institusjonsdrift i kommunen. I tråd med vedtaket er det opprettet en rådgiverstilling for å gå tett på virksomhetene og bidra til å finne de rette tiltakene som beskrevet i saken. Dette kan være omlegging av budsjetteringsmodellen, reduksjon i grunnbemanning og vikarinneleie, vurdering av ressursbruk på administrasjon og ledelse, organisering av arbeidet og vurdering av andre turnusordninger.

Rådmannen tilrår at det bevilges kr 0,65 mill. for å finansiere en rådgiverstilling i fagstab levekår som arbeider med omstilling i virksomhetene.

Linje 87: Omstilling institusjonene

Omstillingsarbeidet startet på TABO og Sola sjukeheim like før sommeren, og det kom inn gode forslag til tiltak for å redusere driftsutgiftene ved de to virksomhetene. Etter

at arbeidet ble gjenopptatt i august er konkrete tiltak blitt vedtatt, og noen av tiltakene vil allerede bli effektivert i løpet av høsten 2014. En vil da oppnå full effekt av tiltak i fra januar 2015. Omstillingstiltakene går i hovedsak ut på en reduksjon i grunnbemanningen, samt organisatoriske endringer:

Tananger bo og hjemmetjenester vil f.o.m. oktober 2014 organisere nattevaktene på en mer hensiktsmessig måte slik at en bedre utnytter kompetanse og ressurser på tvers av avdelingene.

På Sola sjukeheim er det sett på tiltak for å redusere ressurser i ledelsen. Ved enkelte mindre avdelinger ser en muligheter for å kunne slå to avdelinger sammen, hvor en avdelingsleder får ansvar for 2 avdelinger. Dette effektiviseres f.o.m. høst 2014, og får full effekt fra 2015. Utnyttelse av kompetanse på tvers av avdelinger er et viktig tiltak for å kunne effektivisere og kvalitetssikre tjenestene. "Rett person på rett plass". På Sola sjukeheim ser en også på ulike måter å organisere sykepleietjenesten på. Et alternativ er å samle alle sykepleiere i et sykepleierteam som skal jobbe på tvers av alle avdelinger.

I begge virksomheter vurderes det å endre turnusordninger for å optimalisere ressursbruken.

Rådmannen ser også på andre organisatoriske grep innen tjenestekområdet, og tilrår å gjennomføre omstilling tilsvarende kr 5,15 mill. innenfor tjenestekområdet levekår.

Linje 88: Redusert refusjon ressurskrevende tjenester

Forslag til statsbudsjett 2015 legger opp til en økning av innslagspunktet for refusjon for

ressurskrevende tjenester som er høyere enn den anslåtte lønnsveksten. Dette vil medføre en reduksjon i refusjonen på kr 0,6 mill.

Rådmannen tilrår å redusere anslaget for refusjon for ressurskrevende tjenester med kr 0,6 mill.

Tananger bo- og hjemmetjenester

Linje 89: Påbygg TABO, 7 senger

Rådmannen har ikke funnet det nødvendig å foreslå bevilgning av driftsmidler til opptrapping av 7 senger ved TABO i 2015.

Ut fra behovsanalysen for heldøgns omsorg utført i august 2014, ser rådmannen ikke behov for å øke kapasiteten på institusjonsplasser ytterligere i 2015.

Kostnaden for 5,5 nye årsverk er beregnet til kr 4,7 mill. fra 2017 med en delårseffekt på kr 1,7 mill. i 2016.

Linje 90: Påbygg TABO, helårseffekt, ny avdeling 2014, 8 senger

I HØP 2014-2017 ble det opprettet 10,5 årsverk til drift av en ny avdeling ved TABO med oppstart i februar. Helårseffekt av disse stillingene utgjør kr 0,3 mill. Rådmannen tilrår å bevilge 0,3 mill. til dekning av helårseffekt av 10,5 årsverk ved en avdeling ved TABO.

Åsenhagen avlastnings- og barnebolig

Linje 91: Videreføring av bevilgning gitt 2014

Åsenhagen avlastnings- og barnebolig fikk i k-sak 10/14 fullmakt til å ansette i inntil 7 årsverk for å gi særlig ressurskrevende tjenester til en bruker. Finansiering av årsverkene i 2014 ble bevilget i k-sak 37/14 Budsjettoppfølgning per 30.4.2014 – drift. Behovet for avlastning er fortsatt tilstede, og det er nødvendig å

videreføre stillingene i 2015. Rådmannen tilrår at det bevilges kr 4,2 mill. til 7 årsverk ved Åsenhagen avlastnings- og barnebolig.

Linje 92: 3,21 årsverk for å dekke økt vedtaksmengde

Beregninger viser at mengden vedtak om avlastning øker, og det er nødvendig med 3,21 nye årsverk for å dekke den kjente vedtaksmengden innen avlastning i 2015. Prognoser viser at det vil være nødvendig med en økning med ytterligere 1,29 årsverk fra 2017. Rådmannen tilrår at det opprettes 3,21 årsverk ved Åsenhagen avlastnings- og barnebolig til en kostnad på kr 2,0 mill. fra 2015.

Miljøtjenesten

Linje 93: Bemanning boliger for psykisk utviklingshemmede, Myklebust

Rådmannen har ikke funnet rom for å foreslå bevilgning til bemanning av personalbase på Myklebust i 2015, og vil derfor tilrå at de 8 boligene benyttes til brukergrupper som ikke har behov for heldøgns bemanning.

Behovet for boliger for psykisk utviklingshemmede tilknyttet personalbase har endret seg den senere tid. Kommunen har for tiden tilstrekkelig kapasitet til å kunne dekke behovet for antall brukere med vedtak om bolig tilknyttet base. Antall brukere og hjelpebehov endrer seg fra måned til måned, og brukere som i planleggingsfasen av bokollektivet var tiltenkt å flytte inn på Myklebust har i ventetiden blitt tildelt midlertidige botilbud hvor de nå gjerne ønsker å bo permanent. Andre brukere har fått tilbud, men takket nei til bolig på Myklebust.

For denne brukergruppen viser det seg at lokalisasjonen er svært viktig, og

tilgjengelighet til infrastruktur og møteplasser er avgjørende.

Rådmannen tilrår å benytte noen av boligene til andre personer med behov for kommunal bolig, blant annet som omsorgsboliger for eldre. Noen av boligene kan være aktuelle som erstatningsboliger for de som bor i Mostunvegen, og som vurderer å søke sykehjem/ omsorgsbolig.

Rådmannen tilrår å utsette bevilgning av 6 årsverk ved Myklebust til 2016. Eksakt ressursbehov vil først kunne settes når aktuelle brukere har fått vedtak på tjenestene.

Psykisk helsearbeid og rus

Linje 94 og 95: Ambulant team – Bokollektiv Skadberg/Åsen

Det er behov for en styrking av ambulant team for å dekke behovene til beboere i nye boliger på Skadberg. 2 årsverk vil 2015 og 2016 bli finansiert med statlige midler etter søknad. Sola kommune må dekke kostnadene fra 2017. Rådmannen tilrår å opprette 2 årsverk til ambulant team i 2015 med en netto kostnad kr 0. Videre tilrår rådmannen å bevilge kr 1,3 mill. fra 2017 til finansiering av disse stillingene.

NAV – Sosiale tjenester

Linje 96: Økning av budsjett sosialhjelp

Utgiftene til supplerende sosialhjelp øker. Det er en økning i antall brukere som har behov for supplerende stønad til livsopphold, husleiebidrag og strømudgifter. Den samme tendensen viser seg for flyktninger. Mange av disse har behov for supplerende stønad til husleie og strøm, og for denne gruppen vil dette være et behov som varer over tid fordi de er i introduksjonsprogrammet. I tillegg er det økning i utgifter til pensjonatplasser, noe

som bl.a. kommer av et vanskelig boligmarked i Sola og mangel på egnede boliger til gruppen. Rådmannen tilrår å øke sosialhjelpsbudsjettet med kr 2,0 mill.

TJENESTEOMRÅDE SAMFUNNSUTVIKLING

Fagstab Samfunnsutvikling

Linje 97: Rådgiver fagstab Samfunnsutvikling

Kommunen har ansvar for å bidra til gjennomføring av vedtatte arealplaner, erverve areal til kommunale bygg og anlegg og forvalte sin grunneierposisjon i kommunen på en hensiktsmessig måte. Disse oppgavene ivaretas av stab samfunnsutvikling. Arbeidet har i hovedsak gått ut på forhandling av utbyggingsavtaler etter fastsatt mal, oppfølging av refusjonsavtaler, kjøp av eiendom regulert til spesifikke offentlige formål, salg av kommunal eiendom i forbindelse med større utbyggingsprosjekter og salg av småsnipper og mindre grensejusteringer mot private boligeiendommer. I tillegg har kommunen ansvaret for sekretariatet til Jåsundfondet som legger til rette for gjennomføring av vedtatte planer for Jåsundhalvøya.

Dette området har imidlertid de siste årene utviklet seg til å bli mer komplekst og omfattende. Kommunen er forutsatt å ha en aktiv rolle i gjennomføring av sentrumsplanen i henhold til forslag til gjennomføringsmodell bl.a. gjennom modell for kostnadsdeling og bygging av infrastruktur og parkering. Kommunen har grunneierposisjoner av strategisk betydning flere steder i kommunen som bør forvaltes aktivt for å oppnå målsettinger nedfelt i kommunale planer. Dette gjelder særlig i Sola sentrum og Risavika, og på litt sikt Tananger sentrum. For å

begrense bruken av ekspropriasjon til et minimum må kommunen i større grad være en aktiv kjøper i det åpne eiendomsmarkedet for å sikre nødvendig areal til fremtidige offentlige bygg og anlegg. Kontroll med gjennomføring av rekkefølgekrav i reguleringsplaner har hittil blitt utført i forbindelse med innvilgelse av byggetillatelse. Etter hvert som innretning av rekkefølgekrav og utbyggingsavtaler har blitt mer komplisert har det vist seg behov for ressurser til mer aktiv kontroll med oppfyllelse av utbyggingsavtaler. I tillegg forventer innbyggere som er naboer til kommunal eiendom en forutsigbar og effektiv håndtering av kommunens grunneirolle i forbindelse med grensejusteringer og salg av småsnipper.

Arbeidet omfatter store verdier for kommunen både direkte og indirekte, og en potensielt høy risiko. Per i dag er det avsatt en stilling (jurist) til dette arbeidet, i tillegg til kommunalsjef.

Det er etter rådmannens vurdering nødvendig å øke ressursene til dette området. Dette for å oppfylle forventningene til kommunens tilrettelegging for utbygging generelt, og i Sola sentrum spesielt, forvalte kommunens grunneiroller på en hensiktsmessig måte og håndheve utbyggingsavtaler og andre avtaler med private og offentlige parter på en effektiv måte. Det foreslås å styrke dette arbeidet med 1,5 stilling. 1 stilling som rådgiver samfunnsutvikling og 0,5 stilling i kombinasjon med rådgiver økonomi (kontraktsoppfølging) - se omtale av linje 37/38.

Rådmannen tilrår at det opprettes ett årsverk som rådgiver i fagstab Samfunnsutvikling til en kostnad på kr 0,88 mill.

Linje 98: Kommunedelplan Forus

De tre vertskommunene Stavanger, Sandnes og Sola har besluttet at det skal utarbeides en interkommunal kommunedelplan for Forusområdet. Total budsjettamme, inkludert lønnsutgifter er på kr 5,6 mill. Målet for planen er primært å se arealbruken for dette svært viktige området opp mot de samfunnsmessige utfordringer dette området står foran i et bredt perspektiv. Det skal opprettes en felles prosjektlederstilling for inntil 3 år. Stillingen lyses ut, og antas å starte opp tidlig i 2015. Utgiftene fordeles med at en tredjedel finansieres av hver av de tre vertskommunene. Prosjektet skal ledes av et styre sammensatt av to politikere fra hver av kommunene. Rådmannen tilrår å bevilge Sola kommunes andel på kr 0,695 mill. i 2015 og 2016 og kr 0,387 mill. i 2017.

Eiendom

Linje 99: Omstilling

Rådmannen tilrår at virksomhet Eiendom skal spare kr 1,0 mill. igjennom omstilling i virksomheten. Dette skal blant annet gjennomføres gjennom

- Mer effektive innkjøp.
- Innføring av team i driftseksjonen.
- Bedre ansvarsavklaring mellom brukere av kommunale bygg og driftspersonell.
- Standardiserte oppgaver og rutiner for driftspersonell.
- Innføring av timeregistrering/ressursstyring.
- Tydelige ansvarsforhold

Linje 100: Bygg som tas i bruk, FDV-kostnader

Bygg som nytt kommunehus, ressurscenteret Grannes, nye boliger med base og nye

kommunale utleieboliger vil tas i bruk i planperioden. Dette medfører netto økte forvaltnings-, drift- og vedlikeholdsutgifter som blant annet renhold, vaktmestertjenester, strøm, forsikring og diverse vedlikeholdsutgifter.

Rådmannen tilrår at det bevilges kr 2,57 mill. til dekning av økte FDV-kostnader i 2015 med en opptrapping i planperioden til kr 8,11 mill. i 2018.

Linje 101: Eiendomsforvalter, helårseffekt

I vedtatt HØP 14-17 fikk virksomhet Eiendom opprettet et årsverk som eiendomsforvalter med halvårseffekt fra 2014. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,38 mill. til dekning av helårseffekt fra 2015.

Linje 102: Gravlundsforvalter, helårseffekt

I vedtatt HØP 14-17 fikk seksjon Park og grønt opprettet et årsverk som gravlundsforvalter med halvårseffekt fra 2014. Rådmannen tilrår å bevilge kr 0,26 mill. til dekning av helårseffekt fra 2015.

Linje 103: Nærmiljøanlegg Skating

I vedtatt HØP14-17 bevilget kommunestyret kr 50.000 til et nytt nærmiljøanlegg for skating nær Stangelandsenteret. Dette var en engangsbevilgning i 2014, og videreføres dermed ikke i planperioden.

Linje 104: Riving av gamle Røyneberg skole

I vedtatt HØP 14-17 bevilget kommunestyret kr 0,3 mill. til riving av gamle Røyneberg skole. Dette var en engangsbevilgning i 2014, og videreføres dermed ikke i planperioden.

Linje 105: Økt husleieinntekt

Teknisk justering av budsjetterte leieinntekter på seksjon Bolig for å tilpasse nivå på budsjett

opp mot reelle inntekter. Innkreving av husleie vil fortsatt skje i henhold til sak om justering av husleie i kommunale boliger, jf. k-sak 50/13 behandlet i kommunestyret 26.9.2013. Rådmannen tilrår å øke inntektsbudsjettet med kr 0,85 mill.

Linje 106: Rådgiver vedlikeholdsprosjekter

Seksjonene Bygghrift og Bolig har behov for å styrke gjennomføringsevnen sin når det gjelder vedlikehold. Ny rådgiver vil ha ansvar for gjennomføring av tiltakene på kommunens vedlikeholdsplan og andre planverk i henhold til gjeldende lover og forskrifter, og økonomiske målsettinger. Stillingen vil også være ansvarlig søker overfor offentlige myndigheter i bygg- og eiendomssaker. Seksjonene har i dag ikke ressurser/stilling til å gjennomføre og følge opp vedlikeholdsprosjekter på en tilfredsstillende og god nok måte. Seksjonene har blant annet liten mulighet til nødvendig utarbeidelse av planer som tilfredsstiller Byggherreforskriften og HMS forskriften som skal følges selv for mindre vedlikeholdstiltak. Stillingen skal også bidra i investeringsprosjekter som representant for Bygghrift og Bolig i forhold til fremtidig drift og vedlikeholdsbehov på nye kapasiteter.

Rådmannen tilrår at det opprettes ett årsverk som rådgiver vedlikeholdsprosjekter til en kostnad av kr 0,8 mill.

Linje 107: Reduksjon energiutgifter

Utgiftsnivået på energi er redusert som følge av lavere priser og lavere forbruk. Rådmannen forventer på bakgrunn av estimert pris for 2015 mottatt av Lyse sett opp mot forventet forbruk, at energiutgiftene i Sola kommune vil bli kr 3,0 mill. lavere enn budsjettet.

Rådmannen tilrår å redusere budsjettet med kr 3,0 mill.

Kommunalteknikk**Linje 108: Gjenåpning av vei ved Einargården (Sentrumsvegen)**

I vedtatt HØP 14-17 bevilget kommunestyret kr 0,1 mill. til gjenåpning av veien ved Einargården (Sentrumsvegen). Dette var en engangsbevilgning i 2014, og tiltaket videreføres ikke i denne planperioden.

Linje 109 og 110: Fagarbeidere VA

Det er behov for å styrke seksjon vann og avløp med to stillinger for å kunne håndtere økt arbeidsmengde på grunn av stor utbyggingsaktivitet i kommunen, og vannverkets sårbarhet ved feil/brudd i ledninger.

Rådmannen tilrår at det opprettes 2 årsverk som fagarbeidere innenfor VA. Stillingene er 100 % gebyrfinansierte.

Linje 111-116: Driftskostnader VAR

Linjene samler økte driftskostnader for seksjonene vann, avløp og renovasjon.

Husleiekostnad, og renhold, av Petrolinkbygget er ikke tidligere budsjettert og disse må innarbeides.

I.V.A.R. skal i løpet av de neste årene oppgradere både vannbehandlingsanlegg og renseanlegg, noe som fører til økte gebyrer for Sola kommune.

Det er planlagt en opptrapping av driftskostnadene til seksjonene vann, avløp og renovasjon i planperioden, blant annet av vedlikeholdskostnader.

Alle kostnadene nevnt her er 100 % gebyrfinansierte.

Arealbruk**Linje 117 og 118: Arealplanlegger/transportplanlegger**

I vedtatt HØP 14-17 ble det besluttet å opprette et halvt årsverk som arealplanlegger i Sola kommune.

Sola kommune har i lengre tid og ikke minst i de senere årene hatt ett stort utbyggingspress, noe som utløser svært mange private reguleringsplaner. I tillegg er det et økt behov for reguleringsplaner i forbindelse med planer for fremtidig transport av varer og personer i kommunen.

Rådmannen tilrår at det opprettes 0,5 årsverk som areal- og transportplanlegger i kommunen. Stillingen vil være 70 % gebyrfinansierte og har dermed en netto kostnad på kr 0,11 mill. Stillingen vil bli sett i sammenheng med det halve årsverket som ble opprettet i HØP 14-17.

Linje 119 og 120: Byggesaksmedarbeider

Det er behov for en 50 % stilling ved 1. linjetjenesten til seksjon byggesak. Stillingen vil ha ansvar for rådgivning og veiledning for å få en enklere byggesaksbehandling. Stillingen er 95 % gebyrfinansierte. Rådmannen tilrår å opprette 0,5 årsverk som byggesaksmedarbeider til en netto kostnad på kr 14.000.

Linje 121 og 122: Prosjektleder kloakking Kolnes

Det er behov for en prosjektleder i forbindelse med kloakking av Kolnes-området.

Prosjektlederen vil ha ansvaret for å pålegge spredt bebyggelse tilknytning til hovedavløp, prosjektering og håndtering av tilskudd, samt inngå grunneieravtaler for å sikre liggeretten

for kommunale hovedledninger. Prosjektlederen vil være ansatt i en prosjektstilling over tre år, så lenge prosjektet pågår i Kolnes-området. Stillingen kan finansieres fullt ut gjennom bruk av fond spredte avløp.

Rådmannen tilrår å bruke kr 0,8 mill. av fond spredte avløp til finansiering av prosjektleder kloakkering i 2015-2017.

Linje 123: Konsulenttenester

Det er behov for kr 0,3 mill. i økt bruk av eksterne konsulenter i 2015 i forbindelse med områdeplan for universitetet og kulturhistoriske registreringer.

Rådmannen har ikke funnet rom for hele beløpet, og tilrår å bevilge kr 90.000 til konsulenttenester i 2015. Resterende beløp må dekkes innenfor allerede vedtatt ramme.

3. Kommunens utvikling

Sola kommune er i sterk vekst, noe som preger kommunens utvikling også i den kommende planperioden. Det legges vekt på en bærekraftig utvikling og et utstrakt samarbeid med nabokommuner. Innbyggerne i kommunen skal, uavhengig av alder, inntekt og ressurser, sikres tilgang på tjenester av god kvalitet gjennom tiltak som fremmer helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold.

Kapittel 3 Kommunens utvikling er inndelt som følger:

- 3.1. Kommuneplan
- 3.2. Samfunnsutvikling – bærekraftig utvikling
- 3.3. Befolkningsutvikling
- 3.4. Boligbygging
- 3.5. Transport
- 3.6. Næringsutvikling
- 3.7. Folkehelse og livskvalitet
- 3.8. Trygge og gode oppvekstvilkår
- 3.9. Senterstruktur i kommunen
- 3.10. Samfunnssikkerhet

3.1. Kommuneplan

Gjeldende kommuneplan er under revisjon for perioden 2015 – 2026. De sentrale utfordringer i kommuneplanen er å avstemme de samfunnsmessige utfordringer for kommunens innbyggere med tanke på god livskvalitet i alle livets faser på den ene side, og å legge til rette for en bærekraftig utvikling gjennom en formålstjenlig arealdisponering på den andre side.

Innenfor kommuneplanens samfunnsdel legger rådmannen frem følgende satsningsområder:

- Helsefremmende lokalsamfunn med ansvar for hverandre.
- God oppvekst for alle.
- Helhetlig lokalsamfunnsutvikling – Sola i regionen.
- Bærekraftig økonomi.
- Innovativ organisasjonsutvikling.

Sola kommune fremstår som en svært dynamisk og potent kommune. Arbeidsledigheten er lav, og inntektene er høye i en kommune der antallet arbeidsplasser er nesten like høyt som innbyggertallet. Kommunen er vertskommune for helt sentrale regionale næringsklynger som Stavanger lufthavn Sola, deler av Forus-området og for Risavika. I tillegg er Sola kommune en betydelig jordbrukskommune.

3.2. Samfunnsutvikling – bærekraftig utvikling

Sola kommune har sammen med Stavanger og Sandnes gjennom Bypakke Nord-Jæren forpliktet seg til å redusere privatbilens del av transportbehovet, det vil si en tilnærmet nulløkning ut fra dagens nivå. Den største

delen av fremtidig vekst skal tas av kollektiv transport, sykkel og gange. Dette er en formidabel samfunnsmessig oppgave som vil kreve ressurser til omlegging, innovativ kraft og en betydelig holdningsendring på en rekke felt, men som kan gi en betydelig miljømessig gevinst, bedre folkehelse, livskvalitet og oppvekstmiljø.

Samtidig skal næringslivet gis utviklingsmuligheter, forutsigbarhet og konkurransevilkår. Viktige forutsetninger for dette er blant annet kvalifisert arbeidskraft, nødvendige arealer og at transportbehovet, både for folk og varer, dekkes på en effektiv måte. Som et ledd i dette har Sola kommune forpliktet seg gjennom deltakelse i Bypakke Nord-Jæren. Pakken innebærer en total revisjon av dagens bompengoordning og en betydelig satsning på sentrale vegprosjekter med vekt på varetransport, kollektivtilbud og sykkelnett.

For Sola kommune vil Transportkorridor Vest fra Sømmevågen til Sundekrossen, en firefelts vei med gang-/sykkelvei, gjennom jordbruks-, nærings- og befolkningsområder bli et prøveprosjekt for hvordan Bypakke Nord-Jæren vil lykkes.

3.3. Befolkningsutvikling

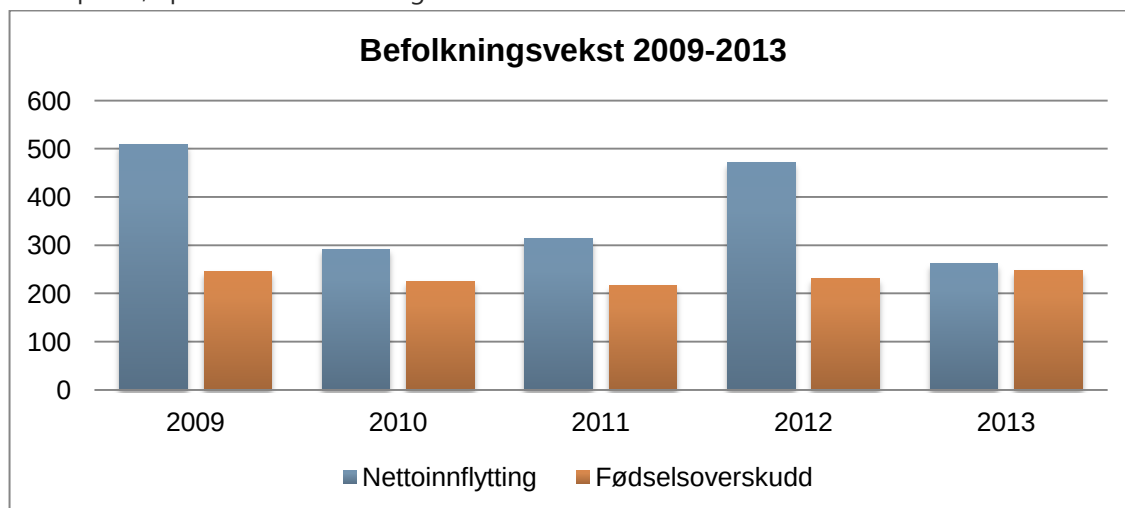
3.3.1. Befolkningsvekst

Per 1. januar 2014 var det 25 083 personer som var registrert bosatt i Sola kommune. Årlig prosentvisvekst fra 2009- 2014 var ca 2,6 %. Kommunen ligger i en region med store årlige flyttestrømmer. Befolkningsveksten har de siste årene svingt mest i takt med netto innflytting, mens fødselsoverskuddet har vært relativt stabilt.

Norges befolkning blir stadig mer internasjonal, og også Sola kommune opplever en voksende innvandrerbefolkning. Per 2014 hadde 4 330 Solabuer innvandrerbakgrunn, en andel på 17,3 prosent av befolkningen. Det vil

si at de selv har innvandret til Norge, eller at de er født i Norge og begge foreldrene har innvandret. Det bor personer med bakgrunn fra over 90 land i Sola.

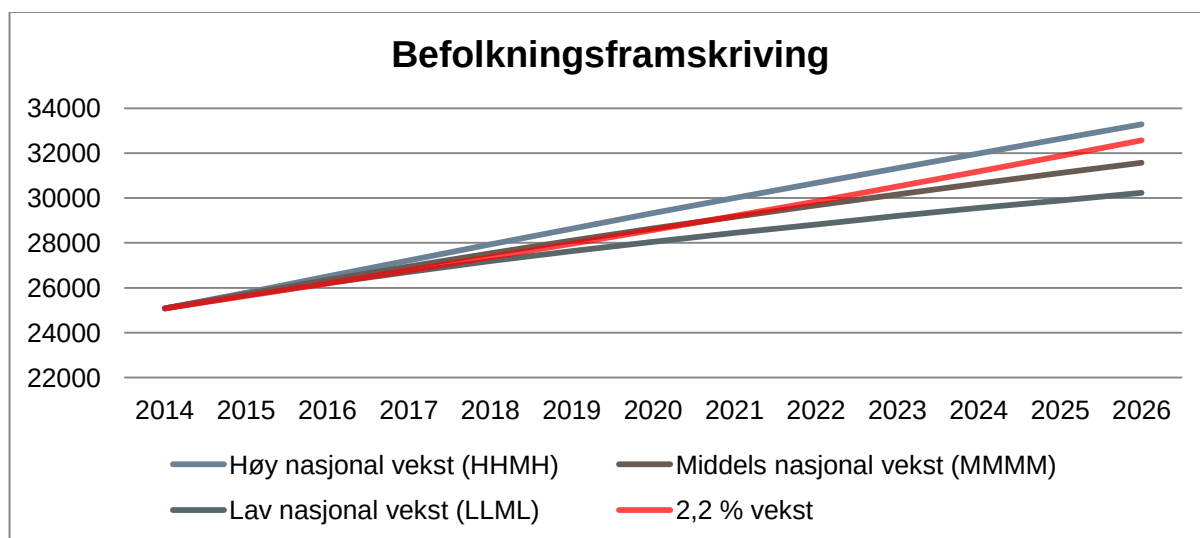

3.3.2. Befolkningsfremskrivning

Statistisk Sentralbyrå (SSB) fremskriver befolkningstall i flere alternativer basert på lav, middels og høy nasjonal vekst. Diagrammet nedenfor viser forventet befolkningsutvikling i Sola i kommuneplanperioden 2015-2026, med utgangspunkt i SSBs alternativer; LLML (lav nasjonal vekst: lav fruktbarhet, levealder og nettoinnvandring), MMMM (middels nasjonal vekst: middels levealder, middels mobilitet,

middels innvandring) og HHMH (Høy nasjonal vekst: høy fruktbarhet, høy levealder, middels mobilitet og høy netto innvandring).

Kommuneplanen planlegger for en årlig vekst på 2,2 prosent, eller i gjennomsnitt 624 nye innbyggere per år. Denne er vist i diagrammet som en matematisk vekst uten variable forutsetninger, og samsvarer best med SSB sitt alternativ for middels nasjonal vekst.

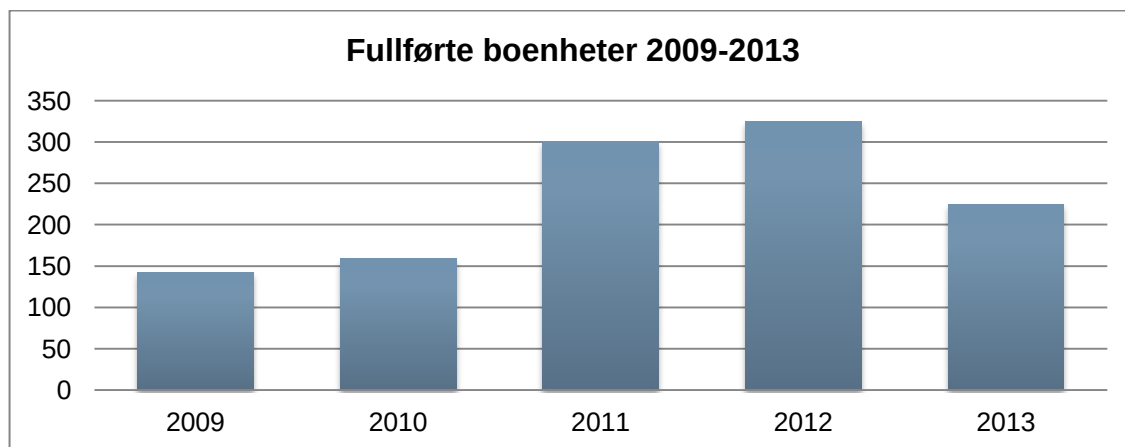
3.4. Boligbygging

3.4.1. Utbygging – boliger

I 2013 ble det fullført 225 nye boenheter. Det har fra årtusenskiftet vært en markert økning i boligbygging i kommunen.

Kommuneplanforutsetningen er ca 250 nye

boliger per år. Diagrammet under viser fullførte nye boenheter i perioden 2009 til 2013. Gjennomsnitt antall fullførte boliger per år fra 2009 – 2013 var 295.

3.4.2. Boligbygging

Etterspørselen etter bolig påvirkes av mange faktorer, blant andre:

- Boligavgang
- Boligmassens størrelse og sammensetning
- Boligens standard
- Boligens attraktivitet (beliggenhet, kostnader, mv.)
- Befolkningsmengde, sammensetning og utvikling
- Særskilte boligpreferanser med hensyn til boformer og husholdningens økonomi
- Politiske prioriteringer og mål for samfunnsutviklingen
- Arbeidsmarkedet

Usikre faktorer virker også inn, som for eksempel befolkningssammensetning, familiesituasjon, forsørgeransvar og en viss boligavgang per år på grunn av sanering/omdisponering. Folks forventninger

til hvor tett man vil bo og den makroøkonomiske situasjonen spiller også inn.

Sola kommune legger følgende faktorer til grunn for planperioden:

- Vekstprosent: 2,2 prosent per år, eller i snitt 624 nye innbyggere
- Antall personer per boenhet: 2,4
- Forventet innbyggertall i 2026: ca 32 600

Med dette utgangspunktet er det anslått et behov for 260 boenheter per år. Dette for å ta høyde for befolkningsvekst, men samtidig legge til rette for et utbyggingsvolum på Jåsund og Myklebust, og senere Vestø, Skiftesvik og Stokkavik, som forsvarer tunge infrastrukturelle tiltak. Myklebust, Jåsund, Sola og Tananger sentrum og Skadberg vil være de største utbyggingsområdene denne perioden.

I tillegg kommer utbyggingen på Kvithei gjennom kommunens kommunale foretak. På

Bærheim er det inngått et spennende samarbeid med Sandnes kommune/Sandnes tomteselskap med tanke på å utvikle området som et boligområde.

3.5. Transport

Transportproduksjonen i kommunen er svært høy. Dette har direkte sammenheng med lokasjonen av flyplass, og med næringsklynger på Forus og i Risavika. Også forhold som demografi, boligbygging og konjunkturer spiller inn. Regionen er preget av spredt bebyggelse, og med stor grad av mellomlang pendling og et kollektivtilbud som oppfattes som mangelfullt og lite tjenlig, er det privatbilen som dekker transportbehovet for folk flest.

Det er av mange grunner vanskelig å se for seg at man ensidig kan bygge seg ut av kø- og rushproblematikk, både for varetransport og for privatbilen. Det må tas flere grep på en gang, og man kan ikke vente på et tilfredsstillende og fungerende kollektivtilbud før man iverksetter tiltak på andre områder. Transport er faktisk ett av de områdene der alt syntes å henge sammen med (nesten) alt.

Kommunens fremtidige behov for transport vil med all sannsynlighet øke i de kommende årene, og dette på tross av nødvendige tiltak for å redusere bruk av privatbilen. Det er særlig planer for fortetting i Forus-området, utbygging av næringsområder i forbindelse med flyplassen og i Risavika som vil skape behov for både nærings- og privattransport. I tillegg vil gjennomføringen av Transportkorridor Vest trolig øke gjennomgangstrafikken i kommunen. Til sist vil den generelle befolkningsøkning gi press i transportsektoren.

Det er derfor gledelig å registrere en markert økning i lengden på gang- og sykkelveinettet i kommunen, og at man samtidig har opprettholdt øst-vestaksen i det fremtidige høyverdige regionale kollektivnettet. I årene som kommer vil dette være et sentralt planpolitisk virkemiddel.

3.6. Næringsutvikling

Sola kommune skal være attraktiv og synlig for aktører som ønsker å etablere næringsvirksomhet. Dette gjelder nyetableringer og lokalisering av allerede eksisterende virksomheter – i eller utenfor Sola – som har behov for å flytte eller utvide.

Sola kommune har betydelige næringsarealer i områder som Forus, Risavika og Stavanger lufthavn Sola, samtidig som Sentrumsplanen for Sola sentrum ble vedtatt i 2013 og legger opp til en økning og fortetting av næringsarealene.

Kommunedelplan for Forus vil bli utarbeidet i samarbeid med Stavanger og Sandes kommuner. Planen vil danne et viktig grunnlagsdokument for fremtidig utvikling av Forus-området. Videre har Risavika Havn i forbindelse med revisjon av kommuneplanen spilt inn en stor økning av næringsareal gjennomført ved for eksempel utfylling i sjø og transformasjon av Båtsstad. I tillegg arbeider Avinor med kommunedelplan for Stavanger lufthavn Sola. Planen skisserer en mye mer arealeffektiv bruk, ikke minst med hensyn til næringsutvikling.

Som tidligere opplever Sola kommune en mangel på næringsareal for mindre bedrifter, og for bedrifter med mer arealkrevende næringsaktivitet. Nyetableringer av bedrifter er viktige for utviklingen av nye arbeidsplasser i

regionen. Sola kommune ønsker å arbeide for at det tilrettelegges næringsarealer for nyetablerte og mindre bedrifter på grunnlag av dette. Prispresset på næringsareal kan imidlertid dra næringslivet i en mer homogen retning som kan være uheldig for ønsket diversitet.

Landbruket har tradisjonelt spilt en viktig rolle i Sola kommune, og vil fortsatt gjøre det i tiden fremover. Landbruket utgjør en stor del av arealet i kommunen, og bærer preg av vilje til omstilling og innovasjon i retning av spesialisering og samdrift.

Både politikk og næring erkjenner at regionen på Nord-Jæren er et felles bo- og arbeidsmarked. Det vil derfor være viktig i årene som kommer med et tett samarbeid mellom lokale og regionale interessenter og næringslivet for å bidra til å nå regionens mål slik disse er beskrevet i Strategisk næringsplan.

3.7. Folkehelse og livskvalitet

I alle kommuneplaner siden 1998 blir det understreket at det skal være godt å bo i Sola kommune. En viktig utfordring for kommunens virksomheter blir å opprettholde de gode levevilkårene kommunen har som grunnlag for den enkeltes livskvalitet, samtidig som det tas grep om forhold som vi ønsker å forbedre.

Hele befolkningen skal, uavhengig av alder, inntekt og ressurser, sikres tilgang på tjenester av god kvalitet gjennom tiltak som fremmer helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold. Det vil spesielt bli lagt vekt på tiltak rettet mot barn og unge, mennesker med psykiske lidelser, pleietrengende eldre, mennesker med funksjonshemming og rusmisbrukere.

Befolkningsveksten i Sola utfordrer. Både fordi veksten i antall eldre over 75 år ventes å tre inn om få år, og fordi det samtidig ventes en nedgang i andel personer i yrkesaktiv alder. Dette vil skape utfordringer for personellsituasjonen innen helse og omsorgssektoren, samt for øvrig verdiskapning og velferdsutvikling. Samtidig har eldre bedre og bedre helse, og utgjør en betydelig ressurs, både for seg selv og for andre. Disse faktorene vil få betydning for utforming av tjenestene.

Samhandlingsreformen er en retningsreform som skal sikre kvalitet i tjenestene, i tillegg til en bærekraftig samfunnsutvikling. Ett av målene med reformen er å fremme helse og forebygge sykdom i større grad enn vi gjør i dag. For å få til det må vi tenke helse i alt vi gjør. Folkehelsearbeid er derfor et felles ansvar på tvers av alle sektorer i kommunen.

Forebyggende arbeid er mest kostnadseffektivt, selv om man ikke ser resultater med det samme. Frafall i skolen, og frafall fra utdanning og arbeidsliv, skaper sosiale helseforskjeller og kan forebygges allerede fra småbarnsalderen. Barnehager og skoler av bra kvalitet har særlig god virkning på barn fra familier med svak økonomi og lav utdanning.

Å forebygge sykdom, fremme helse og utjevne sosiale helseforskjeller er hovedmålsettinger i folkehelsearbeidet i Sola.

I henhold til ny folkehelselov, som trådte i kraft 1. jan 2012, skal kommunen fastsette mål og strategier for folkehelsearbeidet slik at man er i stand til å møte lokale helseutfordringer. Stor befolkningsvekst og ikke minst stor økning i antall eldre i årene fremover gjør det nødvendig å redefinere fremtiden.

Som ledd i arbeidet med å møte lokale helseutfordringer er det nødvendig å styrke de verdier som gir det enkelte individ og gruppe muligheter for ansvar, deltagelse, mestring og kontroll over eget liv og livssituasjon.

Velferdsteknologi, faglig omstilling og rehabiliterende arbeidsmetoder i flere deler av tjenestene er noen av satsingsområdene for økt mulighet for å bo lenger hjemme.

Det må også tenkes nytt omkring samspillet mellom offentlige ordninger og det sivile samfunn. Kommunen skal utforske de nye formene frivilligheten tar, samt sette fokus på alternative arbeidsmetoder og organisering. Både stortingsmeldingen om "Morgendagens omsorg" og folkehelsemeldingen som kom våren 2013 ser det som helt nødvendig og riktig å i større grad ta i bruk samfunnets omsorgsreserve som finnes for å skape et sterkt velferdssamfunn for fremtiden.

Kommunen har gjennomført en levekårsundersøkelse basert på data fra SSB som et ledd i arbeidet med å få oversikt over folkehelsen i Sola, og resultatene skal legges til grunn i kommunal planlegging. Dette blir et av de viktigste styringsredskapene for kommunen i tiden fremover, og skal gjentas hvert 4. år.

3.8. Trygge og gode oppvekstvilkår

Kommunen har som mål å sikre alle barn og unge i Sola, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger, trygge og gode oppvekstvilkår. Innsatsen for gode oppvekstvilkår må basere seg på kunnskap om hva som påvirker barn og unges oppvekst og utvikling, hva som skal til for at de opplever en god barndom og utvikler seg til deltagende og engasjerte voksne.

Kommunen skal legge til rette for et aktivt og variert fritids- og læringstilbud som stimulerer barns og unges nysgjerrighet, interesse og ferdigheter – både fysisk og mentalt. Gjennom nærmiljøsatsinger vil en sikre god tilgjengelighet til tilbudene, uavhengig av hvor i kommunen en bor.

Uformelle møteplasser både ute og inne, er viktige arenaer for lek og læring, og er sammen med innsatsen fra frivillige lag og foreninger, viktige bidrag til et godt oppvekstmiljø.

Barn og unge kan ha behov som de ikke klarer å dekke på egenhånd. Eksempler på dette kan være behov for å knytte til seg voksne, behov for å knytte vennskap med jevn gamle av begge kjønn, behov for spenning, opplevelser og utfordringer, men også behov for trøst, nærhet, trygghet og å dele inntrykk med andre.

Forebyggende barne- og ungdomsarbeid skal bidra til at barn og unge kan kjenne igjen og i størst mulig grad selv ivareta sine behov. Målsettingen med den forebyggende innsatsen skal være å styrke og støtte barn og unge til å bli trygge og aktive deltakere i sine egne liv. For å lykkes med forebyggende arbeid, slik at det bidrar til positiv utvikling, er det avgjørende med et godt samarbeid mellom hjem og kommune, og mellom aktuelle tjenester innad i kommunen.

Barnehagens samfunnsmandat er å tilby et godt omsorgs- og læringsmiljø for barna og et velferdstilbud for småbarnsforeldre. Barnehagene er en viktig arena for sosialisering og læring, og er sammen med hjemmet det første stedet for livslang læring. Et godt barnehagetilbud bidrar til at kommunen fremstår som attraktiv for unge

familier. En hovedutfordring for kommunen er å tilpasse barnehagetilbudet til stor befolkningsvekst, og sikre nok kvalifiserte ansatte til barnehagene.

Skolens mål er å utruste barn og unge til å håndtere livet og mestre utfordringer sammen med andre. Skolene skal fremstå med kvaliteter som understøtter et trygt og godt læringsmiljø for elevene og et godt arbeidsmiljø for de ansatte, og som foreldrene har tiltro til. Samtidig som barn og unge skal oppleve å være aktive i egen læring, skal de også oppleve å bli stilt krav og forventninger til. Et godt opplæringstilbud er å satse på fremtiden, både for individ, familie, nærmiljø og storsamfunn. Skolene skal i tillegg til å være skole, også være viktige ressursentre i nær- og lokalmiljøene.

3.9. Senterstruktur i kommunen

Sola sentrum er i kommuneplanen definert som kommunesenter, mens Tananger er definert som kommunedelsenter.

Områdeplanene for Sola sentrum ble vedtatt på tampen av 2013 samtidig med prinsippene for gjennomføringsmodell. I løpet av 2014 skal det gjennomføres dialogsmøter med potensielle utbyggere og investorer for eventuelle justering av modell, slik at disse har realistiske og forutsigbare rammevilkår å forholde seg til.

Sentrumsplanen for Tananger har en tid vært skjøvet på, men skal nå tas opp igjen med tanke på ferdigstilling i 2015.

3.10. Samfunnssikkerhet

Visjonen til Sola kommune er Ansvar for hverandre. Dette er også det overordnede målet for samfunnssikkerhetsarbeidet i Sola.

Delmål:

1. Sola skal ha et plan- og styringssystem som ivaretar befolkningen, kritiske samfunnsfunksjoner og næringslivets behov for sikkerhet og trygghet. Dette ved å redusere sannsynlighet for at uønskede hendelser forekommer, gjennom god forebygging.
2. Sola skal ha en forberedt og øvet kriseorganisasjon for å redusere konsekvensene for befolkningen og kommunen når den utsettes for en uønsket hendelse.
3. Sola skal samarbeide nært med eksterne aktører innenfor samfunnssikkerhet.
4. Arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i organisasjonen Sola kommune skal være lærende og i kontinuerlig utvikling.

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyser (HROS)

Som oppfølging av den regionale helhetlige ROS (kommunestyret 28/14) legger samarbeidskommunene Randaberg, Sandnes, Sola og Stavanger opp til en bred involvering av eksterne og interne aktører for å følge opp identifiserte tiltak fra ROS-analysen, samt gjennomføre beredskapsanalyser. Analysene skal danne grunnlag for utarbeiding av regionale beredskapsplaner. Engasjement og involvering fra offentlige og private samarbeidsaktører er viktig for å sikre et best mulig sluttresultat.

Beredskapsplanene planlegges ferdigstilt mot slutten av 2015. Disse planene vil være

utgangspunkt for kommunens øvelser fremover. Mot slutten av planperioden skal HROS-analysen revideres, og vil skje i takt med revisjon av kommuneplanarbeidet.

Den samme beredskapsprosessen gjennomføres for å sikre en god oppfølging av Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Sola kommune (kommunestyret 27/13). Arbeidet krever involvering fra ulike avdelinger og organisatorisk nivå.

Risiko- og sårbarhetsanalyse på avdelings- og virksomhetsnivå

Innen 1.halvår i 2016 skal alle avdelinger ha blitt tilbudt kurs innen risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser), beredskapsplaner og øvelser. Analyser og beredskapsplaner skal revideres årlig.

Krisehåndtering

Det skal i planperioden legges opp til en kontinuerlig forbedring og utvikling av kommunens krisehåndtering. Det vil bli opplæring og øvelser for alle avdelinger i kommunen, i første omgang på ledernivå. Det legges til rette for en spesialisering av rollene/funksjonene som skal ivaretas under krisehåndtering, for å skape en robust kommunal kriseledelse.

Mer hensiktsmessige lokaliteter og utstyr for kriseledelsen skal ivaretas ved planlegging av nytt kommunehus.

Befolkningsvarsling ved kriser

Som oppfølging av helhetlig risiko- og

sårbarhetsanalyse for Stavangerregionen skal befolkningsvarsling via mobiltelefon vurderes. SMS-løsningen gir tilgang til alle mobiltelefoner som befinner seg i det aktuelle området. Kostnader, driftsmodell med mer skal utredes før det eventuelt fremmes sak til politisk behandling.

Klimatilpasning

Klimaendringene gir utsikter til mer ekstremvær. Dette byr på store, langsiktige utfordringer for offentlig planlegging og beredskap. Det trengs gode verktøy for å håndtere disse problemstillingene. Sola kommune skal i planperioden søke samarbeid om prosjekter for å bli bedre rustet til fremtidige endringer i klimaet.

Et slikt prosjekt er under oppstart. Stavanger kommune inviterte Sola med i et forskningsprosjekt hvor det skal utvikles konstruksjon og dimensjonering for en blå-grønn infrastruktur som blant annet består av grønne tak, regnbed og åpne flomkorridorer som leder vannet utenom bygninger og annen infrastruktur som kan skades. Det er påvist god effekt av slike løsninger i tørrere klima, men en rekke forskningsutfordringer må løses for at tiltakene skal fungere også i et vestlandsklima med større nedbørsmengder og lavere temperaturer. Underveis i prosjektet skal det etableres et demonstrasjonsanlegg for lokal overvannsdiskonering i kommunene Bergen, Randaberg, Sola og Stavanger

4. Tjenesteområdene

Befolkningsvekst og økt etterspørsel gir utfordringer og skaper behov for nye løsninger. For å sikre gode tjenester til våre innbyggere er det nødvendig med kontinuerlig fokus på organisering og dimensjonering av tjenester. Forebygging, tidlig innsats samt tilrettelegging for at de fleste kan bo hjemme er viktige satsingsområder.

Kapittel 4 Tjenesteområdene er inndelt som følger:

- 4.1. Politisk nivå
- 4.2. Rådmannsnivå med staber
- 4.3. Tjenesteområde Oppvekst og kultur
- 4.4. Tjenesteområde Levekår
- 4.5. Tjenesteområde Samfunnsutvikling

4.1. Politisk nivå

Hovedmål

Kommunens innbyggere, politikere og administrasjon skal være sikret tilstrekkelig informasjon til at forvaltningen kan skje på et faglig godt grunnlag, og at den enkeltes rettssikkerhet og mulighet til medinnflytelse sikres.

Arbeids- og ansvarsområder

Politisk nivå er inndelt i følgende ansvar: Politiske organer og politisk sekretariat.

Politisk sekretariat skal legge forholdene best mulig til rette for arbeidet i kommunens politiske organer når det gjelder forberedelse og gjennomføring av møtестruktur.

Mål- og satsingsområder i planperioden

I 2015 skal det gjennomføres kommune- og fylkestingsvalg. I tillegg er det i planperioden tatt høyde for gjennomføring av stortingsvalg i 2017.

Ordinært budsjettforslag

Rådmannen har i forslag til HØP 15-18 innarbeidet bevilgning til gjennomføring av valg i 2015 og 2017. Rådmannen foreslår i tillegg å overføre bevilgningspott på kr 0,3 mill. til diverse ungdomstiltak fra Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø til Fritid, jf. KSM-sak 19/14 om ny arbeidsmodell for ungdomsarbeid. Budsjettet for 2015 er ellers videreført på om lag samme reelle nivå som i 2014.

4.2. Rådmannsnivå med staber

4.2.1. Rådmannsgruppen

Sola kommune skal ivareta viktige fellesoppgaver i samfunnet med å yte service

og tjenester av rett kvalitet til innbyggere og næringsliv. Kommunen skal ha selvstendige enheter og medarbeidere som i samarbeid med brukerne tilrettelegger for god tjenesteyting.

Hovedmål

- Sikre strategisk utviklingsarbeid og retning for Sola kommune som samfunn og arbeidsplass.
- Sikre helhetlig planverk, styring og oppfølging av drift og tjenesteutvikling.

Arbeids- og ansvarsområder

De vedtatte satsingsområdene i kommuneplanen gir retning for nivå og levering av de tjenestetilbud som kommunen skal gi til innbyggere, næringsliv og andre som kommunen samarbeider med. En viktig målsetting for rådmannens ledergruppe er å legge til rette for at kommunen kan være i forkant med løsningsalternativer ved å være i tidlig dialog med innbyggere, utbyggere og næringsliv om oppgaveløsning og utvikling av Solasamfunnet.

Dette forutsetter at rådmannen med ledergruppen har et godt samarbeid med det politiske nivå i alle styrer og utvalg. Rådmannen med sin ledergruppe må følge opp planer og føringer som legges regionalt og nasjonalt. Det vil være viktig å følge opp arbeidet med planlegging av veisystemet rundt Sømmevågen og frem til Hafrsfjord bru, samt utvikling av gode trafikk- og kollektivløsninger i hele kommunen. Det er også viktig å sørge for at kommunen har en funksjonell og effektiv flyplass og havn i Risavika.

Kommunen har tatt i bruk et målstyringssystem der alle enheter utarbeider

noen få klare og målbare mål og satsingsområder for en gitt periode. Etter hvert vil dette kunne bli en viktig del av kommunens overordnede ledelses- og styringssystem der rapportering på måloppnåelse blir et virkemiddel for videre utvikling av kommunen. Tilbakemelding fra medarbeidere og brukere skal nyttes for å sikre helhetlig dialog og styring.

Rådmannens ledergruppe har ansvaret for å tilpasse kommunens tjenestelevering og service til kommunens økonomiske rammer. Kommunen vil oppleve økt etterspørsel etter tjenester som følge av den demografiske utviklingen. Rådmannen med ledergruppe vil ha ansvaret for at det drives et systematisk arbeid med å rekruttere og beholde ansatte. Ledergruppen vil arbeide med å redusere sykefraværet og sikre at alle enheter følger opp dette arbeidet.

Intern kommunikasjon i organisasjonen for å holde de som leverer tjenester i kommunen oppdatert, vil styrke førstelinjetjenesten og sikre god levering av tjenester. Ledergruppen vil vektlegge utvikling og opprettholdelse av en god intern kommunikasjon i organisasjonen. Dette vil også være avgjørende for å sikre en god ekstern kommunikasjon.

Ordinært budsjettforslag

Budsjettet for 2015 er videreført på om lag samme reelle nivå som i 2014. Budsjettet knyttet til sentrale utgifter og inntekter, herunder tilskudd til Greater Stavanger, Brannvesenet Sør-Rogaland IKS, Sørmarka Arena osv. framkommer i kap 2, avsnitt 2.7.2 og 2.7.3.

4.2.2. Avdeling IKT

Hovedmål

Avdeling IKT ivaretar løpende drift og vedlikehold av kommunens datanettverk. Avdelingen er ansvarlig for installering og oppgradering av kommunens fagsystemer, datamaskinpark og telefoni. Avdeling IKT gir også brukerstøtte.

Arbeids- og ansvarsområder

Avdeling IKT ivaretar løpende teknisk drift og vedlikehold av datautstyr og telefoni for hele kommunen. Avdelingen samordner all ressursbruk knyttet til maskinpark, infrastruktur og felles IKT-løsninger, samt en rekke fagsystemer.

Sikring av kommunens data gjennom systematisk vurdering av brannmur og sikkerhetsløsninger, oppretting og drift av hjemmekontorløsning for ansatte, oppkobling av private barnehager til systemet for barnehageopptak og tilrettelegging for elektronisk kommunikasjon med kommunen, er også viktige arbeidsoppgaver i avdelingen.

Mål- og satsingsområder i planperioden

- Få på plass en ny telefoniløsning for rådhuset samt vurdere den totale telefoniløsningen i kommunen.
- Bytte ut plattformen for gruppevare.
- Videre utbygging av trådløst nettverk i kommunen der det er behov.
- Fortsette arbeidet med å effektivisere driften ved å legge til rette for fjernstyring av datasystemer.
- Kontinuerlig videreutvikling av datasystemene for å øke driftssikkerheten.
- Planlegge og gjennomføre oppgraderinger av kommunens datasystemer og vedlikehold av databaser.

- Følge opp og sikre at systemene oppfyller krav til informasjonssikkerhet.
- Videreutvikle kompetansen innad i avdelingen.

Ordinært budsjettforslag

Budsjettet for 2015 er videreført på om lag samme reelle nivå som i 2014.

Utgiftene fordeles forholdsmessig mellom administrasjonen og tjenesteområdene. Rådmannen støtter seg også her til definisjonene i KOSTRA når utgiftene fordeles mellom funksjon 120 - administrasjon - og de tjenesteytende funksjonene.

4.2.3. Personal og organisasjon

Personal og organisasjon består av team dokumententer, servicetorg, kopitorg, lønn- og personaladministrasjon, HMS inkludert beredskap og IA samt utvikling og opplæringskontor for lærlinger. I tillegg har leder personaloppfølging av hovedverneombud og frikjøpte hovedtillitsvalgte.

Hovedmål

Personal og organisasjon skal legge til rette for at organisasjonens evne til å møte dagens og fremtidens utfordringer styrkes. Vi skal ha en bærekraftig organisasjon som tar ansvar for hverandre.

Sola kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver.

Servicetorget skal bidra til å utvikle en mer åpen og servicerettet kommune, og er kommunens førstelinje for informasjon, service og aktiv veiledning.

Delmål

- Styrke lederrollen.

- Effektiv oppgaveflyt og eliminering av tidstyver.
- Å utforme en overordnet kommunikasjonsstrategi. Å bygge et godt omdømme.
- Bidra til at nytt kommunebygg blir en god og formålstjenlig framtidig arbeidsplass.
- At lærlinger fullfører sine læreløp.
- Gode og tilrettelagte prosesser forankret i egen linjeorganisasjon.
- Sykefravær ned til 6.5 % og å styrke organisasjonens evne til å arbeide forebyggende.
- Både å legge til rette for og synliggjøre gode systemer innen HMS, kommunikasjon, opplæring og administrasjon.
- Å være en lærende organisasjon der alle medarbeidere er involvert i arbeidet med å forenkle, forbedre og fornye arbeidsprosessene våre og å bygge opp en delingskultur.
- Å legge til rette for medbestemmelse og god samhandling med vernetjenesten og organisasjonene.

Arbeids- og ansvarsområder

Personal og organisasjon er en støtte-/stabsfunksjon for de tjenesteytende områdene.

HMS – helse miljø og sikkerhet. Herunder Inkluderende arbeidsliv, seniortiltak, informasjons- og brannsikkerhet og beredskap. Arrangerer lovpålagt HMS opplæring av alle verneombud og ledere.

Opplæring og utvikling. Herunder lederopplæring, bistå i organisasjonsutvikling og innovasjon. Opplæringskontor. Rekruttering og kompetanse.

Lønn og personaladministrasjon. Rekruttering av nye medarbeidere. Fra utlysning til lønnsutbetaling. Velferd, erkjentlighet, pensjon, forsikring, arbeids- og permisjonsreglement.

Dokumentsenter. Postmottak og administrering av dokumentflyt og arkiv.

Alle: Systemeier og opplæringsansvarlig i systemer.

Internkontroll for sykefravær, lønn, hjemler, overtid, avvik.

Veiledning og e-læring.

Rutinebeskrivelser

Mål- og satsingsområder i planperioden

- I samarbeid med tjenesteområdene arbeides det for enklere saksbehandling.
- Forbedre, forenkle og fornye (innovasjon).
- Nytt rådhus.
- Videreføring av arbeidsgiverpolitisk plan.
- Brannvern og avvikshåndtering og oppbygging av beredskapsorganisasjon.
- Økning i antall lærlinger.
- Elektronisk saksbehandling og -samhandling med innbyggerne.
- E-læring.
- Bistå i omstillingsarbeid, prosesser både for rådmann, kommunalsjefer og virksomhetsledere.
- Elektronisk informasjonsutvikling og digital samhandling med innbyggerne er et satsingsområde framover, og det arbeides blant annet for å tilby flere selvbetjente løsninger på nett.
- Nye systemer kan være til effektiviseringshjelp, men samtidig ser vi en utviklingstrend til at ansatte ønsker mer individuell behandling og tilrettelegging. Det stiller store krav til kompetanse og endringsvillighet i staben.

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå i 2014. I tillegg tilrår rådmannen å styrke Personal og organisasjon med 0,5 årsverk som personalkonsulent med hovedfokus på pensjon- og seniortiltak. Det vises til beskrivelse av tiltak i driftstabell, kap 2 avsnitt 2.7.2 og 2.7.3.

4.2.4. Økonomi

Hovedmål

Økonomiavdelingen skal legge til rette for god økonomistyring for å sikre at arbeidet mot kommunens overordnede mål og kommuneplanmål skjer innenfor en bærekraftig kommuneøkonomi.

Delmål

- Kompetanse: Vi skal ha høy kompetanse på våre fagområder, identifisere organisasjonens behov for administrativ støtte og legge til rette for utvikling av økonomikompetanse i andre deler av organisasjonen.
- Teknologisk utvikling: Avdelingen skal arbeide målrettet for å utvikle systemer og rutiner som frigjør tid til tjenesteproduksjon.
- Økonomi: Vi skal videreutvikle prosesser knyttet til kommunens økonomiforvaltning for å sikre kommunens inntekter og bidra til effektiv ressursbruk og tilfredsstillende egenkontroll.
- Kommunikasjon: Vi skal ha en tydelig og god kommunikasjon som bidrar til positiv og effektiv samhandling.
- Arbeidsmiljø: Gjennom utvikling av et godt faglig og sosialt miljø skal vi tiltrekke og beholde kompetent arbeidskraft.

Arbeids- og ansvarsområder

- Utarbeidelse av handlings- og økonomiplan og årsbudsjett, årsregnskap og årsrapport.
- Økonomisk analyse og utredningsarbeid for rådmannen og folkevalgte.
- Løpende rapportering.
- Løpende regnskapsførsel.
- Innfordring av skatter og avgifter.
- Arbeidsgiverkontroll og veiledning.
- Finansforvaltning i henhold til eget reglement.
- Fagledelse offentlig anskaffelse i henhold til eget reglement.

Mål og satsingsområder i planperioden

En god og tilrettelagt budsjettprosess forankret i egen organisasjon samt hos folkevalgte vil fortsatt være høyt prioritert.

Gjennom innføring av eHandel i 2014/2015 ønsker rådmannen å ta et nytt viktig skritt i effektivisering av anskaffelsesprosessen. Økt lojalitet til avtaler og mer hensiktsmessig organisering av innkjøp er viktig.

Prosessen med innføring av eHandel som innkjøpsverktøy, er godt i gang. En gruppe superbrukere har fått opplæring i eHandelsmodulen, og har fått testet ut systemet i et prøvemiljø. Fra 2. januar 2015 skal hele kommunen ta i bruk eHandel for innkjøp av kontorrekvisita. I løpet av 2015 er målet å få koblet på flere og flere leverandører, slik at innkjøp via eHandel skal bli den primære innkjøpsløsningen i Sola kommune. EHandelsløsningen vil føre til mer effektive innkjøp og forbedret internkontroll. Videre i planperioden ønsker rådmannen større fokus på internkontroll, i forbindelse med rutiner og etterlevelse av regelverk.

Når det gjelder offentlige anskaffelser, vil rådmannen ha fokus på å bygge kapasiteter og utvikle kompetanse til å bistå virksomheter i større grad enn tidligere, både i forbindelse med anskaffelse og hele avtaleprosessen.

Alle kommuner er pålagt av Arbeidstilsynet å føre kontroll av lønns- og arbeidsvilkår hos de leverandører og underleverandører som kommunen har avtaler med. En slik oppfølging av avtaleparter vil være naturlig å legge til innkjøp.

I tillegg ønsker rådmannen å ha mer fokus på kontraktsoppfølging i alle virksomheter for å sikre at kommunen ivaretar sine interesser overfor leverandører effektivt. En begrenset internkontroll gjennomført i sommer/høst 2014 avdekket avvik i forhold til flere avtaler i kommunens disfavør. I tillegg til å oppdage avvik, vil en mer konkret oppfølging av kommunens avtaler også bidra til forbedring av rutiner slik at den løpende håndhevingen av avtalene fra kommunens side blir mer effektiv. Et av formålene med tettere kontraktsoppfølging er at Sola kommune i større grad skal fremstå som en profesjonell oppdragsgiver, som vet hvilke rettigheter og plikter vi har.

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2014. I tillegg foreslår rådmannen å styrke avdeling økonomi med ett årsverk. Arbeidsoppgavene fordeles mellom 50 % kontraktsoppfølging og 50 % relatert til arbeidsoppgaver i stab samfunnsutvikling. Det vises til beskrivelse av tiltak i driftstabell, kap 2 avsnitt 2.7.2 og 2.7.3.

4.3. Tjenesteområde Oppvekst og kultur

4.3.1. Fagstab Oppvekst og kultur

Hovedmål – kobling mot kommuneplanen Oppvekst og kultur

B: Vi skaper gode oppvekstvilkår gjennom inkluderende og trygge arenaer for barn og unges utvikling samt læring i en atmosfære av omsorg, respekt, tillit og mestring.

Delmål

B1 Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge gjennom tidlig innsats og ved å legge til rette for god fysisk og psykisk helse hos den oppvoksende slekt.

B2 Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge ved å utvikle høy kvalitet på samspillet mellom foresatte og kommunens arenaer, gjennom barn og unges medvirkning og et høyt kompetansenivå hos ansatte.

B3 Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge ved å inkludere alle og legge til rette for læring og lek gjennom høy kvalitet på barnehage, skole og fritidsaktiviteter.

B4 Kommunen skaper en trygg oppvekst for barn og unge ved å legge til rette for et kulturelt mangfold med vekt på respekt og toleranse, og ved å arbeide aktivt for å utvikle en mobbefri barne- og ungdomskultur med vekt på sosialt samspill og utvikling av god relasjonskompetanse.

Arbeids- og ansvarsområder

Fagstaben koordinerer faglig utvikling for virksomhetene i tråd med nasjonale føringer, er bindeledd mellom kommune og stat, og ivaretar kommunens myndighetsoppgaver. Staben formidler kommunale midler og utøver

kommunens tilsynsplikt overfor barnehager, skoler og skolefritidsordninger.

Ansatte i staben er engasjert med både tjenesteutvikling og administrasjon/forvaltning. Innen tjenesteutvikling har staben en tydelig pådriver-, støtte- og samordningsrolle slik at virksomhetene videreutvikles etter nasjonale og kommunale føringer.

På det administrative området utføres støtte- og samordningsfunksjoner, herunder rapportering, ofte i samarbeid med avdeling personal og organisasjon og avdeling økonomi. Kravene til rapportering og dokumentasjon er blitt mer omfattende de siste årene. Tjenesteområdet oppvekst ivaretar i tillegg enkeltbrukere som har hjelpebehov ved å gi koordinerte og effektive tiltak samt yte hjelp i en tidlig fase. Det arbeides spesielt med tjenesteutvikling på dette området.

Fagstab Oppvekst

TABELL: ÅRSVERK FAGSTAB OPPVEKST

Beskrivelse	Årsverk
Skolesjef/barnehagesjef	2,0
Rådgiver-/konsulentstillinger	8,5
Merkantile stillinger	1,5
Sum årsverk (per 1.9.14)	12,0

Spesialpedagogiske tiltak og tospråklig assistanse (22,10 årsverk) er budsjettmessig plassert under fagstab oppvekst. I tillegg er lavterskeltilbudene Familiesenteret og Ungdomsteamet en del av tjenesteområde Oppvekst og kultur.

Fagstab Kultur

Fagstaben har en rekke drifts- og saksbehandleroppgaver, særlig innen idrettsadministrasjon og forvaltning, samt for

sikring av kulturminner. Staben har prosjektledelse for en lang rekke ulike arrangement og markeringer i løpet av året. Ved også å ha kulturhusets ansatte med i fagstaben vil avdelingen få et enda tettere samarbeid om drift og innhold på

kulturaktivitetene fremover. Fagstaben ivaretar også en stor del av saksbehandlingen av søknader og innspill fra kommunens lag og foreninger, samt regionale aktiviteter.

Fagstab kultur har 7 årsverk.

TABELL: HOVEDOMRÅDER/RESULTATINDIKATORER

Områder	Mål
Statlig strategi Motivasjon og mestring for bedre læring 2012-2017.	Følge opp den skolebaserte kompetanseutviklingsstrategien slik at elevene opplever en mer praktisk, variert, relevant og motiverende ungdomsskole.
Den Gode barnehagen og den Gode skolen - oppfølging av barnehager /skoler og systemrevisjon.	Utarbeide system for oppfølging av barnehage/ skolene og revidere kvalitetssystemet.
Rekruttering og kompetanseutvikling.	Sørge for at kommunen til enhver tid har kompetent personale i alle stillinger.
Forvaltning og drift.	Sørge for effektiv drift og høy kvalitet på saksbehandling og brukerstøtte.
Melding til Stortinget 24/2013 "Framtidens barnehage"	Følge opp føringer fra Kunnskapsdepartementet.
Den kulturelle skolesekken	Tilrettelegge og gjennomføre tiltak knyttet til vedtatt handlingsplan.
Helhetlig gjennomgang av det spesialpedagogiske området inkl. alternative opplæringstilbud.	Utrede og framlegge plan for organisering og innhold.

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2014.

I møte den 13.03.14 har kommunestyret behandlet sak nr 14/14 " Kommunale støtte og stipendfordelinger på kultur- og fritidsfeltet". I saken har rådmannen foreslått å opprette en investeringstøtteordning til lag og organisasjoner som bygger egne klubbhus og anlegg. Rådmannen foreslår å bevilge kr 1 mill. til dette formålet fra 2015.

4.3.2. Skolene, SFO og Voksenopplæring

Hovedmål – kobling mot kommuneplan

Sola kommune ønsker å skape en trygg og inkluderende arena for barn og unges læring i en atmosfære av omsorg, respekt, tillit og mestring.

Arbeids- og ansvarsområder

Hovedoppgavene for skolene reguleres gjennom opplæringsloven, forskrifter, læreplaner, statlige og kommunale vedtak og føringer:

- Ordinær opplæring som fører til at elevene oppnår Kunnskapsløftets kompetansemål for de ulike hovedtrinn.
- Spesialundervisning for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen.
- Særskilt språkopplæring for elever med annet morsmål enn norsk / samisk.
- Skolefritidsordning som gir omsorg og tilsyn før og etter skoletid.
- Voksenopplæring: Grunnskoleopplæring og spesialundervisning for voksne og norskopplæring for innvandrere i og utenfor det kommunale introduksjonsprogrammet.

Grunnskolen i Sola er organisert i virksomheter med delegert ansvar og omfatter 11 skoler og Sola voksenopplæring. I tillegg er de to alternative opplæringsarenaene; Læringscenteret (Sande skole), et ressurscenter for elever med store hjelpebehov (Grannes skole) og innføringsgruppe for minoritetsspråklige elever (Sande skole 1.-7. trinn og Sola ungdomsskole 8.-10.trinn skole) en del av det samlede skoletilbudet.

Kvalitetsarbeid i skolen

Det legges mye arbeid ned i å videreutvikle rutiner for oppfølging av skolene i tråd med kvalitetssystemet "Den gode Solaskolen". Kvalitetsområdene vurdering og klasseledelse har fortsatt stor oppmerksomhet ved alle skoler. I tillegg bistår fagstaben skolene på ungdomstrinnet med implementeringen av ungdomsskolestrategien "Motivasjon og

mestring for bedre læring". Alle skolene med ungdomstrinn er godt i gang med ungdomsskolesatsingen. Det er etablert nært samarbeid i nettverk lokalt og regionalt med Universitetet i Stavanger og Høgskolen Stord / Haugesund. Ressurslærere i tråd med satsingen er tilsatt og det etableres samarbeid med utviklingsveileder for utdanningsregion midt. Det nevnes også at 16 lærere i Solaskolen inneværende skoleår er i gang med videreutdanning i relevante fag innenfor den nasjonale frikjøpsordningen Kompetanse for kvalitet. Dette er en viktig ordning for å sikre nødvendig kompetanse hos våre lærere i årene som kommer, sammen med veiledningsordning for nyutdannede lærere og det faktum at seks av våre skoler har inngått ny 4-årig praksisavtale med UiS.

Mål- og satsingsområder i planperioden

Skolestruktur og kapasitet

Sola kommune vil i årene som kommer ha en særlig utfordring når det gjelder å sikre alle elever gode fysiske rammevilkår. Det er igangsatt et arbeid med å rullere gjeldende skolebruksplan som i løpet av 2015 vil kunne gi føringer når det gjelder å sikre skoleplass til alle elever i sitt nærmiljø.

Rekruttering

En sentral arbeidsoppgave i perioden vil være å legge til rette for en økt rekruttering av ansatte i skolen og sikre at disse har godkjent og relevant kompetanse. Behovet for flere ansatte vil være stort i årene som kommer, både på grunn av vekst i elevtall men også fordi nesten 15 % av våre lærere i dag er over 60 år og således vil pensjonere seg de nærmeste årene.

Kvalitet i skolen

Dyktige lærere og god skoleledelse vil fortsatt være stikkord for kvalitetsarbeidet i skolen. Arbeidet med å legge til rette for skolebasert kompetanseutvikling i tråd med prinsippene i ungdomstrinnsatsingen vil fortsette. Samtidig vil arbeidet med å finne endelig form og innhold i skoleeiers kvalitetssamtaler med skolene ha stor oppmerksomhet i perioden.

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2014.

I tillegg foreslår rådmannen å styrke budsjettet med kr 0,7 mill. i 2015 til skole- og barnehageskyss som følge av økte kostnader.

For å øke tverrfaglig satsing på ungdoms psykiske helse tilrår rådmannen å opprette ett nytt årsverk til en kostnad på kr 0,87 mill. Staten vil refundere deler av årsverket. Netto kostnad i 2015 beregnes til kr 0,42 mill. Refusjonen trappes gradvis ned i løpet av 4 år.

Videreutdanning av lærere: Det er kr 1,56 mill. i budsjetttrimmen fra før til dette formålet. Foreslått økning med kr 0,5 mill. til kr 2,06 mill. vil kunne utløse kr 4 mill. i statlige tilskudd.

Helårseffekt av valgfag for 10. klasse er ivaretatt i rådmannens forslag.

Anslag for demografikostnader bygger på bakgrunn av prognose utarbeidet av kommuneplanleggere og er ivaretatt i rådmannens forslag.

Rådmannen foreslår avvikling av ordinære tilskudd til private SFO for å utjevne differansen i rammebetingelsene mellom private og kommunale SFO.

Ved Grannes ressurscenter er det tatt inn flere krevende elever. Rådmannen foreslår derfor å styrke ressurscenteret med kr 1,2 mill.

Rådmannen har i forslag til HØP 15-18 ikke funnet dekning for økt administrasjonsressurs ved skolene, styrking av tospråklig/innførings-tilbudet i grunnskolen samt økning av ressurser til spesialundervisning.

4.3.3. Barnehagene

Hovedmål – kobling mot kommuneplanen

Vi skaper gode oppvekstvilkår gjennom inkluderende og trygge arenaer for barns utvikling og læring i en atmosfære av omsorg, respekt og tillit.

Kommunen skaper en trygg og god oppvekst for barn og unge gjennom tidlig innsats og ved å legge til rette for god fysisk og psykisk helse hos den oppvoksende slekt.

Sola kommunes visjon "Ansvar for hverandre" gir en fin føring når en skal omforme formålsparagrafen til praksis i barnehagene. Denne henspiller til kjerneverdiene som ligger til grunn i barnehagenes lov- og planverk.

Noen tema har hatt fokus tidligere og det er etablert en praksis. De målområdene det er satsinger på i denne perioden, er:

- Tidlig innsats.
- Barns medvirkning.
- Relevant kompetansebygging.
- Flerkultur.

Tiltak i perioden

Sola kommune har et system for å identifisere barn med hjelpebehov tidlig gjennom programmet "Tidlig innsats - Kvellomodellen". Hver barnehage har et tverrfaglig team som observerer barna ca hvert 3. år, og eventuelle hjelpetiltak blir identifisert og fulgt opp.

Barnehagen skal bidra til en god dannelsesprosess for barnet. Dette skal tuftes på at barn blir sett, hørt og dermed får medinnflytelse og medvirkning på sin egen hverdag i tråd med alder og modenhet. Dette kan gjelde ved at en skal støtte opp om det barnet er nysgjerrig på og som kan gi en god læringssituasjon. Videre at barnet skal få uttrykke seg gjennom lek og at det vises respekt for barns lekende uttrykk.

Den planlagte kompetansebyggingen i perioden skal gjelde alle ansatte. Dette for å skape ett felles fokus når en skal løse oppdraget.

Denne perioden er det satsing på flerkulturell pedagogikk. Både ved å tilby videreutdanning for pedagoger og ved aktiv tilnærming til mangfold gjennom veiledning.

Arbeids- og ansvarsområde

Arbeidsoppgaver er regulert i Lov om barnehager med forskrifter.

Kunnskapsdepartementets merknader til bestemmelsene og opplæringsloven.

Barnehageoppdraget er stort i omfang. Det innebærer overordnet myndighetsutøvelse, ivaretagelse av likeverdig behandling og tilsyn.

Sola kommune har høsten 2014:

- 13 kommunale barnehager
- 15 private barnehager
- 1 familiebarnehage
- 3 private åpne barnehager

Kommunen er delt inn i fire opptaksområder ved felles opptak kommunale og ikke-kommunale barnehager: Sentrum nord, Sentrum sør, Tananger og Sør.

Ikke-kommunale barnehager har individuelle vedtekter, definerer selv sin opptakskrets og opptakskriterier.

Alle kommunale barnehager tar imot barn i alderen 1 – 5 år. Det er avdelinger med naturbarnehager knyttet til Røyneberg og Høgeholen barnehager. Sande og Sørnes barnehager driver i tråd med filosofien fra Reggio-Emilia. Spesialavdeling for barn med spesielle behov er i Røyneberg. Alle våre kommunale barnehager har barn med annen bakgrunn enn norsk.

Mål- og satsingsområder i planperioden

Hovedmål

- Nok barnehageplasser for å imøtekomme barnehageretten § 12a (Barnehagelov 2011).
- Kvalitativt gode barnehager.
- Organisasjonsutvikling.
- Beholde og rekruttere ansatte.
- Likeverdig behandling.

Verktøy

- Implementere kvalitetsplanen "Den gode Solabarnhagen".
- Barnehagebruksplan, årlig rullering.
- Tilsyn.

Tiltak

Barnehagebruksplanen viser en årlig fremskriving, noe som er nødvendig for å kunne ha nok barnehageplasser til barn med rett. Kvalitetsplanen – den gode Solabarnhagen – sikrer et felles fokus og at praksis utføres i tråd med gjeldende lov- og regelverk. Den er til hjelp med å utvikle gode og fremtidsrettede organisasjoner. For å være en attraktiv og synlig barnehageaktør, er det nødvendig å satse på de ansatte og å vise seg igjen i regionen.

TABELL: HOVEDMÅL/RESULTATINDIKATORER

Hovedmål/resultatindikator	Mål 2015-2018	Resultat
Barnehagebruksplan 2015-2025	Årlig revidering	Styringsverktøy
Implementering av kvalitetsplan – Den gode Solabarnehagen	Kompetanseplan for alle ansatte	Sterk organisasjon med felles fokus. Samhandling i oppvekst
Organisasjonsutvikling	Lokal forankring på nasjonale løft	Lærende barnehager

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2014.

Kommunale barnehager

Budsjettet for de kommunale barnehagene videreføres og tilpasses opptak barnehageåret 2014/2015 når det gjelder bemanning/godkjenning/ behov.

Bemanning nye plasser i ledig areal kommunale barnehager, jf. vedtatt HØP 14-17, er delvis igangsatt. Beløp er justert i 2015 og 2016 tilsvarende opptak barnehageåret 2014-2015. Opptrapping er lagt inn fra 2017 til totalt 98 plasser i eksisterende kommunale barnehager.

Kommunal kontantstøtte

Kommunestyret behandlet sak om kontantstøtte 15.05.14 i k-sak 27/14. Rådmannen foreslår å avslutte prøveordningen med kommunal kontantstøtte for 2-åringer. Rådmannen sin vurdering av erfaringene med kommunal kontantstøtte, er at ordningen i all hovedsak blir benyttet i påvente av barnehageplass, eller til barn som ikke har rett på barnehageplass. Se omtale på linje 58, kapittel 2, avsnitt 2.7.2 og 2.7.3.

Spesialpedagogisk hjelp

Det spesialpedagogiske området er i stadig vekst. Det er flere barn som får vedtak og størrelsen på vedtakene øker. I rådmannens forslag styrkes dette området med kr 0,5 mill.

Ikke-kommunale barnehager

I budsjettet for 2015 legger rådmannen opp til et estimat med tilskuddsnivå i tråd med Statsbudsjettet på 98 % og nye retningslinjer for tilskudd basert på kommunens regnskapssatser to år tilbake i tid.

Refusjoner fra andre kommuner

Kommunene kan kreve refusjon for barnehageplasser i ikke-kommunale barnehager, som er tildelt barn fra andre kommuner forutsatt at vedtekter, opptakskrets og opptakskriterier følger regelverket. Ved utarbeidelse av HØP er det kommet nye presiseringer. I skrivende stund er eventuelle konsekvenser av presiseringen ikke kjent.

Demografi

Anslag på demografikostnader er forsøkt ivarettatt i rådmannens forslag på bakgrunn av nye prognoser om befolkningsframskriving utarbeidet av kommuneplanleggere.

Tiltak som ikke er prioritert

Sammenlignet med nabokommuner har de kommunale barnehagene i Sola lavere andel til ledelsesressurs. Økt administrasjonsressurs i kommunale barnehager er det ikke funnet rom for i rådmannens budsjettforslag.

4.3.4. Barnevern

Hovedmål – kobling mot kommuneplanen

Sola kommune ønsker å skape en trygg oppvekst for barn og unge gjennom tidlig innsats og ved å legge til rette for god fysisk og psykisk helse hos den oppvoksende slekt. Arbeidet til barneverntjenesten utføres etter Lov om barnevern. Barneverntjenesten i Sola er opptatt av å sikre barn og unge som lever under vanskelige oppvekstvilkår en god utvikling, ved at tiltak gis av stabile, trygge og kompetente ansatte.

Arbeids- og ansvarsområder

Barneverntjenesten sine oppgaver er definert i Lov om barneverntjenester. Formålet med loven er å sikre at barn og unge, som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Samt å bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

Barneverntjenesten har fra 2014 fått oppgaver etter Lov om barn og foreldre; med å føre tilsyn under samvær.

Barneverntjenesten skal:

- Gjennom forebyggende tiltak, bidra til at foreldrene blir i stand til å gi det enkelte barn god omsorg i hjemmet.
- Bygge opp og videreutvikle egne hjemmebaserte tjenester.
- Sørge for at barn som er plassert utenfor hjemmet får gode omsorgstiltak.

- Gjennomgå og vurdere alle mottatte meldinger, utføre undersøkelser og sette i verk tiltak innenfor lovens frister. Det skal sikres en beredskap mot akutsituasjoner.
- Godkjenne fosterhjem og føre tilsyn med barn plassert i fosterhjem.
- Føre tilsyn med fosterbarn som andre kommuner har plassert i Sola kommune.
- Opplæring av personer som skal føre tilsyn med barn i fosterhjem.
- Rekruttere, veilede og administrere oppdragstakere og tiltak (fosterhjem, besøkshjem, miljøarbeidere, støttekontakter m.fl.).
- Delta aktivt i utvikling av tverretattlig samarbeid, og ha fokus på oppvekstmiljøet i kommunen.
- Saksbehandle søknader om adopsjon med hjemmebesøk og rapportskriving.
- Ivareta og følge opp enslige mindreårige som Sola kommune har tatt imot.
- Barneverntiltak i familien omfatter hjelpetiltak som miljøarbeidertjenester, støttekontakt, avlastning og endringstiltak for barn som bor hjemme.
- Føre tilsyn under samvær etter Lov om barn og foreldre, etter pålegg fra retten.

Barneverntiltak utenfor familien omfatter alle tiltak knyttet til barn som bor utenfor hjemmet, både som hjelpetiltak og som omsorgstiltak. Dette er i hovedsak tiltak som fosterhjem og plassering i institusjon.

Mål- og satsingsområder i planperioden

Forebyggende innsats gjennom:

- Deltagelse i prosjektet "Tidlig innsats" som er i fire barnehager i år.
- Informasjon til foreldre på foreldremøter.
- Tverretattlig samarbeid.

Bidra til at barn får en trygg oppvekst gjennom:

- Iverksetting av tiltak etter Lov om barneverntjenester.

Bedre samarbeidet med foreldre gjennom:

- Fokus på brukermedvirkning.
- Rutiner for evaluering.
- Deltagelse i forskningsprosjekt.

Fokus på barn og unges medvirkning gjennom:

- Samtaler med barn.
- Barns deltagelse ved iverksetting og evaluering av tiltak.

Øke kompetansen hos ansatte gjennom:

- Tilbud om videreutdanning.
- Skolering sammen med andre kommuner.
- Interne fagdager.
- Veiledning til alle ansatte.
- Opplæring for nyansatte.

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2014.

4.3.5. Helsestasjon

Hovedmål – kobling mot kommuneplanen

Sola kommune ønsker å skape en trygg oppvekst for barn og unge gjennom tidlig innsats og ved å legge til rette for god fysisk og psykisk helse hos den oppvoksende slekt. Helsestasjon har til hensikt å forebygge mer for å reparere mindre.

Arbeids- og ansvarsområder

Kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjon og skolehelsetjenesten er hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-4 og forskrift av 3.

april 2003 § 2-4, i tillegg til smittevernloven § 3-8 første ledd.

Det gis tilbud til gravide og til barn og ungdom 0-20 år.

Helsestasjon håndterer legemidler til barn i barnehage, skoleelever og barn i skolefritidsordning.

Eksempler på oppgaver:

- Helseundersøkelser og rådgivning med oppfølging/henvisning.
- Forebyggende psykososialt arbeid.
- Opplysningsvirksomhet og veiledning individuelt/grupper.
- Hjemmebesøk/oppsøkende virksomhet.
- Samarbeid med skole om godt fysisk/psykisk lærings- og arbeidsmiljø.
- Samarbeid om habilitering av barn og ungdom med spesielle behov.
- Informasjon om og tilbud om Barnevaksinasjonsprogrammet.
- Tuberkulose/smittevern.

Mål - og satsingsområder i planperioden:

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten har et friskfokus, og skal bidra til å fremme mestring og god selvfølelse. Tjenesten skal ivareta det helhetlige forebyggende og helsefremmende arbeidet.

Tiltakene skal bedre forutsetningene for god helse og ta sikte på å fremme trivsel, velvære og muligheter til å mestre de utfordringer og belastninger mennesker utsettes for.

Nødvendige tiltak skal iverksettes enten i regi av egen tjeneste eller ved å henvise til andre samarbeidsparter.

1. Gi støtte i svangerskapet og barseltiden.

Tilbud om oppfølging av jordmor i svangerskapet, og nært samarbeid mellom jordmor og helsesøster når barnet er født. På grunn av tidlig hjemreise fra barsel, er god samhandling med SUS nødvendig, spesielt med tanke på nye nasjonale faglige retningslinjer i barselomsorgen.

For å ivareta mor og barn fysisk og psykisk, er tilbud om tett oppfølging viktig. Tidlig hjemmebesøk/barselkontakt, ammeveiledning, drop-in-tilbud m.m..

2. Styrke foreldre i foreldrerollen.

Å gi foreldre bekreftelse på at de mestrer foreldrerollen er et viktig forebyggende tiltak. Ha fokus på foreldrenes samspill med barnet sitt. Tilstedeværelse - noe som trues av stadig økende bruk av digitale verktøy.

Felles forståelse av foreldrerolle og grensesetting.

3. Nettverksbygging.

Det gis tilbud om ulike grupper i svangerskapet og i barseltiden. Disse arenaene er viktige treffpunkt som kan gi økt opplevelse av mestring i sin nye livssituasjon.

4. Skolehelsetjenesten.

Det er ønskelig å gjennomføre lovpålagte oppgaver med økt fokus på forebygging og helsefremming.

Ved økt tilstedeværelse på skolen er det ønskelig å fremme elevenes fysiske og psykiske helse, ved å etablere et tettere samarbeid med skolene i forhold til gode levevaner (søvn, selvfølelse, digitale medier m.m.)

Videreføre eksisterende gruppetilbud.

Være pådriver i oppvekstteam (OT) for å videreutvikle et godt tverrfaglig samarbeid til elevenes beste.

5. Sikre en god kvalitet på tjenesten.

Evaluerer og oppdaterer kvalitetsrutiner som skal sikre at tjenesten blir forsvarlig utført.

Gi muligheter for faglig oppdatering.

Fokus på tett tverrfaglig samarbeid for å sikre at brukerne får rett hjelp i rett tid.

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2014.

I tillegg foreslår rådmannen å opprette to årsverk i 2015, tilsvarende kr 1,1 mill som følge av økte rammeoverføringer knyttet til helsestasjon- og skolehelsetjenesten. Videre legger rådmannen opp til en opptrapping med ett årsverk fra og med 2016.

4.3.6. PPT – Pedagogisk psykologisk tjeneste Hovedmål – kobling mot kommuneplanen

PPT sine arbeidsoppgaver er hjemlet i § 5-6 i opplæringsloven:

- Utarbeide sakkyndig vurdering der loven krever det.
- Bistå skoler og barnehager med kompetanse og organisasjonsutvikling vedrørende barn med særlige opplæringsbehov.

Sola PPT har utviklet en egen visjon for best mulig å oppnå målet med hovedarbeidsoppgavene som er hjemlet i opplæringsloven: *"Inspirasjon til utvikling og mestring"*. Sola PPT skal yte veilednings- og rådgivningstjenester av høy kvalitet for barn, unge og voksne med særlige utviklings- og

opplæringsbehov. Vi ønsker at våre veilednings- og rådgivningstjenester inspirerer foreldre og pedagogisk personale, slik at de kan møte barn, unge og voksne med særlige opplæringsbehov på en måte som medfører at de opplever vekst, muligheter og mestring. Faglig bevissthet, åpenhet og lojalitet er sentrale verdier som skal ligge til grunn for arbeidet PPT gjennomfører både internt og eksternt. Både visjonen og de sentrale verdiene er utledet fra hovedmålet for oppvekst og kultur i kommuneplanen; *"Vi skaper gode oppvekstvilkår gjennom inkluderende og trygge arenaer for barn og unges utvikling, samt læring i en atmosfære av omsorg, respekt, tillit og mestring"*.

Arbeids og ansvarsområder

Nedenfor følger en oversikt over sentrale arbeidsoppgaver for PPT:

- Være tilgjengelig for brukerne.

- Gi råd og veiledning til foreldre, barnehage og skole.
- Kartlegge enkeltindivid, utviklings- og opplæringsmiljø.
- Være sakkyndig instans for kommunen vedrørende barn, unge og voksne med særlige behov.
- Gi råd om henvisning til andre hjelpeinstanser.
- Styrke kompetanse og organisasjonsutviklingen i barnehage og skole.
- Delta aktivt i kommunens tverrfaglige arbeid.
- Styrke de systemrettede tjenestene.
- Utvikle egen kompetanse.

De ulike virksomhetene innenfor skole og barnehage har en hovedkontakt v/ PPT. I de tilfeller hovedkontakten trenger annen kompetanse inn på sine skoler eller barnehager, hentes dette i første rekke fra andre fagpersoner internt ved PPT.

Mål og satsingsområder i planperioden

TABELL: RESULTATINDIKATOR/STYRINGSPARAMETRE

Resultatindikator / styringsparametre	Mål 2015-2018
Sikre stabil og kvalifisert arbeidskraft. PPT skal beholde alle ansatte i perioden, med unntak av de som går av med pensjon.	Vi skal beholde alle ansatte i perioden, med unntak av de som går av med pensjon.
Delta i utviklingsarbeid, ha en framtrødende rolle i tverretattlig samarbeid.	- Deltakelse i tverretattlige samarbeidsfora i kommunen. - Bidra med evidensbasert kunnskap i disse samarbeidsfora.
Videreutvikle systemorienterte arbeidsformer	- Bistå skoler og barnehager med å utvikle inkluderende læringsmiljøer for alle barn. - Forankre systemarbeid hos skole- og barnehagesjef, rektorer og styrere. - Videreføre tospannmodellen for å bidra til en mer enhetlig tjenesteprofil.
Levere faglig kompetente tjenester: Generalistprofil Veiledningskompetanse	- PPT skal ha utredningskompetanse på de høyfrekvente vanskegruppene. - PPT skal ha oversikt over virkningsfulle tilretteleggingstiltak for de høyfrekvente vanskegruppene. - PPT skal arbeide systematisk med å videreutvikle veiledningskompetansen hos de ansatte.
Prioritere deltakelse i Tidlig innsats. Kvello-modellen.	- PPT skal ha en koordinerende rolle for Tidlig innsats. - Flere ansatte hos PPT skal være med i arbeidet.

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2014.

Den demografiske utviklingen og mer krevende saker tilsier behov for nye stillinger i planperioden. Rådmannen har ikke funnet rom for økt bemanning i budsjettforslaget.

4.3.7. Kultur

Hovedmål – kobling mot kommuneplanen

Overordnet mål

Vår visjon er "Kultur for alle!".

Kulturopplevelser og deltagelse er viktige forutsetninger for kommunen for å sikre vekst og utvikling.

Gjennom kulturaktiviteter utvikles kompetanse som kreativitet og originalitet, evnen til å kjenne igjen kvalitet og det å drive kreative og skapende prosesser. Dette er også kompetanse med overføringsverdier for alle andre deler av samfunnslivet.

Kultur i Sola bygger på verdiene kvalitet, trivsel og respekt. Vi skal legge til rette for innovasjon, aktiv deltagelse og gode opplevelser, vi vil ha "Kultur for alle!"

Kommuneplanmål

Kultursektor er knyttet til kommuneplanen med følgende planmål:

C1 Vi skal bidra til å utvikle barn og unges kreativitet og kunstneriske evner etter den enkeltes forutsetninger gjennom musikk, dans og teatertilbud og gjennom lokale lag- og organisasjoner.

C2 Kommunen skal ha en lett tilgjengelig bibliotek- og informasjonstjeneste som gir tilbud tilpasset den enkelte brukers nivå og behov.

C3 Vi skal følge opp etablerte fritidstilbud for barn og unge og tilrettelegge for nye tiltak og tjenester som fremmer livskvalitet, livskraft og trygghet for alle barn og unge.

C4 Vi skal tilrettelegge og følge opp tilbud og tiltak som fremmer livsglede og livskvalitet gjennom idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Arbeids- og ansvarsområder

Kultursektor i Sola omfatter virksomhetene fritid, kulturskole og bibliotek i tillegg til fagstab for kultur og idrett.

Kultursektor ledes av kultursjef, som har et overordnet strategisk ansvar for hele

kulturområdet, underlagt kommunalsjef for Oppvekst og kultur.

Virksomhetene har ansvar for daglig drift og utvikling/strategi for eget tjenesteområde, herunder personal- og økonomiansvar. Det er egne virksomhetsledere for de tre områdene.

Kultursjef har ansvar for saker til politisk behandling, strategi og utvikling på overordnet nivå, helhetsperspektiv på tjenestetilbudet, på brukerne og medarbeiderne, samt støtte og følge opp virksomhets- lederne innen sektorområdet.

4.3.7.1. Sola kulturskole

Formål

Sola kulturskole har blant annet som mål:

- Å bidra til å utvikle elevenes kreativitet, deres kunstneriske evner og ferdigheter etter den enkeltes forutsetninger.
- Å arrangere konserter, teater- og danseforestillinger.
- Legge til rette for tverrfaglige produksjoner.
- Medvirke aktivt til at elever deltar i det lokale kulturliv.
- Bidra med støtte- og veiledningsfunksjoner overfor skoleverk, barnehager og sykehjem, samt lag og foreninger i Sola kommune.

Arbeids- og ansvarsområder

Sola kulturskole har tilbud til barn og unge innen musikk, dans og teater.

Det er videre et kommunestyrevedtak (k-sak 92/99) på at kulturskolen også skal ha tilbud innenfor visuell kunst, og det er derfor et mål å finne løsninger på dette i kommende periode.

Kulturskolen har i 2014 hatt flere tverretatlige prosjekter: Barnehageprosjektet "Musikk i kofferten", samarbeid med innføringsklassen ved Sola ungdomskole "Barn av regnbuen", og samarbeid med Sola sjukeheim "Dans med demente". I tillegg har vi prosjekter knyttet til Den kulturelle skolesekken.

Mål og satsingsområder i planperioden

- Kurs/kompetanseheving for ansatte i henhold til ny rammeplan.
- Holde ventelistene nede.
- Gjennomføre forsøksprosjekt innenfor visuell kunst gjennom et EU-prosjekt der kulturskolen, ulike virksomheter i kulturhuset, samt øvrig kulturliv inngår som aktører.
- Gjennomføre brukerundersøkelser.
- Utvikle nye konsert- og arrangementstilbud.
- Synliggjøre kulturskolens arealbehov i Sola sentrum og i Tananger spesielt.

Kulturskolen mottok i 2014 omtrent samme antall elevsøknader som i 2013. Gjennom et nytt datasystem, utviklet spesielt for kulturskoledrift, har vi fått et effektivt verktøy når det gjelder opptak, fordeling av elevplasser og ventelister. Det er ryddet i gamle ventelister og tatt inn mange nye elever. Ventelisten i 2014 er 197 elevplasser. En stor nedgang i forhold til 2013 (407).

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2014.

Tilbudet med gratis Kulturskoletime i skole/SFO er avviklet fra høsten 2014, og budsjettet justeres tilsvarende ned med kr 0,35 mill. per år.

Tilskudd til skolekorpsene flyttes fra kulturskolen til fagstab kultur.

4.3.7.2. Sola folkebibliotek

Formål

Sola folkebibliotek skal ha en lett tilgjengelig bibliotek- og informasjonstjeneste tilpasset den enkelte brukers nivå og behov.

Arbeids- og ansvarsområder

Bibliotekets primæroppgave er å stille bøker og annet materiale til disposisjon for innbyggerne.

Biblioteket skal formidle, gjøre litteraturen og informasjonen tilgjengelig, samt gjøre det enkelt å benytte seg av tilbudet.

I tillegg har biblioteket en viktig funksjon som lokal møteplass med lav terskel.

Biblioteket skal ha et organisert samarbeid med skolene.

Mål- og satsingsområder i planperioden

- Øke utlånet fra 5,3 i 2013 til 8 utlån per innbygger.
- Gjennomføre minst 80 samlinger og arrangement i biblioteket (inkl klassebesøk).
- Støtte og veilede skolene i arbeidet med å få større og bedre skolebibliotek.
- Videreutvikle samarbeidet med Jærbiblioteka (Klepp og Time).

Sola folkebiblioteks utlåns- og besøkstall ligger over landsgjennomsnittet, selv med en liten nedgang i 2013. Bibliotekene i Sola utpeker seg med svært gode åpningstider, noe som gjør det til en utfordring å sette av ressurser til utadrettet virksomhet som litteraturformidling og arrangement.

Den største utfordringen er å rekruttere og beholde gode medarbeidere. Stikkord er godt fagmiljø og gode utviklingsmuligheter.

En viktig oppgave i årene framover vil være å utvikle kompetanse i forbindelse med nye oppgaver for bibliotek og bokmarkedet, eksempelvis ebok, web-baserte tjenester, sosiale media, biblioteket som sosial møteplass og biblioteket som debattarena.

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2014.

4.3.7.3. Fritid

Formål

Virksomhet fritid skal være med å skape, utvikle og opprettholde meningsfulle fritids- og kulturaktiviteter for barn og unge i kommunen, samt tilrettelegge for fritidsaktiviteter for mennesker i alle aldre med spesielle behov. Tjenestene som gis skal fremme livskvalitet, livskraft og trygghet.

Arbeids- og ansvarsområder

- Drift av et kreativt ungdomssenter tilrettelagt for utstrakt ungdomsmedvirkning. Ungdomssenteret gir gode vilkår og trygge rammer for ungdom som ønsker å drive selvdrevne kultur- og interessegrupper, tilbyr kompetansegivende workshops ca. 1 helg per måned.
- Veiledning av barn og unge i skolealder til en aktiv fritid, skal være en brobygger til allerede eksisterende fritidstilbud.
- Ivareta ungdomsinitiativ i nærmiljøene.
- Synliggjøre og arbeide for å styrke frivilligheten i lokalmiljøene, samt

saksbehandle tilskudd til barne- og ungdomsforeninger.

- Drift av to fritidsklubber for mennesker med utviklingshemming.
- Drift av den lovpålagte fritidskontakttjenesten (tidligere støttekontakttjenesten).
- Utstede ledsagerbevis.
- Prosjektledelse av "Jeg kan delta", utprøving av arbeidsmetoden FmB overfor barn og unge med innvandrerbakgrunn.
- Ansvar for saksbehandling av statlige tilskudd til tiltak mot barnefattigdom innenfor kultur og fritid.
- Arrangør av Ungdommens kulturmønstring (UKM).
- Arrangør av Talentkonkurransen for mennesker med utviklingshemming.
- Medarrangør av Dragefestivalen i samarbeid med Sola Drageklubb, Havdur og FAU ved Dysjaland skole.

Sola Frivilligsentral

Etter anmodning fra styret for Sola Frivilligsentral har rådmannen vurdert kommunal overtakelse og drift av Sola Frivilligsentral, og konkludert med at frivilligsentralen fortsetter som en stiftelse inntil videre. Kommunal overtakelse og drift må etter rådmannens vurdering ses i sammenheng med det arbeidet Sola kommune de neste årene må gjøre i tilknytning til statlige føringer om å legge til rette for mer frivillig arbeid.

Mål og satsingsområder i planperioden

- Implementering av nye arbeidsmodeller i driften, vedtatt mai 2014.
- Videreutvikle det 3-delte tilbudet i Fritidskontakttjenesten i virksomheten.

- Utvikle gode informasjonskanaler for markedsføring av virksomhetens fritidstilbud.

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2014.

For å opprettholde dagens aktivitetsnivå i Fritidskontakttjenesten. foreslår rådmannen å bevilge kr 1,24 mill. i 2015 med en opptrapping til kr 1,5 mill. videre i perioden.

4.3.7.4. Kulturhuset

Formål

Kulturhuset har som mål å tilby innbyggerne i kommunen og regionen for øvrig et kvalitativt og bredt kulturtilbud gjennom hele året.

Arbeids- og ansvarsområder

Kulturhuset er kommunens kulturelle kraftsenter. Her er samlet bibliotek, kulturskole, fritidssenter for unge, fritidsklubb for funksjonshemmede, kulturkontor og kafé, i tillegg til de scenene som kulturhuset bruker til egne produksjoner og utleie. På kulturhuset er også de administrative funksjonene i kultursektor samlet. Kulturhuset administrerer også utleie av Sola Ruinkyrkje.

Huset er og skal være et ressurscenter for kommunen og dets innbyggere.

Andre oppgaver som kulturhuset administrerer er:

- Fordele og leie ut lokaler i kulturhuset til kommunale instanser, kunstnere, bedrifter, frivillige organisasjoner og profesjonelle arrangører/leietagere.
- Disponere og fordele midlene i husleiefritaksordningen for lag og foreninger i Sola kommune.

- Legge til rette for de andre virksomhetene i kulturhuset, frivillige lag/organisasjoner og andre arrangører ved gjennomføring av konserter, teater, revyer, m.m. i kulturhuset.
- Tilrettelegge for at eksterne brukere av huset får kontakt og relevante svar på spørsmål.

Mål og satsingsområder i planperioden

- Kulturhuset skal være et profesjonelt og ledende kulturhus, med spesielt fokus på aktiviteter med og for barn og unge.
- Gjennomføre forestillinger og konserter etc. innenfor gitte budsjettrammer, gjerne i samarbeid med andre aktører.
- Tilby et spennende og allsidig program for alle aldersgrupper i kulturhuset, med spesiell vekt på arrangementer for barn, ungdom og familie.
- Kontinuerlig oppgradere materiell og bygg, slik at huset ikke fremstår som slitt og gammelt.
- Legge til rette for flere visuelle kunstutstillinger.
- Være et treffsted for barn, ungdom og voksne, både på forestillinger og i hverdagen.

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2014.

Rådmannen foreslår å styrke posten for medlemskap i Nordsjøvegen og Region Stavanger med kr 100.000,- for alle årene i perioden.

Rådmannen har ikke funnet dekning for opprettelse av nye stillinger, bl.a. kulturminnevernkonsulent og tekniker ved kulturhuset.

4.4. Tjenesteområde Levekår

Hovedmål – kobling mot kommuneplanen

Helsefremmende lokalsamfunn med ansvar for hverandre.

Kommuneplanmål:

Kommunen vil legge til rette for god livskvalitet og redusert hjelpebehov ved at:

- Den enkeltes ressurser i større grad tas i bruk for økt mestringsopplevelse og kontroll over eget liv.
- Ny teknologi og innovative løsninger gjøres tilgjengelig.
- Det stimuleres til å ta ansvar for seg selv, hverandre, og økt solidaritet mellom generasjoner.

TABELL: STYRINGSPARAMETER/MÅL 2015

Styringsparameter	Mål 2015
Øke mulighetene for å bo lenger hjemme	• Utarbeide en strategisk plan for innføring og bruk av velferdsteknologi. • Rehabiliterende arbeidsmetoder i flere deler av tjenestene. • Utarbeide en strategisk plan for hvordan styrke pårørende- og frivilligomsorg.
Økt satsing på forebyggende arbeid	• 75 % av deltakerne på frisklivssentralen rapporterer om bedre livskvalitet og mestring etter fullført reseptperiode.
Redusere utgiftene til hospits/pensjonat	• Minimale/50 % reduserte utgifter til midlertidig bolig. • Tett individuell oppfølging til de som bor i midlertidig bolig.
Antall unge under 25 år som mottar stønad til livsopphold/aktivitetsplikt som vilkår for sosialhjelp	• Ingen under 25 år skal være passive stønadsmottakere. • Praksisplasser i kommunale virksomheter økes med minimum 15 plasser.
Økt effektivitet	• Antall årsverk i brukerrettet tjeneste per mottaker reduseres til 0,58.

Arbeids- og ansvarsoppgaver

4.4.1. Fagstab levekår

Staben skal bistå på både strategisk nivå og tjenestenivå i oppgaver som går på tvers av virksomheter, for å få en helhetlig oversikt over overordnede oppgaver innen tjenesteområdet og en effektiv koordinering av disse.

Fagstab levekår omfatter følgende stillinger per 1.9.2014:

TABELL: ÅRSVERK FAGSTAB LEVEKÅR

Beskrivelse	Årsverk
Rådgivere (inkl. øk.rådgiver)	4,0
IKT-systemansvarlig	1,0
Kommuneoverlege	1,0
Turnuslege	2,0
Saksbehandlere, fagstab	2,0
Bestillerkontor	8,1
Sum	18,10

Fagstabens hovedoppgaver er plan- og utviklingsarbeid samt saksutredning til politiske utvalg. Fagstaben skal ha oversikt over overordnede planer og styringsdata, øremerkede tilskudd og koordinering av disse. En administrerer også interkommunalt samarbeid om legevakt og krisesenter, miljørettet helsevern, folkehelsearbeid og søknader om tilskudd. Staben har en rådgivende funksjon i faglige spørsmål.

I 2014 ble saksbehandlerfunksjonene knyttet til bostøtte, startlån og egenbetaling i pleie- og omsorgstjenestene overført til fagstaben. Det har gitt gode synergieffekter.

Ansvaret for legetjenesten er i sin helhet overført staben. Det har endelig lyktes å rekruttere kommuneoverlege i 100 % stilling. Foreløpig kjøper Stavanger kommune 40 % av kommuneoverlegens kapasitet til funksjonen som smittevernoverlege i Stavanger.

Bestillerkontoret

Bestillerkontoret har ansvar for å saksbehandle alle søknader om institusjonsplasser, ulike hjemmetjenester, omsorgslønn, omsorgsboliger, parkeringsplasser, avlastning m.m. Bestillerkontoret kartlegger behov og fatter vedtak om tjenester.

Legetjenester

Yter akutt og kurativ behandling og sikrer en lett tilgjengelig og best mulig primærhelsetjeneste til Solas befolkning.

Per 1.9.2014 har kommunen 20 fastlegehjemler og to turnusleger som dekker befolkningens behov for legetjenester på dagtid. Fastlegene driver privatpraksis og mottar støtte fra kommunen etter gitte satser per innbygger. Legevaktjenester gis ved Stavanger legevakt.

4.4.2. Virksomhetene

Arbeidsoppgavene er regulert gjennom helse- og omsorgstjenesteloven, folkehelseloven, pasientrettighetsloven, helsepersonelloven og ulike forskrifter.

Tjenesteområdet er organisert i 8 virksomheter og en fagstab (bestillerkontoret er en del av fagstaben):

- Sola sjukeheim: institusjon med 70 døgnplasser og dagsenter for eldre.
- Sola bo- og hjemmetjenester: alderspensjonat med 42 døgnplasser og hjemmetjenester.
- Tananger bo- og hjemmetjenester: sykehjem med 35 døgnplasser, omsorgsboliger for eldre og yngre funksjonshemmede, hjemmetjenester, dagsenter for demente og aktivitetssenter.
- Åsenhagen avlastnings- og barneboliger: avlastning og boliger for barn.
- Miljøtjenesten: botilbud, hjemmetjenester og dagtilbud til personer med utviklingshemming og utviklingsforstyrrelser.
- Psykisk helse og rus: botilbud, hjemmetjenester og dagtilbud for mennesker med psykiske lidelser og rusmiddelavhengighet. Drifter livskrisehjelpen.
- Fysio- og ergoterapi: rehabilitering, behandling, forebyggende tiltak og praktisk tilrettelegging, - til alle aldersgrupper i og utenfor institusjon + frisklivssentralen.
- NAV (Sosiale tjenester): økonomisk hjelp, rådgivning, skaffe boliger og bidra til sysselsetting/integrering av vanskeligstilte/flyktninger.

Mål og satsingsområder i planperioden

I tjenesteområde Levekår, og innenfor de ulike virksomhetene, er det mange utfordringer og oppgaver som daglig løses for å gi innbyggerne i Sola de tjenestene de har krav på og behov for. For å videreutvikle tjenestene er det valgt ut noen felles satsingsområder en vil gi særskilt oppmerksomhet framover. Hver virksomhet lager i tillegg sine årlige mål som bygger på kommuneplanmål og de felles satsingsområdene.

Øke mulighetene for å bo lenger hjemme

Mål 2015:

- Utarbeide en strategisk plan for innføring og bruk av velferdsteknologi.
- Rehabiliterende arbeidsmetoder i flere deler av tjenestene.
- Strategisk plan for hvordan styrke pårørende- og frivilligomsorg.

Det er en nasjonal satsing på å utvikle tjenestene og arbeidsoppgavene innen pleie og omsorg slik at det blir mulig for innbyggerne å bo hjemme lenger. I Sola satses det på flere tiltak for å legge til rette for dette:

Informasjon: Seniordrøsen, et nytt tiltak som startet opp i 2013, har til hensikt å øke kunnskapen hos seniorene om ting en selv kan gjøre for å bidra til å greie seg hjemme lengst mulig. Tiltaket med forebyggende hjemmebesøk til alle 80-åringer som ikke har kommunale tjenester er godt mottatt og vil fortsette.

Treningsgrupper: I regi av Frisklivssentralen er det satt i gang åpne treningsgrupper for eldre med fokus på styrketrening/funksjonstrening/fallforebygging.

Forskning og utvikling: Sola kommune har sammen med Juztmove (internettbasert

aktivitetsplattform med treningsprogrammer på video) fått tilskudd fra Innovasjon Norge til et pilotprosjekt som skal utvikle et nytt tilbud til bruk i frisklivssentralen og generelt i folkehelsearbeidet i Sola kommune. Prosjektet skal undersøke hvordan fysisk trening over internett/nett kan benyttes for å få flere friske innbyggere. Testingen vil foregå i 2015 og avsluttes 2015/2016.

Velferdsteknologi: Velferdsteknologi er en fellesbetegnelse for teknologiske løsninger som kan styrke den enkelte sin mulighet til å klare seg selv i hverdagen til tross for nedsatt funksjonsevne.

Økt bruk av velferdsteknologi i de kommunale helse- og omsorgstjenestene gir mulighet for at:

- Flere kan mestre eget liv og helse og bidrar til at de kan bo lenger i eget hjem.
- Det kan fungere som helsefremmende tiltak ved at den enkelte opplever større trygghet i eget hjem, samt gis økt mulighet for sosial kontakt.
- Det kan skape større trygghet for pårørende.
- Det kan bidra til å forebygge eller utsette institusjonsinnleggelse.

Trygghetsalarmer er et eksempel på velferdsteknologi som kommunen allerede har tatt i bruk. Bruk av velferdsteknologi kan bidra til at Sola kommune evner å møte større etterspørsel etter tjenester på en måte som gjør at ressurser kan utnyttes bedre og mer effektivt. Velferdsteknologi kan både supplere og erstatte ordinære tjenester, og kan bidra til at andre tjenester kan drives mer effektivt. Bruk av teknologi skal være basert på den enkelte bruker sitt individuelle behov, og ha fokus på dennes ressurser.

Økt bruk av velferdsteknologi er et satsingsområde både nasjonalt og lokalt. Sola kommune vil utarbeide en plan for innføring av velferdsteknologi som vil bli lagt frem for politisk behandling i 2015.

Hjemmerehabilitering/rehabiliterende arbeidsmetoder: Team hjemmerehabilitering startet opp høsten 2012. I 2015 skal det jobbes aktivt med å implementere rehabiliterende arbeidsmetoder i den ordinære hjemmetjenesten. Tanken er at bruker tidlig setter mål for hva han/hun ønsker å bevare eller gjenoppta av egne ressurser. Hjemmetjenesten trener med bruker en periode for så å trekke seg helt eller delvis ut. Dette vil gi bruker økt livskvalitet og mulighet for å bo lenger hjemme, samt at kommunen ikke går inn til bruker med varige tjenester. Hjemmetjenesten, bestillerkontoret og korttids-og rehabiliteringsavdelingen er med i et læringsnettverk for å sikre gode pasientforløp.

Videre vil man starte planlegging av hvordan den rehabiliterende arbeidsmetoden også kan implementeres i virksomhetene psykisk helse og rus og miljøtjenesten.

Strategisk plan for hvordan styrke pårørende- og frivilligomsorg: I et helhetlig helseperspektiv fremheves deltakelse og medvirkning som helsefremmende aktiviteter. I møte med morgendagens omsorgsutfordringer blir det nødvendig å mobilisere samfunnets samlede omsorgsressurser til innsats på helse- og omsorgsområdet. Sola kommune ønsker å arbeide systematisk for å utløse ressurser hos brukerne selv, deres familier/pårørende og sosiale nettverk, i nærmiljøet og lokalsamfunn, i ideelle virksomheter og næringslivet. I første omgang vil vi etablere en strategisk plan for

hvordan styrke pårørende- og frivilligomsorg. Dette vil skje i samarbeid med ideelle/frivillige organisasjoner.

Økt satsing på forebyggende arbeid

Mål 2015:

- 75 % av deltakerne på frisklivssentralen rapporterer om bedre livskvalitet og mestring etter fullført reseptperiode.

I de signalene som kommer fra staten gjennom samhandlingsreformen, fremheves viktigheten av forebygging og folkehelsearbeid. I stedet for i stor grad å ha oppmerksomheten rettet mot å behandle og følge opp de som har fått en sykdom eller funksjonssvikt, må kommunene i større grad jobbe for å forebygge og redusere sykdom og skade. Folkehelseperspektivet forsøkes derfor dratt inn i alt planarbeid i kommunen.

Sola etablerte frisklivssentral høsten 2012. Målet med arbeidet her er tiltak som fremmer sunne levevaner med fokus på fysisk aktivitet, ernæring og røykeslutt. Deltagerne setter opp individuelle mål som de ønsker å nå i løpet av reseptperioden. Mange har ofte et mål om vektnedgang. Livsstilsendring er imidlertid krevende og tar lang tid, ikke minst fordi de fleste sliter med komplekse utfordringer i tillegg, ofte av mental art. Frisklivssentralen er derfor like mye et mestringssenter, der man fokuserer på hvordan man skal mestre livet med en kronisk sykdom. Det er derfor et mål at Frisklivssentralen i 2015 ved hjelp av et kartleggingsverktøy, skal måle forekomsten av mestringserfaringer og opplevd livskvalitet.

Psykiske lidelser er et økende problem i samfunnet og krever innsats på mange områder. Noe av det som er igangsatt i Sola er ulike kurstilbud. Grupper for ungdomsskoleelever med fokus på selvilde

og mestring er utprøvd med gode tilbagemeldinger. Et annet tiltak som en vet har god effekt på lettere depresjoner og belastninger, er KIB-kurs (kurs i mestring av belastning). I perioder har det vært vanskelig å rekruttere deltakere til disse kursene, og spesielt å få med yngre personer. En vil arbeide for å gjøre tilbudet enda bedre kjent og på sikt se på muligheten for å kunne ha enda flere kurs.

Redusere utgiftene til hospits/ pensjonat

Mål 2015:

- Minimale utgifter til midlertidig bolig.
- Tett individuell oppfølging til de som bor i midlertidig bolig.

Sola kommune har de siste årene avsatt midler til boligsosial handlingsplan for å sikre at også de som er vanskeligstilt på boligmarkedet, skal få et sted å bo. Det er imidlertid fortsatt en stor utfordring å finne egnet bosted til en del av de som er i boligkøen. Utgiftene til hospits/pensjonat har de siste årene vært svært høye. I tillegg til å være et dårlig tilbud for brukerne, er det også en dyr løsning. I 2015 håper man å få uttelling for å ha arbeidet systematisk med å opprette flere både midlertidige og varige botilbud. Da vil man kunne redusere utgiftene til hospits samtidig som brukerne får bedre boforhold.

De som får bolig (både av midlertidig og varig karakter), og som har lav boevne, må gis så tett individuell oppfølging at de mestrer de kravene som stilles til dem og ikke blir kastet ut. I 2015 skal NAV og psykisk helse og rus samarbeide om et prosjekt som handler om boveiledning til de som strever mest.

Antall unge under 25 år som mottar stønad til livsopphold/aktivitetsplikt som vilkår for sosialhjelp

Mål 2015:

- Ingen under 25 år skal være passive stønadsmottakere.
- Praksisplasser i kommunale virksomheter øker med minimum 15 plasser.

Høsten 2012 ble det etter et politisk initiativ vedtatt aktivitetsplikt for ungdom under 25 år. Kommunestyret 13.12.2012, k-sak 91/12: *"Arbeid for sosialhjelp" innføres i Sola kommune fra 01.01.2013. Det settes vilkår om aktivitetsplikt for passive mottakere av sosialhjelp etter en individuell vurdering.*

NAV Sola har gruppen "unge" som satsingsområde og arbeider tett med hver enkelt fra første dag. Det blir stilt krav/vilkår om deltakelse i kvalifiserings- eller kompetansehevede tiltak (for eksempel CV-verksted/kurs m.m.), krav til annen yrkesrettet aktivitet, eller vilkår om å møte til veiledningstimer på NAV-kontoret. Hver enkelt får individuell avklaring og oppfølging. I løpet av høsten 2014 gjennomfører NAV Sola en omorganisering som skal gjøre det enda lettere å fokusere på "aktivitet" som hovedprinsipp. For 2015 har kontoret som mål at ingen under 25 år skal være passive stønadsmottakere.

Det vil likevel være ulike tungtveiende grunner som taler mot at aktivitet skal være hovedregelen for de som mottar økonomisk stønad.

Per i dag er det ikke nok tilgang til eller nok forutsigbarhet når det gjelder praksisplasser for ulike grupper, inkludert unge. Dersom hovedregelen skal være aktivitet fra første dag, er det nødvendig å ha praksisplasser

tilgjengelig. Noen kommunale og private virksomheter er flinke til å ta imot praktikanter, men de fleste tar aldri imot. Det er nødvendig at kommunale virksomheter i alle sektorer stiller praksisplasser til disposisjon. Dette vil det arbeides aktivt og systematisk med i 2015.

Økt effektivitet

Mål 2015:

- Antall årsverk i brukerrettet tjeneste per mottaker reduseres til 0,58

I følge tall fra Kostra har Sola en høyere bemanning per bruker enn gjennomsnittet.

Brukerundersøkelser viser at vi har gode tjenester og fornøyde ansatte. Men en høy bemanning gir en høy enhetskostnad både for institusjon og hjemmetjenester. Flere undersøkelser, bla. arbeidet som ble gjort i effektiviseringsnettverkene, j.fr. k-sak 20/11, viser at det ikke alltid er en sammenheng mellom ressursbruk og kvalitet på tjenestene og medarbeidertilfredshet.

En av kommunens utfordringer framover blir å forsøke å få gitt flere innbyggere hjelp med samme ressursinnsats, og på en slik måte at kvalitet og tilfredshet bevares. Resultat fra andre kommuner viser at dette er mulig å få til når alle er enige om hvordan en skal prioritere og hvilket tjenestenivå som er "godt nok".

Den største utfordringen med dette er imidlertid at det i hjemmetjenesten er et relativt stabilt antall brukere, men hjelpebehovet til disse har økt.

Ordinært budsjettforslag

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2014.

Mange av de nye tiltakene det er funnet rom for i ordinært budsjettforslag er økte

kostnader som vil komme uten at kommunen har mulighet til å påvirke dette.

Kommunal medfinansieringen avvikles fra og med 1.1.2015 i tråd med forslag i statsbudsjettet. Budsjettet for dette formålet nulles ut.

Kommunestyret vedtok i sak 50/14 om utredning av konkurranseutsetting av kommunale tjenester å foreta omstilling i egen regi for levekårsområdet. Denne omstillingen er forventet å gi en innsparing på kr 5,15 mill i 2015. For å gjennomføre vedtatt innsparing er det opprettet ett årsverk i stab levekår som skal gå tett på virksomhetene og bidra til å finne de rette tiltakene som beskrevet i saken.

Rådmannen tilrår at det opprettes 3,21 årsverk ved Åsenhagen barne- og avlastningsbolig i tillegg til de 7 årsverk kommunestyret opprettet i januar. I tillegg tilrår rådmannen en økning i bevilgningen til kjøp av private avlastningstjenester. Dette for å dekke opp for økt vedtaksmengde om avlastning.

Ut fra en behovsanalyse gjennomført i august 2014 finner ikke rådmannen at det er behov for å øke kapasiteten på institusjonsplasser ytterligere i 2015. Rådmannen foreslår derfor at resterende plasser ved TABO åpnes i 2016 og at nytt sykehjem i Sola sentrum åpnes i 2018.

Rådmannen har ikke funnet rom for å foreslå bevilgning til bemanning av personalbase på Myklebust i 2015, og vil derfor tilrå at de 8 boligene benyttes til brukergrupper som ikke har behov for heldøgns bemanning.

Behovet for boliger for psykisk utviklingshemmede tilknyttet personalbase har endret seg den senere tid. Kommunen har for tiden tilstrekkelig kapasitet til å kunne dekke

behovet for antall brukere med vedtak om bolig tilknyttet base.

Rådmannen har ikke funnet rom for å tilrå et årsverk som flyktningkonsulent i NAV. NAV har foretatt interne organisasjonsendringer som har medført at de vil klare å følge opp det antall nye flyktninger som er vedtatt.

Det er ikke realistisk å øke mottakstallet av flyktninger ytterligere i 2015, da boligsituasjonen i Sola fremdeles er noe anstrengt, og arbeidsmarkedet er presset.

4.5. Tjenesteområde Samfunnsutvikling

Tjenesteområde Samfunnsutvikling omfatter virksomhetene Eiendom, Arealbruk og Kommunalteknikk. Virksomhetene er generelt sett konjunkturfølsomme, og merker det gode arbeidsmarkedet og den vedvarende høykonjunkturen innenfor byggesektoren godt. Høykonjunkturen påvirker også aktivitetsnivået i kommunen, særlig innenfor boligbygging, trafikkøkning, vegprosjekter og en betydelig økning i antall passasjerer ved Stavanger lufthavn Sola.

Tjenesteområdet overordnede mål er at kommunen skal forvalte sine arealer og eiendommer på en effektiv og bærekraftig måte, og slik at det fremmer et variert næringsliv og fellesskapets interesser. Videre har tjenesteområdet fire delmål:

- Kommunen skal være en aktiv eiendomsforvalter med sikte på å ivareta kommunens og næringslivets interesser og behov i et langsiktig perspektiv.
- Kommunens eiendommer, bebygde og ubebygde, skal være en aktiv innsatsfaktor i den kommunale tjenesteyting.

- Det skal tilrettelegges for et mangfoldig næringsliv i henhold til lokale, regionale og nasjonale føringer, og det skal settes krav til estetikk, robusthet og bærekraftig utvikling.
- Kommunen skal bidra til et effektivt transportnett for næringsliv, et robust kollektivnett inkludert bybane, og for et attraktivt og sikkert gang- og sykkelveinett.

Tjenesteområde Samfunnsutvikling har totalt 135 årsverk. Fagstab samfunnsutvikling består av fem årsverk, herav to kommuneplanleggere, en økonomirådgiver, en rådgiverstilling, samt en advokat. En del av virksomhetene har ansatte som er attraktive i markedet, og kommunen merker et betydelig lønnspress for å holde på kompetanse, særlig blant de yngre arbeidstakerne.

4.5.1. Eiendom

Overordnede virksomhetsmål

De overordnede virksomhetsmålene gjennomføres og sikres ved at virksomhet Eiendom tar ansvar for:

- Prosjektering, planlegging og gjennomføring av utbygginger og rehabiliteringer av kommunale byggeprosjekter vedtatt i HØP.
- Gjennomføre byggeprosjekter i henhold til "Kommunedelplan for energi og klima".
- Gjennomføre alle bygge- og vedlikeholdsprosjekter uten skade på person eller miljø.
- Verdibevarende og miljøriktig ivaretagelse av kommunens eiendom, bygg og anlegg. Med andre ord: forvalte, drifte og vedlikeholde alle kommunale bygg, parker, lekeplasser, friområder og kirkegårder.

- Levere vaktmester- og renholdstjenester (service og støtte) til andre virksomheter i Sola kommune.
- Inn- og utleie av boliger og leiebygg til kommunal tjenesteproduksjon, leiekontrakter.
- Forbedret evne til forsvarlig forvaltning.

Organisasjon

Virksomheten ledes av kommunens eiendomssjef og er organisert i fire seksjoner:

- Bygg- og driftsseksjon
- Park- og grøntseksjon
- Boligseksjon
- Eiendomsutvikling

Hver seksjon ledes av en seksjonsleder som har personalansvar og budsjett- og regnskapsansvar for sin seksjon. Tre av fire seksjoner i virksomheten berøres av kommunestyrets vedtak om intern omstilling i virksomheten vedtatt i k-sak 50/14 "Utredning av mulig konkurranseutsetting av kommunale tjenester". Hensikten med omstillingen er å optimalisere dagens organisasjon når det gjelder ressursutnyttelse, styrke den kommunale eiendomsforvaltningen og innføre tjenesteleveranseavtaler. Videre er det ønskelig å få på plass klare ansvarsforhold for igjen å kunne levere bedre verdibevaring av

kommunens eiendomsportefølje, samt å avklare behov for riktig service og støtte til bygg og anlegg når det gjelder responstider og omfang. Ny organisasjon vil også ha økt fokus på kontinuerlig balanse av egen produksjon og kjøp av eksterne tjenester, blant annet innenfor renhold- og parktjenester.

Virksomheten omfatter totalt 81,3 årsverk.

4.5.1.1. Bygg- og driftsseksjon

Seksjonen har ansvaret for drift og vedlikehold av kommunale bygg (skoler, barnehager, helseinstitusjoner, svømme- og idrettsanlegg og andre kommunale bygg). Seksjonen gjennomfører også mindre ombygginger og rehabiliteringer av bygg for å opprettholde standard/tilstand.

Seksjonens mål

- Lage en vedlikeholdsplan med god kvalitet over 3-5 år.
- Synliggjøre samsvaret mellom gjennomført vedlikehold og de bevilgede vedlikeholdsrammer.
- Anskaffe og systematisere kommunens bygningsmasse i et egnet dataprogram for vedlikeholdsplanlegging.
- Fortsette med arbeidet med revisjon av branntegninger og branndokumentasjon.

TABELL: STYRINGSPARAMETRE BYGG- OG DRIFTSSEKSJON

	Mål 2015
Tilstandskontroll av bygg og anlegg	20 %
Gjennomføre godkjent vedlikeholdsplan bygg/anlegg	100 %
Sentral overvåking av SD-anlegg	30 %

Vedlikehold bygninger – normtall

Sola kommunes bygningsmasse (ca 160.000 m²) er vurdert til å ha en verdi på ca kr 1,7 mrd.

Det anbefales i flere utredninger at det avsettes 1-1,5 % av bygningsmassens verdi til vedlikehold årlig. Basert på denne verdien

burde det i budsjettet vært avsatt ca kr 24,0 mill til vedlikehold for å opprettholde standarden gjennom byggets levetid. I tillegg kommer utviklingskostnader (ombygginger/tilpasninger).

Det er i dag knappe midler til jevnlig vedlikehold av kommunale bygg. Erfaringene fra de rehabiliteringsprosjektene som er gjennomført de siste årene viser at en god del eiendomsmasse (realkapital) har forvitret/forfalt. Drift og vedlikehold av kommunale bygg må sikres nødvendig personell. Dette er nødvendig for å kunne følge opp utarbeiding og oppfølging av vedlikeholdsplan for kommunale bygg, utarbeiding og oppfølging av branntekniske planer, oppfølging av pålegg etter branntilsyn og så videre.

Renhold

Kommunen kjøper i dag renholdstjenester i mange større bygg som for eksempel skoler. I forbindelse med utarbeidelse av anbudsdokumenter blir renholdsrutiner og renholdsfrekvens vurdert. Det samme blir renholdsrutiner og renholdsfrekvens i de bygg der kommunen selv har egne renholdere. Dette kan føre til at renholdsfrekvenser blir redusert der en finner dette forsvarlig.

Drift

Bygg- og driftsseksjonen får stadig nye bygg som skal betjenes med vaktmester. Seksjonen er underbemannet i forhold til brukernes ønsker og forventninger, da disse er svært varierende ute i kommunen. Det er nå satt i gang en prosess med interne omstillinger som blant annet har fokus på økt effektivitet.

4.5.1.2. Park- og grøntseksjon

Seksjonens mål

Seksjonen jobber for god forvaltning og drift av offentlige uteområder. Med offentlige uteområder menes utearealer ved skoler, barnehager og offentlige bygg, offentlige lekeplasser, grøntstruktur i byggefelt og langs vei, samt kommunale skogsområder. Seksjonen forvalter og drifter også kommunens gravlunder.

Organisering

Seksjonen består av to administrative stillinger, en seksjonsleder og en parkforvalter, samt ti stillinger som fagarbeider/gartner i driftsenheten. Driftsenheten er igjen delt i to team, park og gravlund, som hver har sin driftsleder.

Omfang

Seksjonen har ansvaret for forvaltning og drift av omtrent 130 lekeplasser, 10 skolegårder, 16 barnehager og 3 gravlunder. I tillegg er det parkanlegg knyttet til rådhuset, Sola kulturhus, Lensmannstunet, helsehusene, PUH og omsorgsboliger, langs veganlegg, i tillegg til grøntdrag i boligfelt, for eksempel i Tananger. Av større skogsområder har seksjonen ansvaret for Hålandsmarka, Ølbergskogen, Kjerrberget, Åsenhøyden, Indra- og Ytraberget, Storevarden og Nunsteinen samt deler av kystlyngheibeltet på utsiden av Tananger. Det tilkommer stadig nye friområder på Myklebust, Jåsund og Skadberg som seksjonen følger opp og drifter.

Oppgaver

Forvaltning av offentlige uteområder:

- Godkjenne grøntplaner utarbeidet av private for nye boligfelt.

- Overta nybygde offentlige grøntområder fra private utbyggere.
- Opprettholde et godt samarbeid med velforeninger, interesseforeninger og enkeltpersoner som ønsker å gjøre dugnad i kommunale friområder.
- Saksbehandle alle saker tiliggende offentlige grøntområder.
- Strategisk forbedringsarbeid ved utarbeiding og fornying av grøntplaner og systemer for drift.
- Innkjøp og oppfølging av mindre renoveringsprosjekter på lekeplasser og i friområder.
- Oppfølging og ledelse av drift.

Drift av offentlige grøntområder:

- Sommerdrift; plenklipping, hekkklipping, tømning av søppel, lusing, planting av sommerblomster.
- Vinterdrift; etterfylling av sand i sandkasser og fallsandbasseng, hekkklipping (høst), felling av trær i forbindelse med tresaker, rydding i skogsområder, beskjæring av trær i parkmiljø og trerekker, grusing og rydding på og langs stier, snømåking og strøing, lekeplasskontroll og reparasjon av lekeutstyr.

TABELL: STYRINGSPARAMETRE PARK- OG GRØNTSEKSJON

	Mål 2015
Vedlikehold/rehabilitering av lekeplasser	Kr 2,0 mill (4-7 lekeplasser)
Skifte sand i sandkasser	100 % (ca 150 stk)
Innføre FDV-program og legge inn alle anlegg	100 %
Ny forvaltningsplan for friområder	2 (Tananger kystlynghei og Storevarden og Nunsteinen)
Lekeplasskontroll	100 % (166 anlegg)
Tilstandsrapport gravlunder	1 (Sola kirkegård)
Saksbehandling innen 4 uker	100 %
Tilgjengeliggjøre kulturminner for publikum	2 (Ruinkirken og Regehaugene)

4.5.1.3. Boligseksjonen

Boligseksjonen har ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale utleieboliger og omsorgsboliger.

Seksjonens mål

Boligseksjonen skal sørge for at kommunen har en kostnadseffektiv og godt vedlikeholdt boligmasse for kommunal utleie.

TABELL: STYRINGSPARAMETRE BOLIGSEKSJONEN

	Mål 2015
Gjennomføre indeksregulering	100 %
Foreta tilstandsanalyse av kommunale boliger	20 %
Gjennomføre planlagt vedlikehold i henhold til gjeldende vedlikeholdsplan	100 %

Boligseksjonen forvalter, drifter og vedlikeholder 209 boenheter, samt 12 personalbaser. I Boligsosial Handlingsplan 2013-2016 legges det opp til en økning av boligmassen med 57 boenheter.

Det er fire stillinger knyttet til boligseksjonen, en seksjonsleder og tre driftsledere som alle er utdannet tømrere. Drift av boligseksjonen forutsettes finansiert av tilhørende leieinntekter.

I 2015 videreføres arbeidet med å få oversikt over vedlikeholdsbehovet og bedre planleggingen. Ved utflyttinger legges det stor vekt på å raskt få boligen rehabilitert og i omlop igjen. Seksjonen har fokus på å utføre vedlikeholdsarbeid selv der det er praktisk mulig og gjennomførbart i den hensikt å minske kommunens utgifter. I samme hensikt vektlegger seksjonen arbeidet med å følge opp rammeavtaler i forhold til timebruk og kvalitet, og samarbeider godt med kommunens innkjøpsavdeling i så henseende.

4.5.1.4. Seksjon eiendomsutvikling

Kommunen står overfor store utbyggings- og rehabiliteringsprosjekter, som bygging av nytt sykehjem i Sola sentrum, nytt kommunehus og Ressurssenteret på Grannes skole. Seksjonen omfatter 6,8 årsverk fordelt på 8 personer.

Seksjonens mål

- Gjennomføre kommunale byggeprosjekter med vedlikeholdseffektive løsninger.
- Gjennomføre kommunale byggeprosjekter i henhold til Kommunedelplan Energi og Klima og Retningslinjer for kommunale byggeprosjekter.
- Utvikle kostnadseffektive entreprisereformer.
- Gjennomføre alle kommunale byggeprosjekter uten skade på person eller miljø.
- Alle nye prosjekter inn i ISY. Månedlige rapporteringer vedrørende drift og økonomi.
- Ivareta kommunens interesser i felter med privat utbygger.
 - Fokus på førstegangsetablerere.
 - Fokus på pris og kvalitet.
- Bedre samspillet mellom virksomheter.
 - Tidligere inn i prosjekter.
 - Delta i arbeidsgrupper.

STYRINGSPARAMETRE SEKSJON EIENDOMSUTVIKLING

	Mål 2015
Igangsette vedtatte investeringsprosjekter i henhold til vedtatte planer i HØP15-18	100 %
Gjennomføre igangsatte prosjekter innenfor vedtatte totale budsjettammer	> 90 %
Gjennomføre vedtatte prosjekter innenfor vedtatt fremdriftsplan	> 75 %

Det er stort behov for å kunne ha en tettere oppfølging av byggeprosjektene enn det seksjonen har kapasitet til i dag, dette til tross for at seksjonen har blitt styrket i 2014.

Implementering av ISY prosjekt- og økonomisystem har kommet på plass i 2014. Innlegging og tettere oppfølging av pågående prosjekter i ISY vil også ha fokus i 2015.

Seksjon Eiendomsutvikling er representert i mulighetsstudien for gjennomføring av sykkelanlegg i Sola kommune.

Seksjon Eiendomsutvikling skal utvikle andre utbyggingsområder som kommunen eier eller erverver, og vil ha fokus på å nytte kostnadseffektive entreprisereformer som hindrer tilleggsarbeider i byggeprosjekter. Det vil være spesielt fokus for å tilrettelegge for universell utforming i kommunens byggeprosjekter.

Ordinært budsjettforslag

Ordinært budsjettforslag for 2015 er en videreføring av budsjettet for 2014 med følgende endringer/presiseringer:

Budsjettet for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) styrkes med kr 2,57 mill. grunnet økt kommunal eiendomsmasse, deriblant to boliger med base på henholdsvis Myklebust og Skadberg, Grannes ressurscenter og flere kommunale leiligheter.

Fremover vil det være viktig å ta høyde for følgende forutsetninger:

- Høyt kvalifisert personale forutsetter økt innsats i form av kompetanseutvikling for å opprettholde virksomhetens attraktivitet og konkurranseevne.
- Økt konkurranse om kvalifisert arbeidskraft vil føre til økte lønnskostnader.
- Økte kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold grunnet et høyt byggenivå i kommunen.

Nye tiltak

Det er lagt inn tre nye stillinger i rådmannens forslag til Handlings- og Økonomiplan 2015 – 2018; en stilling som prosjektleder vedlikehold

samt to stillinger budsjettet i investeringsbudsjett: prosjektadministrator og prosjektleder. For øvrige opplysninger, se kapittel 2.6 og 2.7.

4.5.2. Arealbruk

Mål: Gjennomføre ett dagsseminar innen relevante plantema for aktørene i bransjen.

Organisering

Virksomheten ledes av plan- og bygningssjef, har 0,5 årsverk merkantil stilling og omfatter følgende seksjoner (totalt 23,6 årsverk):

- Plan (7,5 årsverk)
- Byggesak (8 årsverk)
- Kart og oppmåling (5 årsverk)
- Landbruk og miljø (1,6 årsverk)

Overordnede virksomhetsmål

Virksomhet Arealbruk skal arbeide for at arealressurser i kommunen forvaltes på en måte som ivaretar hensynet til en bærekraftig utvikling. Virksomheten skal legge til rette for utvikling av trygge, trivelige og utfordrende forhold å vokse opp og leve i. Virksomheten skal legge til rette for at beslutninger fattes etter åpne beslutningsprosesser med bred medvirkning. Virksomhet Arealbruk skal ivareta grunneieres rettssikkerhet og tilrettelegge for mangfoldig næringsutvikling innenfor rammen av vedtatt kommunale planer, nasjonale og regionale føringer og politiske vedtak.

4.5.2.1. Seksjon Plan

Planseksjonen har ansvar for rådgivning og saksbehandling i forbindelse med forslag til reguleringsplaner. Private planforslag utgjør hovedtyngden av saksmengden. Seksjonen har også ansvar for utarbeiding og behandling av

kommunale reguleringsplaner i tråd med prioriteringsliste vedtatt av kommunestyret. I tillegg arbeider planseksjonen med trafiksikkerhetstiltak og annen

transportplanlegging. Seksjonen yter også planfaglig arbeid i forbindelse med kommuneplanleggingen og annen strategisk planlegging i regi av kommunen.

TABELL: STYRINGSPARAMETRE PLANSEKSJONEN

	Mål 2015
Overholde lovpålagt frist om førstegangsbehandling maks 12 uker fra mottatt forslag.	Alle
Kunngjøre vedtak maks 1 måned etter vedtaksdato	Alle
Sende foreløpig svar på alle henvendelser innen 3 uker. Inkluderer svar om mottatte planforslag er komplette.	Alle
Prioritering av kommunale planer. Fastsettes i egen sak.	Alle

4.5.2.2. Seksjon Byggesak

Seksjonen har ansvar for byggesaksbehandling (herunder tilsyn) etter plan- og bygningsloven (PBL), forurensningsloven og vegloven og vegloven for kommunale veier. Seksjonen arbeider med delingssaker etter PBL, og med

seksjonering av eiendommer. Videre rapporteres B-delen i Matrikkelen (riksdekkende register for grunn, adresse og bygning), og byggesaksseksjonen bekrefter erklæringer om konsesjonsfrihet ved erverv av fast eiendom etter konsesjonsloven.

TABELL: STYRINGSPARAMETRE SEKSJON BYGGESAK

	Mål 2015
Det skal gjennomføres tilsyn i 10 % av byggesakene	10 %
Ulovlige byggerier skal reduseres gjennom adekvat og rask saksbehandling.	Reduksjon
Tidsfrister i byggesøknader skal overholdes	Alle
Gjennomsnittlig behandlingstid for byggesøknader reduseres	Reduksjon i forhold til 2014

4.5.2.3. Seksjon Kart og oppmåling

Seksjonen har ansvaret for alt arbeid etter matrikkelloven, der oppmålingsforretninger utgjør hoveddelen. Seksjonen har ansvar for drift og vedlikehold av kommunens

kartdatabaser. Hovedtyngden av arbeidet er daglig drift av basene og tilrettelegging og utveksling av kartdata med andre brukere. Seksjonen har en betydelig leveranse av digitale data til konsulenter m.m.

TABELL: STYRINGSPARAMETRE SEKSJON KART OG OPPMÅLING

	Mål 2015
Overholde fastsatte frister i matrikkeloven for gjennomføring av oppmålingsforretninger.	100 %
Overholde fastsatte frister i matrikkeloven for matrikkelføring av andre saker.	100 %
Øke ajourholdsnivået i basiskartet med hensyn til bygningsbasen målt gjennom ikke registrerte bygningsidentiteter.	100 %

4.5.2.4. Seksjon Landbruk og miljø

Seksjonen har ansvaret for den kommunale landbruksforvaltningen og gjennomføring av den statlige støtte- og finansieringsordningen innen landbruket. Seksjonen behandler landbrukssaker etter gjeldende lovverk, og fungerer som et veilednings- og informasjonskontor innen landbrukslovgivningen. Videre er seksjonen

med i diverse plan- og prosjektarbeid både internt og eksternt, samt at seksjonen har et spesielt ansvar for miljøforvaltning i kommunen. Seksjonen har hovedansvar for å gi pålegg om tilkopling av boliger i spredt bebyggelse til det kommunale avløpsnett, samt å behandle søknader om tilskudd til slik tilkopling i henhold til vedtatte tilskuddsordninger.

TABELL: STYRINGSPARAMETRE SEKSJON LANDBRUK OG MILJØ

	Mål 2015
Gjennomføring av tilsyn	5 %
Gjennomsnittlig behandlingstid for saker etter særlovene reduseres	2 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for klagesaker reduseres	2 mnd
Økt antall tiltak innen miljøvern og friluftsliv	15 stk

Ordinært budsjettforslag

Fra årsavslutningen for 2013 ble det fremført overskudd for både seksjon byggesak og seksjon kart- og oppmåling, mens planseksjonen gikk i minus. Positive og negative fond må dekkes inn over 3-5 år.

Rådmannen foreslår at gebyrer for arealplan økes med 10 % som følge av fremført underskudd i 2013 og forventet underskudd i 2014. Gebyrene for oppmåling foreslås økt med 3 % og byggesak med 7,5 %.

TABELL: SELVKOSTFOND AREALBRUK

	1.1.2013	Avsetning/bruk	31.12.2013
Selvkostfond Arealplan	286	-286	0
Selvkostfond Byggesak	374	1 395	1 769
Selvkostfond Oppmåling	831	1 537	2 368
Resultat	1 491	2 646	4 137

Budsjett for 2015 videreføres på om lag samme reelle nivå som i 2014.

I tillegg er det lagt inn to nye årsverk i rådmannens forslag til budsjett for 2015, fordelt på 0,5 årsverk som arealplanlegger/transportplanlegger, 0,5 årsverk ved seksjon byggesak og en prosjektstilling i forbindelse med kloakking knyttet til spredte avløp i Kolnes-området.

4.5.3. Kommunalteknikk

Overordnede virksomhetsmål

Virksomhet Kommunalteknikk skal fortsette med, og videreutvikle følgende:

- Levere nok vann, innenfor kvalitetskravene til drikkevannsforskriften.
- Motta og sørge for forskriftsmessig behandling av avløpsvann.
- Motta og sørge for forskriftsmessig behandling av avfall.
- Forestå en god forvaltning, drift og vedlikehold av det kommunale vegområdet.

For vann, avløp og renovasjon skal Kommunalteknikk nå de overordnede virksomhetsmålene ved å:

- Levere VAR-tjenester til en konkurransedyktig pris.

- Forestå en samfunnsøkonomisk utbygging og rehabilitering av det kommunale VA-nettet.
- Tilrettelegge for økt gjenvinning av avfall, samt videreutvikle innsamlingsordningene.
- Gjennomføre forsvarlig forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale veier ut fra vedtatte bevilgninger.

Arbeids- og ansvarsområder

Innenfor vei, vann, avløp og renovasjon (VAR), ivaretar virksomhet Kommunalteknikk både myndighetsutøvelse, forvaltning, drift og beredskap innenfor de enkelte ansvarsområdene. Ved prosjektering og utbygging forestår Kommunalteknikk detaljprosjektering, godkjenning av tekniske planer, inngåelse av avtaler, utbygging, kontroll, mv. innenfor de kommunaltekniske fagområdene vei, vann, avløp og renovasjon.

Organisasjon

Det er totalt 25 årsverk tilknyttet virksomhet Kommunalteknikk. Årsverkene er fordelt som følgende:

- Kommunalteknisk sjef: 1 årsverk
- Seksjon Vei, Vann og Avløp: 9 årsverk
- Seksjon Renovasjon: 1 årsverk
- Seksjon Juridisk: 1 årsverk
- Seksjon Teknisk drift: 10 årsverk
- Seksjon stab: 3 årsverk

Seksjon Teknisk drift

Teknisk drift (utfører) er leverandør til forvalter og har ansvar for de aktiviteter som er nødvendige for å kunne levere de varer og tjenester forvalteren etterspør ut fra definerte behov og/eller krav. Det betyr at Teknisk drift skal ivareta oppgaver forbundet med fremstilling av varer og tjenester i henhold til avtalt kvalitet. Som leverandør har seksjonen inntekter tilsvarende sine utgifter, og ansvarsområdet representerer dermed ikke et utgiftsområde for kommunen.

Seksjon Vei

Flere av de kommunale veier, gater, gang- og sykkelveier har behov for utbedring, renhold og vedlikehold. Kommunen har i denne forbindelse innkjøpt egen dataprogramvare for vedlikehold, og har gjennomført oppmåling av veinettet for å kunne planlegge et vedlikeholdsprogram for de kommunale veiene.

I kommunen er det mange private veier. Enkelte veier er gamle og har en standard som gjør at de ikke kan overtas av kommunen, selv om det hadde vært den beste løsningen for å sikre en viss standard på veiene. Dette gjelder spesielt private veier som dekker mange hus der hjemmel til veien ligger på den som i sin tid var grunneier for det området som ble bygd ut.

Det er i dag én stilling på seksjon Teknisk drift som har kommunale veier som hovedansvarsområde. Kommunen vil over tid overta vedlikehold av stadig nye veier i forbindelse med utbygginger av boliger og næringsområder, som vil gjøre det nødvendig å øke ressursinnsatsen.

Under ansvar kommunale veier er det egen tjeneste for snørydding og strøing av gang- og sykkelveier, kommunale veier og noen private veier. Posten skal også dekke kostnader til vinterberedskap. Kostnadene varierer over år, noe som betyr at de årene der utgiften overstiger budsjettet på denne tjenesten, så må en ta av andre driftsposter (vesentlig vedlikehold) og gis tilleggsbevilgninger for å dekke kostnadene. Dette går ut over de oppgaver som de andre postene er tenkt å dekke.

Mål og satsingsområder i planperioden

Kommunalteknikk har som mål i perioden å bygge ut vann- og avløpsnettet i tråd med hovedplan for vann og avløp. Det er også et mål å bygge ut og rehabilitere vei, vann og avløpsanlegg som er nødvendig i forbindelse med annen utbygging i kommunen. Seksjon renovasjon vil starte prøveprosjekt med henting av grovavfall hvor alle husholdninger i Sola kommune kan benytte seg av en bestillingsordning for henting av grovavfall.

TABELL: STYRINGSPARAMETRE VIRKSOMHET KOMMUNALTEKNIKK

	Mål 2015
Sanere vannledninger av asbestsement	350 m
Tilknytte eksisterende boliger/fritidsboliger til det offentlige nett	30 stk
Separere/oppgradere spillvann og overflateledninger i perioden	700 m
Rehabiliter avløpsstasjoner	1 stk
Reasfaltere kommunale veier	3 000 m

Ordinært budsjettforslag

Vann, avløp og renovasjon (VAR)

Kommunalteknikk forslag til HØP 15-18 bygger på gjeldende HØP 14-17 og på reviderte Hovedplaner vann og avløp, samt Avfallsplan for Sola kommune.

Drift, investeringer og bruk av selvkostfond innenfor VAR-sektoren er satt i system, og planlagt for kommende økonomiplanperiode. Det er også anslått gebyrutvikling for perioden.

Det er 100 % dekningsgrad innenfor VAR-området hele perioden, inklusive utgifter til kapital- og indirekte kostnader.

Alle foreslåtte investeringstiltak innenfor VAR-sektoren er fullfinansiert ved låneopptak.

Alle utgifter til renter og avdrag på investeringer, samt alle drifts- og vedlikeholdskostnader og indirekte kostnader innenfor VAR-området, dekkes i sin helhet av gebyrene og eksisterende selvkostfond, og påvirker dermed ikke kommunens øvrige drifts- og investeringsbudsjetter.

Alle utgifter til drifts- og vedlikeholdskostnader, samt utgifter til investeringer innen vegområdet dekkes i sin helhet av kommunens ordinære drifts- og investeringsbudsjett.

I kapitalkostnadsberegningen er regnskapstall for investeringer innenfor VAR-sektoren lagt til grunn for beregningen. Det benyttes lineær avskrivning (like årlige avskrivninger), der avskrivningen varierer med forventet levetid i henhold til fastsatte avskrivningsregler i Forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 8.

Virksomhet Kommunalteknikk foreslår å øke gebyrene med 2 % på vann, 4 % på avløp og 3 % på renovasjon, se kapittel 6 for nærmere informasjon.

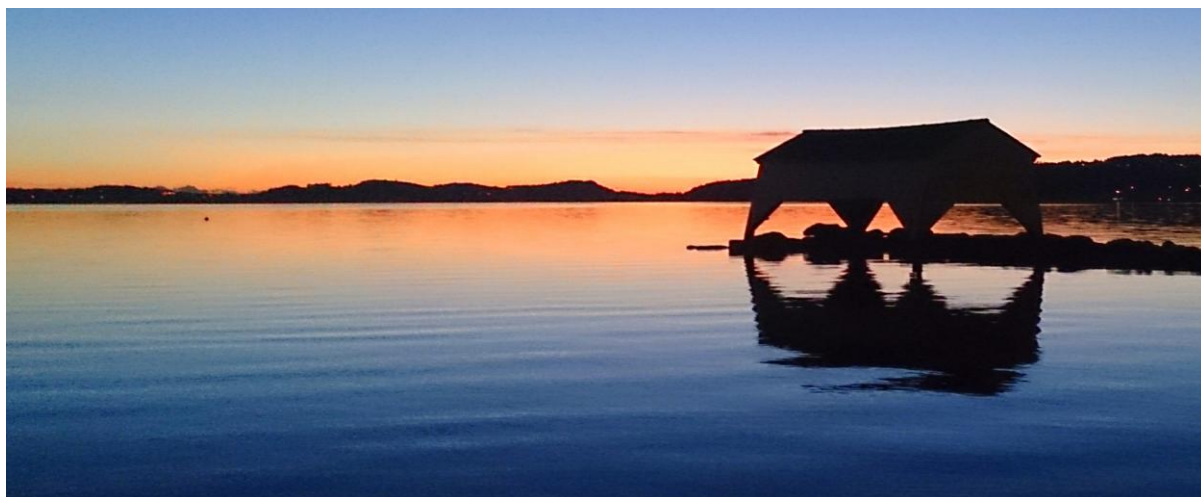
Det legges opp til at det i planperioden vil bli en underdekning i driftsbudsjettet som skal dekkes av overføringer fra selvkostfondene innenfor VAR-områdene for slik å bygge ned fondene på en forsvarlig måte.

TABELL: SELVKOSTFOND VANN, AVLØP OG RENOVASJON PER 31.12.2013

	Beløp i hele 1000
Vann	20 387
Avløp	26 976
Renovasjon	7 871
Resultat	55 234

5. Kommunale foretak og Sola kirkelige fellesråd

Kapittel 5 Kommunale foretak og Sola kirkelige fellesråd er inndelt som følger:

- .1 Kvithei utbyggingsselskap KF
- .2 Sola storkjøkken KF
- .3 Sola kirkelige fellesråd

Innledning

De kommunale foretakene er en del av kommunen som konsern (juridisk enhet). Foretaksstyrene sender sin innstilling til rådmannen som på bakgrunn av dette innstiller til vedtak til kommunestyret. Kommunestyret fastsetter henholdsvis netto driftsbudsjettramme, investeringsbudsjett og ramme for låneopptak for det enkelte kommunale foretak. Det følger av Kommuneloven at kommunestyret fastsetter årsbudsjettet for kommunens virksomhet, og dette omfatter også foretakets budsjetter.

Reglene om inndekking av underskudd følger tilsvarende bestemmelse som for kommuneforvaltningen. Regelen er at slik inndekking skal skje om nødvendig med dekning i foretakets frie fondsbeholdning.

Dersom foretaket ikke greier å dekke inn underskuddene, overføres ansvaret til kommunestyret, som må bevilge midler til slik inndekking.

Når kommunestyrets vedtak om ramme for foretakets virksomhet, både drift og investeringer, foreligger, er det styrets ansvar å fastsette det detaljerte årsbudsjettet og utøve økonomistyring og oppfølging gjennom budsjettåret i samsvar med kommuneloven med forskrifter.

I kapittel 5 fremlegges hovedtallene, mål og prioriteringer slik de fremgår av forslaget fra foretaksstyrene. Til hvert av forslagene har rådmannen gitt sine vurderinger og tilrådninger. Som følge av forslag fra foretaksstyrene har rådmannen innarbeidet sitt

forslag til vedtak. Forslag til Handlings- og økonomiplan fra foretaksstyrene er innarbeidet i dette kapittelet i sin helhet.

Sola kirkelige fellesråd sitt budsjettforslag trykkes også i sin helhet i dette kapittelet. Rådmannens vurdering av forslaget kan leses etter budsjettforslaget. For ytterligere informasjon, se også kapittel 2 Økonomiske

rammebetingelser og prioriteringer, avsnitt 2.7.2 og 2.7.3 driftstabell med beskrivelse av tiltak, linje 14 samt avsnitt 2.6.2 og 2.6.3 investeringstabell med beskrivelse av tiltak samlebevilgning formål kirke.

5.1. Kvithei utbyggingsselskap Sola KF

Det kommunale foretakets forslag til Handlings- og økonomiplan 2015-2018 og årsbudsjett 2015 er godkjent av styremedlemmene og er som følger:

**KVITHEI UTBYGGINGSSKAP SOLA KF
HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2015-2018**

Kvithei utbyggingsselskap Sola KF – handlings- og økonomiplan 2015-2018**Forutsetninger**

Kvithei utbyggingsselskap Sola KF ble opprettet i k.sak 30/10 (22.04.2010) og selskapet har som formål og ansvarsområde å tilrettelegge for utvikling og salg av de arealer selskapet disponerer i Kvithei og Hålandsmarka (vedtektene §4). Foretakets aktiviteter har utelukkende vært vurdert som investeringer og alle utgifter og inntekter avgrenses dermed til ett bevilgningsregnskap/-budsjett for investeringer. Foretaket legger etter dette til grunn at alle aktiviteter lånefinansieres i påvente av kommende salgsinntekter.

Arbeidet med områdeplanen for Kvithei har tatt mye lengre tid enn beregnet. Planprogrammet ble vedtatt i Utvalg for arealsaker 21.11.2012 og arbeidet med konsekvensutredningen startet umiddelbart. Konsekvensutredningen ble gjennomført vinteren/våren 2013 og endelig utgave av konsekvensutredningen ble levert i mai 2013.

Det ble arbeidet med utkast til områdeplan parallelt med utarbeiding av konsekvensutredningen. I områdeplanen blir det lagt til rette for oppstart av boligbygging i mindre delfelt uten ny reguleringsplan.

I budsjett 2015/handlings- og økonomiplan 2015-2018 utarbeider selskapet et felles budsjett for hele Kvithei slik en har gjort tidligere år. Det forutsettes i budsjettforslaget at områdeplanen blir vedtatt i 2014. Dersom denne forutsetningen ikke holder, må en komme tilbake med forslag til justert budsjett for 2015.

Tilrettelegging for utbygging av det første boligfeltet var planlagt å starte våren 2014. Det legges til grunn i forslag til budsjett 2015 og handlings- og økonomiplan 2015-2018 at en kan starte tilrettelegging/opparbeiding av tomteområder tidlig i 2015. Salg av boligtomter/utbyggingsområder kan da bli gjennomført våren/sommeren 2015. Salg av tomter og/eller tomteområder i utbyggingsområdet vil kunne finansiere en del av den videre utbygging, slik at selskapet unngår større låneopptak fra 2015. Før oppstart av utbygging av delfelter, vil det bli foreslått egne budsjetter for hvert delfelt.

Foretaket har ikke gjort vurderinger av fortjenestemarginer mellom salgsvederlag og investeringsutgifter så langt i sitt arbeid. Dette vil det bli arbeidet med når det er nærmere klart når boligtomter og/eller tomtearealer kommer for salg.

Styret har vedtatt at en skal vurdere hvordan andre arealer som selskapet disponerer i Hålandsmarka utenom Kvithei kan disponeres og bygges ut. Det vil bli vurdert å gjennomføre regulering og omdisponering av områder i 2015. Kostnader til dette er lagt inn i investeringsbudsjettet for 2015, men det vil bli opprettet egne budsjetter for hvert område når disse skal bygges ut..

Sola, 08.10.2014

Håkon Rege
Styreleder

Gunvar Sværen
daglig leder

Kvithei utbyggingsselskap Sola KF – investeringsbudsjett

Kvithei Utbyggingsselskap Sola KF

Handlings og økonomiplan 2015-2018		2015	2016	2017	2018
31400	Annonser/kunngjøringer	30 000	30 000	30 000	30 000
32320	Tomteopparbeiding	7 000 000	4 000 000	4 500 000	5 000 000
32701	Eksterne konsulenttjenester	100 000	100 000	50 000	50 000
32859	Div. avgifter vedrørende grunnnerv/salg	100 000	100 000	50 000	50 000
33800	Lønn fast ansatt/honorar Sola kommune	200 000	200 000	200 000	200 000
33801	Adm. tjenester Sola kommune	75 000	75 000	75 000	75 000
33808	Avdrag Sola kommune	2 764 000	14 015 000	13 985 000	14 005 000
33809	Renteutgifter Sola kommune	1 706 000	1 455 000	1 035 000	615 000
33755	Revisjonsutgifter, Rogaland revisjon	25 000	25 000	25 000	25 000
35000	Renteutgifter av eksterne lån (byggelån)	0	0	0	0
35100	Avdrag på eksterne lån (byggelån)	0	0	0	0
35300	Dekning av tidl. års underskudd	0	0	0	0
Sum utgifter		12 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
36700	Prosjekter/tomtesalg	-12 000 000	-20 000 000	-20 000 000	-20 000 000
39009	Renteinntekter (byggelån)	0	0	0	0
39100	Låneopptak (byggelån)	0	0	0	0
39800	Udekket investeringsregnskapet	0	0	0	0
Sum inntekter		-12 000 000	-20 000 000	-20 000 000	-20 000 000
Sum utgifter og inntekter		0	0	0	0

	2014	2015	2016	2017	2018
Langsiktig lån Sola kommune 01.01.	50 038 000	58 263 000	55 499 000	41 484 000	27 499 000
Budsjettert låneopptak	8 225 000	0	0	0	0
Budsjettert nedbetaling av gjeld	0	-2 764 000	-14 015 000	-13 985 000	-14 005 000
Budsjettert langsiktig lån Sola kommune 31.12.	58 263 000	55 499 000	41 484 000	27 499 000	13 494 000

Rådmannens merknader:

Kvithei utbyggingsselskap Sola KF ble opprettet i k-sak 30/10 (22.4.2010). I lys av foretakets formål og ansvarsområde betraktes foretakets aktiviteter som investeringer. Foretaket har etter dette lagt til grunn at alle aktiviteter lånefinansieres i påvente av en kontantstrøm i form av salgsinntekter. Den negative kontantstrømmen i innledende fase måtte dermed finansieres gjennom låneopptak. Forslag til budsjett for 2015 forutsetter at områdeplanen blir vedtatt i 2014. Dersom denne forutsetningen ikke holder, må styret fremlegges forslag til justert budsjett for 2015 for rådmannen for videre politisk behandling.

Foretaket har i forslag til Handlings- og økonomiplan 2015-2018 lagt opp til at salgsinntekter skal dekke foretakets aktivitet,

herunder rente og avdrag på langsiktig gjeld til Sola kommune. Budsjettert nedbetaling på gjeld i planperioden er på kr 44,8 mill., og beregnet restgjeld per 30.12.2018 er på kr 13,5 mill. I 2015 er det budsjettert med nedbetaling av gjeld til Sola kommune på kr 2,746 mill., som videre vil bli benyttet til nedbetaling av langsiktig gjeld for Sola kommune.

Rådmannens tilrådning til vedtak:

Kommunestyret godkjenner Handlings- og økonomiplan 2015-2018 og budsjett 2015 for Kvithei utbyggingsselskap Sola KF i samsvar med rådmannens tilrådning og i tråd med styrets vedtak. Det betales avdrag på lån på kr 2,8 mill. til Sola kommune som videre benyttes til nedbetaling av langsiktig gjeld.

5.2. Sola Storkjøkken KF

Det kommunale foretakets forslag til årsbudsjett 2015 ble behandlet i styremøte 4. juni 2014 og er som følger:

Til: Sola Kommune v/Rådmann

Fra: KF Sola Storkjøkken

Budsjett for Sola Storkjøkken 2015.

Styret i KF Sola Storkjøkken legger herved frem budsjettet for 2015. Budsjettet viser også sammenligning budsjett for 2014 samt regnskap 2013. Påfølgende sider viser videre detaljbudsjettet for 2015.

Styret har lagt til grunn 139 institusjonsplasser i 2015 (135 plasser i 2014) samt 25 dagsenterplasser i 2015. (23 plasser i 2014)
Blir kostøre på kr 153,56,- for full pensjon per pers/dag.
For 2014 var beløpet kr. 155,09,- for full pensjon per dag.

Artikkelnummer	Budsjett 2015	Budsjett 2014	Regnskap 2013
10. Lønn, sosiale utgifter	6 974 000,-	6 749 000,-	6 954 740,-
11. Varer som inngår i Produksjon	5 975 000,-	5 944 000,-	5 359 269,-
12. Utstyr og vedlikehold	490 000,-	322 000,-	310 911,-
13. Kjøp av tjenester fra Sola Kommune	435 000,-	435 000,-	440 658,-
14. Overføringer /mva/tap Fordringer	938 000,-	845 000,-	823 032,-
Sum utgifter	14 812 000,-	14 345 000,-	15 529 098,-
16. Salgsinntekter /eksternt	2 830 000,-	2 809 000,-	2 594 679,-
17. Refusjoner/salg kommunen	11 782 000,-	11 536 000,-	11 689 068,-
19 finans inntekter /Fond	200 000,-		1 245 352,-
Sum inntekter	14 812 000,-	14 345 000,-	15 529 098,-

Art.nr.10.

- Lagt til grunn 4 % lønnsøkning for 2015.
Trekk fra tidligere vedtak i kommunestyret kutt .K-144/05 samt kutt K 107/10

Art.nr.12. Innkjøp av nødvendig utstyr på Tabo

Art.nr.16. lagt til grunn en svak økning av salgsinntekter

Art.nr.19. bruker 200 000,- av fondet til innkjøp av ny stekesovn på hovedkjøkkenet.

Sola 4 Juni 2014

(sign)
Idar Møller
Styreleder

(sign)
Rolf Junge
Daglig leder

Sola Storkjøkken KF - budsjett 2015									
Art	Tekst	Hovedkj. Tj. 3610	Kafé Tabo Tj. 3624	Matombr. Tj. 3712	Kantinedrift Tj. 1227	Catering Tj. 1228	Ekst. fin. Tj. 1870	Int. fin. Tj. 1880	Budsjett 2015
Utgifter:									
10100	Lønn i faste stillinger	2 956 000	624 000	619 000	543 000	0	-	-	4 742 000
10100	Lønnsreserve	118 000	25 000	25 000	22 000	0	-	-	190 000
10104	Vikar vakante stillinger	15 000	25 000				-	-	40 000
10120	Helligdagstillegg	170 000	50 000			0	-	-	220 000
10204	Vikarlønn enkelttimer	45 000	25 000			0	-	-	70 000
10208	Vikarlønn ferie	40 000	40 000	30 000	10 000	0	-	-	120 000
10220	Avtalefestede tillegg vikar	10 000	10 000			0	-	-	20 000
10401	Overtid	10 000	5 000			0	-	-	15 000
10802	Fast ledergodtgjørelse	44 000				0	-	-	44 000
10804	Møtegodtgjørelse	40 000				0	-	-	40 000
10900	Pensjonsutgifter	454 000	109 000	91 000	78 000	0	-	-	732 000
10910	Premie kollektiv ulykkesforsikring	2 000	1 000	1 000	1 000	0	-	-	5 000
10911	Premie gruppelivsforsikring	3 000	1 000	1 000	1 000	0	-	-	6 000
10990	Arbeidsgiveravgift	551 000	129 000	108 000	92 000	0	-	-	880 000
10100	Kutt, K-144/05 og kutt K 107/10	50 000	-50 000	-50 000	-100 000				-150 000
Sum 10 Lønn		4 508 000	994 000	825 000	647 000	0	0	0	6 974 000
11005	Aviser for salg		25 000				-	-	25 000
11150	Matvarer	3 600 000	464 000	424 000	531 000	185 000	-	-	5 204 000
11201	Arbeidstøy	5 000	3 000	2 000			-	-	10 000
11202	Renholdsmidler	55 000	10 000				-	-	65 000
11209	Div. forbruksmtr./varer	110 000	60 000	150 000		50 000	-	-	370 000
11219	Div velferd ansatte	50 000					-	-	50 000
11294	Revisjonsutgifter	50 000					-	-	50 000
11302	Telefonutgifter			2 000			-	-	2 000
11400	Annonser, kunngjøringer						-	-	0
11509	Diverse kurs/opplæring	30 000					-	-	30 000
11701	Drift/vedl.hold maskiner	50 000	20 000	5 000	5 000		-	-	80 000
11702	Drift/vedl.hold biler			50 000			-	-	50 000
11703	Forsikring biler			3 000			-	-	3 000
11951	Lisensavgifter	36 000					-	-	36 000
Sum 11 Varer/tj. inngår i prod. I		3 986 000	582 000	636 000	536 000	235 000	0	0	5 975 000
12009	Diverse inventar	40 000	10 000				-	-	50 000
12019	Diverse utstyr	220 000	60 000				-	-	280 000
12080	Containerleie renovasjon						-	-	0
12119	Leasing/leie transportmidler			50 000			-	-	50 000
12605	Kjøp av vaskeritjenester	110 000					-	-	110 000
Sum 12 Varer/tj. inngår i prod. II		370 000	70 000	50 000	0	0	0	0	490 000
13800	Kjøp Sola komm., diverse (trykkeri)	7 000	0	0	0	0	-	-	7 000
13801	Kjøp Sola komm., telefon	10 000		0	0	0	-	-	10 000
13802	Kjøp Sola komm., edb-utgifter	9 000	0	0	0	0	-	-	9 000
13803	Kjøp Sola komm., regnskap/lønn	32 000	0	0	0	0	-	-	32 000
13804	Kjøp Sola komm., leie av lokaler	330 000	0	47 000	0	0	-	-	377 000
Sum 13 Internkjøp fra Sola Kommune		388 000	0	47 000	0	0	0	0	435 000
14290	Moms	700 000	110 000	128 000	-	-	-	-	938 000
Sum 14 Overføringer		700 000	110 000	128 000	0	0	0	0	938 000
15400	Avsatt disposisjonsfond	-	-	-	-	-	-		0
Sum 15 Finansutgifter		0	0	0	0	0	0	0	0
Sum utgifter		9 952 000	1 756 000	1 686 000	1 183 000	235 000	0	0	14 812 000

Art	Tekst	Hovedkj. Tj. 3610	Kafé Tabo Tj. 3624	Matombr. Tj. 3712	Kantine drift Tj. 1227	Catering Tj. 1228	Ekst. fin. Tj. 1870	Int. fin. Tj. 1880	Budsjett 2015
Inntekter:									
16001	Lev. ferdigmat matombr.	0	0	-1 010 000	0	0	-	-	-1 010 000
16289	Diverse avg.frie inntekter	0	-784 000	0	0	0	-	-	-784 000
16521	Ekstern matsalg (avg pliktig)	0	0	0	0	-500 000	-	-	-500 000
16599	Kantinesalg (avg.pliktig)	0	0	0	-536 000	0	-	-	-536 000
17100	Refusjon langtidssykdom						-	-	0
17801	Lev. ferdigmat institusjoner	-7 033 000	0	0	0	0	-	-	-7 033 000
17801	Lev. tørrvarer institusjoner	-2 054 000	0	0	0	0	-	-	-2 054 000
17803	Matsalg møter/kurs	-400 000	0	0	0	0	-	-	-400 000
Sum 16/17 Salgsinntekter		-9 487 000	-784 000	-1 010 000	-536 000	-500 000	0	0	-12 317 000
17804	Refusjon Sola Kommune	0	-972 000	-676 000	-647 000	0			-2 295 000
Sum 17 Refusjoner		0	-972 000	-676 000	-647 000	0	0	0	-2 295 000
19400	Bruk av disp.fond	-200 000	-	-	-	-	-		-200 000
Sum 19 Finansinntekter		-200 000	0	0	0	0	0	0	-200 000
Sum inntekter		-9 687 000	-1 756 000	-1 686 000	-1 183 000	-500 000	0	0	-14 812 000
Overskudd/underskudd		265 000	0	0	0	-265 000	0	0	0
Fortjeneste i prosent									-1,33 %

Rådmannens merknader:

Sola Storkjøkken KF har i sitt forslag til budsjett 2015 lagt inn en økning på salg av mat til institusjoner på kr 0,25 mill. Økningen gjelder justering av forventet leveranse til institusjonene i 2015, samt justering i forhold til lønns- og prisvekst. En betydelig del av foretakets kontantstrøm har identiske motposter i kommunens budsjett.

Rådmannens tilrådning til vedtak:

Kommunestyret godkjenner budsjett 2015 for Sola Storkjøkken KF i samsvar med rådmannens tilrådning og i tråd med styrets vedtak.

5.3. Sola kirkelige fellesråd:

Sola kommune
Rådhusveien 21
4050 SOLA

Deres ref.:
Rådmann
Ingrid Nordbø
Budsjettleder
Trine Norland

Vår ref.:

Vår saksbeh.:
TT

Arkivkode:
112

Dato:
Sola 13.06.2014

INNSPILL BUDSJETT 2015 FRA SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD - INNSPILL TIL SOLA KOMMUNES HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2015 – 2018

1 Innledning

Kirkelig fellesråd har i sitt møte 04.06.2014 under *FR-sak 21/2014: Budsjettprosess 2015 – innspill til Sola kommune* drøftet kommende års budsjettsituasjon, budsjettbehov og har gjort følgende enstemmige vedtak:

- a. *Sola kirkelige fellesråd ber om at ordinær driftsramme fra Sola kommune for 2014 framskrives for 2015 mht. lønnsmerutgifter og prisstigning.*
- b. *Følgende tiltak prioriteres i budsjettinnspillet til Sola kommune for 2015:*
 1. *Drift:*
 - Økt vedlikeholdsramme for kirkene i Sola fra kr. 200 000 til kr. 500 000
 - Økning av vaktmester-ressurs fra 55 % til 100 % for kirkene i Sola
 - Ny 100 % stilling som ungdomsarbeider / ungdomsdiakon for alle menighetene i Sola med kommunens utbyggingsområder (Skadberg/Jåsund) som prioritert satsingsområde.
 2. *Investering:*
 - Midler til arkitektkonkurranse ny kirke Sola sentrum
 - Midler til nytt alterparti i Sørnes kirke
- c. *Fellesrådet gir administrasjonen sammen med økonomiutvalget fullmakt til å utforme endelig budsjettsskriv til kommunen.*

Sola kirkelige fellesråd fastsetter sitt driftsbudsjett for 2015 når rammetilskudd fra Sola kommune for neste år er klar i slutten av 2014, jfr. Kirkelovens § 15 Kommunens økonomiske ansvar. Budsjettert rammetilskudd fra Sola kommune for 2014 er kr 13 101 000, inkludert lønns- og pensjonsreserve.

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

2 Viktige kommentarer til driftsramme for 2015

Sola kirkelige fellesråd anmoder Sola kommune om å videreføre tilsvarende beregning av rammetilskuddet for 2015 som for 2014. Omlag 80 % av fellesrådets driftsbudsjett er bundet til personalkostnader i faste stillinger. Fellesrådet sammen med menighetsrådene i Solakirkene ser det som svært viktig å opprettholde dagens tilbud og aktivitetsnivå i menighetene. Virksomheten har ikke fått realøkning i rammetilskuddet siden 2010, samtidig som virksomheten år for år opplever økt aktivitet og tekniske utfordringer knyttet til IKT-drift og oppgradering. Tildelingen på 500 000 kr i 2010 for å styrke fellesrådets administrasjon skjedde for en stor del i erkjennelse av underdekning av fellesrådets administrasjon som hadde bygd seg opp over lang tid. Dette var en felles oppfatning både hos kommunen og kirkelig fellesråd.

Solakirkenes servicetorg ble etablert våren 2010, og det er høstet gode erfaringer med felles sentralbord og fellesadministrative tjenester knyttet til kirkelige handlinger. Hovedformålene med etableringen var effektivisering samt å kunne frigjøre ressurser lokalt i menighetene til utadrettet virksomhet. Kapasiteten er nok ikke fullt utnyttet bl.a. på grunn av langvarige sykemeldingsperioder.

Alle gudstjenester i kirkene er forordnet av Stavanger biskop. Det avholdes årlig langt over 200 gudstjenester med ca. 34 000 frammøtte. Det er Sola kirkelige fellesråd sitt ansvar å holde kirkelig betjening til disse, organist, kirketjener mv. Det er årlig omkring 100 vielser og vel 100 begravelser i Sola-kirkene. Den norske kirkes menigheter er preget av høy aktivitet med mange ukentlige tilbud til barn, ungdommer, konfirmanter, voksne og eldre. Menighetene har bygget et stort frivillig nettverk omkring aktivitetene i kirkene med omlag 1000 frivillige medarbeidere totalt. Fellesrådet ønsker fortsatt at tilgjengelige ressurser prioriteres til dette arbeidet.

Sola kirkelige fellesråd prioriterer stramt når rådet henvender seg til Sola kommune om økt økonomisk rammetilskudd for 2015. De 4 menighetsrådene signaliserer mange behov og ønsker som fellesrådet dessverre ikke klarer å imøtekomme. Når flere av de konkrete behovene for ekstra ressurser har vært presentert for kommunen gjennom en del år er det et uttrykk for at fellesrådet har et sterkt ønske om å få styrket disse tiltakene.

3 Konkrete budsjettinnspill

A. DRIFT

1. Årlig økt vedlikeholdsramme for kirkene i Sola fra kr. 200 000 til kr. 500 000
2. Årlig økning av vaktmesterressurs fra 55% opp til 100 % stilling: kr. 280 000

Sola kirkelige fellesråd forvalter totalt 5 kirkebygg som er relativt nye: Tananger kirke 2002, Ræge kirke 2009, Sørnes kirke 1977 - rehabilitert og påbygget i 2012. Tananger kapell er lite i bruk og leies ut til en eritreisk ortodoks menighet på søndagene. Fellesrådet har et ansvar for å ta vare på og vedlikeholde kirkebyggene på en forsvarlig måte.

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Kostnadene knyttet til avanserte tekniske installasjoner som må ha jevnlig service og vedlikehold legger mye større beslag på vedlikeholdsbudsjettet enn tidligere år. Det er også større krav til faglig kompetanse enn før. Fellesrådet opprettholder et sterkt ønske om å få etablere en felles ambulerende vaktmesterfunksjon som både kan forestå daglig forvaltning av kirkebyggene, ta ansvar for enklere vedlikehold og ha et samlet ansvar for FDV-arbeidet og annen dokumentasjon. Fellesrådet har p.t. to små deltidsstillinger som vaktmester / kirketjener i hhv. Tananger og Ræge kirker, totalt 55 %. Vaktmesterarbeidet i Sørnes kirke har i årevis blitt utført på dugnad, fordi fellesrådet så langt ikke har funnet lønnsmidler til dette. Det er videre behov for å legge til rette for en fast vaktmestertjeneste også i Sola kirke som heller ikke har fast betjening.

Fellesrådet har gjennom mange år mottatt et årlig øremerket tilskudd på kr 200 000 fra Sola kommune, - den såkalte "vedlikeholdsreserven". Dette har vært viktige vedlikeholdsmidler for å kunne møte faste driftsutgifter, serviceavtaler samt enkelt vedlikehold av kirkene. I forhold til antall bygningsvolum / kvm er denne rammen reelt sett alt for lav i forhold til å ivareta et planmessig og forsvarlig vedlikehold av de 5 kirkebyggene.

I perioden 2010-2013 har fellesrådet brukt over 2 mill.kr. i kirkevedlikehold, langt ut over ordinær vedlikeholdsramme. Dette har vært mulig grunnet regnskapsmessig overskudd disse årene. Overskuddene skyldtes i all hovedsak ikke planlagte stillings- og sykevakanser. Sola kirke har vært spesielt prioritert med nytt kostbart gavlvindu mot vest, oppussing av alle vinduskarmer, ny el.hovedtavle, nye varmepumper, ny brannalarm og nytt adgangssystem mv. I Tananger kirke har ventilasjonsanlegget gjennomgått en større reparasjon, adgangssystemet er oppgradert og det er montert varmestyringssystem. Menighetsbarnehagen fikk også erstattet endel punkterte vinduer. Videre har Sørnes kirke bl.a. fått nye nødlys. Ifm innbrudd i Ræge kirke ble det betydelige egenandelskostnader, og alarmanlegget ble oppgradert. To av kirkene har også fått nye / oppgraderte ringeanlegg for kirkeklokker disse årene.

Fellesrådet prioriterer et løpende proaktivt kirkevedlikehold for å unngå større og uventede framtidige vedlikeholdskostnader, men kjenner de siste årene på sterkt behov for større vedlikeholdsrammer, for å kunne opprettholde en god og forebyggende standard.

Måten å drive menighetsarbeid har de 10 siste årene forandret seg mye mht profil og formidlingsmåte. Dagens kirkebygg har i løpet av de siste 10 årene fått installert teknisk utstyr for lyd, data og AV-utstyr som betjener nåtidens krav og forventning til lyd, tekst og bildeformidling. Dette utstyret i kirkene utrangeres og må skiftes ut, og fellesrådet trenger mer midler for å kunne opprettholde et normalt godt nivå på disse funksjonene.

Årlig kostnad økning av vedlikeholdsreserve til kr 500 000	: kr 300 000
Årlig kostnad økning av vaktmesterressurs fra 55% opp til 100 % stilling	: kr 280 000

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

3. Ny 100 % stilling som ungdomsarbeider / ungdomsdiakon for alle menighetene i Sola med kommunens utbyggingsområder (Skadberg/Jåsund) som prioritert satsingsområde.

Menighetenes representanter i kirkelig fellesråd har et sterkt ønske om å legge til rette for et utadrettet tilbud om tiltak blant barn og ungdom i Sola. De nye utbyggingsområdene på Skadberg og Jåsund er konkrete satsingsområder. Fellesrådet ser et behov for å kunne planlegge, tilrettelegge og gjennomføre felles tilbud og aktiviteter for ungdommer i typiske utbyggingsområder, både lavterskeltilbud og aktiviteter for organisert ungdom. Gjerne i tilknytning til eksisterende positive nettverks – og ungdomsarbeid i de lokale menighetene. Av erfaring vil fellesrådet hevde at denne type medarbeider vil løse ut betydelig frivillig innsats.

Profilen på tilbudet skal være nytenkende og proaktiv i forhold til akutte behov og utfordringer som oppstår. Det må være et nært samarbeid med kommunens øvrige etater og tilbud på feltet som SLT team, utekontakten, idrettslag etc.

Det er naturlig å vise til møtet mellom kommunens ledelse og Stavanger biskop ifm bispevisitasen i november 2013. Her var det gjensidig enighet om at det ligger store utfordringer knyttet til kommunens raske befolkningsvekst, stor økning i antall eldre, behov for styrking av diakoni spesielt rettet mot barn og ungdom

Årlig kostnad ny 100 % stilling som ungdomsarbeider / ungdomsdiakon **kr. 550 000**

B. INVESTERING

1. Arkitektkonkurranse for ny kirke i Sola sentrum (2015)

Sola kirkelige fellesråd ønsker overfor Sola kommune å peke på behovet for ny kirke i Sola sentrum, jfr. arbeidet med *Reguleringsplan 0442 Sola sentrum* som ble påbegynt i 2006 og endelig vedtatt i oktober 2013.

Den nye kirketomten ligger i et miljø omkranset av kommunens Sola rådhus og Sola kulturhus, tett inntil Kongshaugen. Plasseringen krever et kirkebygg som står i stil med sine omgivelser og som tydelig signaliserer hva slags bygg det er og hva bygget skal fylles med. Fellesrådet mener at særlig forholdet til rådhuset utfordrer kirkebyggets utforming. I tråd med vedtatte reguleringsbestemmelser skal det gjennomføres arkitektkonkurranse.

Sola kirkelige fellesråd påpeker viktigheten at kommende arkitektutlysning for Sola nye kirke bør foregå i tett samarbeid med kommunens arkitektarbeid for nytt rådhus. Den nye kirken skal være et signalbygg i mange, mange år i Sola sentrum og må ha bygningsmessige kvaliteter som gjenspeiler dette sammen med nytt rådhus og eksisterende kulturhus. Det foreslås derfor en åpen arkitektkonkurranse for utforming av plan og design.

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Sola kirkelige fellesråd anmoder om at midler til arkitektkonkurranse for ny kirke i Sola sentrum blir innarbeidet i kommende Handlings – og økonomiplan for 2015-2018.

Stipulert engangskostnad: kr 2 000 000

2. Midler til nytt alterparti Sørnes kirke (2015)

Sørnes kirke ble vigslet og tatt i bruk i 1977. Alterpartiet med liturgiske møbler (alterring, talerstol, lesepult, døpefont) bærer nå preg av stor slitasje der treverket til dels går opp i limingen. Ungdomskoret CONFESSION, er et felles kortilbud for ungdommer fra hele kommunen har i mange år hatt fast øvingsplass i kirkerommet. De er avhengige av at de liturgiske møblene blir ryddet til side for hver øvelse. Dette medfører en tilleggsslitasje, og det er derfor et sterkt behov for en skikkelig fornyelse av alterpartiet i Sørnes kirke. Total kostnadsramme vil være avhengig av materialvalg, utførelse, kunstnerisk uttrykk mv. De liturgiske møblene som alterbord, alterring, døpefont, prekestol og lesepult er sentrale elementer i en kirkes alterparti og har viktige funksjoner i kirkens liturgi. Utforming og anskaffelse av liturgiske møbler skal alltid godkjennes av biskopen og er gjenstand for nøye krav, vurderinger og kriterier mht. kirkerommets arkitektur, fargevalg, utforming og materialvalg.

Stipulert engangskostnad: kr 500 000

3. Sprekker i murvegger i Sørnes kirke mot Sørnes barnehage

I etterkant av påbygnings – og rehabiliteringsarbeidene i Sørnes kirke er det avdekket flere sprekkdannelser på utsiden i østveggen (korveggen) på Sørnes kirke. Firmaet NOVAFORM var engasjert gjennom Sola kommune våren 2013 og hentet inn eksterne fagfolk for å vurdere reparasjonsbehovet og farepotensialet. Sprekkdannelsene må følges opp og repareres, men det ble vurdert som lite sannsynlig at fragmenter fra murveggen vil falle ned. Sola kommune satte for sikkerhets skyld opp midlertidig gjerde mot Sørnes kirke da sprekkdannelsene ble oppdaget for å hindre aktivitet inntil kirkebygget. Det er imidlertid en uholdbar situasjon som så langt har en uavklart tidshorisont.

Det ble utført reparasjons – og tettingsarbeid av tilsvarende sprekkdannelser på samme østvegg for 10-12 år siden. Det har vært store utfordringer knyttet til mangeårige lekkasjer i Sørnes kirke, som ikke ble eliminert ifm det store rehabiliteringsarbeidet 2011-2013. Impregneringsarbeid blir utført i 2014, jfr. kommunens øremerkede tilskudd til dette arbeidet, og det er rettet reklamasjonskrav overfor hovedentreprenør for rehabiliteringsarbeidet.

Sola kirkelige fellesråd frykter en større kostnad og finner seg nødt til å varsle Sola kommune om dette, med tanke på framtidige kostnader. Kirkevergen vil tidlig høst 2014 få utarbeidet en ekstern murteknisk fagrapport som redegjør for oppståtte sprekkdannelser og sannsynlige kostnader, som kommunen vil bli informert om videre i budsjettprosessen.

Stipulert reparasjonskostnad: p.t. ikke utredet

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

3 Avsluttende budsjettkommentarer

Sola kirkelige fellesråd vil vareta en god og profesjonell forvaltning innenfor tilgjengelig kapasitet og ressurser. Størst mulig del av eksisterende stillinger og ressurser skal prioriteres til menighetenes arbeid, menighetsbygging, trosopplæring, diakoni, undervisning samt nødvendig administrasjon. Fellesrådet søker gode administrative løsninger for at eksisterende administrative ressurser kan utnyttes så effektivt og formålstjenlig som mulig.

De 4 menighetene har en tydelig frivillighetsprofil som deltakelse i gudstjenester, lederoppgaver i barne- og ungdomsarbeid, kirkeofringer, enkeltgaver, innsamling og givertjeneste til egne aktiviteter og tilbud. Lønnsmidler til vel 3 årsverk samles årlig inn i menighetene i tillegg til fellesrådets stillinger. Dette er midler fellesrådet ikke har mulighet til å dekke inn med nåværende budsjetttrammer. Disse stillingene er for en stor del prioritert til arbeid blant barn og ungdom.

Fellesrådets og menighetenes staber er i stor grad minimumsbemannet og er svært sårbare for uforutsette endringer. De fleste stillinger er knyttet til faste og helt nødvendige funksjoner som biskopens forordnede gudstjenester i de fire kirkene, kirkelige handlinger (dåp, vielser, begravelser), et stort konfirmantarbeid, barne- og ungdomsarbeid m.v. Menighetene følger så langt de makter opp med gode kirkelige tilbud overfor en stor og ung befolkning i en kommune i sterk vekst.

Den norske kirkes menigheter i Sola står i en sterk tusenårig tradisjon og engasjerer svært mange mennesker. Viktige deler av menighetenes virksomhet bæres oppe av tilsammen noen hundre unike frivillige medarbeidere, og mange av disse tilbudene er rettet mot barn og ungdom i Sola.

Med vennlig hilsen
for Sola kirkelige fellesråd

Christian Lie
Leder Sola kirkelige fellesråd

Trygve Torgersen
Kirkeverge

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Sola kommune
Rådhusveien 21
4050 SOLA

Deres ref.:
Rådmann
Budsjettleider

Vår ref.:
13/00010-009

Vår saksbeh.:
TT

Arkivkode:
112

Dato:
Sola 26.06.2014

BUDSJETT 2015 – TILLEGGSNOTAT FRA SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD UTBEDRING FONDVEGG SØRNES KIRKE MOT NORDVEST

Kirkevergen viser til budsjettsskriv av 13.06.2014 *INNSPILL BUDSJETT 2015 FRA SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD - INNSPILL TIL SOLA KOMMUNES HANDLINGS- OG ØKONOMIPLAN 2015 – 2018* og viser til s.5 - pkt. 3 *Sprekker i murvegger i Sørnes kirke mot Sørnes barnehage* og informasjonen som ligger i saken.

Kirkevergen anmoder om en fremskyndet løsning for varig sikring av fondveggen på Sørnes kirke. i Sørnes barnehage har også sendt saken til eiendomsjef Sola kommune. Det er forståelig at barnehageledelsens tålmodighet er slutt. Foreldrenes bekymring for situasjonen må tas på alvor. Slik det er nå kan barnehagens uteområde ikke nyttes fullt ut. Det er knyttet kostnader til byggegjerdet som ble satt opp i mai 2013.

Det pekes videre på sikkerhetsrisikoen med de store sprekke i fondveggen. Ingen murfaglige eksperter kan garantere at noe ikke faller ned. Dette gir grunn til stor bekymring.

En må forutsette en årlig svekking av stålkonstruksjon(korrosjon) inne i den høye fondveggen grunnet konstant fuktig isolasjon. Dette vil kunne medføre et høyere energiforbruk i kirkerommet.

Kirkevergen har bestilt murteknisk fagrapport av Margrethe Moe, spesialrådgiver / teknisk konservator og fagansvarlig forvaltning, drift og vedlikehold hos Kirkelig arbeidsgiver – og interesseorganisasjon, Oslo. Den blir levert høst 2014 og vil avdekke uavhengig av denne aktuelle saken andre påtrengende vedlikeholdsbehov på det teglbygde kirkebygget fra 1977.

Det er nå innhentet kostnadsoverslag fra firma Boye og Waage & Co. AS. Total kostnad er beregnet til kr. 1 502 475 inkl. mva. (se vedlagt notat fra firmaet).

Sola kirkelig fellesråd anmoder i lys av sakens karakter at tiltaket blir prioritert for 2015-budsjettet.

Vennlig hilsen

Trygve Torgersen
Kirkeverge

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

Sola kommune
Rådhusvegen 21
4050 SOLA

Deres ref.:
Rådmann
Budsjettleider

Vår ref.:
13/00010-011

Vår saksbeh.:
TT

Arkivkode:
112

Dato:
Sola, 10.10.2014

BUDSJETT 2015 SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD - EKSTRA DRIFTSKOSTNADER NYTT SEREMONIROM OG BÅREROM

Sola kirkelige fellesråd viser til møte mellom kommunens ledelse og leder i kirkelig fellesråd og kirkeverge fredag 2. oktober hvor bl.a. behov og prioriteringer i 2015 for fellesrådet ble drøftet. I den forbindelse ble det også påpekt behovet for driftsmidler til nytt seremonirom / bårerom.

Det er gledelig at Sola kommune i disse dager ferdigstiller nytt livssynsåpent seremonirom og bårerom ved Sola kirkegård, som Sola kirkelige fellesråd skal forvalte, etter avtale med kommunen.

Dette flotte bygget medfører imidlertid varig økte driftskostnader for Sola kirkelige fellesråd, og vi finner det rimelig å be kommunen om å få bevilget tilstrekkelige midler til å dekke disse utgiftene. Sola kirkelige fellesråd utfører gravlundforvaltningen på vegne av Sola kommune, og fellesrådet har for tiden ikke ledige driftsmidler til disse nye faste kostnadene.

Relevante driftsutgifter vil bli: strømudgifter, servicetjenester på teknisk utstyr, abonnementskostnader på innbrudd – og alarm, forsikring, jevnlig renhold inkl. div forbruksartikler samt uforutsette vedlikeholdskostnader. Da bygget enda ikke har vært i ordinær drift må forventede driftskostnader p.t. stipuleres.

Årlig driftskostnad seremonirom / bårerom ved Sola kirkegård : kr.100 000

Kirkevergen har fått opplyst at tilgjengelige byggemidler for seremonirommet dessverre ikke har rom for anskaffelse av talerstol, enkelt lydanlegg samt piano / lite flygel. For å kunne gjennomføre begravelesseremonier vil det være tjenlig om denne type utstyr er tilgjengelig. Det anmodes derfor om at Sola kommune vurderer midler også til dette.

Vennlig hilsen
for Sola kirkelige fellesråd

Trygve Torgersen
Kirkeverge

Postboks 82
Soltunvegen 6
4050 SOLA

Tlf/faks
Tlf: 51 75 53 70
Faks: 51 75 53 71

E-post/Internett:
post@sola.kirken.no
www.sola.kirken.no

Bankkonto / Org.nr.:
3206.21.94889
976 993 691

Rådmannens merknader:

Rådmannen har mottatt Sola kirkelige fellesråds forslag til Handlings- og økonomiplan 2015-2018. I rådmannens forslag til HØP 15-18 er budsjetttrammen for drift videreført fra 2014 justert for lønnsvekst, indeksregulering av mva-kompensasjon samt kr 0,71 mill. som ble bevilget i 2014 til arbeid med Sørnes kirke. I tillegg foreslår rådmannen å bevilge kr 60.000 i 2015 til døpefont i Ræge kirke samt kr 0,1 mill. til ekstra driftsutgifter knyttet til nytt seremonirom og bårerom ved Sola kirkegård.

Sola kirkelige fellesråd har bedt om utbedring av fondvegg på Sørnes kirke. Rådmannen har i forslag til investeringsbudsjett 2015 innarbeidet dette under samlebevilgning formål kirke.

Kirkelige fellesråd fikk i 2010 en midlertidig bevilgning på kr 0,5 til en stilling. Forutsetningen for bevilgningen er ikke lenger til stede, men rådmannen tilrår at kirkelig fellesråd får beholde bevilgningen.

Bevilgninger til Sola kirkelige fellesråd inngår i rådmannens tilrådning til budsjettvedtak for Sola kommune.

6. Rådmannens forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger

I dette kapittelet har rådmannen valgt å presentere et samlet forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger for 2015. Endringene i satser påvirker de økonomiske rammene til kommunen. Etter rådmannens vurdering er det derfor viktig at forslaget til avgifter, gebyrer og egenbetalinger behandles sammen med rådmannens forslag til handlings- og økonomiplan.

Rådmannen tilrår at kommunestyret godkjenner endringer i avgifter, gebyrer og egenbetalinger i forbindelse med behandling av handlings- og økonomiplanen.

Kapittel 6 Rådmannens forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger er inndelt som følger:

- 6.1. Oppvekst og kultur
- 6.2. Levekår
- 6.3. Samfunnsutvikling
- 6.4. Feieavgift

6.1. Oppvekst og kultur

6.1.1. Barnehage

Sola kommune krever inn foreldrebetaling i barnehage tilsvarende maks pris på nasjonalt nivå. I 2014 er pris for full barnehageplass kr 2 405 per måned, som gir en pris per år på kr 26 455. I forslag til statsbudsjett 2015 foreslås satsen økt til kr 2 580 per måned for heltidsplass slik at pris per år for opphold blir kr 28 380.

I tillegg kommer kostpenger knyttet til matsservering. Satsen for kostpenger ble fra 2014 økt med kr 50,- for barn med oppholdstid

fra og med 25 timer, og kr 25,- for barn med oppholdstid 2+3 dager. Rådmannen tilrår ingen økning av kostpenger i 2015.

I forslag til statsbudsjett 2015 foreslås det i tillegg redusert maksimalpris for familier med inntekt under kr 405.000 per år. Dette skal ut på høring høsten 2014, og vil eventuelt tre i kraft fra 1.8.2015.

Rådmannen tilrår følgende satser for foreldrebetaling og kostpenger fra 1.1.2015:

TABELL: FORELDREBETALING BARNEHAGE

Oppholdstid	Hel plass	30 timer per uke	27 timer per uke	25 timer per uke	2+3 dager per uke
Terminbeløp	2 580	2 125	1 705	1 550	1 400
Matsservering	300	300	300	300	175

Foreldrebetalingen fordeles over 11 terminer - juli er betalingsfri. Forfall 15. hver måned. Det gis 30 % søskenmoderasjon for barn nr 2 og 50 % søskenmoderasjon for barn nr 3 osv. Søskenmoderasjon omfatter søsken som bor fast sammen.

6.1.2. Skolefritidsordning – SFO

Sola kommune tilbyr 60 % og 100 % plass i kommunal SFO.

Rådmannen tilrår å øke satsene med 6-7 % avrundet til mest mulig hele beløp fra 2015.

Rådmannen tilrår følgende endring i satsene for plass i kommunal SFO fra 1.1.2015:

TABELL: FORELDREBETALING KOMMUNAL SFO

	Satser 2014	Endring beløp	Endring %	Satser 2015
100 % plass	2 500	150	6,0	2 650
Matutgifter 100 % plass	100	50	50,0	150
Samlet pris 100 % plass	2 600	200	7,7	2 800
60 % plass	1 800	100	5,6	1 900
Matutgifter 60 % plass	70	30	42,9	100
Samlet pris 60 % plass	1 870	130	7,0	2 000

Foreldrebetaling SFO i andre kommuner:

Rådmannen har innhentet opplysninger om betalingssatser for 2014 m.m. fra noen nabokommuner til sammenligning. Stavanger, Sandnes og Randaberg har ganske likt opplegg som Sola. Disse kommunene har også 100 og 60 % plasser. Det er gjennomgående 11 betalingsterminer, og det gis søskenmoderasjon med 25 % for barn nr 2 og 50 % for barn nr 3.

Stavanger kommune:

100 % plass - 2.631 kroner per måned
60 % plass – 1.831 kroner per måned

Sandnes kommune:

100 % plass - 2.450 kroner per måned
60 % plass – 1.470 kroner per måned

Randaberg kommune

100 % plass - kr 2.715 kroner per måned

6.1.3. Kulturskole

Rådmannen tilrår å øke satsene i kulturskolen med 3 % avrundet til hele 10-krone fra 1.1.2015. Dette er i tråd med lønns- og prisvekst i kommunal deflator.

TABELL: EGENBETALING KULTURSKOLE

Undervisningstilbud	2014	2015
Instrumental/vokalopplæring	1 580	1 630
Gruppeundervisning dans/drama	1 100	1 130
Instrumentopplæring korpsmedlemmer	1 170	1 210
Instrumentleie	280	290

Det gis søskenrabatt på kr 225 per semester fra barn nr to.

Til sammenligning var prisene for 2014 i Sandnes per semester for enkeltelever kr 1.575, for gruppe kr 1.300 og leie av instrumenter kr 300.

I Stavanger er prisene for enkeltelever: instrumental/vokalopplæring kr 1.765, teater/drama kr 1.765 + materiellavgift kr 110, dans fra kr 1.450 til kr 1.980 og instrumentleie kr 350.

6.1.4. Idrettsanlegg og gymsaler

Utvalg for kultur, samfunnsutvikling og miljø behandlet i møte 26.8.2014 sak 26/14.
Følgende vedtak ble fattet:

”Med verknad fra 1. januar 2015 innfører Sola kommune nye prisar for utleige av idrettsanlegg og gymsalar. Prisane vert i samsvar med det som er oppgitt i saksutgreiinga. Prinsippet om at den organiserte idretten i Sola vert prioritert til høve i bruk av idrettshallar, ligg fast. Idrettslag i Sola kommune, kommunens eige bedriftsidrettslag, og venegrupper der over 50 % av deltakarane bur i Sola kommune, får leige gratis”.

TABELL: GEBYRER OG EGENBETALING KOMMUNALE IDRETTSANLEGG OG GYMSALER

	2014	2015
Idrettshaller og gymsaler		
Idrettshall med garderobe, leiepris per time	500	600
Idrettshall med garderobe, halv sal, leiepris per time		350
Gymsal, leiepris per time	150	200
Leie av hall til kommunens idrettslag til kommersielle arrangementer som dans, messer og lignende, leiepris per helg	12 000	15 000
Leie av hall til eksterne arrangementer, hall nummer en, leiepris per døgn.	15 000	15 000
Leie av hall til eksterne arrangementer, hall nummer to, leiepris per døgn	7 500	7 500
Fotballbaner med gress- eller kunstgressdekke		
Leie av fotballbaner med gress- eller kunstgressdekke, leiepris per time		600
- Leie av garderober, leiepris per gang		100
Svømmehaller		
Svømmehall, inkludert garderobe, leiepris per time	500	700
Enkeltbillett	30	50
Enkeltbillett student, honnør, barn	15	30
Klippekort, 10 klipp	250	350
Klippekort, 10 klipp, student, honnør, barn	125	200
Familiekort, gyldighet ett år fra salgsdato	1 000	1 500
Halvårskort	1 000	1 000

Leie av lokaler utenom ordinær arbeidstid.

Det hender at kommunen sine idrettslag ønsker å bruke hallene på sommeren eller utenfor ordinær arbeidstid. Dette prøver en å legge til rette for, dersom bruken ikke kommer i konflikt med for eksempel vedlikehold eller renhold. Det hender imidlertid at denne bruken medfører at kommunen må bruke ekstra personell. Når slike situasjoner oppstår vil rådmannen tilråde at idrettslag i Sola betaler ordinær timepris for bruk av hallen.

6.2. Levekår

Satsene for egenbetaling er gjennomgått på ny. Alle forskriftsstyrte satser er justert i tråd med forslag til statsbudsjett for 2015. De øvrige satser foreslår økt med 3 % i tråd med lønns- og prisvekst i kommunal deflator.

I tillegg til justering av eksisterende satser er det foreslått å innføre egenandel for et par tjenester som det til nå ikke har vært egenbetaling for. Rådmannen tilrår at satsene endres fra 1.1.2015 som beskrevet under.

6.2.1. Betaling for langtidsopphold

Betaling for langtidsopphold i institusjon reguleres av Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester: Det kan kreves 75 % av inntekt mellom 7.250,- og folketrygdens grunnbeløp, og 85 % av

overskytende inntekt. Fribeløpet før beregning av vederlag, kr. 7.250, er justert i tråd med forslag til statsbudsjett for 2015.

Maksimalsatsen foreslås økt til kr. 34.900 per mnd. ved sykehjemmene og til kr. 24.600 per mnd. ved Soltun Alderspensionat.

TABELL: BETALING FOR LANGTIDSOPPHOLD

	Sats 2014	Sats 2015
Fribeløp	7 250	7 500
Maksimalsats per måned, sykehjem	33 900	34 900
Maksimalsats per måned, Soltun	23 900	24 600

6.2.1.1. Fradrag for boutgifter til egen bolig

Det gis 100 % fratrekk for følgende boutgifter i 6 måneder:

- Strøm – nettleie, årspris pt. kr 1 860
- Forsikring av bolig og innbo
- Husleie/fellesutgifter
- Kommunale avgifter

Det gis 50 % fratrekk for boutgifter i ytterligere 6 måneder for pasienter med hjemmeboende ektefelle.

Det gis fratrekk for gjeldsrenter på lån. For pasienter som har hjemmeboende ektefeller og hefter for felles gjeld, gis det 50 % fradrag for gjeldsrenter så lenge beboer bor i institusjon. Dette gjelder også for de som har korttidsopphold > 60 døgn per år.

Det gis ikke fradrag for utgifter knyttet til fritidsbolig.

Det gis fratrekk for boutgifter når korttidsopphold overstiger 60 døgn per kalenderår

Det må fremlegges dokumentasjon på alle beløp som kan medføre fratrekk i

beregningsgrunnlaget for vederlag i institusjon.

Rett til fradrag utgår ved salg eller overdragelse av bolig.

6.2.2. Betaling for korttidsopphold

I følge Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester kan kommunen maksimalt kreve 147 kroner per døgn for korttidsopphold i institusjon. Etter 60 døgn på korttidsopphold i løpet av et år, kan betaling kreves etter reglene for langtidsopphold.

Korttidsopphold i institusjon settes til maksimal sats i henhold til forskrift, 147 kroner per døgn for inntil 60 døgn per kalenderår og langtidssats for opphold ut over dette. Dette er en økning fra kr 142 i 2014.

6.2.3. Betaling for dagsenteropphold

Dagsenter for psykisk utviklingshemmede

På Sande dagsenter betaler brukerne for transport (kr 1 040 per mnd for de som går 5 dager/uke) og en liten sum til drikke / lunsj 1dag per uke. Utover dette har det ikke vært krevd egenbetaling. Kommunene har litt ulik praksis for dette. I Stavanger betaler brukerne kr 72 per dag (sats for 2013) mens de i Sandnes bare betaler for transport og den

maten de lager på dagsenteret. Rådmannen tilrår at Sola viderefører dagens ordning og at det ikke kreves betaling for opphold. Betaling

for transport økes med 3 % og det kreves 206 kr. per måned til dekning av mat/ drikke.

TABELL: EGENBETALING DAGSENER OG TRANSPORT FOR PSYKISK UTVIKLINGSHEMMEDE

	Sats 2014	Sats 2015
Transport per dag	(54)	55
Transport per måned, 5 dager per uke	1 071	
Transport per måned, 4 dager per uke	857	
Transport per måned, 3 dager per uke	642	
Transport per måned, 2 dager per uke	428	
Transport per måned, 1 dager per uke	214	
Mat/drikke per måned	200	206

Dagsenter for eldre og funksjonshemmede

Dagsenter betales i dag med 74 kroner per dag. I tillegg betales det 60 kroner per dag for måltider ved dagsenteret. Betaling for dagsenter settes til 76 kroner per dag, tilsvarende Forskrift om egenandel for

kommunale helse- og omsorgstjenester. I tillegg betales det 62 kroner per dag for måltider ved dagsenteret. Det skal ikke betales for fravær som er meldt senest én uke i forveien, ved akutt sykdom og opphold i institusjon/sykehus.

TABELL: EGENBETALING DAGSENER OG ELDRE OG FUNKSJONSHEMMEDE

	Sats 2014	Sats 2015
Dagsenter per dag	74	76
Måltider per dag	60	62

6.2.4. Betaling for trygghetsalarm

Rådmannen tilrår å øke prisen med 3 %. Etableringsgebyr på kroner 500 beholdes. På grunn av økte utgifter til trygghetsalarm,

graderes abonnementsavgiften for de med inntekt over 2G – jfr. oversikt under. For de med inntekt under 2G beholdes maksimalsats, kr. 186.

TABELL: BETALING FOR TRYGGHETSALARM

	Sats 2014	Sats 2015
Etableringsgebyr	500	500
Abonnementsavgift, inntekt under 2G	180	186
Abonnementsavgift, inntekt 2 - 3G	280	290
Abonnementsavgift, inntekt 3 - 4G	280	400
Abonnementsavgift, over 4G	280	500
Erstatningsgebyr	750	750

6.2.5. Betaling for praktisk bistand i hjemmet

Ihht Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 11.2 og Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 8, har kommunen adgang til å fastsette betalingssatser for praktisk

bistand og opplæring som ikke er til personlig stell og egenomsorg.

Sola kommune krever maksimal betalingssats for husstander med inntekt under 2G, 186 kroner per måned. Rådmannen tilrår å øke timesatsen og maksimal månedssats for de andre gruppene med 3 % til følgende:

TABELL: BETALING FOR PRAKTISK BISTAND I HJEMMET

		Timesats 2014	Maksimal mnd-sats 2014	Timesats 2015	Maksimal mnd-sats 2015
	Nettoinntekt				
Under 2G	0 – 176 740	180	180	186	186
2-3G	176 741 – 265 110	278	777	286	800
3-4G	265 111 – 353 480	334	1 453	344	1 497
4-6G	353 481 – 530 220	334	2 916	344	3 003
Over 6G	530 221 –	388	3 327	400	3 427

6.2.6. Betaling Frisklivssentralen

Egenandel for reseptperiode for tre måneder er kr 400.

merinntekter til fond tidligere år, fremføres et underskudd til påfølgende år. Et eventuelt underskudd indikerer et potensial for å heve gebyrfinansieringen i påfølgende år. Positive og negative fond skal gå i balanse i påfølgende år. Se kapittel 4 Tjenesteområdene for mer informasjon.

6.3. Samfunnsutvikling

6.3.1. Kommunalteknikk

Vann, avløp og renovasjon drives etter selvkostprinsipper, det vil si at gebyrinntektene fra innbyggere skal ikke være høyere enn kommunens kostnader. Disse tjenestene er 100 % gebyrfinansierte. Det er kostnadsnivået som danner grunnlag for gebyr-/inntektsnivået og kommunen skal ikke ha noe fortjeneste knyttet til disse tjenestene. Dersom inntektene er lavere enn kostnadene ett enkelt år avsluttes selvkostregnskapet med underskudd. Rent finansielt bruker man da av tidligere års avsetninger (bundne driftsfond) for å dekke underskuddet. Dersom det ikke er avsatt

6.3.1.1. Gebyrutvikling innenfor VAR-området 2015-2018 (årsgebyrer)

I tabellen nedenfor vises de kommunale gebyrer innenfor VAR-områder for husholdninger, basert på *stipulert forbruk* av vann og avløp innenfor de aktuelle arealklasser, samt et *standard renovasjonsabonnement* (fastpris renovasjon, 120 l restavfallsbeholder, 140 l papiravfallsbeholder og 140 l beholder for våtorganisk avfall). Leieareal = bruksareal (BRA) x 0,55.

Tall fra Kostra viser at Sola kommune har hatt de laveste gebyrene innenfor VAR-sektoren de

siste 4 årene sammenlignet med nabokommuner på Nord-Jæren.

TABELL: GEBYRER FOR VAR, STANDARDABONNEMENT

Priser eksklusiv mva.	2014	2015
Vann og avløp for boliger 0-75 m ² leieareal og standard renovasjonsabonnement	4 655	4 800
Vann og avløp for boliger 76-150 m ² leieareal og standard renovasjonsabonnement	7 115	7 337
Vann og avløp for boliger 151-200 m ² leieareal og standard renovasjonsabonnement	8 755	9 029

Som tabellen viser vil det bli en liten økning i gebyrene for vann, avløp og renovasjon. Økningen fordeler seg med 2 % økning på vann, 4 % økning på avløp og 3 % økning på renovasjon. Økningen kommer som følger av at utgiftsnivået til kommunalteknikk øker, blant annet grunnet stor utbyggingsaktivitet i kommunen. Virksomheten planlegger å bygge ned selvkostfondet de neste tre årene, og foreslår en gradvis økning i gebyrer over de neste fire årene slik at ikke gebyrøkningen vil bli veldig stor når selvkostfondet er tatt ned. Dersom kommunestyret ikke vedtar å øke gebyrene viser grove beregninger at selvkostfondene vil gå i null innen litt i overkant av to år.

6.3.1.2. Gebyrberegning vann og avløp

Årsgebyr vann og avløp for bolig- og fritidsbygg med stipulert forbruk beregnes på grunnlag av leieareal, jamfør Sola kommunes forskrifter for vann og avløpsgebyrer. På grunnlag av leiearealstørrelsen blir boligen plassert inn i tilhørende gebyrklasse. Leiearealet fremkommer ved å multiplisere bruksarealet (BRA) med en faktor på 0,55.

Beregnet vannmengde for bolig- og fritidsbygg med stipulert forbruk er 2m³ per

kvadratmeter leieareal. For andre bygg med stipulert forbruk gjelder 2m³ per kvadratmeter bruksareal (BRA). Det er det største areal i hver gebyrklasse som legges til grunn i gebyrberegningen.

Abonnenter med vannmåler betaler gebyr i forhold til faktisk forbruk multiplisert med vannpris i kr/m³.

Avløpsmengde settes som hovedregel lik vannmengde inn, det vil si *vann inn = avløpsvann ut*. Ved beregning av tilknytningsavgift vann og avløp for bolig- og fritidsbygg, benyttes leieareal som grunnlag for beregningen multiplisert med tilknytningsgebyr per kvadratmeter. Det er det største areal i hver gebyrklasse som legges til grunn i gebyrberegningen.

Ved beregning av tilknytningsavgift vann og avløp for næringsbygg benyttes bruksareal (BRA) som grunnlag for beregningen multiplisert med tilknytningsgebyr per kvadratmeter. Det er det største areal i hver gebyrklasse som legges til grunn i gebyrberegningen.

For øvrig vises det til forskrifter for vann- og avløpsgebyrer.

6.3.1.3. Årsgebyr 2015

Vannmålerleie (næringskunder) økes med 5 % i 2015.

6.3.1.3.1. Årsgebyr vann 2015

Vannpris i kr/m³ foreslås økt med 2 % i 2015.
Dette betyr at vannprisen i 2015 vil bli kr 7,04 per m³, mens den i 2014 var kr 6,9 per m³.

Satsene blir som følger:

TABELL: ÅRSGEBYR VANN 2015

Priser eksklusiv mva.	2014	2015
Årsgebyr vann stipulert, 0-75 m ² leieareal, beregnende mengde 150 m ³ /år	1 035	1 056
Årsgebyr vann stipulert 76-150 m ² leieareal, beregnende mengde 300 m ³ /år	2 070	2 111
Årsgebyr vann stipulert, 151-200 m ² leieareal, beregnende mengde 400 m ³ /år	2 760	2 815
Årsgebyr vann stipulert, 201-250 m ² leieareal, beregnende mengde 500 m ³ /år	3 450	3 519
Årsgebyr vann stipulert, 251-300 m ² leieareal, beregnende mengde 600 m ³ /år	4 140	4 223
Vannpris i kr/m ³	6,90	7,04

6.3.1.3.2. Årsgebyr avløp 2015

Satsene blir som følger:

Avløpspris i kr/m³ foreslås økt med 4 % i 2015.
Dette betyr at avløpsprisen i 2015 vil bli kr 9,88 per m³, mens den i 2014 var kr 9,50 per m³.

TABELL: ÅRSGEBYR AVLØP 2015

Priser eksklusiv mva.	2014	2015
Årsgebyr avløp stipulert, 0-75 m ² leieareal, beregnende mengde 150 m ³ /år	1 425	1 482
Årsgebyr avløp stipulert 76-150 m ² leieareal, beregnende mengde 300 m ³ /år	2 850	2 964
Årsgebyr avløp stipulert, 151-200 m ² leieareal, beregnende mengde 400 m ³ /år	3 800	3 952
Årsgebyr avløp stipulert, 201-250 m ² leieareal, beregnende mengde 500 m ³ /år	4 750	4 940
Årsgebyr avløp stipulert, 251-300 m ² leieareal, beregnende mengde 600 m ³ /år	5 700	5 928
Vannpris i kr/m ³	9,50	9,88

6.3.1.3.3. Årsgebyr slamtømming 2015

Årsgebyret for slamtømming foreslås økt med 5 % i forhold til årets pris. Grunnlaget for økt

pris på slamtømming er at ny kontrakt med slamtømmerfirma har medført økte kostnader.

TABELL: ÅRSGEBYR SLAMTØMMING 2015

Priser eksklusiv mva.	2014	2015
Slamavskillere 0-3,9 m ³ , en tømming hvert 2. år	737	774
Slamavskillere 4,0-6,9 m ³ , en tømming hvert 2. år	1 235	1 297
Slamavskillere 7,0-9,5 m ³ , en tømming hvert 2. år	1 671	1 755
Tillegg per m ³ for slamavskiller utover 9,6 m ³	362	380

6.3.1.3.4. Tilknytningsgebyr bolig- og fritidsbygg 2015

Tilknytningsgebyr per kvadratmeter for avløp foreslås økt med 2 % for vann og 4 % for

avløp. For året 2015 blir gebyrene kr 36,25 for vann og kr 179,86 for avløp per kvadratmeter leieareal for bolig- og fritidsbruk.

TABELL: TILKNYTNINGSGBYR BOLIG- OG FRITIDSBYGG 2015

Priser eksklusiv mva.	Vann 2014	Vann 2015	Avløp 2014	Avløp 2015
Tilknytningsgebyr, 0-120 m ² leieareal	4 264	4 349	20 852	21 582
Tilknytningsgebyr 121-170 m ² leieareal	6 041	6 162	29 400	30 576
Tilknytningsgebyr 171-220 m ² leieareal	7 818	7 974	38 046	39 568
Tilknytningsgebyr 221-270 m ² leieareal	9 594	9 785	46 693	48 560
Tilknytningsgebyr per m ²	35,54	36,25	172,94	179,86
Tilknytningsgebyr i felt eller område ⁽¹⁾	100	100	100	100

(1) Satsen gjelder i et felt eller område hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlig vann- og/eller avløpsledning (førstegangsbygging).

Sola kommunestyre vedtok 10.12.1992 i k-sak 242/92 at det ved påbygg/tilbygg i felt eller områder hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbyggingen av offentlige vann- og/eller avløpsledninger at det skal betales tilknytningsgebyr etter pris per kvadratmeter.

6.3.1.3.5. Tilknytningsgebyr næringsbygg 2015

Tilknytningsgebyr per kvadratmeter for avløp foreslås økt med 2 % for vann og 4 % for avløp. For året 2015 blir gebyrene kr 36,25 for vann og kr 179,86 for avløp per kvadratmeter bruksareal for næringsbygg.

TABELL: TILKNYTNINGSGEBYR NÆRINGSBYGG 2015

Priser eksklusiv mva.	Vann 2014	Vann 2015	Avløp 2014	Avløp 2015
Tilknytningsgebyr, 0-120 m ² bruksareal	4 264	4 349	20 852	21 582
Tilknytningsgebyr 121-170 m ² bruksareal	6 041	6 162	29 400	30 576
Tilknytningsgebyr 171-220 m ² bruksareal	7 818	7 974	38 046	39 568
Tilknytningsgebyr 221-270 m ² bruksareal	9 594	9 785	46 693	48 560
Tilknytningsgebyr per m ²	35,54	36,25	172,94	179,86
Tilknytningsgebyr i felt eller område ⁽¹⁾	100	100	100	100

(1) Satsen gjelder i et felt eller område hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlig vann- og/eller avløpsledning (førstegangsbygging).

Sola kommunestyre vedtok 10.12.1992 i k-sak 242/92 at det ved påbygg/tilbygg i felt eller områder hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbyggingen av offentlige vann- og/eller avløpsledninger, skal betales tilknytningsgebyr etter pris per kvadratmeter.

6.3.1.3.6. Renovasjonsgebyr 2015, hyttekunder

Renovasjonsgebyr for hyttekunder foreslås økt med 4 % i 2015. Økningen skyldes økte kostnader forbundet med innhenting av renovasjonen, blant annet som følge av økt mengde

TABELL: RENOVASJONGSBEYR, HYTTEKUNDER 2015

Priser eksklusiv mva.	Tømming	2014	2015
Fastpris per abonnement ⁽¹⁾		215	224
Andel restavfall i felles container/holder/nedgravd system ⁽²⁾	2. hver uke	750	788

(1) Alle abonnementer må betale dette gebyret. (2) Tømming i perioden april – september.

6.3.1.3.7 Renovasjonsgebyr 2015, husholdningskunder

I henhold til forurensningsloven skal abonnementene betale fullt ut for den renovasjonsordning som administreres av kommunen. Beregnet gebyrutvikling i perioden vist for et standard husholdningsabonnement:

Gebyrsats for husholdning med standard abonnement i 2014 foreslås økt med 3 %, det vil si kr 2 262 per år (ekskl. mva.).

Byttegebyr for beholderes foreslås økt med 3 %.

Satsene blir som følger:

TABELL: RENOVASJONGEBYR, HUSHOLDNINGSKUNDER 2015

Priser eksklusiv mva.	Tømming	2014	2015
Standard abonnement inkl. fast og variabelt gebyr ⁽¹⁾	2./4. hver uke	2 195	2 262
Fastpris per abonnent ⁽²⁾		215	224
Valgfrie beholderstørrelser/abonnement/ tjenester:			
Restavfall 120 liter beholder	2. hver uke	867	893
Restavfall 140 liter beholder	2. hver uke	1 510	1 555
Restavfall 660 liter beholder	2. hver uke	3 311	3 410
Papiravfall 140 liter beholder	4. hver uke	347	357
Papiravfall 140 liter beholder	4. hver uke	515	530
Papiravfall 660 liter beholder	4. hver uke	1 235	1 272
Våtorganisk avfall 140 liter beholder	2. hver uke	765	788
Våtorganisk avfall 240 liter beholder	2. hver uke	1 265	1 303
Nedgravde avfallssystemer	Når full	918	964
Kompostbinge, leie per år		294	303
Bytte av beholdere per gang		163	168
Strø til kompostbeholdere, per sekk		75	80
Henting/tilbakesetting beholdere, per år ⁽³⁾		0	0
En ekstrasekk inkl. tømming/deponering ⁽⁴⁾		50	60
25 stk. bioposer 37x39 cm		30	40
75 stk. bioposer 43x45 cm		50	60
10 stk. biosekker 140 liter		70	80
10 stk. biosekker 240 liter		90	100

(1) 120 liter restavfallsbeholder, 140 liter våtorganisk – og papirbeholder eller nedgravde beholdere. Alle abonnenter må som minimum ha et standardabonnement, eventuelt gå sammen om å dele et standardabonnement. Deling av standardabonnementer gjelder ikke for nedgravde avfallssystemer.

(2) Alle abonnenter må betale dette gebyret. (3) Behov må dokumenteres, og vurderes etter søknad.

(4) Sekker fjernes samtidig som avfallsfraksjonen tømmes.

6.3.2. Areal

Arealplan, byggesak og oppmåling drives etter selvkostprinsipper, det vil si at gebyrinntektene fra innbyggere ikke skal være høyere enn kommunens kostnader. Arealplan er 70 % gebyrfinansiert, byggesak 95 % gebyrfinansiert og oppmåling 50 % gebyrfinansiert. Det er kostnadsnivået som danner grunnlag for

gebyr-/inntektsnivået og kommunen skal ikke ha noen fortjeneste knyttet til disse tjenestene. Dersom inntektene er lavere enn kostnadene ett enkelt år, avsluttes selvkostregnskapet med underskudd. Rent finansielt bruker man da av tidligere års avsetninger (bundne driftsfond) for å dekke underskuddet. Dersom det ikke er

avsatt merinntekter til fond tidligere år, fremføres et underskudd til påfølgende år. Et eventuelt underskudd indikerer et potensial for å heve gebyrfinansieringen i påfølgende år. Positive og negative fond skal gå i balanse over tid (3-5 år). Se kapittel 4

Tjenesteområdene for mer informasjon og begrunnelse for økning i gebyrsatsene.

6.3.2.1. Gebyrer Arealplan

Rådmannen tilrår at gebyrer for arealplan økes med 10 % fra 2014 til 2015. Dette er blant annet på bakgrunn av at seksjonen fremførte et underskudd i 2013 og forventer også underskudd i 2014. Satsene for 2015 blir da som følger:

TABELL: GEBYR SEKSJON PLAN

		2014	2015
1	Reguleringsplaner		
	<u>Arealgebyr</u>		
1.01	For arealer til og med 2 000 m ²	48 479	53 330
1.02	For arealer fra 2 001 m ² til og med 5 000 m ²	80 939	89 030
1.03	For arealer fra 5 001 m ² til og med 10 000 m ²	98 395	108 240
1.04	For arealer fra 10 000 m ² til og med 20 000 m ²	129 277	142 210
1.05	For arealer fra 20 001 m ² belastes et tillegg til punkt 1.04 per påbegynte intervall på 1 000 m ²	1 671	1 840
	<u>Tilleggsgebyr for bebyggelse</u>		
1.06	Tilleggsgebyr for bebyggelse, per påbegynte intervall	835	920
	<u>Tilleggsgebyr for endringsforslag</u>		
1.07	Tilleggsgebyr kan kreves når forslagsstiller fremmer endringsforslag under vies	Tillegg på 30 % av gebyr	Tillegg på 30 % av gebyr
2	Mindre reguleringsendringer		
2.01	Grunngebyr for arealer til og med 2 000 m ²	8 082	8 890
2.02	For arealer fra 2 001 m ² til og med 5 000 m ²	16 165	17 780
2.03	For arealer fra 5 001 m ² til og med 10 000 m ²	24 232	26 660
2.04	For arealer over 10 001 m ²	32 315	35 550
3	Konsekvensutredninger		
3.01	For planer som faller inn under Forskrift om konsekvensutredning (PBL §§4.1 og 4.2) skal det betales tilleggsgebyr	Tillegg på 75 % av gebyr for reguleringsplan, satser i punkt 1.01 – 1.05	Tillegg på 75 % av gebyr for reguleringsplan, satser i punkt 1.01 – 1.05

		2014	2015
4	Dispensasjon fra plankrav		
4.01	Behandlingsgebyr	16 972	18 670
5	Andre tjenester		
5.01	Startpakke	1 805	1 990

FORSKRIFT OM GEBYRREGULATIV FOR BEHANDLING AV PRIVATE REGULERINGSPLANER

Gebyrene er vedtatt av Sola kommunestyre 12.12.2013, k-sak 77/13, med hjemmel i plan- og bygningsloven av 27.6.2008 nr 71 § 33-1.

§ 1 Gebyret innebefatter

Gebyret innbefatter avklaringsmøter, saksbehandling og planbearbeiding i plansaker som fremmes i medhold av plan og bygningsloven av 27. juni 2008 § 12-11. Gebyret utstedes til fakturamottaker som oppgis ved bestilling av startpakke.

§ 2 Dekning av utgifter til andre myndigheter m.m.

I tillegg til gebyrer etter dette regulativ skal privat forslagsstiller etter avtale dekke alle utgifter til saksbehandlingen, herunder avklaring i forhold til kulturminneloven, konsekvensutredninger, kopiering av planer med mer frem til kommunen fatter vedtak om planen skal tas til behandling eller ikke.

§ 3 Betalingsplikt

Alle som får utført tjenester etter dette regulativ skal betale gebyr. Gebyret forfaller til betaling 14 dager etter fakturadato.

§ 4 Gebyrberegningstidspunkt - Avregning

Gebyret beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt det mottas planforslag. Grunnlaget for beregning av arealgebyr, punkt 1.01 – 1.05, er det arealet som inngår i

planområdet i forslag til reguleringsplan. Areal der eksisterende arealbruk videreføres uten endringer kan likevel trekkes fra.

Grunnlag for beregning av tilleggsgebyr, punkt 1.06, regnes ut fra maksimal utnyttelse som planen gir mulighet for. Beregningsgrunnlaget for bebyggelse gjelder kun ny bebyggelse. Eksisterende bebyggelse som skal bli stående uten endringer, regnes ikke med. Arealet beregnes i tråd med NS 3940 og skal fremgå av planbeskrivelsen.

§ 5 Betalingstidspunkt

Gebyret skal være betalt før saken tas opp til førstegangsbehandling.

§ 6 Urimelig gebyr

Hvis gebyret anses for å være åpenbart urimelig i forhold til det arbeid og de kostnader kommunen har hatt med saken, eller anses urimelig av andre grunner, kan Rådmannen fastsette et passende gebyr.

§ 7 Klageadgang

Gebyrfastsettelsen i den enkelte sak kan ikke påklages der gebyrregulativet følges. Rådmannens avgjørelse av søknad om reduksjon av gebyr kan påklages etter reglene i forvaltningsloven.

§ 8 Ikrafttredelse

Forskriften gjelder fra 1.1.2015.

6.3.2.2. Gebyrer Seksjon Kart og oppmåling

Tall hentet fra KOSTRA databasen viser at Sola kommune sine gebyrer knyttet til Oppmåling er noe høyere enn Sandnes kommune, men lavere enn gebyrene i Stavanger kommune. Rådmannen tilrår at gebyrer for oppmåling

økes med kommunal deflator på 3 % avrundet til nærmeste 5-krone fra 2014 til 2015.

Satsene for 2015 blir da som følger:

TABELL: GEBYR SEKSJON KART OG OPPMÅLING

		2014	2015
1.1	Oppretting av matrikkelenhet		
1.1.1	<u>Oppretting av grunneiendom og festegrunn</u>		
	Areal fra 0 til og med 500 m ²	15 130	15 585
	Areal fra 501 til og med 2 000 m ²	20 140	20 745
	Areal fra 2 0001 m ² , økning per påbegynt daa	620	640
	For eiendom som ikke er selvstendig bruksenhet, beregnet et halvt gebyr.		
	For samtidig oppmåling av flere tilgrensende tomter som er rekvirert av samme rekvirent, gis følgende reduksjoner i gebyret:		
	4 – 10 tomter: 15 % reduksjon		
	11 – 20 tomter: 20 % reduksjon		
	21 og flere tomter: 25 % reduksjon		
1.1.2	<u>Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn</u>		
	Areal fra 0 til og med 500 m ²	15 130	15 585
	Areal fra 501 til og med 2 000 m ²	20 140	20 745
	Areal fra 2 001 m ² , økning per påbegynt daa	620	640
1.1.3	<u>Oppretting av uteareal på eierseksjon</u>		
	Gebyr for tilleggsareal per eierseksjon		
	Areal fra 0 til og med 50 m ²	5 030	5 180
	Areal fra 51 til og med 250 m ²	7 550	7 775
	Areal fra 251 til og med 2 000 m ²	10 070	10 370
	Areal fra 2 001 m ² , økning per påbegynt daa	620	640
1.1.4	<u>Oppretting av anleggseiendom</u>		
	Gebyr for oppretting av anleggseiendom		
	Areal fra 0 til og med 2 000 m ²	25 350	26 110
	Areal fra 2 001 m ² , økning per påbegynt daa	1 260	1 300

		2014	2015
1.2	Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning.		
	Avbrudd i oppmålingsforretning.		
1.2.1	Gebyr for oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning	7 550	7 775
1.2.2	<u>Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering</u> Gebyr uten fullført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises eller ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold settes til 1/3 av gebyrsatsene etter 1.1 og 1.2		
1.3	Grensejustering		
1.3.1	<u>Grunneiendom</u> Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal, maksimalt 500 m ² . Areal fra 0 til og med 250 m ² Areal fra 251 til og med 500 m ²	5 030 7 550	5 180 7 775
1.3.2	<u>Anleggseiendom</u> Anleggseiendom kan justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens areal, maksimalt 1 000 m ² . Areal fra 0 til og med 250 m ² Areal fra 251 til og med 1 000 m ²	7 550 10 070	7 775 10 370
1.4	Arealoverføring		
1.4.1	<u>Grunneiendom</u> Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysning gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Areal fra 0 til og med 250 m ² Areal fra 251 til og med 500 m ² Per påbegynt 500 m ² , økning	10 070 12 640 620	10 370 13 020 640
1.4.2	<u>Anleggseiendom</u> Areal fra 0 til og med 250 m ² Areal fra 251 til og med 500 m ² Per påbegynt 500 m ² , økning	12 640 15 130 1 260	13 020 15 585 1 300
1.5	Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatsbestemt ved oppmålingsforretning		
	For inntil to punkter	2 510	2 585
	For overskytende grensepunkt, per punkt	380	390

	2014	2015
1.6 Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatsbestemt, eller klarlegging av rettigheter		
For inntil to punkter	5 030	5 180
For overskytende grensepunkt, per punkt	1 260	1 300
1.7 Privat grenseavtale		
For inntil to punkter eller 100 meter grenselengde	3 790	3 905
For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 meter (rimeligste alternativ skal nyttes)	620	640
1.8 Urimelig gebyr		
Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og til det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan rådmannen eller den han/hun gir fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.		
1.9 Betalingstidspunkt		
Gebyr skal være betalt forskuddsvis før tinglysning/matrikkelføring.		
1.10 Forandringer i grunnlaget matrikkelføring av saken		
Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes allikevel gebyret.		
1.11 Utstedelse av matrikkelbrev		
Matrikkelbrev inntil 10 sider	180	185
Matrikkelbrev over 10 sider	370	380
1.12 Andre tjenester		
For arbeider som ikke passer i klassene over, vil arbeidet bli fakturert per time (ingeniør)	910	935
2.0 Salg av tjenester og kart		
Kartdata		
Leveres på papir, diskett, CD-rom eller e-post		
Papirkopi:		
Kartdata på A4 papirformat	430	445
Kartdata på A3 papirformat	810	835
Kartdata på A2/A10 papirformat	1 050	1 080
Digitale kartdata:		
Vektordata A4 format, maks 1:1000	1 050	1 080
Raserdata A4 format, maks 1:1000	1 050	1 080
Vektordata A0 format, maks 1:1000	1 680	1 730
Raserdata A0 format, maks 1:1000	1 680	1 730

6.3.2.2. Gebyrer Byggesak

Rådmannen tilrår at gebyrer for seksjon Byggesak økes med 7,5 % fra 2014 til 2015. Dette begrunnes i økte kostnader samt finansiering av 0,5 årsverk som rådmannen foreslår å opprette fra 2015.

Rådmannen har gjort en sammenligning av gebyrene for byggesak med tilsvarende gebyrer i Sandnes og Stavanger kommuner, og Sola kommune vil ha lavere gebyrer enn disse, selv etter en gebyrøkning i 2015.

Satsene blir som følger:

TABELL: BYGGESAK – FRADELING – SEKSJONERING

	2014	2015
Tiltak som behandles etter søknad		
I tillegg til basisgebyr betales et arealgebyr per m ² bruksareal	13,50	14,50
Redusert arealgebyr per m ² for tiltak i henhold til PBL§21-7, 2. ledd	8,10	8,70
Delt igangsetting		
Det tas et gebyr for igangsettingssøknad nummer 2, 3, 4 osv.	2 340	2 520

Basisgebyr		Satser 2014			Satser 2015		
		Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3	Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3
01	<u>Boliger, inkludert eventuell garasje</u>						
A	Ren enebolig	13 560	18 990		14 580	20 410	
B	Enebolig med hybel/sokkelleilighet	13 560	18 990		14 580	20 410	
C	Tomannsbolig, vertikalt delt, per leilighet	8 130	13 560		8 740	14 580	
D	Tomannsbolig, horisontalt delt, per leilighet	8 130	13 560		8 740	14 580	
E	Andre småhus (ikke over fire leiligheter per hus)	18 990	24 430		20 410	26 260	
F	Rekkehus, per leilighet	8 130	10 870		8 740	11 690	
G	Enebolig i kjede	13 560	18 990		14 580	20 410	
H	Bygg på to etasjer med fem eller flere leiligheter	18 990	24 430		20 410	26 260	
	Til- og påbygg (A-H), gjelder også hagestue/vinterhage						
	Mindre enn 30 m ² samlet areal	4 010	5 430		4 310	5 840	
	Større (eller lik) 30 m ² samlet areal	5 430	8 130		5 840	8 740	
K	Ombygging (A-H) mindre enn 50 % av totalt areal	1 370	1 370		1 470	1 470	
L	Ombygging – hovedombygging (A-H) større enn 50 % av totalt areal	2 700	2 700		2 900	2 900	
M	Blokk	40 740	67 880	81 450	46 800	72 970	81 450
N	Høghus/punkthus/lamellhus	40 740	67 880	81 450	46 800	72 970	81 450
O	Terrassehus	40 740	67 880	81 450	46 800	72 970	81 450
P	Til- og påbygg (M-O)						
	Mindre enn 50 m ²	2 700	5 430		2 900	5 840	
	Større (eller lik) 50 m ²	8 130	8 130		8 740	8 740	
Q	Ombygging (M-O) mindre enn 50 % av totalt areal	5 430	8 130		5 840	8 740	

Basisgebyr		Satser 2014			Satser 2015		
		Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3	Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3
R	Ombygging (M-O) større enn 50 % av totalt areal	10 870	13 030		11 690	14 000	
S	Bruksendring (A-O)	10 460	10 460	10 460	11 250	11 250	11 250
	Andre tiltak på boligeiendom						
	Fasadeendring	1 370	1 370		1 470	1 470	
	Støttemurer	1 370	2 700		1 470	2 900	
	Innhengning/gjerde/støyskjerm	1 370			1 470		
	Brygger	4 340	5 430		4 670	5 840	
	Graving/fylling/sprengning	1 370			1 470		
	Basseng/brønn/dam	4 340			4 670		
02	<u>Andre nybygg</u>						
A	Garasjer og uthus for boliger	2 170			2 330		
B	Naust for boliger	5 430			5 840		
C	Andre, mindre tilbygg til bolig	2 170			2 330		
D	Til- og påbygg (A-C)	1 370			1 480		
03	<u>Produksjonsbygg for verksted og industri</u>						
A	Etasjebygg for fabrikk eller verksted	21 720	40 740	54 330	23 350	43 800	58 410
B	Etasjebygg for fabrikk eller verksted kombinert med kontor	21 720	40 740	54 330	23 350	43 800	58 410
C	Produksjonshall	18 990	32 600	48 880	20 410	35 050	52 550
D	Produksjonshall kombinert med kontorfløy	18 990	32 600	48 880	20 410	35 050	52 550
E	Andre produksjonsbygg	18 990	32 600	48 880	20 410	35 050	52 550
F	Til- og påbygg (A-I)						
	Minimumsgebyr små til-/påbygg eller ombygginger mindre enn 100 m ²	6 070	6 070	6 070	6 530	6 530	6 530
	Mindre enn 1000 m ² BRA	10 870	10 870	10 870	11 690	11 690	11 690
	Større, eller lik 1000 m ² BRA	14 150	14 150	14 150	15 210	15 210	15 210

Basisgebyr		Satser 2014			Satser 2015		
		Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3	Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3
G	Ombygging mindre enn 50 % av totalt areal (A-I)	10 870	10 870	10 870	11 690	11 690	11 690
H	Ombygging større enn 50 % av totalt areal (A-I), hovedombygging	13 560	13 560	13 560	14 580	14 580	14 580
I	Bruksendring (A-E)	10 870	10 870	10 870	11 690	11 690	11 690
04	<u>Kontor-, forretnings- og andre næringsbygg</u>						
A	Kontorbygg og administrasjonsbygg	40 740	74 680	108 600	43 800	80 280	116 750
B	Varehus og andre butikkbygg	40 740	74 680	108 600	43 800	80 280	116 750
C	Ekspedisjonsbygg og terminaler	40 740	69 320	95 060	43 800	75 520	102 190
D	Lagerbygg og garasjebygg	21 720	40 740	54 330	23 350	43 800	58 410
E	Bensinstasjon	21 720	40 740	54 330	23 350	43 800	58 410
F	Annet bygg for kontor, forretning eller samferdsel	40 740	81 740	54 330	23 350	43 800	58 410
G	Tilbygg- og påbygg (A-F)						
	Minimumsgebyr små til-/påbygg/ombygginger, samlet areal mindre enn 100 m ²	4 420			4 750		
	Mindre enn 1000 m ² samlet areal	16 290	16 290	16 290	17 510	17 510	17 510
	Større enn 1000 m ² samlet areal	18 990	18 990	18 990	20 410	20 410	20 410
H	Ombygging mindre enn 50 % av totalt areal (gjelder også bruksendring)	13 560	20 360	27 180	14 580	21 890	29 220
I	Ombygging større enn (eller lik) 50 % av totalt areal betales som for nybygg (gjelder også bruksendring)	20 360	26 850	40 740	21 880	28 860	43 800
J	Bruksendring (A-F)	10 870	10 870	10 870	11 690	11 690	11 690

Basisgebyr		Satser 2014			Satser 2015		
		Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3	Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3
05	<u>Hotell og restaurantbygg</u>						
A	Hotell	54 330	81 450	135 790	58 410	87 560	145 970
B	Andre bygg/andre butikkbygg	40 740	67 880	95 060	43 800	72 970	102 190
C	På- og tilbygg (A-B), minimumsgebyr	4 100	4 100	4 100	4 410	4 410	4 410
	Samlet areal mindre enn 100 m ²	4 830	4 830	4 830	5 190	5 190	5 190
	Mindre enn 1000 m ² samlet areal	21 720	40 740	54 330	23 350	43 800	58 410
	Større enn (eller lik) 1000 m ² samlet areal	40 740	54 330	81 540	43 800	58 410	87 560
D	Ombygging (mindre enn) 50 % av bygning (A-B)	32 600	40 740	54 330	35 050	43 800	58 410
E	Ombygging større enn (eller lik) 50 % bygning (A-B) betales som for nybygg	40 740	54 330	67 880	43 800	58 410	72 970
F	Bruksendring (A-B)	10 870	10 870	10 870	11 690	11 690	11 690
06	<u>Bygg for offentlige og private tjenester</u>						
A	Bygg for undervisning/forskning		81 450	135 790		87 560	145 970
B	Sykehus/aldershjem/sykehjem		81 450	135 790		87 560	145 970
C	Barnehager	19 030	32 600		20 460	35 050	
D	Omsorgsboliger	19 030	32 600		20 460	35 050	
E	Kirke/kapell og lignende		81 450	135 790		87 560	145 970
F	Samfunnshus/forsamlingshus		81 450	135 790		87 560	145 970
G	Teater/kinobygg		81 450	135 790		87 560	145 970
H	Idrettsbygg		54 330	81 450		58 410	87 560
I	Andre bygg		40 750	54 330		43 810	58 410
J	Til- og påbygg (A-I), små til- /påbygg/ombygginger mindre enn 100 m ² BRA	7 260	7 260	7 260	7 810	7 810	7 810
	Mindre enn 1000 m ² samlet areal	13 560	13 560	13 560	14 580	14 580	14 580

Basisgebyr		Satser 2014			Satser 2015		
		Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3	Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3
	Større enn (eller lik) 1000 m ² samlet areal	27 180	27 180	27 180	29 220	29 220	29 220
K	Ombygging mindre enn 50 % av totalt areal	6 800	21 720	40 750	7 310	23 350	43 810
L	Ombygging større enn 50 % av totalt areal, hovedombygging	14 930	40 750	67 880	16 050	43 810	72 970
M	Bruksendring (A-I)	10 870	10 870	10 870	11 690	11 690	11 690
07	<u>Søknad - bygg for jordbruk, fiske og fangst</u> Alminnelige driftsbygninger (se PBL § 20-2, punkt b)						
A	Driftsbygninger i landbruket	4 100	8 130		4 410	8 740	
B	Andre bygg	4 100	8 130		4 410	8 740	
C	Til- og påbygg (A-B), ved små til-/påbygg/ombygger, minimumsgebyr	0	0		0	0	
	Mindre enn 100 m ²	1 370	2 700		1 470	2 900	
	Større enn (eller lik) 100 m ²	2 700	5 430		2 900	5 840	
D	Ombygging mindre enn 50 % av totalt areal	1 370	2 040		1 470	2 190	
E	Ombygging større enn (eller lik) 50 % av totalt areal, hovedombygging	2 040	2 700		2 190	2 900	
F	Bruksendring driftsbygninger i landbruket (dispensasjon kommuneplan), gebyr betales på forskudd	10 870	10 870		11 690	11 690	
08	<u>Andre bygg</u>						
A	Fritidsbygg	10 870	10 870		11 690	11 690	
B	Naust, uthus	2 170			2 330		
C	Andre tilbygg	2 170			2 330		
D	Til- og påbygg A-C, gjelder også garasje som tilbygg til bolig	1 370			1 470		

Basisgebyr		Satser 2014			Satser 2015		
		Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3	Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3
E	Ombygging tiltak A-C	1 370			1 470		
09	<u>Dispensasjonssøknader</u>						
	I tillegg til gebyr for behandling av dispensasjonssøknad, kommer ordinært behandlingsgebyr						
1	Formål i kommuneplan/ reguleringsplan – dispensasjon fra plankrav, 100 meters beltet Gebyr betales på forskudd, før saksbehandling.	10 870			11 690		
2	Utnyttelsesgrad	2 170			2 330		
3	Plassering (reg. byggegrense, m.v.)	2 170			2 330		
4	Etasjetall	2 170			2 330		
5	Høyde (gesims – møne)	2 170			2 330		
6	Andre forhold i reg.best.	2 170			2 330		
7	Avstandskrav PBL § 29-4	2 170			2 330		
8	Vegopparbeidelse, jf. PBL § 27	2 170			2 330		
9	Andre dispensasjoner	2 170			2 330		
10	<u>Riving av bygg</u>						
	Riving av bygning, konstruksjon eller anlegg. Jf § 20-1, garasje/uthus	1 370	2 170		1 470	2 330	
	Bolig/andre bygg	2 170	4 340		2 330	4 670	
11	<u>Tekniske installasjoner PBL § 20-1</u>						
	Ventilasjonsanlegg – oppføring/endring/reparasjon	1 370			1 470		
	VVS-planer nyanlegg/større endringer og reparasjoner	1 370			1 470		
	Skorstein	1 370			1 470		

Basisgebyr		Satser 2014			Satser 2015	
		Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3	Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2 klasse 3
12	<u>Andre tiltak</u>					
	Fasadeendring	1 370			1 470	
	Skilt/reklame	1 370			1 470	
	Større skiltplan	2 170			2 330	
	Støttemurer	2 170			2 330	
	Innhegning/gjerde/støyskjerm	2 170			2 330	
	Ledningsanlegg (50 % reduksjon ved enkle stikkledninger)	3 020			3 250	
	Masseuttak/deponi	10 870			11 690	
	Anlegg av veg eller parkeringsplass	2 470			2 660	
13	<u>Godkjenning av ansvarlig søker, prosjekterende, utførende, samordnende og kontrollerende</u> Gebyr betales for hvert tiltak det søkes om					
A	Ved lokal godkjenning (per foretak)	1 920			2 060	
14	<u>Utendørsplaner/ Opparbeidelsesplan (Per plan)</u>					
A	Område mindre enn 5 000 m ²	1 370			1 470	
B	Område større enn (eller lik) 5 000 m ²	4 100			4 410	
15	<u>Utstikking/beliggenhetskontroll</u> Se regulativ for oppmålingssaker					
16	<u>Utslippstillatelse</u>					
	Behandling av søknad om utslipp fra separate avløpsanlegg (ikke offentlige)	4 340			4 670	
17	<u>Frikjøp parkering</u>					
	Beløp fastsettes ihht. k-sak 369/85 med indeksregulering per plass ihht. SSBs byggekostnadsindeks per 15.11.12	97 990			94 590	

Basisgebyr		Satser 2014			Satser 2015		
		Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3	Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3
18	<u>Kart</u>						
A	Situasjonskart	500			540		
B	Reguleringskart/utsitt av kommuneplanen	320			340		
19	<u>Fradeling</u> Gebyr for oppmålingsarbeider og matrikkelbrev kommer i tillegg, jf Gebyrforskriften del 1 Ved positivt vedtak kommer oppmålingsgebyr i henhold til oppmålingssatser i del 1 i tillegg.						
A	Fradeling (behandlingsgebyr av kurante saker ihht reguleringsplan)	1 370			1 470		
B	Fradeling med dispensasjon (behandlingsgebyr disp. fra kommuneplan/ reguleringsplan)	10 870			11 690		
C	Mindre vesentlig endring PBL § 28-1 (behandlingsgebyr, regulert område)	Se gebyr for plan			Se gebyr for plan		
	<u>Gebyrsatser for tillatelse til seksjonering</u>						
	Rettsgebyr i henhold til sentralt vedtak: p.t.	860			860		
	For behandling av seksjoneringssøknad uten befaring betales et gebyr på 3 ganger rettsgebyret	2 580			2 580		
	I tillegg belastes gebyr for tinglysning på 1,233 ganger rettsgebyret	1 060			1 060		
	Sum for behandling av seksjoneringssøknad uten befaring	3 640			3 640		

Basisgebyr	Satser 2014			Satser 2015		
	Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3	Tiltaks- klasse 1	Tiltaks- klasse 2	Tiltaks- klasse 3
For behandling av seksjoneringssøknad med befaring betales et gebyr på 5 ganger rettsgebyret	4 300			4 300		
I tillegg belastes gebyr for tinglysning på 1,233 ganger rettsgebyret	1 060			1 060		
Sum for behandling av seksjoneringssøknad med befaring	5 360			5 360		
Dersom det er nødvendig med målebrevskart betales et tilleggsgebyr i henhold til gebyr for kart- og oppmålingsarbeider						

FORSKRIFT OM GEBYRREGULATIV FOR BYGGESAKER

Gebyrene er vedtatt av Sola kommunestyre 12.12.2013, k-sak 77/13, med hjemmel i plan- og bygningsloven av 27.06.2008 nr 71 § 33-1, samt lov om eierseksjoner.

Alminnelige bestemmelser

Gebyrregulativet tar utgangspunkt i de bygningstyper som er definert i Matrikkelen. Regulativet gjenspeiler det faktiske saksbehandlingsarbeidet de forskjellige sakstypene medfører. Gebyret er bygget opp av to elementer – et basisgebyr som avspeiler hovedtyngden av arbeidet innenfor hver sakskategori avhengig av tiltaksklasse, og et arealgebyr som fanger opp merarbeid som følge av størrelsen på bygget. I tillegg kommer

gebyr for godkjenning av ansvarlige samt gebyr for behandling av eventuelle dispensasjoner.

§ 1 Gebyret innebefatter

Gebyret innebefatter saksbehandling og tilsyn i byggeperioden, gebyret utstedes til tiltakshaver. Seksjonering har gebyr i henhold til Lov om Eierseksjoner. Gebyr for måletekniske arbeider fastsettes i henhold til gebyr for kart- og oppmålingsarbeider.

§ 2 Betalingsplikt

Alle som får utført tjenester etter dette regulativ skal betale gebyr. Gebyret forfaller til betaling 14 dager etter fakturadato. Ved søknad om seksjonering skal gebyret betales inn på forhånd/før behandling.

§ 3 Gebyrberegningstidspunkt – Avregning

Gebyret beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt melding/søknad mottas og er komplett.

§ 4 Fakturerings- og betalingstidspunkt

Når vedtak som innebærer godkjenning av søknaden blir fattet, herunder også rammetillatelse, faktureres fullt gebyr. Ved behandling av igangsetting betales gebyr for ansvarlige foretak som er kommet til. Ved delt igangsettingssøknad påløper et behandlingsgebyr på kr 2 340 for hver igangsettingssøknad utover førstegangssøknaden. Dersom tiltakshaver trekker prosjektet etter rammetillatelse er gitt kan en søke om å få refundert inntil 30 % av innbetalt gebyr.

§ 5 Ved kombinerte bygg/flere tiltaksklasser

Består bygningen av flere funksjoner, beregnes basisgebyret med utgangspunkt i den funksjon som har høyest basisgebyr. Ved prosjekter som kommer inn under flere tiltaksklasser beregnes gebyret etter byggets samlede tiltaksklasse.

§ 6 Midlertidige bygninger

Midlertidige bygninger belastes fullt gebyr i den kategori bygget omfatter.

§ 7 Avslag

Blir søknad avslått skal det betales 50 % av fullt gebyr. Dette gjelder ikke avslag på dispensasjoner fra planformål hvor det betales fullt ut for selve dispensasjonsbehandlingen. Beløpet betales inn på forskudd og vil ikke bli refundert ved avslag.

§ 8 Gebyr beregnet på anvendt tid

Gebyr for tilsyn i forbindelse med behandling av søknad om tillatelse til tiltak er medtatt i ordinært gebyr. Gebyr for tilsyn og

saksbehandling i forbindelse med avvik fra godkjenning/tilsyn/behandling av ulovlig oppført byggetiltak beregnet etter medgått tid med kr 1 080 per time. Gebyr som ikke er omhandlet i gebyrregulativet fastsettes på annen måte, beregnes etter medgått tid med kr 1 080 per time.

§ 9 Urimelig gebyr

Hvis gebyret anses for å være åpenbart urimelig i forhold til det arbeid og de kostnader kommunen har hatt med saken eller anses urimelig av andre grunner, kan Rådmannen fastsette et passende gebyr.

§ 10 Klageadgang

Gebyrfastsettelsen i den enkelte sak kan ikke påklages der gebyrregulativet følges. Rådmannens avgjørelse om reduksjon av gebyr kan påklages etter reglene i Forvaltningsloven.

§ 11 Ikraftttredelse

Forskriften gjelder fra 1.1.2015.

6.4. Årsgebyr for feiing og tilsyn per pipeløp

Brannvesenet i Sør-Rogaland IKS har ansvar for feiing og tilsyn i Sola kommune, Årsgebyret for feiing (feieavgift) utgjør i 2014 kr 186 eks. mva per år. Gebyret ble sist justert i 2009, og nåværende sats dekker ikke kommunens utgifter til feiing.

Rådmannen tilrår på bakgrunn av dette å øke årsgebyr for feiing til kr 265 eks mva per

pipeløp fra 1.1.2015. Forslag til ny sats tilsvarer kommunens kostnader ihht forslag til budsjett 2015 fra Brannvesenet i Sør-Rogaland IKS.

En gjennomgang av prisnivået hos nabokommunene for 2014 viser at årsgebyret for feiing i henholdsvis Stavanger kommune er på kr 280 eks. mva, Sandnes kommune kr 206 eks. mva, Klepp kommune kr 246 eks. mva og i Randaberg kommune kr 290 eks. mva.

7. Vedlegg

Kapittel 7 Vedlegg inneholder forskriftsregulerte skjema og er inndelt som følger:

- 7.1. Økonomiske oversikter og budsjettskjema
 - 7.1.1. Økonomisk oversikt – Drift
 - 7.1.2. Budsjettskjema 1A – Driftsbudsjettet
 - 7.1.3. Budsjettskjema 1B – Driftsbudsjett per virksomhet
 - 7.1.4. Driftsbudsjettet fordelt per Kostrafunksjon
 - 7.1.5. Økonomisk oversikt – Investering
 - 7.1.6. Budsjettskjema 2A – Investeringsbudsjettet
 - 7.1.7. Budsjettskjema 2B – Investeringer per prosjekt

TABELL: 7.1.1. ØKONOMISK OVERSIKT – DRIFT
Tall i hele kr 1000

	Regnskap 2013	Oppr. bud 2014	Just. bud. 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Driftsinntekter							
Brukerbetalinger	55 104	59 762	60 650	63 273	64 163	65 985	66 685
Andre salgs- og leieinntekter	122 276	115 741	115 741	130 449	132 972	136 813	141 765
Overføringer med krav til motytelse	161 663	119 568	121 587	153 587	153 987	154 262	154 637
Rammetilskudd	348 128	377 800	377 800	370 800	383 500	395 600	406 200
Andre statlige overføringer	42 569	46 080	46 080	18 970	20 570	20 370	21 070
Andre overføringer	1 055	511	511	511	511	511	511
Skatt på inntekt og formue	849 579	884 600	884 600	928 000	948 100	969 000	990 400
Eiendomsskatt	0	0	0	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	1 580 373	1 604 062	1 606 969	1 665 590	1 703 803	1 742 541	1 781 268
Driftsutgifter							
Lønnsutgifter	751 836	785 022	796 519	803 251	808 045	816 134	821 316
Sosiale utgifter	203 611	218 152	221 874	228 613	230 032	232 415	233 933
Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon	215 544	175 826	183 334	200 993	201 349	206 092	205 612
Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon	264 112	259 083	257 883	276 409	287 445	296 066	305 701
Overføringer	106 948	130 913	116 054	118 409	122 417	127 019	133 491
Avskrivninger	71 733	0	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	-37 896	-36 780	-36 952	-37 603	-37 603	-37 603	-37 603
Sum driftsutgifter	1 575 887	1 532 216	1 538 712	1 590 072	1 611 685	1 640 123	1 662 450
Brutto driftsresultat	4 486	71 846	68 257	75 518	92 118	102 418	118 818
Finansinntekter							
Renteinntekter og utbytte	54 555	53 870	51 870	56 470	59 670	63 570	66 370
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	48	60	60	60	60	60	60
Sum eksterne finansinntekter	54 604	53 930	51 930	56 530	59 730	63 630	66 430
Finansutgifter							
Renteutgifter og låneomkostninger	36 896	35 900	32 440	37 500	41 800	46 300	44 000
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	66 186	42 000	42 500	44 500	59 100	67 500	87 700
Utlån	65	23	23	23	23	23	23
Sum eksterne finansutgifter	103 147	77 923	74 963	82 023	100 923	113 823	131 723
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-48 543	-23 993	-23 033	-25 493	-41 193	-50 193	-65 293
Motpost avskrivninger	71 733	0	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat	27 675	47 853	45 224	50 025	50 925	52 225	53 525

	Regnskap 2013	Oppr. bud 2014	Just. bud. 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Interne finanstransaksjoner							
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	33 468	0	3 381	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	806	2 100	4 444	800	800	800	0
Bruk av bundne fond	3 712	8 115	8 140	8 143	8 143	8 143	8 143
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	37 987	10 215	15 965	8 943	8 943	8 943	8 143
Overført til investeringsregnskapet	45 721	58 000	57 740	58 900	59 800	61 100	61 600
Dekning av tidligere års regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	9 465	0	3 381	0	0	0	0
Avsatt til bundne fond	7 095	68	68	68	68	68	68
Avsatt til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	62 281	58 068	61 189	58 968	59 868	61 168	61 668
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	3 381	0	0	0	0	0	0

TABELL: 7.1.2. BUDSJETTSKJEMA 1A – DRIFTSBUDSJETTET

Tall i hele kr 1000

	Regnskap 2013	Oppr. bud. 2014	Just. bud. 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Skatt på inntekt og formue	849 579	884 600	884 600	928 000	948 100	969 000	990 400
Ordinært rammetilskudd	348 128	377 800	377 800	370 800	383 500	395 600	406 200
Skatt på eiendom	0	0	0	0	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	16 322	21 230	21 230	22 500	24 600	26 100	27 200
Sum frie disponible inntekter	1 214 029	1 283 630	1 283 630	1 321 300	1 356 200	1 390 700	1 423 800
Renteinntekter og utbytte	54 358	52 600	50 600	55 200	58 400	62 300	65 100
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	36 851	35 900	32 440	37 500	41 800	46 300	44 000
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0		0	0	0	0
Avdrag på lån	66 186	42 000	42 500	44 500	59 100	67 500	87 700
Netto finansinntekter/utgifter	-48 679	-25 300	-24 340	-26 800	-42 500	-51 500	-66 600
Til dekning av tidligere regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	4 996	0	3 381	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere regnskapsmessig mindreforbruk	33 468	0	3 381	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	234	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	28 706	0	0	0	0	0	0
Overført til investeringsbudsjettet	45 721	58 000	57 740	58 900	59 800	61 100	61 600
Til fordeling drift	1 148 335	1 200 330	1 201 550	1 235 600	1 253 900	1 278 100	1 295 600
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	1 144 954	1 200 330	1 201 550	1 235 600	1 253 900	1 278 100	1 295 600
Mer/mindreforbruk	3 381	0	0	0	0	0	0

TABELL: 7.1.3. BUDSJETTSKJEMA 1B – DRIFTSBUDSJETT PER VIRKSOMHET

Tall i hele kr 1000

Virks. h.nr.	Virksomhet	Oppr. vedt. bud. 2014	Forslag til bud. 2015	Forslag til bud. 2016	Forslag til bud. 2017	Forslag til bud. 2018	Endring 2014- 2015
001	Politisk nivå m/sekretariat	14 063	14 801	13 801	15 001	13 801	5,2 %
101	Rådmannsgruppen	10 616	9 642	9 542	9 542	9 542	-9,2 %
103	Personal og organisasjon	20 425	24 660	24 660	24 660	24 660	20,7 %
104	Økonomi	10 971	11 555	11 555	11 555	11 555	5,3 %
105	IKT	0	0	0	0	0	0,0 %
Sum Rådmannsnivå med staber		56 075	60 658	59 558	60 758	59 558	8,2 %
200	Fagstab Oppvekst og kultur	184 574	198 583	209 073	223 176	234 201	7,6 %
202	Haga skole	20 711	21 026	21 026	21 026	21 026	1,5 %
203	Sola skole	9 510	9 579	9 579	9 579	9 579	0,7 %
204	Røyneberg skole	17 955	18 040	18 040	18 040	18 040	0,5 %
206	Håland skole	16 093	16 250	16 250	16 250	16 250	1,0 %
207	Dysjaland skole	23 847	23 930	23 930	23 930	23 930	0,3 %
208	Grannes skole	27 234	28 826	28 826	28 826	28 826	5,8 %
209	Storevarden skole	18 034	18 108	18 108	18 108	18 108	0,4 %
210	Sande skole	26 864	26 294	26 294	26 294	26 294	-2,1 %
211	Skadberg skole	24 892	25 163	25 163	25 163	25 163	1,1 %
212	Sola ungdomsskole	36 824	37 666	37 666	37 666	37 666	2,3 %
213	Tananger ungdomsskole	20 016	20 243	20 243	20 243	20 243	1,1 %
229	Sola voksenopplæring	7 121	7 191	7 191	7 191	7 191	1,0 %
239	Sola PPT	7 031	7 040	7 040	7 040	7 040	0,1 %
252	Havnealléen barnehage	7 665	7 850	7 850	7 850	7 850	2,4 %
253	Sande barnehage	5 162	5 274	5 274	5 274	5 274	2,2 %
254	Tananger/Risnes barnehage	6 846	7 112	7 112	7 112	7 112	3,9 %
255	Sørnes barnehage	5 486	5 624	5 624	5 624	5 624	2,5 %
256	Snøde barnehage	6 357	6 516	6 516	6 516	6 516	2,5 %
257	Grannes barnehage	6 954	7 078	7 078	7 078	7 078	1,8 %
258	Sømme barnehage	5 586	5 839	5 839	5 839	5 839	4,5 %
259	Røyneberg barnehage	6 460	7 343	7 343	7 343	7 343	13,7 %
260	Dravhaug/Øygarden barnehage	7 549	7 739	7 739	7 739	7 739	2,5 %
261	Tjelta barnehage	7 338	7 743	7 743	7 743	7 743	5,5 %
262	Eikeberget barnehage	6 150	6 300	6 300	6 300	6 300	2,4 %
263	Høgeholen barnehage	6 382	6 576	6 576	6 576	6 576	3,0 %
264	Skjalgstova barnehage	6 448	6 627	6 627	6 627	6 627	2,8 %
281	Barnevern	27 695	27 991	27 991	27 991	27 991	1,1 %
282	Helsestasjon	15 261	17 035	17 635	17 635	17 635	11,6 %
291	Fritid	10 314	11 956	12 215	12 215	12 215	15,9 %
292	Sola folkebibliotek	5 926	6 023	6 023	6 023	6 023	1,6 %
293	Sola kulturskole	8 811	8 592	8 642	8 642	8 642	-2,5 %
Sum Oppvekst og kultur		593 096	617 157	628 556	642 659	653 684	4,1 %

Virks. h.nr.	Virksomhet	Oppr. vedt. bud. 2014	Forslag til bud. 2015	Forslag til bud. 2016	Forslag til bud. 2017	Forslag til bud. 2018	Endring 2014- 2015
300	Fagstab levekår	31 351	13 328	14 106	14 276	14 451	-57,5 %
301	Sola sjukeheim	65 752	66 966	66 711	66 446	66 166	1,8 %
302	Sola bo- og hjemmetjenester	63 448	66 869	66 601	66 791	73 846	5,4 %
303	Tananger bo- og hjemmetjenester	53 532	54 872	56 110	58 385	58 190	2,5 %
311	Åsenhagen avlastnings-/barnebolig	13 823	20 332	20 332	21 132	21 132	47,1 %
321	Miljøtjenesten	55 260	56 307	59 607	61 607	61 607	1,9 %
331	Psykisk helsearbeid og rus	35 012	35 730	35 690	36 990	37 030	2,1 %
341	NAV - Sosiale tjenester	36 424	38 593	38 593	38 593	38 593	6,0 %
351	Fysio-/ergoterapi	14 051	14 747	14 687	14 687	14 747	5,0 %
Sum Levekår		368 653	367 744	372 437	378 907	385 762	-0,2 %
400	Fagstab samfunnsutvikling	3 890	5 465	5 465	5 157	4 770	40,5 %
401	Eiendom	84 345	83 676	85 361	88 376	89 216	-0,8 %
411	Kommunalteknikk	12 456	12 366	12 366	12 366	12 366	-0,7 %
421	Arealbruk	7 014	7 235	7 145	7 145	7 145	3,2 %
Sum Samfunnsutvikling		107 705	108 742	110 337	113 044	113 497	1,0 %
101	Diverse fellesutgifter	74 316	85 204	86 917	86 637	87 004	14,7 %
801	Fordelte utgifter og avskrivninger	17 749	17 851	17 851	17 851	17 851	0,6 %
901	Diverse finanstransaksjoner	-17 264	-21 756	-21 756	-21 756	-21 756	26,0 %
Sum Felles inntekter og utgifter		74 801	81 299	83 012	82 732	83 099	8,7 %
Sum totalt budsjettskjema 1B		1 200 330	1 235 600	1 253 900	1 278 100	1 295 600	2,9 %
Til fordeling drift fra budsjettskjema 1A		1 200 330	1 235 600	1 253 900	1 278 100	1 295 600	2,9 %
Mer-/mindreforbruk		0	0	0	0	0	0,0 %

TABELL: 7.1.4. DRIFTSBUDSJETTET FORDELT PER KOSTRAFUNKSJON

Tall i hele kr 1000

Kostra-funksjon	Betegnelse	Oppr. bud. 2014	Forslag til bud. 2015	Forslag til bud. 2016	Forslag til bud. 2017	Forslag til bud. 2018	Endring 2014-2015
100	Politisk styring	10 996	11 696	10 696	11 896	10 696	6,4 %
110	Kontroll og revisjon	1 265	1 296	1 296	1 296	1 296	2,5 %
120	Administrasjon	84 455	103 016	102 916	102 608	102 221	22,0 %
121	Forvaltn.utg. i eiendomsforvaltningen	7 491	6 906	8 591	11 606	12 446	-7,8 %
130	Administrasjonslokaler	5 754	5 827	5 827	5 827	5 827	1,3 %
180	Diverse fellesutgifter	708	616	884	686	1 158	-13,0 %
190	Interne serviceenheter	-849	0	0	0	0	-100,0 %
201	Førskole	207 444	220 495	227 085	236 263	241 263	6,3 %
202	Grunnskole	267 463	273 029	276 829	281 629	287 629	2,1 %
211	Styrket tilbud til førskolebarn	17 468	18 255	18 255	18 255	18 255	4,5 %
213	Voksenopplæring	4 715	4 327	4 327	4 327	4 327	-8,2 %
215	Skolefritidstilbud	8 692	8 374	8 374	8 374	8 374	-3,7 %
221	Førskolelokaler og skyss	10 913	11 096	11 096	11 096	11 096	1,7 %
222	Skolelokaler	35 604	35 469	35 469	35 469	35 469	-0,4 %
223	Skoleskyss	1 887	2 587	2 587	2 587	2 587	37,1 %
231	Aktivitetstilbud barn og unge	7 241	7 636	7 636	7 636	7 636	5,5 %
232	Forebygging - helsestasjon-/skolehelsetjeneste	16 342	18 426	19 126	19 251	19 276	12,8 %
233	Annet forebyggende helsearbeid	3 546	3 742	4 222	4 222	4 222	5,5 %
234	Aktivisering/servicetj. eldre og funksjonsh.	18 615	22 094	22 353	22 353	22 353	18,7 %
241	Diagnose, behandling, re-/habilitering	32 243	34 801	35 029	35 189	35 414	7,9 %
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arb.	12 803	13 584	13 594	13 604	13 614	6,1 %
243	Tilbud til personer med rusproblemer	-493	-328	-328	-328	-328	-33,5 %
244	Barneverntjeneste	10 247	10 440	10 440	10 440	10 440	1,9 %
251	Barneverntiltak i familien	4 497	4 573	4 573	4 573	4 573	1,7 %
252	Barneverntiltak utenfor familien	12 968	12 968	12 968	12 968	12 968	0,0 %
253	Bistand/pleie/omsorg i inst. for eldre/funksjonsh.	114 964	120 021	120 741	123 341	130 141	4,4 %
254	Bistand/pleie/omsorg til hjemmeboende	137 381	141 793	145 048	148 748	148 568	3,2 %
255	Medfinansiering somatiske tjenester	19 080	0	0	0	0	-100,0 %
256	Akutthjelp helse- og omsorgstjenesten	0	0	0	0	0	0,0 %
261	Institusjonslokaler	14 939	15 159	15 159	15 159	15 159	1,5 %
265	Kommunalt disponerte boliger	-5 760	-6 575	-6 575	-6 575	-6 575	14,1 %
273	Kommunale sysselsettingstiltak	4 766	4 869	4 869	4 869	4 869	2,2 %
275	Introduksjonsordningen	5 336	5 356	5 356	5 356	5 356	0,4 %
276	Kvalifiseringsprogrammet	5 712	5 723	5 723	5 723	5 723	0,2 %
281	Økonomisk sosialhjelp	16 354	18 354	18 354	18 354	18 354	12,2 %
283	Bistand til etabl. og oppretth. av egen bolig	1 284	1 303	1 303	1 303	1 303	1,5 %
285	Tjenester utenfor ord. komm. ansv.område	800	0	0	0	0	-100,0 %
301	Plansaksbehandling	2 426	2 833	2 743	2 743	2 743	16,8 %
303	Kart og oppmåling	2 456	2 479	2 479	2 479	2 479	0,9 %
304	Bygge- og delesaksbeh., ansvarsrett/utslippstillatelser	215	305	305	305	305	41,9 %

Kostra-funksjon	Betegnelsen	Oppr. bud. 2014	Forslag til bud. 2015	Forslag til bud. 2016	Forslag til bud. 2017	Forslag til bud. 2018	Endring 2014-2015
315	Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	-159	-159	-159	-159	-159	0,0 %
320	Kommunal næringsvirksomhet	0	-3 100	-3 100	-3 100	-3 100	-3100,0 %
325	Tilrettel. og bistand for næringslivet	1 158	1 053	1 069	1 086	1 103	-9,1 %
329	Landbruksforv. og landbruksbas. næringsutv.	1 243	1 249	1 249	1 249	1 249	0,5 %
332	Komm. veier, miljø-/trafikks.tiltak og parkering	12 489	12 420	12 420	12 420	12 420	-0,6 %
335	Rekreasjon i tettsted	5 830	5 899	5 899	5 899	5 899	1,2 %
338	Forebygging av branner og andre ulykker	471	0	0	0	0	-100,0 %
339	Beredskap mot branner og andre ulykker	16 668	17 396	17 396	17 396	17 396	4,4 %
340	Produksjon av vann	8 620	10 242	11 623	14 940	19 199	18,8 %
345	Distribusjon av vann	-14 120	-17 740	-19 121	-22 438	-26 697	25,6 %
350	Avløpsrensing	10 302	11 648	12 900	13 324	13 917	13,1 %
353	Avløpsnett / innsamling av avløpsvann	-20 602	-25 124	-26 376	-26 800	-27 393	21,9 %
354	Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.	0	-250	-250	-250	-250	-250,0 %
355	Innsamling av husholdningsavfall	-300	-403	-403	-403	-403	34,3 %
360	Naturforvaltning og friluftsliv	440	520	520	520	520	-18,2 %
365	Kultuminnevern	47	53	53	53	53	53,0 %
370	Bibliotek	5 892	5 989	5 989	5 989	5 989	1,6 %
375	Muséer	1 405	1 405	1 405	1 405	1 405	0,0 %
377	Kunstformidling	151	151	151	151	151	0,0 %
380	Idrett / tilskudd andres idrettsanlegg	3 966	3 966	3 966	3 966	3 966	0,0 %
381	Kommunale idrettsbygg/-anlegg	12 154	12 046	13 535	13 436	13 314	-0,9 %
383	Musikk- og kulturskoler	8 782	8 563	8 613	8 613	8 613	-2,5 %
385	Andre kulturakt. og tilsk. andres kulturbygg	4 086	5 190	5 190	5 190	5 190	27,0 %
386	Kommunale kulturbygg	4 017	4 017	4 017	4 017	4 017	0,0 %
390	Den norske kirke	12 911	12 612	12 552	12 552	12 552	-2,3 %
392	Andre religiøse formål	2 600	2 657	2 657	2 657	2 657	2,2 %
393	Kirkegårder, gravlunder og krematorier	1 895	2 237	2 237	2 237	2 237	18,0 %
800	Skatt på inntekt og formue	-884 600	-928 000	-948 100	-969 000	-990 400	4,9 %
840	Statlig rammetilsk. og øvrige gen. statstilsk.	-385 300	-375 800	-389 000	-401 500	-412 500	-2,5 %
850	Generelt statstilskudd vedr. flyktninger m.v.	-13 730	-17 500	-19 100	-20 200	-20 900	27,5 %
860	Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0,0 %
870	Renter/utbytte og lån (innlån og utlån)	25 300	26 800	42 500	51 500	66 600	5,9 %
880	Interne finansieringstransaksjoner	58 000	58 900	59 800	61 100	61 600	1,6 %
998	Ikke fordelte utg. (ikke Kostra-funksjon)	20 416	20 518	20 518	20 518	20 518	0,5 %
999	Kutt (ikke Kostra-funksjon)	-2 000	0	0	0	0	-100,0 %
Sum totalt		0	0	0	0	0	

TABELL: 7.1.5. ØKONOMISK OVERSIKT - INVESTERING

Tall i hele kr 1000

	Regnskap 2013	Oppr.budsj. 2014	Just.budsj. 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Inntekter							
Salg av driftsmidler og fast eiendom	41 181	187 039	50 866	339 774	311 801	70 000	12 000
Andre salgsinntekter	360	0	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	18 022	8 025	7 600	3 500	2 550	3 163	0
Kompensasjon for merverdiavgift	21 851	31 016	26 826	47 480	51 043	42 094	20 789
Statlige overføringer	3 257	23 178	23 178	20 565	20 965	0	140 350
Andre overføringer	32 237	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter og utbytte	46	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	116 954	249 258	108 470	411 319	386 359	115 257	173 139
Utgifter							
Lønnsutgifter	6 278	4 113	4 113	5 094	5 094	5 094	5 094
Sosiale utgifter	783	0	0	1 502	1 502	1 502	1 502
Kjøp av varer og tj som inngår i tjenesteproduksjon	201 700	577 430	491 326	537 421	254 442	213 340	124 918
Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon	35 175	0	0	0	0	0	0
Overføringer	22 581	31 016	26 826	47 480	51 043	42 094	20 789
Renteutgifter og omkostninger	3	6 216	7 733	4 099	353	0	0
Fordelte utgifter	-4 150	-3 800	-3 800	-6 596	-6 596	-6 596	-6 596
Sum utgifter	262 375	614 975	526 198	589 000	305 838	255 434	145 707
Finanstransaksjoner							
Avdrag på lån	28 930	167 643	39 091	141 451	273 840	5 000	99 245
Utlån	44 179	40 000	47 300	40 000	40 000	40 000	40 000
Kjøp av aksjer og andeler	390	21 000	21 600	4 171	2 983	3 244	3 528
Dekning av tidligere års udekket	43 602	0	0	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	2 000	24 396	4 606	6 823	21 961	0	0
Avsatt til bundne investeringsfond	6 221	0	0	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	125 322	253 039	112 597	192 445	338 784	48 244	142 773
Finansieringsbehov	270 743	618 756	530 325	370 126	258 263	188 421	115 341
Dekket slik:							
Bruk av lån	220 302	520 619	444 957	290 045	162 761	113 580	40 000
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	25 046	13 741	13 741	13 741	13 741	13 741	13 741
Overført fra driftsbudsjettet	23 870	58 000	57 740	58 900	59 800	61 100	61 600
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	7 281	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	26 396	6 606	6 823	21 961	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	1 525	0	0	617	0	0	0
Sum finansiering	270 743	618 756	530 325	370 126	258 263	188 421	115 341
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0	0

TABELL: 7.1.6. BUDSJETTSKJEMA 2A – INVESTERINGSBUDSJETTET

Tall i hele kr 1000

	Regnskap	Oppr.budsj.	Just.budsj.	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2013	2014	2014	2015	2016	2017	2018
Investeringer i anleggsmidler	262 375	614 975	526 198	589 000	305 838	255 434	145 707
Utlån og forskutteringer	44 179	40 000	47 300	40 000	40 000	40 000	40 000
Kjøp av aksjer og andeler	390	21 000	21 600	4 171	2 983	3 244	3 528
Avdrag på lån	28 930	167 643	39 091	141 451	273 840	5 000	99 245
Dekning av tidligere års udekket	43 602	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	8 221	24 396	4 606	6 823	21 961	0	0
Finansieringsbehov	387 697	868 014	638 795	781 445	644 622	303 678	288 480
Finansiert slik:							
Bruk av lånemidler	220 302	520 619	444 957	290 045	162 761	113 580	40 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	41 181	187 039	50 866	339 774	311 801	70 000	12 000
Tilskudd til investeringer	35 494	23 178	23 178	20 565	20 965	0	140 350
Kompensasjon for merverdiavgift	21 851	31 016	26 826	47 480	51 043	42 094	20 789
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	43 068	21 766	21 341	17 241	16 291	16 904	13 741
Andre inntekter	406	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	362 302	783 618	567 168	715 105	562 861	242 578	226 880
Overført fra driftsbudsjettet	23 870	58 000	57 740	58 900	59 800	61 100	61 600
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	1 525	26 396	13 887	7 440	21 961	0	0
Sum finansiering	387 697	868 014	638 795	781 445	644 622	303 678	288 480

TABELL: 7.1.7 BUDSJETTSKJEMA 2B – INVESTERINGER PER PROSJEKT

Tall i hele kr 1000

Investering Rådmannsnivå						
Prosjektnavn	Ansvar	Prosjekt	2015	2016	2017	2018
Samlebevilgning formål felles (inkl. kommunehus)	12999	Flere	500	0	0	0
Samlebevilgning formål levekår	12999	Flere	0	200	320	0
Samlebevilgning formål kultur og fritid	12999	Flere	200	0	200	0
IKT-investering strategisk (årsbev.)	12999	19601	1 800	1 500	1 500	1500
Egenkapitalinnskudd KLP (årsbev.)	12999	19606	2 746	2 983	3 244	3 528
Datamaskiner/fornyng skoler (årsbev.)	14999	29602	2 900	500	500	2 400
Inventar skole (planlagt utskiftning) (årsbev.)	12999	29620	250	250	250	250
Inventar institusjoner (årsbev.)	12999	39609	433	433	433	433
Innskudd folkehallene	12999	49604	1 425	0	0	0
Investering Eiendomsdrift						
Prosjektnavn	Ansvar	Prosjekt	2015	2016	2017	2018
Samlebevilgning formål felles (inkl. kommunehus)	13999	Flere	500	500	0	0
Samlebevilgning formål kirke	13999	Flere	700	0	0	0
Samlebevilgning formål energi	13999	Flere	1 715	1 000	1 000	0
Samlebevilgning formål uteareal	13999	Flere	3 550	5 100	3 000	3 400
Samlebevilgning formål levekår	13999	Flere	2 840	2 590	2 374	2 124
Samlebevilgning formål skole og SFO	13999	Flere	3 050	3 050	3 050	3 050
Samlebevilgning formål barnehage	13999	Flere	2 000	2 000	2 000	2 000
Samlebevilgning formål idrett	13999	Flere	757	5 000	0	0
Tilrettel. universell utforming komm. bygg (årsbev.)	13999	19017	750	750	750	750
Sola Sjukeheim, ny terrasse avd. 2C	13999	39044	617	0	0	0
Kulturminnevernplan, tre minnesmerker	13999	49623	1 630	0	0	0
Investering Eiendomsutvikling						
Prosjektnavn	Ansvar	Prosjekt	2015	2016	2017	2018
Samlebevilgning formål kirke	14999	Flere	1 503	0	0	0
Samlebevilgning formål uteareal	14999	Flere	4 190	2 000	0	0
Samlebevilgning formål kultur og fritid	14999	Flere	2 050	1 040	0	0
Samlebevilgning formål skole og SFO	14999	Flere	1 500	1 500	1 500	1 500
Samlebevilgning formål barnehage	14999	Flere	2 500	2 500	2 500	2 500
Samlebevilgning formål idrett	14999	Flere	2 682	0	0	0
Kommunehus, nytt bygg trinn I	14999	19016	50 900	102 300	60 600	0
Intern prosjektledelse eiendomsutvikling (årsbev.)	14999	19600	6 596	6 596	6 596	6 596
Erverv av areal	14999	19604	86 800	2 850	2 850	0
Skolebruksplan, ny skole Jåsund	14999	29001	0	0	0	2 000
Ressurssenteret Grannes skole, utvidelse (del 1)	14999	29044	39 700	0	0	0
Skolebruksplan, Dysjaland skole, utbygging	14999	29060	10 000	10 000	0	0

Prosjektnavn	Ansvar	Prosjekt	2015	2016	2017	2018
Skolebruksplan, økt ungdomsskolekapasitet i sentrum	14999	29070	0	2 000	19 000	19 000
Skolebruksplan, Sola skole	14999	29073	50 000	15 000	0	0
Ressurssenteret Grannes skole, utvidelse (del 2)	14999	29076	0	0	0	1 000
Erstatningslokaler Røyneberg barnehage	14999	29077	0	0	0	2 000
Bokollektiv Skadbergv./Åsensv. (4 leil. + pers.base)(BSHP)	14999	39050	6 436	0	0	0
Ny sjukeheim Sola sentrum	14999	39052	0	62 500	115 000	62 500
Skadbergv./Åsensv. lavbl. (50 leil. for salg)	14999	39068	94 062	0	0	0
Skadbergv./Åsensv. lavbl. (10 komm. leil.)(BSHP)	14999	39074	14 097	0	0	0
Myklebust felt CB-6-12-13 (38 leil. for salg)	14999	39082	32 651	0	0	0
Myklebust felt CB-8-11-14 (22 rekkehus for salg)	14999	39083	26 932	0	0	0
Myklebust felt CB-6-12-13 (9 komm. leil.)(BSHP)	14999	39084	6 690	0	0	0
Skadberg leiligheter (10 leil. for salg)	14999	39085	5 133	11 553	0	0
Småhus, midlertidige/permanente	14999	39087	3 000	3 000	0	0
Byggeprosjekt Skadberg (4 komm. leil.)(BSHP)	14999	39088	3 000	5 100	0	0
Erstatning av utleieboliger sykehjemstomt	14999	39090	25 295	0	0	0
Sola Sjø, modulbygg (rus/psyk.)	14999	39093	500	22 500	0	0
Erstatning av utleieboliger K/T/B3	14999	39095	0	0	0	15 000
Skytehall Forus Bedriftsidrettsarena	14999	49024	1 000	5 000	0	0
Krigshistorisk museum, Sømmevågen	14999	49040	2 600	0	0	0
Turveg Hellestø - Sele	14999	59621	600	1 500	1 500	0
Turveg Hafrsfjord - Sørnes	14999	59652	2 300	0	0	0
Turveg Tananger indre havn	14999	59654	0	2 500	1 000	0
Turveg Hafrsfjord - Grannes	14999	59672	5 000	0	0	0
Turveg Hafrsfjord - Joa	14999	59673	5 665	0	0	0
Turveg Hafrsfjord - Jåsund	14999	59674	4 322	3 322	1 057	0
Turveg Hafrsfjord - Snøde	14999	59675	0	500	500	0
Turveg Hafrsfjord - Sømme	14999	59676	0	500	500	0
Investering Kommunalteknikk						
Prosjektnavn	Ansvar	Prosjekt	2015	2016	2017	2018
A97 Rehab. pumpest. avløp (årsbev.)	51999	59101	800	800	1 000	1 000
R116 Renovasjon (årsbev.)	51999	59206	250	250	250	250
VA63 Lensmannsvegen	51999	59320	2 200	6 000	8 000	0
VA18 Bergjevegen	51999	59327	0	0	3 300	6 000
VA111 Uforutsette tiltak (årsbev.)	51999	59335	2 500	1 500	1 000	1 000
VAR105 Div. mask./utrustning/utstyr	51999	59337	0	200	0	200
VA49 Røyneberg (vann)	51999	59339	6 000	1 000	4 000	0
Omlagging VA-ledninger, Sømmevågen	51999	59341	0	5 000	0	0
VA7 Skibmannsvegen del 2	51999	59350	26 700	0	0	0
VA56 Sandefeltet	51999	59351	9 450	0	0	0
VA151-153 Kolnes	51999	59352	5 500	6 000	10 650	0

Prosjektnavn	Ansvar	Prosjekt	2015	2016	2017	2018
VA06 Torkelsparken del 1	51999	59355	1 000	0	0	0
Tiltak ved priv. utbyggingspr. (årsbev.)	51999	59356	1 000	1 000	1 000	1 000
VA40 Grotnes nord	51999	59359	0	0	0	1 200
VA42 Grotnes sør	51999	59360	0	900	0	10 500
Infrastruktur regionalt sykkelanlegg	51999	59364	11 000	0	0	0
Utskiftning gatelys, standardheving (årsbev.)	51999	59406	2 000	1 000	1 000	1 000
Trafikksikkerhetsplan, standardheving veger (årsbev.)	51999	59419	500	500	500	500
Trafikksikkerhetsplan, ikke spesifikke tiltak (årsbev.)	51999	59425	1 000	1 100	1 100	1 100
Ombygging av kryss, Sømmekroken	51999	59434	500	0	0	0
Småanlegg veger (busskur mv.)(årsbev.)	51999	59437	550	400	400	400
Ræge kirke, ny veg	51999	59440	900	0	0	0
P107 Biler/større maskiner (årsbev.)	51999	59901	1 700	0	1 700	0
P109 Div. maskiner, utrustning (årsbev.)	51999	59902	150	150	150	150
Finansieringsbehov						
			2015	2016	2017	2018
Sum investeringer/finansieringsbehov			599 767	315 417	265 274	155 831

Finansieringsbehov				
Finansiering av investeringer	2015	2016	2017	2018
Husbanktilskudd boliger (maks 30 %)	16 206	10 615	0	4 500
Husbanken investeringstilskudd	4 359	10 350	0	135 850
Salg øvrige eiendommer	196 500	21 000	70 000	12 000
Spillemidler	3 500	2 550	3 163	0
Diverse inntekter	7 213	6 596	6 596	6 596
Bruk av ubundet investeringsfond	6 823	21 961	0	0
Overføring fra drift	58 900	59 800	61 100	61 600
Avdrag fra Lyse	8 741	8 741	8 741	8 741
Momskompensasjon i investering	47 480	51 043	42 094	20 789
Låneopptak ekskl. byggeprosjekter	91 267	111 208	73 580	0
Ekstraordinært avdrag på lån i investeringsregnskap	0	0	0	-94 245
Låneopptak selvfinansierte byggeprosjekt	158 778	11 553	0	0
Sum finansiering av investeringer	599 767	315 417	265 274	155 831

Sola kommune
Ansvar for hverandre

Navn: Sola kommune

Adresse: Rådhusvegen 21, 4050 Sola

Tel: 51 65 33 00

E-post: epost@sola.kommune.no

Webside: www.sola.kommune.no